

Møte onsdag den 18. juni kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 99):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om «Norge digitalt» – et felles fundament for verdiskaping (Innst. S. nr. 275 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 30 (2002-2003))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal, Hallgeir H. Langeland og Heidi Grande Røys om å styrkje og bygge ut nasjonalparkforvaltninga (Innst. S. nr. 243 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:62 (2002-2003))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland og Kirsti Saxi om bidrag til å opprette og medvirke til medfinansiering av et kompetanse- og kultursenter for villaksen i Tana-vassdraget i løpet av denne stortingsperioden (Innst. S. nr. 256 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:84 (2002-2003))
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen, Heidi Sørensen og Lena Jensen om etablering av et nasjonalt senter for genøkologi i Tromsø (Innst. S. nr. 258 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:86 (2002-2003))
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om fortsatt regulering av Storelvsassdraget og videre kraftutbygging i Saudafjellene (Innst. S. nr. 274 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 55 (2002-2003))
6. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om å tydeliggjøre myndighetsansvaret for kraftforsyningen samt sikre virkemidler til å unngå rasjonering (Innst. S. nr. 244 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:69 (2002-2003))
7. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om tiltak for å sikre økt vannkraftproduksjon (Innst. S. nr. 277 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:71 (2002-2003))
8. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om kraftutbygging i Hattebergvassdraget (Innst. S. nr. 257 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 23 (2002-2003))
9. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Åsa Elvik, Ingvild Vaggen Malvik og Inge Ryan om at det for å redusere landets samlede elektrisitetsforbruk stilles krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier som elektriske apparater, maskiner og utstyr (Innst. S. nr. 276 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:53 (2002-2003))
10. Innstilling fra næringskomiteen om virkemidler for et innovativt og nyskapende næringsliv og om forslag fra stortingsrepresentantene Inge Ryan, Øystein Djupedal, Ingvild Vaggen Malvik og Heidi Sørensen om opprettelse av et fond for nyetableringer og innovasjon basert på miljøteknologi (Innst. S. nr. 283 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 51 (2002-2003) og Dokument nr. 8:93 (2002-2003))
11. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Sylvia Brustad, Bjørgulv Froyn og Grethe Fossli om nasjonalt eierskap i energimarkedet og forlengelse av fristen for Statkrafts pålagte salg (Innst. S. nr. 289 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:114 (2002-2003))
12. Forslag fra stortingsrepresentant Aud Gaundal på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 119):
«Stortinget ber Regjeringen ta en ny gjennomgang av de praktiske og økonomiske konsekvensene av å nedlegge papirdelen av Norsk lysingsblad, og på egnet måte komme tilbake til Stortinget.»
13. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 119):
«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 komme tilbake med en nærmere beskrivelse av de praktiske og økonomiske konsekvensene for Norsk lysingsblad ved overgangen til elektronisk kunngjøring.»
14. Innstilling fra samferdselskomiteen om ein del saker på Samferdselsdepartementets område (Innst. S. nr. 272 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 67 (2002-2003))
15. Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om handlingsplan for økt trafikksikkerhet med blant annet redusert importavgift på biler og økte fartsgrenser på enkelte vegstrekninger (Innst. S. nr. 278 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:118 (2002-2003))
16. Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Thore A. Nistad om utbygging av riksvei 4 til motorvei gjennom Nittedal mellom Gran i Oppland og Grorud i Oslo (Innst. S. nr. 252 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:119 (2002-2003))
17. Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Kenneth Svendsen og Thore A. Nistad om bygging av miljøtunneler for riksvei 4 i Oslo Indre Øst fra Hausmanns bro til Sinsen (Innst. S. nr. 251 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:120 (2002-2003))
18. Innstilling fra samferdselskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 33/2003 av 14. mars 2003 om innlemming i EØS-avtala av

- forordning (EF) nr. 1360/2002 om bruk av fartsskriver innan vegtransport
(Innst. S. nr. 279 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 62 (2002-2003))
19. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 121):
«Stortinget ber Regjeringen om at plikten til å lagre trafikkdata i en bestemt periode skal forelegges Stortinget til godkjenning, jf. Innst. O. nr. 121 (2002-2003) om lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven).»
20. Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 107):
«Stortinget ber Regjeringen innrette organisering og ressurser for NOKUT slik at organet dekker godkjenning og tilsyn for hele utdanningskjeden og uavhengig av undervisningsinstitusjonenes eierskap.»
21. Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 126):
«Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om organisering av godkjenning og tilsyn med alle grunnskoler og videregående skoler.»
22. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 126):
«Stortinget ber Regjeringen gjennom tilsynsordningen påse at oppheving av delingstallet ikke blir brukt som et sparetiltak. Klassedelingstallet skal ligge til grunn som minstenivå for ressurstildeling også etter at bestemmelsen om klassedelingstall er opphevet.
Stortinget ber Regjeringen i den annonserte stortingsmelding på grunnlag av Kvalitetsutvalgets innstilling å vurdere ulike modeller for ressurstildeling til skolene.»
23. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 126):
«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med lovforslag om elevdemokrati og foreldremedvirkning og forutsetter at intensjon og bestemmelser i dagens kapittel 11 i opplæringsloven videreføres inntil videre.»
24. Forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at overgangsordningen for dagens privatskoler skal ha en tidsramme på tre år.»
25. Forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak som gir kommunene avgjørelsesmyndighet ved etableringer av private skoler.»
26. Forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å legge de øremerkede tilskuddene til privatskolene inn i rammetilskuddet til kommunene, beregnet ut i fra elevtall i kommunene.»
27. Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av et kapitaltilskudd med tilhørende lovendring i tillegg til driftstilskudd for frittstående skoler i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.»
28. Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om ordningen med reduksjon i kommunenes rammetilskudd for direkte statlige overføringer til frittstående skoler.»
29. Forslag fra stortingsrepresentant Rolf Reikvam på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en evaluering og vurdering av konsekvensene før det eventuelt foretas endringer i trekk-satsen.»
30. Forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at «gratisprinsippet» skal omfatte frittstående grunnskoler, i den forstand at det ikke tillates egenbetaling utover fastsatte grenser for foreldrebetaling.»
31. Forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at endringene i tilskuddet til den enkelte skole i den nye tilskuddsordningen for friskoler skal ligge innenfor en maksimal ramme på +/- 7 prosent i forhold til dagens ordning. Overgangsperioden for allerede godkjente friskoler begrenses til 3 år.»
32. Forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen ved behandling av søknader om etablering av friskoler å legge vesentlig vekt på kommunens uttalelse der kommunen påviser at:

- etablering av friskolen får negative konsekvenser for kommunens skolestruktur og påfører kommunen økte utgifter av betydning.
- etableringen kan føre til nedleggelse av en offentlig skole og derved påfører elevene vesentlige ulemper med økt reisetid til den offentlige skolen.

Videre ber Stortinget Regjeringen sørge for å utvikle faste prosedyrer for søknadsbehandlinger, herunder tidsfrister, som skaper forutsigbarhet for søkerne og kommunene.»

33. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen legge elevtall pr. 1. oktober hvert år til grunn for elevtelling i frittstående grunnskoler ved beregning av tilskudd, og å innføre slik telling snarest mulig.»
34. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen foreta endring av regnskapsforskriftene for frittstående skoler vedrørende etablering av investeringsfond og overføring av driftstilskudd fra et år til et annet, jf. Innst. S. nr. 3 (1998-1999).»
35. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):
«Stortinget ber Regjeringen legge fram en vurdering av personvernet i forbindelse med opprettelse av informasjonsbaser over elevens prøvingsresultater på individnivå.»
36. Referat

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om «Norge digitalt» – et felles fundament for verdiskaping (Innst. S. nr. 275 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 30 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Siri A. Meling (H) (ordfører for saken): «Norge digitalt» er en geografisk infrastruktur som omfatter basisgeodata over våre sjø- og landområder samt tilhørende tematiske geodata om arealer, miljø, naturressurser mv.

Tilgjengeligheten til denne type infrastruktur er viktig for samfunnet som sådant, for den enkelte innbygger, for vårt næringsliv og for offentlig sektor. For næringslivet ligger det betydelige muligheter for verdiskaping i å utvikle tjenester på grunnlag av geografisk informasjon. I tillegg er denne type informasjon viktig for effektivitet og kvalitet i offentlig sektor.

Regjeringen har i denne meldingen lagt visjoner for hvordan «Norge digitalt» skal utvikle seg, og hvordan dette faktisk skal gjennomføres i den økonomiske virkelighet vi lever i.

Stortinget har i tidligere vedtak sagt at satsingen på elektroniske sjøkart skal ha prioritet, og Regjeringen bekrefter dette på nytt i meldingen. Målet er at vi i løpet av 2006 skal ha en tilfredsstillende dekning av autoriserte elektroniske sjøkart for alle viktige navigasjonsleder langs norskekysten. En samlet komitee stiller seg bak denne prioriteringen. Dette betyr også at avlevering av autoriserte sjøkart gjennom PRIMAR Stavanger skal fortsette på grunn av internasjonale konvensjoner og avtaler, og at Sjøkartverket således ikke berøres av de endringer som foreslås i forhold til Statens kartverk for øvrig.

Etter at satsingen på elektroniske sjøkart er gjennomført, vil fokus bli rettet mot arbeidet med eiendomsregistrering og etablering av felles kartdatabase på land. Statens kartverks rolle som nasjonalt fagorgan og veileder for brukere og leverandører av geodata skal fortsatt stå sentralt.

Norge ligger langt framme når det gjelder teknologi, og komiteen stiller seg bak Regjeringens ambisjon om at Norge skal være ledende når det gjelder bruk av ny teknologi. Regjeringen foreslår å skille ut den delen av virksomheten i Statens kartverk som er konkurranserettet virksomhet. Det dreier seg her om aktiviteter som produksjon av turkart og båtsportkart og konsulenttjenester. Et skille mellom forvaltning og konkurranserettet virksomhet vil gjøre forvaltningsrollen mer tydelig, og vi unngår at Statens kartverk opererer i konkurranse med privat næringsliv. Vi spisser ressursene i Statens kartverk mot det som skal være offentlig forvaltning, og unngår uønskede konkurransevidringer i forhold til privat virksomhet. Dette gir en mer effektiv og framtidsrettet kartproduksjon.

Det legges opp til å selge den konkurranseutsatte delen av virksomheten til høystbydende, og flertallet i komiteen stiller seg bak at dette bør skje ved at virksomheten fortrinnsvis selges samlet. Verdien i disse elementene ligger mye i kompetansen til de personer som i dag arbeider ved markedsdivisjonen i Kartverket. Denne kompetansen er hovedsakelig lokalisert på Ringerike, og det skulle dermed kunne ligge godt til rette for at dette kompetansemiljøet kan få muligheter til å utvikle seg mer dynamisk under private aktører enn under de begrensninger som ligger i et statlig eierskap.

Bruk av ny teknologi muliggjør effektivisering internt i Kartverket. Økte krav til produksjon i kombinasjon med reduserte budsjetter tilsier at Statens kartverk må ha frihet og handlingsrom for å foreta interne omstruktureringer. Regjeringen har derfor foreslått at antall fylkeskartkontor må reduseres. Flertallet i komiteen stiller seg bak dette, men understreker at antallet, samt hvilke fylkeskartkontor som skal foreta endringer, må være en vurdering opp til Statens kartverk selv, ut fra de kriterier som er lagt i denne meldingen, nemlig at det skal skje ut fra:

- antall kommuner som er knyttet til det enkelte kontor
- geografisk størrelse og avstander

- kompetansebehovet i den enkelte region og
- kvaliteten på dagens tjenesteutøvelse

Komiteen har under behandlingen av denne saken hatt henvendelser fra en rekke kommuner og fylker som frykter denne endringen og en reduksjon i det eksisterende tilbudet. Statens kartverk har i flere omganger vært inne i omstillingsprosesser, og jeg har tillit til både deres kompetanse og omstillingsevne i dette spørsmålet også. Meldingen viser ambisjoner på vegne av det digitale Norge, og ingen verken skal eller bør lukke øynene for å kunne utnytte de muligheter ny teknologi gir oss for å kunne foreta en skarpstilling av Statens kartverk og samtidig kunne levere de forventede resultater.

Avslutningsvis vil jeg som ordfører for denne saken takke komiteen for et godt samarbeid.

Synnøve Konglevoll (A): Arbeiderpartiet mener at kart er en grunnleggende infrastruktur som bør være et statlig ansvar. Derfor mener vi at Statens kartverk må opprettholdes og styrkes. Overgangen til digitale kart har gjort at ressursbehovet er stort. Men samtidig vil tilgangen på digitale kart gjøre det tryggere både til lands og til sjøs, og gjøre det enklere og mer effektivt innenfor mange områder.

Å sikre at Norge har korrekte geodata i digital form er også god næringspolitikk, fordi det gir grunnlag for utvikling av ny teknologi og nye tjenester. Det er allerede en rekke private selskaper i Norge som benytter geodata som grunnlag for tjenester og produkter, bl.a. innenfor offshore kartlegging, satellittbildebehandling og programvareutvikling for å nevne noe. Det er også slik at en stor del av bevilgningen til Statens kartverk går til kjøp av tjenester fra ulike typer kompetansebedrifter, så kutt i bevilgningen til Kartverket rammer også private arbeidsplasser.

Med dette som utgangspunkt hadde vi i Arbeiderpartiet håpet at denne kartmeldinga kunne gitt Stortinget et grunnlag for en framtidsrettet debatt om hvordan vi kan sikre et godt kartgrunnlag i Norge. Men dessverre har Regjeringa lagt fram ei melding som ikke bare legger opp til en fortsatt lav satsing, den framstår også som svært lite gjennomarbeidet, noe som har blitt bekreftet av de svarene vi har fått på spørsmål som har blitt stilt fra komiteen under behandlingen.

SV har jo foreslått at meldinga skal sendes tilbake. Vi kunne vært med på det om vi hadde fått flertall sammen med Fremskrittspartiet. Men det har vi ikke fått. Dermed ble det behandling i komiteen, og vi har derfor fremmet våre forslag i håp om å få gjennomslag. Men dessverre: Her står regjeringspartiene og Fremskrittspartiet sammen. Ikke et komma skiller dem i innstillinga. Og med tanke på historikken det er i denne stortingsperioden når det gjelder Kartverket, er det faktisk mest overraskende at Fremskrittspartiet har lagt seg på den linjen de har.

Som vi husker: Høsten 2001 ble det kuttet 38 mill. kr til Kartverket. Mesteparten av de 38 mill. kr forsvant etter at det hadde vært runder her i Stortinget med Fremskrittspartiet, der Fremskrittspartiet ikke ble enig med Regjeringa, men støttet budsjettet subsidiært. Og jeg husker at representanten Korsberg ble omtrent rasende da vi

antydde at Fremskrittspartiet hadde støttet kuttet på 38 mill. kr da finanskomiteens innstilling ble behandlet i Stortinget. Han sa bl.a. i budsjettdebatten:

«For Fremskrittspartiet er det helt utenkelig å kutte så mye som det her er snakk om, fordi det vil medføre store problemer for Kartverket.»

Nå var det jo akkurat det de hadde gjort. Men vi i opposisjonen, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet, fant sammen, og vi har hatt et godt samarbeid om Kartverket. Vi lagde et press som resulterte i 20 mill. kr mer i revidert budsjett for 2002. Vi vedtok i fjor høst at Regjeringa ikke fikk slå sammen fylkeskartkontorene før Stortinget hadde behandlet denne meldinga. Men så var det plutselig slutt på Fremskrittspartiets engasjement. I denne innstillinga har Fremskrittspartiet gitt Regjeringa full støtte. Og i revidert nasjonalbudsjett, som skal behandles på fredag, legger Fremskrittspartiet seg på samme bevilgningsnivå som i desember 2001 var helt utenkelig.

Dermed gir Fremskrittspartiet Regjeringa bl.a. støtte til nedlegging av fylkeskartkontor. Arbeiderpartiet går mot forslaget om å legge ned fylkeskartkontor, bl.a. ut fra den helt sentrale rollen de har i koordineringen av kartleggingen og den tette kontakten de har med kommunene. Vi synes også det er merkelig at flertallet går inn for dette så kort tid etter at Stortinget behandlet tingslysingsreformen og vedtok at Kartverket skulle overta tingslysingen, og at Kartverket skulle etablere en tjeneste for mottak og kontroll i hvert fylke.

Arbeiderpartiet går også mot privatiseringen som Regjeringa legger opp til når det gjelder markedsdivisjonen. Vi mener det er nødvendig med et klarere skille enn i dag, men det må være mulig å finne en modell innenfor rammen av offentlig eierskap, bl.a. slik at inntektene fra markedsdivisjonen kan komme Statens kartverk til gode. En privatisering, slik Regjeringa legger opp til, skaper stor usikkerhet for arbeidsplassene i Statens kartverk, bl.a. de som i dag ligger på Ringerike.

Og avslutningsvis: En ny lov om eiendomsregistrering, slik meldinga omtaler, har mange prinsipielle sider. Jeg må si at det er svært betenkelig at Regjeringa på denne måten skal ha Stortinget til å forhåndsgodkjenne en lov etter å ha omtalt den i et avsnitt i ei melding. Vi mener at Stortinget først bør ta stilling til den når det kommer et lovforslag til behandling i Stortinget. Dessverre gir Fremskrittspartiet også her sin støtte til regjeringspartiene.

Øyvind Korsberg (FrP): La meg starte med å si at jeg er glad for at vi endelig har fått denne meldingen til behandling, for det har vært et ønske og et krav fra Fremskrittspartiet om en slik melding for å stake ut den videre kursen for kart, «Norge digitalt» og Statens kartverk. Det er en god melding som er lagt fram, og det er en melding som staker ut framtiden. Det er nettopp det vi i Fremskrittspartiet har vært opptatt av, å få en melding for å vite om de ressursene som vi har kjempet for på Kartverkets side, har vært brukt riktig. Nå gjør man noen grep for å møte framtiden, og det synes jeg er veldig bra.

Jeg er fornøyd med at en enstemmig komite har valgt å prioritere sjøkartleggingen høyest i de nærmeste årene, noe som er svært viktig i forhold til vår langstrakte kyst og nødvendig sikkerhet knyttet til skipstransport.

Etter at denne satsingen er fullført, vil fokus bli rettet mot arbeidet med moderne eiendomsregistrering og etablering av en felles kartdatabase på land. For å møte de framtidige utfordringer er det viktig at videreføringen av «Norge digitalt» på landsiden skal være basert på en samfinansiering mellom stat, kommune og andre store brukere, samt at finansieringsgrunnlaget også utvides ved å trekke med flere brukergrupper.

En av de tingene vi nå får avklart, er Statens kartverks rolle overfor den private kartbransjen. Statens kartverk driver i dag både monopolproduksjon som omfatter nasjonale kartserier og nasjonale databaser, og konkurranserettet virksomhet som omfatter turkart, båtsportkart og konsulenttjenester. Det er derfor positivt at Regjeringen endelig vil ha en klar grenseoppgang mellom forvaltning og konkurranserettet virksomhet, slik at Statens kartverk i framtiden ikke opptrer i konkurranse med den private kartbransjen. Det er noe vi i Fremskrittspartiet har påpekt mange ganger som et problem.

En klar grensedragnings vil også gjøre Statens kartverks forvaltningsrolle mer tydelig. Vi støtter derfor at de konkurranseutsatte oppgavene Statens kartverk driver med i dag, legges ut for salg.

Denne aktiviteten er hovedsakelig organisert i Kartverkets markedsdivisjon, og er basert på Kartverkets kompetanse. I denne forbindelse vil jeg understreke betydningen av det sterke fagmiljøet som er etablert på Ringerike, og som i seg selv representerer et verdipotensial. Kompetansen til de ansatte er et viktig element i verdien av den konkurranseutsatte delen. Jeg vil understreke at de ansatte selv, på lik linje med andre aktører, må ha mulighet for å kunne posisjonere seg i en kjøperposisjon alene eller sammen med andre aktører. For at ressursene i Statens kartverk skal kunne utnyttes maksimalt, noe som vi i Fremskrittspartiet, muligens i motsetning til andre partier, er opptatt av, må det frigjøres flere midler til dataproduksjon og kjøp av tjenester. Jeg er enig i at dette bør gjøres ved å foreta en ytterligere reduksjon i antall årsverk, noe som bl.a. innebærer at antall fylkeskartkontorer reduseres. Jeg understreker her betydningen av å kunne gjennomføre dette på en måte som sikrer at forvaltningsoppgavene blir godt ivaretatt.

Til slutt vil jeg takke for et godt samarbeid i komiteen og takke saksordføreren for en utmerket jobb.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Her i Stortinget er det slik at Regjeringen er avhengig av støtte fra SV for å få til en god miljøpolitikk. Høyre-statsråden Børge Brende har ved flere anledninger høstet lovord fra SV, bl.a. for viljen til en mer offensiv klimapolitikk. Begeistringen i egne rekker har kanskje ikke alltid vært like stor. Men da jeg åpnet denne stortingsmeldingen, kunne jeg ikke fri meg for tanken om at statsråden nå hadde behov for å demonstrere at han fortsatt er – tross alt – en god Høyremann. Dette er nemlig ikke noe dokument som trekker

opp visjonene for det framtidige «Norge digitalt», ikke en melding for å gjøre Kartverket bedre eller gjøre geodata lettere tilgjengelig for brukerne. Nei, dette er en melding som skal forsvare de tidligere brutale kuttene i Statens kartverks budsjett som Regjeringen og Fremskrittspartiet har sørget for, og en melding for såkalt skarpstilling og privatisering.

Statsråd Brende vil legge ned minst seks av fylkeskartkontorene. Hvilke har han ikke bestemt seg for ennå. Da er det kanskje ikke så rart at departementet ikke klarer å påvise hvilke besparelser disse nedleggelsene vil gi. Og vil virkelig nedleggelse og salg av Kartverkets markedsdivisjon gi 15 mill. kr i inntekter, slik det er lagt inn i revidert nasjonalbudsjett? Beregningsgrunnlaget fra departementet er ikke veldig overbevisende.

Dessuten er det en utbredt misforståelse blant flertallet om at privatisering vil gi en mer dynamisk organisasjon. Kartverkets problem er underfinansiering, og verken privatisering eller nedleggelse av fylkeskartkontorene vil gi oss et bedre kartverk. Tvert imot, arbeidsplasser blir rasert, og statens ansvar for viktige samfunnsoppgaver blir svekket.

I sum har de mange spørsmålene som komiteen har stilt departementet, bekreftet høringsinstansenes samstemte vurdering, at dette er en lite gjennomarbeidet melding med store svakheter og usikkerhet knyttet til tallmaterialet. Sulteføring og kutt følges opp av privatisering og såkalt skarpstilling, ikke for å gjøre Kartverket bedre, men for å privatisere for privatiseringens egen del.

SVs konklusjon er derfor at meldingen må sendes tilbake til Regjeringen, slik at vi kan få et mer gjennomarbeidet forslag om utviklingen av «Norge digitalt» til behandling. I tillegg har SV lagt inn i revidert nasjonalbudsjett til sammen 31 mill. kr. for å styrke Kartverket. Jeg vil derfor til slutt ta opp SVs forslag i innstillingen om tilbakesendelse av meldingen, og samtidig varsle om at dersom dette forslaget, mot formodning, skulle bli nedstemt, så vil vi gi subsidiær støtte til forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Ingvild Vaggen Malvik har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Hans Seierstad (Sp): Ingen i denne salen kan være uenig i at kart, moderne digitale kart, er et nødvendig redskap for utviklinga innenfor viktige samfunnsområder. Norge var tidlig ute med å ta i bruk ny kartteknologi. Som forvaltere av store områder både på sjø og land er vi helt avhengig av at innsatsen på dette feltet ikke svekkes. Er det noe Norge trenger, er det videreutvikling og økt verdiskaping. Gode digitale kart er faktisk et viktig grunnlag for å lette arbeidsoppgaver og gi raskere saksbehandling.

Senterpartiet hadde forventninger til St.meld. nr. 30, «Norge digitalt» – et felles fundament for verdiskaping. Senterpartiet hadde forventninger om at meldinga skulle inneholde visjoner som skulle trekke opp noen hovedlinjer for hvordan vi skulle utvikle et godt kartverk som grunnleggende infrastruktur over hele landet.

Dessverre, svaret som denne meldinga gir, er at det offentlige skal ta mindre ansvar for kartvirksomheten framover. Det legges opp til å spare penger innenfor kartlegging, på linje med det vi har sett på andre felt, som samferdsel, post og telekommunikasjon. Oppgaver blir overlatt til private i den grad det er kommersielt interessant.

Det finnes selvsagt områder i landet som har et kommersielt marked der en del av de oppgavene det er snakk om, kan bli løst. Men omleggingen vil særlig skape problemer for mindre kommuner der slike muligheter ikke finnes, og der det i tillegg er store arealer. Det er vanskelig å finne noe i stortingsmeldinga som tilsier at disse kommunene får noe løft og framgang på kartsida.

Fylkeskartkontorene, som nå skal slankes kraftig eller legges ned, er Kartverkets forlengede arm ute i Kommune-Norge. De gir kommunene hjelp og bistand med å etablere og ta i bruk geodata-infrastruktur.

Når staten nå vil spare penger, slik Regjeringa og Fremskrittspartiet legger opp til, vil det medføre at utgiftene blir lagt på oss brukere gjennom økte gebyrer. For kommunene blir det økte utgifter når de skal ut og kjøpe tjenester som staten tidligere gav vederlagsfritt. Enda en ny kostnad skal presses inn i en allerede presset kommuneøkonomi.

Nok en gang ser vi at Regjeringa, i samspill med Fremskrittspartiet, har tro på at private skal løse viktige samfunnsoppgaver som storsamfunnet burde hatt ansvaret for. Som jeg tidligere har vært inne på, mener Senterpartiet at resultatet blir økte forskjeller områder og kommuner imellom. Det er først og fremst distriktskommunene som nå vil oppleve at førstegangs digitale kartlegging blir forsinket. Det er også disse kommunene som vil få de største problemene med å ansette og lønne egne kartmedarbeidere.

Dersom lov om eiendomsregistrering blir endret slik stortingsmeldinga legger opp til, vil dette forsterke utarminga av den kartfaglige kompetansen i kommunene. Kommunene vil få vanskeligheter med å kvalitetssikre sin øvrige geodataforvaltning dersom eiendomsregistrering ikke lenger er en del av kommunens arbeidsoppgaver.

Stortingsmeldinga «Norge digitalt» skapte forventninger. Svaret meldinga gir, er en skuffelse. Det hele bærer mer preg av en innføring i offentlig sparing og privatisering enn av offensiv satsing.

Regjeringa skriver at den legger opp til at flere aktører enn i dag skal bidra med samfinansiering, slik at landkartlegginga kan holdes oppe uten ytterligere bevilgninger. De to siste årene har Regjeringa redusert bevilgningene til Kartverket med ca. 40 mill. kr. Følgelig har det gått ut over landkartlegginga, når vi vet at framdriften prioriteres mot sjøkartlegging.

Senterpartiet går sterkt imot å legge ned fylkeskartkontorene i den videre omstillinga av Kartverket. En bevilgning på nivå med det som var før nedskjæringa, vil være en god samfunnsinvestering for å nå målsettinga om et «Norge digitalt» raskere enn det nå blir lagt opp til. Vi ønsker heller ikke å selge den konkurranseutsatte de-

len av virksomheten, men å beholde denne i statlig eie på Ringerike.

Jeg tar opp forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Hans Seierstad har tatt opp de forslagene han refererte til.

Steinar Bastesen (Kp): Kystpartiet er tilfreds med at framdriften for digitale sjøkart går etter planen. Dette er av avgjørende betydning for sjøsikkerheten. Vi har merket oss at internasjonale avtaler og konvensjoner binder autorisasjon og avlevering av sjøkart til det statlige PRIMAR i Stavanger, og at den forretningsoppbygging basert på kart og geodata som Regjeringa vil stimulere til, derfor er knyttet til landkart og oppmåling på land, og at Regjeringa vil sette fortgang i denne prosessen uten at konsekvensene er tilstrekkelig utredet. Selv om Kystpartiet er enig med Regjeringa i at det bør stimuleres til vekst i privat næringsliv, mener vi at dette ikke bør skje i en utstrekning som tapper det offentlige for nødvendig kompetanse. Kystpartiet vil gi sin verbale tilslutning til mindretallets merknader og stemme for mindretallets forslag.

Regjeringa vil legge ned fylkeskartkontor. Kystpartiet vil bare minne om at norske fylker har en geografisk utstrekning som er større enn mange europeiske land, og at flere av disse fylkene er viktige turistområder der behovet for gode kart er stort og potensialet for forretningsdrift tilsvarende stort. Kystpartiet mener at den beste muligheten for å få fram privat forretningsdrift i tilknytning til dette, vil være at det sikres god offentlig kompetanse som kan stå til tjeneste for næringslivet og være aktiv medspiller. Den offentlige kompetansen må ikke forarmes, da reduseres muligheten til næringsutvikling.

Fra våre medlemmer utover i landet får vi stadig flere spørsmål om vi kan forklare hvorfor denne regjeringa sender forslag ut på høring, men så velger å ikke høre på hva folk som berøres av forslagene, sier. Nå er det andre gang på få dager at Regjeringa demonstrerer sin arroganse i forhold til høringsinstansene. Mandag var det Fiskeri-Norge som ble overkjørt, mot alle faglige råd og uten konsekvensutredning. I dag er det det offentlige Norge som vales ned, mot faglige råd og uten at saken er skikkelig konsekvensutredet. Jeg skal ikke oppta Stortingets tid med å gjenta det tidligere talere har sagt, men jeg har behov for å markere hvor Kystpartiet står i denne saken, og derfor gjør jeg det nettopp nå.

I sin tid ble det brukt mot Arbeiderpartiet at de var blitt for arrogante – de måtte ut av regjeringskontorene. Vi som aldri har vært i de kontorene, og som heller ikke har ambisjoner om å tre inn der i den nærmeste tiden, vi lurer på om arrogansen henger i veggene, for aldri har vi hatt en regjering som er mer arrogant enn den vi har nå.

Statsråd Børge Brende: Jeg er glad for at komiteens flertall har gitt tilslutning til de forslagene Regjeringa fremmet i St.meld. nr. 30 for 2002-2003, «Norge digitalt» – et felles fundament for verdiskaping.

Regjeringen følger også opp Stortingets tidligere vedtak om at ved utgangen av 2006 skal vi ha elektroniske sjøkart klare for de aller viktigste kystledene våre. Vi må huske at for noen år siden hadde vi ikke kommet langt i forhold til denne elektroniske sjøkartleggingen, og nå er vi blant de ledende i verden. Dette dreier seg faktisk veldig mye om sikkerheten til sjøs. Det går på det å få til gode seilingsleder, slik at rustholker ikke går opp i fjæresteinene våre. Jeg er faktisk stolt både over den jobben Kartverket har gjort og det gode samarbeidet vi har hatt i forhold til Stortinget når det gjelder å få til det å være en ledende nasjon knyttet til sjøkartlegging. Det må vi også ta med oss. I en situasjon hvor alle snakker om små ressurser, er det faktisk ganske store ressurser vi nå bruker på denne sjøkartleggingen. Vi er og blir verdensledende.

Så tar vi gjerne også en diskusjon i forhold til landkartbiten. Det er ingen tvil om at i det øyeblikket man er ferdig med det kjempesvære nasjonale løftet i forhold til den elektroniske sjøkartleggingen som øker sikkerheten til sjøs, blir det også midler ledig som kan settes inn i forhold til landkartleggingen og en digitalisering der. Det er iallfall det Regjeringen legger opp til.

Det er riktig, som flere talere også har vært inne på, at bruken av kart og geodata i samfunnet øker, og flere og flere blir bevisste på at de kan ha nytte av dette som hjelpemidler i sin virksomhet. Det er en klar offentlig oppgave å etablere en grunnleggende infrastruktur av geografisk informasjon til bruk i samfunnet. Det er samtidig nødvendig å dimensjonere denne innsatsen, slik at grensen for hva som er et offentlig ansvar, ikke tøyes i retning av hva privat sektor kan tenkes å bidra med. Her har det også vært en gjennomgang av den biten av Statens kartverk som er i konkurranse med private aktører. Både Statskonsult og McKinsey har faktisk anbefalt at denne avhendes.

Statens kartverk er og blir en sentral offentlig institusjon for basisinformasjon, og skal i utgangspunktet ikke konkurrere med private aktører, og kan i økende grad faktisk kjøpe inn fra mange viktige ingeniørfirmaer, mange private bedrifter, som bruker dette i bunnen for å delta i konkurranse om andre oppdrag, både nasjonalt og internasjonalt. Det at Stortinget nå gjennom det flertallet vi har fått i komiteen – et samarbeid mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet – tilrettelegger for en strømlinjeforming av Kartverket og en økt satsing på innkjøp av tjenester og konkurranse om tjenestene, slik at vi kan få mer igjen for pengene, setter jeg veldig stor pris på. Jeg vil gjerne her si at Fremskrittspartiet har opptrådt veldig ryddig i denne prosessen, og også forholdt seg til de økonomiske rammene som Stortinget la i forbindelse med årets budsjett. Så vidt jeg husker, var det bare SV av de store partiene som gikk mot det økonomiske grunnlaget som Regjeringen la for Kartverket inneværende år. Jeg tenker her på flere partier som må forholde seg til de økonomiske rammene som ligger for inneværende år når det gjelder Kartverket, og da må man også foreta en justering i forhold til Kartverkets drift. Det vi har valgt, er en reduksjon i antall fylkeskartkontor – fra 18 til 12 – som da vil medføre en reduksjon i antall årsverk på opp

mot 50, samt bortfall av husleie og andre administrative kostnader ved seks kontorer.

Når tiltakene er gjennomført, må det kunne påregnes en årlig innsparing i størrelsesordenen 30 mill. kr, som kan omgjøres til tjenestekjøp. Det var også flere representanters poeng. Disse 30 mill. kr kan vi da forsere landkartleggingen med. Når de faglige anbefalingene er at man tross alt innenfor disse stramme rammene må prioritere en slik organisering for å få mer kart igjen for pengene, har ikke jeg problemer med å komme til Stortinget og foreslå dette. Men som jeg sa innledningsvis, er det slik at når vi ved utgangen av 2006 er ferdig med dette svære nasjonale løftet i forhold til sjøkartsiden, skal vi, i tillegg til det vi har fått til så langt på landkartsiden, strekke oss ytterligere, og da blir det også ledige økonomiske midler til det.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): Når det gjaldt det siste statsråden sa, skjønte jeg ikke helt hva han mente. Jeg vil bare minne om at Arbeiderpartiet innenfor et ansvarlig opplegg i revidert nasjonalbudsjett til sammen har 31 mill. kr mer til Kartverket enn det Regjeringa har, noe som hadde gjort at man kunne unngått å legge ned fylkeskartkontor og ikke hadde behøvd å delprivatisere markedsdivisjonen, som ligger på Ringerike.

Jeg kunne brukt denne replikken til å kritisere meldinga på punkt etter punkt, for her er det veldig mye som er kritikkverdig. Men i mitt ene minutt har jeg tenkt å utfordre statsråden på et område som jeg håper han kan gi et positivt svar på, og det gjelder frivillige organisasjoner og lag. Jeg synes det er merkelig at meldinga overhodet ikke omtaler den betydningen som fri tilgang til kartdata har for at frivillige organisasjoner og lag skal kunne delta i beslutningsprosesser f.eks. når det gjelder spørsmål om friluftsliv og sikring av viktige naturområder i Kommune-Norge. Vil statsråden ta tak i denne problemstillingen i arbeidet med Planlovutvalgets innstilling?

Statsråd Børge Brende: Det er klart at de forslagene som Planlovutvalget nå har kommet med, skal sendes ut på offentlig høring til høsten, og da vil vi også gjennomgå de forslag som utvalget har kommet opp med.

Når det gjelder de økonomiske rammene som Kartverket har å forholde seg til, har jeg registrert at for inneværende års statsbudsjett hadde ikke Arbeiderpartiet noen annen økonomisk ramme enn det Regjeringen la opp til. Det er det jeg har måttet forholde meg til og komme med forslag til Stortinget i forhold til. Jeg registrerer at man har valgt en annen linje i revidert nasjonalbudsjett. Men i et halvt år nå har jeg måttet tilpasse Statens kartverk til de økonomiske rammene som Stortinget har gitt meg, og da er dette tiltaket knyttet til fylkeskartkontorene den mest hensiktsmessige måten å tilpasse seg strammere økonomiske rammer på uten at det går ut over kartleggingen.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Jeg vil gjerne få lov å utfordre statsråden med hensyn til bakgrunnen for privatiseringsiveren hans. Er privatisering av markedsdivisjonen en privatisering for privatiseringens egen del, eller har statsråden noen gode begrunnelser for hvorfor det er så viktig å få splittet opp et eksisterende fagmiljø og etablere en struktur som ikke betyr at geodata blir lettere tilgjengelig for brukerne, og med en allerede bokført inntekt fra salget som ingen vet om kan realiseres?

I tillegg kunne jeg godt tenke meg å få høre om statsråden nå har fått tenkt seg litt mer om når det gjelder hvilke fylkeskartkontor han vil legge ned. Blir det et i Trøndelag, et i Rogaland eller et i Agder-fylkene? Eller retttere sagt: Hva slags kriterier vil bli lagt til grunn for utvelgelse av hvilke fylkeskartkontor som skal legges ned? Noen tanker må da i det minste statsråden ha gjort seg om hvilke kriterier som skal legges til grunn for utvelgelse av nedleggelse.

Statsråd Børge Brende: At statens viktigste organ i forhold til kart ikke skal drive konkurranse med private aktører, er et sunt prinsipp. Det har da både Statskonsult og McKinsey også fastslått i utredningen. Det er det faglige grunnlaget, og de har konkludert med at det ikke er heldig å blande forvaltning og forretning. Dersom staten skal drive med konkurranserettede oppgaver, må det skje innenfor rammen av et eget selskap.

Så var det spørsmål om jeg har gjort meg noen tanker knyttet til disse kartkontorene og hvilke som skal nedlegges. Jeg foreslår en nedleggelse av noen kartkontor på et faglig grunnlag, for det vil etter hvert gi besparelser i tredvemillionerkronersklassen. Dette kan brukes, som jeg sa i sted også, til tjenestekjøp, slik at man kan forsere en satsing på landkartsiden.

Når det gjelder tanker om hvilke fylkeskartkontor som skal nedlegges, har jeg hele tiden sagt at jeg vil forholde meg til det forslaget Kartverket kommer med her. De vil foreslå det på faglig grunnlag, og det blir ikke noen politisk diskusjon i Stortinget om det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Beate Heieren Hundhammer (H): Statens kartverk er en bedrift som både er den største og viktigste aktøren i oppbyggingen av «Norge digitalt», og som har en ledende rolle når det gjelder å ta i bruk moderne teknologi innen geodata. Det er en bedrift med høy kompetanse innenfor disse områdene, som vil – gjennom Regjeringens forslag til skarpstilling – møte krav om høy kompetanse på nye områder. Det er med andre ord en spennende bedrift med store utviklingsmuligheter, og en bedrift som kan gi knoppskyting i form av nye bedrifter som baserer seg på å produsere varer og tjenester med bakgrunn i Kartverkets kompetanse.

Kartverkets hovedkontor er plassert på Ringerike. Kartverket er en bedrift som engasjerer, og som har stor betydning for lokalsamfunnet. Det gjør den både i kraft

av å være en stor arbeidsgiver og fordi det for ethvert lokalsamfunn er attraktivt å ha en bedrift som innehar den fremste kompetansen i landet innenfor sitt fagfelt.

Derfor har St. meld. nr. 30 skapt et engasjement lokalt. Oppmerksomheten har både konsentrert seg om Kartverkets framtid generelt og om salg av markedsdivisjonenes konkurranserettede virksomhet spesielt. At dette har utløst såpass stor oppmerksomhet, henger også sammen med at det er vedtatt å legge ned 500 statlige arbeidsplasser i distriktet ved at aktiviteten ved tre militærleirer flyttes, 500 arbeidsplasser som med ringvirkninger til sammen kan bety et tap på mellom 1 000 og 1 500 arbeidsplasser. På den bakgrunn er det ikke underlig at organiseringen av Kartverket og salg av den konkurranserettede delen av markedsdivisjonen vekker interesse og debatt.

Det er ikke gitt å vite på det nåværende tidspunkt hvor den delen av markedsavdelingen som blir solgt, vil havne. Jeg legger ikke skjul på hva jeg håper. Derfor er jeg glad for at det i flertallets merknader står at salget fortrinnsvis skal skje samlet. Dette er viktig for å unngå en oppsplitting av fagmiljøet.

Videre har flertallet vektlagt Kartverkets særlige kompetanse, og at det sterke fagmiljøet som er etablert på Ringerike, i seg selv representerer et verdipotensial. Kompetansen til de ansatte vil være en viktig del for interesserte kjøpere. For dem som frykter at dette salget vil bety en rasering av fagmiljøet og tap av arbeidsplasser i distriktet, synes jeg dette tvert imot er en unik mulighet for ringerikssamfunnet til å få flere arbeidsplasser.

Markedsdivisjonen har i dag sterke begrensninger i rollen som markedsaktør – en privat bedrift vil ikke ha disse begrensningene. Det kan legge grunnlaget for svært spennende arbeidsplasser med høy kompetanse, store utviklingsmuligheter, verdiskaping og flere arbeidsplasser enn det som er tilfellet i dag.

Ingen vet i dag hvor disse arbeidsplassene vil havne, men med den lokale kompetansen og med den geografiske nærheten til Statens kartverk er det ingen grunn til at ikke denne regionen skulle være svært attraktiv for private aktører. Derfor er det bare for hele lokalsamfunnet å gjøre seg lekker for framtidige friere!

Berit Brørby (A): Overraskende er det ikke at Regjeringen vil privatisere, nå også Kartverket. De har en politisk plattform hvor privatisering både er et mål og et virkemiddel. Heller ikke er det overraskende at Kristelig Folkeparti føler seg bekvem med denne utviklingen hvor mer og mer blir privatisert. Men lokalt er situasjonen en helt annen.

Det hevdes at Regjeringen og Kristelig Folkeparti ikke er lydhøre for de lokale protestene, og i Ringerikes Blad står det:

«... Ringerike Kristelig Folkeparti er fortvilet over moderpartiets støtte til en privatisering av Kartverkets markedsdivisjon. En holdning de hevder er helt ødeleggende for lokallagets arbeid», og som også er «av stor negativ betydning for hele vårt lokale arbeidsmarked.»

Fremskrittspartiet lokalt i Ringerike er like fortvilet og frustrert når de i en uttalelse sier nei til ytterligere rasering av statlige arbeidsplasser i Ringeriksregionen.

Kartverket er lokomotivet i utviklingen av «Norge digitalt». Kartverket er en stor og viktig arbeidsplass i Ringerike og en nøkkelvirkosomhet i den videre utviklingen av regionen.

Ringeriksregionen, inklusive Jevnaker, er de siste årene sterkt preget av bortfall av mange statlige arbeidsplasser ved nedleggelse av tre moer i Forsvaret. Med denne privatiseringen står vi nå i fare for at det unike kompetansemiljøet ved Statens kartverk raseres.

Utflytting av statlige arbeidsplasser er nylig vedtatt av Stortinget, men troverdigheten til Regjeringens arbeid er svekket, når en samtidig vil splitte opp etater som Kartverket, som i tillegg viser seg å ha en effektiv drift.

Tilstrekkelige økonomiske rammer er også nødvendig for å holde det unike nasjonale kartmiljøet levende. Det er viktig for Norge og veldig viktig for Ringerike. Også der har Regjeringen sviktet.

Arbeiderpartiet ser heller ikke noen fornuft i å legge ned fylkeskartkontor. De har en helt sentral rolle i koordineringen av kartleggingen, med den tette kontakten de har med kommunene, og det er viktig. Alt i alt enda en dårlig dag for Ringeriksregionen. Det er ikke en framtidrettet politikk at vi aktivt skal legge ned aktiviteter i kommunene som ligger nær Oslo, men allikevel for fjernt til at tilstrekkelig mange bryr seg, for det vil på et eller annet tidspunkt få konsekvenser. Privatiseringsrusen har en bakside som flere og flere misliker. Jeg håper bare at det ikke blir for sent.

Sigrun Eng (A): Debatten om verksemda til Statens kartverk i tida som kjem, er tidsavgrensa her i dag. Eg vil difor bruke mine tilmålte minutt til å gi nokre synspunkt på kva dette har å seie for Ringeriksregionen. At kunnskapsbasen på Kartverket er stor, er det ingen tvil om. Men om ein klarer å halde han oppe etter dei vedtaka som blir fatta her i dag, står att å sjå.

Likevel vil eg dvele meir ved kor hardt ramma denne regionen er i høve til tap av arbeidsplassar dei siste åra. Som det før har vore sagt, er all militær aktivitet lagd ned. Direkte og indirekte utgjer det 1 000–1 500 arbeidsplassar. Så kom det innskrenkingar på over 100 industriarbeidsplassar på Follum og no nedbemanninga på Kartverket. I tillegg blir det heller ingen Ringeriksbane dersom vedtaket om korridorval via Åsa står fast. Påstanden min er at denne regionen ligg for nær Oslo til at dagskaret for dei utfordringane han har, blir sett skikkeleg i fokus. Han er nær, men likevel for fjern.

Tinglysinga skal leggjast til Hønefoss. Det gir ein del arbeidsplassar i ein periode, men når registreringa er gjord, blir det svært få. Frustrasjonen er stor, uvissa om framtida det same. Eg håper statsråden kan gi nokre signal om det motsette. Det treng arbeidstakarane, og det treng ringerikssamfunnet.

Regjeringa ved statsråd Brende har godkjent fylkesplanar for Buskerud ved kgl. resolusjon i mars 2002. Denne delen av fylket skulle vere avlastingsområde for

Oslo-regionen. Staten har gått inn med nokre vekslepen- gar til tiltak som skal bøte på tap av arbeidsplassar, og Buskerud fylke har gått inn med 2–3 mill. kr. Men no, midt i den aller vanskelegaste perioden for regionen, kjem altså dette utspelet om utskiljing og konkurranseut- setjing av Kartverket. Resultatet blir nedbemanning.

Ein kan trygt seie at privatiseringsivoren er stor i den- ne regjeringa. Det gamle ordtaket om å gi med éi hand og ta med den andre er absolutt gangbart i denne saka. Eg er heller ikkje sikker på om nasjonen Noreg er tent med det- te eksperimentet. Ikkje minst vil Ringerike bli sitjande att som den tapande parten. Det beklagar eg. Det var dette dei aller minst trong no.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 3434)

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presi- denten foreslå at sakene nr. 2, 3 og 4 behandles under ett – og anser det som vedtatt.

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal, Hallgeir H. Langeland og Heidi Grande Røys om å styrkje og byg- ge ut nasjonalparkforvaltinga (Innst. S. nr. 243 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:62 (2002-2003))

S a k n r . 3

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland og Kirsti Saxi om bidrag til å opprette og medvirke til med- finansiering av et kompetanse- og kultursenter for vill- laksen i Tana-vassdraget i løpet av denne stortingsperioden (Innst. S. nr. 256 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:84 (2002-2003))

S a k n r . 4

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen, Heidi Sørensen og Lena Jensen om etablering av et nasjonalt senter for genøkologi i Tromsø (Innst. S. nr. 258 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:86 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 mi- nutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt an- ledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte ta- letid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Synnøve Konglevoll (A) (ordfører for sak nr. 4): Ko- mitéen håper å få disse tre Dokument nr. 8-forslagene be- handlet rimelig raskt, og jeg har tatt ordet nå som saks-

ordfører når det gjelder Dokument nr. 8:84 og Dokument nr. 8:86.

Når det gjelder Dokument nr. 8:84 om bidrag til å opprette og medvirke til finansiering av et kompetanse- og kultursenter for villaksen i Tanavassdraget i løpet av denne stortingsperioden, er jeg glad for at et bredt flertall i komiteen bl.a. understreker Tanavassdragets internasjonale betydning for atlantisk villaks og for samisk kultur.

Flertallet er glad for den positive holdninga til senteret som svarbrevet fra Miljøverndepartementet tyder på. Flertallet konkluderer ikke i denne saken. Det er for tidlig til det. Det vi imidlertid sier, er at det er viktig at Miljøverndepartementet nå jobber videre med saken.

Jeg mener at dette er ei veldig positiv behandling av denne saken, som altså Sametinget og Tana kommune har engasjert seg i, og som er tatt opp i Dokument nr. 8-forslaget.

Jeg registrerer at SV likevel har fremmet forslaget i innstillinga. Jeg vil henstille til SV å trekke forslaget her i salen. Det ville være synd om det ble nedstemt.

Det samme gjelder det forslaget som SV har fremmet i Innst. S. nr. 258 om etablering av et nasjonalt senter for genøkologi i Tromsø. Til innstillinga er det vedlagt et av svarbrevne fra miljøvernministeren, men ikke brev nr. 2. I ettertid ser man at det også kanskje burde stått her, for i dette brevet, datert 10. juni i år, sier Miljøverndepartementet seg enig i at et nasjonalt senter for genøkologi ikke nødvendigvis er det samme som at det skal utpekes som senter for fremragende forskning. Komiteen er også enig i at Forskningsrådet er rette instans til å gi råd om hvorvidt GenØk skal etableres som et nasjonalt senter for genøkologi.

Et mindretall, Arbeiderpartiet og SV, ber på denne bakgrunn Regjeringa om i statsbudsjettet for 2004 å komme tilbake med ei vurdering av behovet for å etablere et nasjonalt kompetansesenter i genøkologi.

At regjeringspartiene i denne omgang ikke er med på dette, håper jeg likevel ikke betyr at det er utelukket at Regjeringa kan vurdere spørsmålet. Jeg håper Regjeringa vil vurdere å gjøre det, ut fra det behovet vi har for å bygge opp kompetanse på dette området. Derfor vil jeg som sagt henstille til SV å trekke forslaget sitt, slik at det ikke blir stemt ned. Det ville i tilfelle være synd.

Med de kommentarene anbefaler jeg komiteens tilråding om at forslagene vedlegges protokollen.

Øyvind Korsberg (FrP) (ordfører for sakene nr. 2 og 3): Jeg trodde i utgangspunktet jeg var saksordfører for Dokument nr. 8:84 og Dokument nr. 8:62, men det ser ut som jeg er blitt frarøvet mitt saksordførerskap i salen her. Det får jeg bare ta til etterretning, men jeg vet ikke helt om jeg liker det. Vi får muligens en redegjørelse senere om hva som har skjedd i prosessen. Jeg forholder meg i hvert fall til det som har vært innstillingen fra komiteen, og der står det vitterlig at jeg er saksordfører for de to sakene.

Så til Dokument nr. 8:84, forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland og Kirsti Saxi om bidrag til å opprette og medvirke til finansiering av kompetanse- og kultursenter for villaksen i Tanavassdraget i løpet av denne stortingsperioden.

Senteret som forslaget dreier seg om, er et stort prosjekt med planer for mange aktiviteter. Det er også et prosjekt som berører flere departementers ansvarsområder. Det er etter komiteflertallets syn for tidlig å ta stilling til dette prosjektet, bl.a. siden det ikke er utarbeidet en finansieringsplan. Om forslagsstillerne var kjent med at finansieringsplan ikke var utarbeidet, synes jeg det er merkelig at dette Dokument nr. 8-forslaget er fremmet – før man har oversikt over hvordan de økonomiske kostnadene er tenkt fordelt. Derfor er det naturlig at dette prosjektet i likhet med andre og lignende lakseprosjekt blir vurdert i forbindelse med statsbudsjettet. Derfor anbefaler et stort flertall i komiteen, alle unntatt SV, som har et eget forslag, at Dokument nr. 8:84 vedlegges protokollen. Det var også Synnøve Konglevoll inne på i sitt innlegg som saksordfører – om hun var det, da, det er jeg fremdeles usikker på.

Så til Dokument nr. 8:62, fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal, Hallgeir H. Langeland og Heidi Grande Røys, om å styrke og bygge ut nasjonalparkforvaltningen. Etter at denne saken ble avgitt i energi- og miljøkomiteen, har revidert nasjonalbudsjett også blitt avgitt, og der har bruk av utmark, forvaltning av nasjonalparker o.l. blitt behørig omtalt. Jeg vil vise til de respektive partiers merknader og forslag i så måte.

For øvrig vil jeg vise til brev fra miljøvernministeren av 11. april i år, der det framkommer at bevilgninger til denne type formål vil bli vurdert på vanlig måte i forbindelse med de årlige statsbudsjett, noe en enstemmig komite er enig i. Det er et mindretallsforslag fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, som jeg antar mindretallet fremmer og gjør rede for – dersom de ikke følger oppfordringen om å trekke forslaget, som representanten Konglevoll var inne på.

Presidenten: Presidenten skal ikke bidra til den store forvirringen om hvem som er saksordfører for hva, men presidenten har nå fått opplyst at representanten Korsberg er saksordfører for sakene nr. 2 og 3, og representanten Konglevoll for sak nr. 4. Det er det som står i dokumentet, og vi holder fast på det.

Leif Frode Onarheim (H): Under denne debatten behandler vi tre Dokument nr. 8-forslag, noe som gjør at innleggene blir ganske summariske.

Når det gjelder Dokument nr. 8:62, om nasjonalparkforvaltningen, er det forslag om at Regjeringa skal komme tilbake senest i forbindelse med budsjettet for 2004 med forslag til styrking av drift og forvaltning av nasjonalparkene. Det er enighet i denne sal om at det er viktig å ta vare på de områder som er lagt ut til nasjonalpark. Når vi først har etablert slike nasjonalparker, må vi sørge for at intensjonene kan oppfylles på en god måte.

Miljøvernministeren har i svar på spørsmål fra komiteen vist til at Stortinget også tidligere har bedt Regjeringa komme tilbake med en utredning om «økt turistmessig bruk og verdiskaping av våre fjellområde». I denne

sammenheng vil Stortinget få en god mulighet til å drøfte hvordan nasjonalparker og øvrige store fjellområder bør forvaltes. Spørsmålet om økte ressurser til drift og forvaltning av våre nasjonalparker og andre større verneområder vil for øvrig på vanlig måte bli vurdert i forbindelse med de årlige statsbudsjetter. Vi er derfor enig i at forslaget vedlegges protokollen.

Når det gjelder Dokument nr. 8:86 om etablering av et nasjonalt senter for genøkologi i Tromsø, er vi også i denne saken enig i at forslaget vedlegges protokollen. Forslagsstillerne peker på at dette er et område hvor det er stort behov for forskning, spesielt på bakgrunn av at genteknologien skaper store muligheter for næringsutvikling, men også potensielle farer. Flere departementer har gjennom flere år gitt tilskudd til GenØk-stiftelsen. Miljøvernministeren sier i brev til komiteen at han ikke anser at det er Regjeringens oppgave å etablere nasjonale kompetansesenter innen forskning. Det henvises til Norges forskningsråd, som er en naturlig instans for slike spørsmål. Vi henviser også til kommentaren i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Det tredje Dokument nr. 8-forslaget, Dokument nr. 8:84, går ut på at Regjeringen skal bidra til å opprette og medvirke til finansiering av et kompetanse- og kultursenter for villaksen i Tanavassdraget i løpet av denne stortingsperioden. Tanavassdraget er et av de største lakseførende vassdragene for atlantisk laks i verden. Laksen har også stor betydning for den elvesamiske kulturen. Den atlantiske laksestammen er truet, og Tana kommune har i en tid arbeidet med muligheten for å opprette et slikt kompetanse- og kultursenter for villaksen i Tanavassdraget. Senteret er tenkt å skulle fokusere på laks som en del av samisk og lokal kultur- og ressursutnyttelse – laks i vassdrag og fjord, og laks som opplevelse.

Det er helt klart at det er mye interessant i et slikt prosjekt. Miljøvernministeren viser i brev til komiteen til at både prosjektets innhold, organisering og finansiering vil bli vurdert, og at departementet ikke kan ta stilling til medfinansiering av prosjektet på det nåværende tidspunkt. Også når det gjelder dette Dokument nr. 8-forslaget, er jeg således enig i konklusjonen, at det vedlegges protokollen.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg først ta opp dei forslaga som eg er blitt bedt om å trekkja. Eg vil først høyra på debatten, og så vurdera kva vi skal gjera med forslaga i desse tre innstillingane. Eit par av innstillingane er relativt positive til desse tre gode miljøsakene som SV tek opp, men eg vil gjerne få høyrte debatten ferdig før me vurderer skjebnen til forslaga.

Når det gjeld nasjonalparkforvaltinga og den fokuseringa som SV ønskjer å ha på det, er det eitt av dei områda – eller kanskje det einaste området – der miljøvernministeren er noko synleg på heimebane. Det viser òg revidert budsjett, der ein flytter over 3 mill. kr til dette feltet – sjølv om det er altfor lite, og SV plussar på mykje meir. Her er det i utgangspunktet ein jobb å gjera, og miljøvernministeren veit at dersom han vil driva med god miljøpolitikk og god naturparkforvaltning, er det berre å

koma til SV, så får han fleirtal for det. Dessverre ser det ut som han ønskjer seg andre samarbeidspartnarar, og då tapar ofte miljøet.

Men når det gjeld det som skjer i Stryn i år, klarte SV å få fleirtal i energi- og miljøkomiteen, slik at det blei pengar til Europark. Det var ikkje noko miljøvernministeren sjølv kom på, men det skjedde faktisk etter forslag frå SV i ei budsjettinnstilling, eit forslag som fekk fleirtal. Eg er for så vidt forundra over at ikkje regjeringspartia vil vera med og lyfta opp den problematikken som SV her tek opp. Men me får håpa at ein likevel gjer dette i komande forslag til budsjett. Nasjonalparkane treng eit lyft. Det lyftet ønskjer SV å bidra til, og no er det berre opp til Regjeringa å sørgja for at det skjer.

I forhold til problemstillinga knytt til eit kompetanse- og kultursenter for villaks i Tanavassdraget er det litt merkverdig at saksordføraren, Korsberg, argumenterer med at ein må dryga dette. Korsberg var sjølv til stades og hørte Tana kommune sitt sterke ønske om å få nokre positive signal frå Stortinget. Han hørte at lokaldemokratiet bad han som stortingsrepresentant om å signalisera noko positivt. Likevel vel Framstegspartiet å ikkje vilja noko som helst. Men heldigvis er det eit fleirtal som i merknadene iallfall støttar opp under intensjonen. Det er altså dette kommunen ønskjer seg, og eg meiner det må vera eit nasjonalt ansvar at dette viktige vassdraget – som er viktig ikkje berre nasjonalt, men òg internasjonalt, og er sentralt i forhold til samisk kultur – blir lyfta opp. Det signalet gjev SV i dag, slik at Tana kommune kan stå på for å få dette til.

Så til slutt ein kort kommentar om nasjonalt senter for genøkologi i Tromsø. Eg registrerer at det er eit fleirtal som for så vidt ikkje er så veldig negative til dette, men dei vil gjerne først ha eit råd frå Forskningsrådet før dei vil gå inn for ei lokalisering til Tromsø. Det er verkeleg rart at ein frå Stortinget si side ikkje kan handla før ein har fått dette rådet – det var vel ikkje så mykje å gjera å skaffa seg dette rådet, dersom ein ønskte det. Me trur at statsråden likevel vil kunna koma tilbake til ei lokalisering av dette senteret allereie i statsbudsjettforslaget for 2004, og vil gjerne utfordra han til å seia noko om dette i innlegg til desse tre sakene.

Presidenten: Representanten Hallgeir H. Langeland har tatt opp de forslagene han refererte til.

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg skal ikke bruke så veldig mye tid av møtet i dag, for mye av det som har vært sagt fra alle partier, understreker på sett og vis at det er stor enighet om intensjonen som ligger bak alle disse tre forslagene. Det synes jeg i og for seg er et viktig signal til både Stortinget og Regjeringen om at dette er områder som vi ser det som viktig å gjøre noe med og se på mulighetene for å kunne gripe tak i på en positiv måte. I så måte blir innleggene relativt summariske, slik som Onarheim også gav uttrykk for.

Jeg føler også at statsrådets positive tilbakemeldinger til komiteen under behandling av disse tre sakene også il-

lustrerer at statsråden er opptatt av disse spørsmålene – konstruktivt. Det bør også være et viktig signal til Stortinget hvordan vi skal forholde oss til de forslagene som ligger på bordet i dag.

Jeg skal bare kort anbefale at de partier som har reist konkrete forslag, vurderer seriøst om man skal trekke dem, ut fra at debatten preges av en så vidt stor oppslutning om intensjonen i de forslagene som er reist. Dermed vil jeg også, i likhet med hva Synnøve Konglevoll gjorde, anbefale forslagsstillerne å vurdere å gjøre dette.

Hans Seierstad (Sp): Denne debatten handler om tre private forslag. Alle tre forslagene berører temaet naturforvaltning og bevaring av det biologiske mangfoldet.

Senterpartiet mener at det ligger gode intensjoner bak forslagene om å etablere nasjonalt senter for genøkologi i Tromsø og å opprette kompetanse- og kultursenter for villaksen i Tanavassdraget. Når det gjelder disse to forslagene, mener vi det er viktig at Regjeringen arbeider videre med dette, og kommer tilbake med en grundigere vurdering og tilråding i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.

Når det gjelder forslaget om å styrke og bygge ut nasjonalparkforvaltningen, opplever vi i Senterpartiet mer utålmodighet. Regjeringen har arbeidet svært aktivt med å opprette nye verneområder de siste årene. Når de vedtatte planene for nasjonalparker og landskapsvernområder er gjennomført, vil dette berøre om lag en åttendedel av arealene her i landet. I forbindelse med vedtak om å opprette nye nasjonalparker har de berørte kommunene blitt lovet at det skal opprettes stillinger for å drive oppsyn og naturinformasjon. Men til lokalsamfunnenes store skuffelse har ikke tilføring av stillinger skjedd i samme tempo som opprettelsen av nye verneområder.

I statsbudsjettet for 2003 signaliserte Regjeringen at den ville gjennomføre målet som ligger i nasjonalparkplanen, å opprette 36 nye og utvide 14 eksisterende verneområder innen 2010. Et så høyt tempo i vernearbeidet forplikter staten til å utvide oppsyns- og informasjonsarbeidet. Men status viser at flere av de etablerte store nasjonalparkene og verneområdene ennå ikke har statlig finansiert oppsynspersonell. Eksempelvis er ikke stillingene på plass i Forollhogna nasjonalpark og ikke i Dovrefjell–Sunndalsfjella nasjonalpark.

Senterpartiet mener at det ikke nødvendigvis er Statens naturoppsyn som skal ansette eget personell. Oppgavene kan gjerne løses ved at staten kjøper tjenester fra lokalt fjelloppsyn eller andre lokale tilsynsordninger. Det er viktig at de som skal drive informasjon og tilsyn i nasjonalparkene, har forankring i lokalsamfunnene.

I revidert nasjonalbudsjett 2003 blir det gitt en grundig omtale av nasjonalparkene. Her blir det slått fast at nasjonalparksentrene har en svært viktig rolle i informasjons- og veiledningsarbeidet knyttet til bruken av disse fjellområdene. Det går fram at det er etablert ti nasjonalparksentre, men at det gjenstår å starte opp fem av de planlagte sentrene. Etablerte sentre trenger også å få styrket sin virksomhet. 3 mill. kr ekstra i revidert budsjett hjelper et stykke på veg. Men vi i Senterpartiet er klare

på at en videre opptrapping av de statlige bidragene må legges fram i statsbudsjettet for 2004.

Det er viktig at nasjonalparkene kan utvikles til å bli en ressurs for lokalsamfunnene og ikke bli oppfattet som et hinder for næringsutvikling og bosetting. Det er helt nødvendig å skape større legitimitet og lokal oppslutning om vern av disse områdene. Senterpartiet mener det er riktig å legge til rette for økt lokalpolitisk medvirkning og innflytelse i verneprosesser, og at vern av områder og utvikling av nærliggende lokalsamfunn må ses i sammenheng. Men det er også viktig at erstatningsordningene i forbindelse med vern blir bedre.

De statlig finansierte stillingene til forvaltning, tilsyn og informasjonsarbeid i nasjonalparkene er et viktig grunnlag for lokal næringsaktivitet og bærekraftig forvaltning. Det er positivt at det i 2003 blir startet forsøk med ulike modeller for lokal forvaltning av nasjonalparkene. Det er også viktig å understreke at økt turistmessig bruk av fjellområdene må bygge på respekt for lokal tradisjon og lokale natur- og kulturverdier. Ved å bygge på lokale verdier kan det skapes særpregede og unike turisttilbud.

Senterpartiet stiller seg bak forslaget som er fremmet i Dokument nr. 8:62.

Presidenten: De talerne som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Heidi Grande Røys (SV): Eg tek ordet til sak nr. 2. Noreg er langt framme når det gjeld vern av fjellområde, men vi er ikkje like gode når det gjeld system, forvaltning, samordning, profilering og merkevarebygging, samarbeid med lokalsamfunna rundt nasjonalparkane, eller når det gjeld utnytting av økonomisk potensial utanfor vernegrensene. Nasjonalparksentra våre har få årsverk og så små ressursar at det er vanskeleg å oppnå målsetjinga med nasjonalparkane, det å formidle og det å ta vare på.

SV meiner difor at det er på tide å satse på å byggje opp ei slagkraftig, lokal drift av parkane gjennom nasjonalparksentra. Dei får i dag berre eit mindre årleg tilskott til drift, og må tene resten kommersielt gjennom sal av billetter og suvenirar. Det gjer det vanskeleg å planleggje utvikling og formidling av naturinformasjon. I tillegg til å styrkje økonomien bør vi òg flytte fleire oppgåver ut til sentra. Med sterkare nasjonalparksenter, med utvida oppgåver, kan òg samspelet med lokalsamfunnet verte lettare og bruken av parkane større.

I mitt fylke har det gjennom fleire tiår vore ein fastlåst skyttargravskrig mellom utnytting av naturressursar og klassisk naturvern, og det bør vere eit mål, ikkje berre for Sogn og Fjordane, men for landet, å kome ut av den typen bakevje. Vernestatus treng ikkje vere til hinder for næringsutvikling. Å utvikle ein naturbruksstrategi for områda utanfor parken, som respekterer både vernekvatitetar og behovet for næringsutvikling og kommersiell lønsemd, kan vere ein måte å løyse slike konfliktrar på, og då i tett samarbeid med aktørar som fylkesmann og nasjonalparksenter, der desse finst.

Dei verna naturområda våre er eit av våre fremste reiselivsprodukt. Men vi skal ikkje dermed ta blåkopi av korleis andre land bruker sine nasjonalparker. Vi må leggje norsk tradisjon til grunn, og vi skal ikkje, som eg såg at leiaren i Den Norske Turistforening var redd for, vulgarisere nasjonalparkomgrepet. Vi bør unngå konfliktfylt produktutvikling med støy og inngrep. Det skal vere ei restriktiv linje for motorisert ferdsel i utmark og verneområde. Utviklinga bør skje med utgangspunkt i lokale kvalitetar og helst på småskalanivå, og gjerne med bygdeutvikling der landbruk og reiseliv går hand i hand. Statsråden har lagt inn ei orientering om dette i revidert, som fleire har nemnt, og SV sluttar heilt opp om dei kommentarane frå statsråden som er lagde inn der. Men i dette arbeidet må altså nasjonalparksentra våre stå sentralt. Dei må vere sentrale aktørar og medspelarar i slike prosessar.

Eg vonar at den konferansen som skal vere i Stryn i slutten av august, vert ein konferanse der vi får fokus på korleis vi kan styrkje forvaltninga, og korleis vi kan delegerer oppgåver og få fleire ressursar knytte til nasjonalparkforvaltning, slik at vi oppnår målsetjinga med det forslaget vi handsamar i dag: Å byggje ut ei slagkraftig, lokal drift av nasjonalparksentra i nasjonalparkane.

Lena Jensen (SV): SV har fremmet forslag om at det etableres et nasjonalt kompetansesenter for genøkologi, med utspring i det eksisterende instituttet for genøkologi, GenØk, i Tromsø, og at Regjeringen utreder struktur, tilknytningsformer og finansieringsbehov og fremmer forslag om senteret i statsbudsjettet for 2004.

Genøkologien skaper nye muligheter, men også potensielle farer og risiko. Utfordringen er derfor å styre utviklingen. Usikkerheten ved bruk av genmanipulerte produkter i naturen er meget stor. Produsentene av genmat hevder at det ikke er noen grunn til å tro at maten er skadelig for menneskene. Kritikerne hevder det motsatte. Det er svært få uavhengige undersøkelser. De få undersøkelser som er gjort på effekten av genmat på dyr, er imidlertid urovekkende. Det finnes lite uavhengig genteknologiforskning. Svært mye av kompetansen innen genteknologi og på eventuelle følger for mennesker og miljø befinner seg i bedriftene selv, og dette er uheldig. Mynighetene som kontrollerer genmat, må ha kompetanse som kan måle seg med de kommersielle aktørene, og det er også en betingelse for god forskning at en ikke står i noe avhengighetsforhold til kommersielle aktører. Genmanipulering er en ung teknologi som kan ha store følger for den økologiske balansen og den menneskelige helsen. Forskning innen området genteknologi må derfor ikke fokusere utelukkende på teknologien i seg selv, men også inkludere økologien.

Troms er et naturlig sted å lokalisere et kompetansesenter. Grunnen er den allerede etablerte stiftelsen GenØk samt nærheten til forskningsmiljøet innen f.eks. marinbiologi. En økt satsing på området genteknologi og miljø krever også en økt statlig bevilgning. Forskningsrådet er et faglig og et godt og kompetent organ, men det er ikke den rette instansen til å opprette et nasjonalt senter

for genteknologi. Dette er en politisk oppgave. En kan ikke tillegge Norges forskningsråd denne type oppgaver. Å finne ut hva vi mener er viktig å satse på, hva som er framtidsrettet, hva som er handlekraftig, og se de utfordringene og gripe dem – det er det politikere og Stortinget er til for.

Jeg er lei for at ikke stortingsflertallet tok ballen og ble med på en vurdering av behovet for å etablere et nasjonalt kompetansesenter i genøkologi. Jeg håper at ballen ikke stopper her, men at den ruller videre, og jeg vil utfordre statsråden til å gripe den og følge opp vårt forslag i statsbudsjettet.

Øyvind Korsberg (FrP): Siden jeg er saksordfører for Innst. S. nr. 256, jf. Dokument nr. 8:84, om villaks i Tana, føler jeg behov for å komme med noen korte kommentarer etter å ha hørt representanten Langelands innlegg.

Som jeg sa i mitt innlegg, er jeg kjent med at det foreligger planer om andre sentre av lignende karakter. Jeg har fått en del henvendelser angående det, siden jeg er – sannsynligvis – saksordfører, og vil bare vise til at det er bl.a. planlagt et kunnskapssenter for laks og vannmiljø i Namsos. Det er også andre sentre under planlegging, som ikke er kommet så langt at det vel er like godt kjent eller offentliggjort. I og med at det ikke foreligger en finansieringsplan for dette senteret i Tana, synes jeg det blir helt feil å løfte ut ett spesielt prosjekt framfor andre, som ikke har hatt den samme muligheten til å komme i den posisjonen. Det er helt riktig som representanten Langeland sier, at jeg som saksordfører – iallfall på det tidspunktet – hadde et møte med Tana kommune der de fikk legge fram sitt prosjekt. Men siden de andre ikke har hatt samme muligheten, synes jeg det ville være helt feil å gå inn konkret på det forslaget. Så jeg anbefaler representanten Langeland å trekke forslaget.

Trine Skei Grande (V): Venstre kunne gjerne ha sagt noe om sak nr. 2 også, der vi har et stort engasjement, men jeg har også stor tiltro til at statsråden klarer å gjøre jobben. Det har vi også i sak nr. 3, men jeg ønsker å komme med en oppfordring spesielt til SV her, basert på noe av det som saksordføreren – som jeg også oppfatter som saksordfører – sa på talerstolen nå. Jeg har stor sans for planene som er lagt fram i Tana, og den tankegangen som ligger bak det. Men det er viktig å se alle tiltakene som gjelder villaksen, i en helhet.

I Namdalen er det utviklet en modell rundt et kompetansesenter for villaks og vannmiljø der de prøver å se oppdrettsinteressene og villaksinteressene i en helhet. Det er ferdig utredet hva slags modell de skal ha, de har med oppdrettsnæringa, de har med forvaltninga lokalt, de har med grunneiere, de har med jeger- og fiskerforeninga, de har med forskninga ved NINA, de har med lakseveterinærinteressene, og de har med andre lokale interesser, fra Statskog og Gjensidige til alle sportsbutikkene i området osv. De har etablert en startkapital og er snart i ferd med å se enden på hele forprosjektet sitt. HiNT, Høgskolen i Nord-Trøndelag, er godt inne i planene, og

de bygger ut felles kapasitet både på lab og på møterom. Når det gjelder vannmiljødelen, er det allerede på plass et overvåkingssystem for vannmiljø i Namsen, kalt NAMSINFO. Det drives av Næringsmiddelkontrollen, men man har også ønske om å koble dette opp mot et slikt kompetansesenter for laks i Namdalen. Det er gjort veldig mye bra miljøarbeid i dette området, med utgangspunkt i Rieber-Mohn-utvalgets innstilling, f.eks. det arbeidet som er gjort når det gjelder lakselus, for å få lakselusandelen drastisk ned. Det som er spennende med dette kunnskapsentret i Namdalen, er at man får koblet oppdrettsinteresser, miljøinteresser og villaksinteresser sammen på en veldig spennende måte.

Jeg mener at det er viktig at statsråden ser alle disse tiltakene i en større sammenheng før man bestemmer seg for hvem det er viktig å satse på, og hvordan det er viktig å satse på dem – og de trenger ikke nødvendigvis å være konkurrerende. Derfor kommer jeg med en ny oppfordring til SV om å trekke forslaget, slik at vi får sett alle disse laksetiltakene i en større sammenheng, at kompetansen blir utviklet i fellesskap, og at man ikke lager konkurrerende enheter basert på hvem som først fikk overtalt en stortingsrepresentant til å levere et Dokument nr. 8-forslag.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg kunne gått inn i ein replikk her med forskjellige representantar, men eg skal avstå frå det. Eg skal berre seia at det no frå Regjeringa og Arbeidarpartiet si side har vore uttrykt så mykje positivt om dei tre forslaga frå SV, at dei eigentleg burde ha hatt fleirtal alle tre. Eg ser jo at dei ikkje får det, men dei får tvert imot signala om at når ein kjem tilbake til sakene, vil dei få fleirtal. På den bakgrunnen vel SV å gjera forslaga om til oversendingsforslag.

Presidenten: Da er de nevnte forslagene gjort om til oversendelsesforslag, og teksten vil bli endret i henhold til det.

Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 2, 3 og 4.
(Votering, se side 3434)

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 5, 6 og 7 blir behandlet under ett.
– Det anses vedtatt.

S a k n r . 5

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om fortsatt regulering av Storelvvassdraget og videre kraftutbygging i Saudafjellene (Innst. S. nr. 274 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 55 (2002-2003))

S a k n r . 6

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om å tydeliggjøre myndighetsansvaret for kraftforsyningen samt sikre virkemidler til å unngå rasjonering (Innst. S. nr. 244 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:69 (2002-2003))

S a k n r . 7

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om tiltak for å sikre økt vannkraftproduksjon (Innst. S. nr. 277 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:71 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 40 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppe-

Arbeiderpartiet 25 minutter hver, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe, og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Øyvind Vaksdal (FrP) (ordfører for sak nr. 5): I hele 84 år har det vært vannkraftproduksjon i Saudafjellene. Dette har vært helt avgjørende for Sauda-samfunnets utvikling, både industrielt og på annen måte.

Det saken gjelder i dag, er en opprusting av eksisterende kraftverk i kombinasjon med utvidelser i form av nye overføringer uten nye reguleringsanlegg. Dette er planlagt ved at man ønsker å overføre vassdrag som tidligere ikke er utnyttet til vannkraftproduksjon, for å sikre en bedre ressursutnyttelse.

Dette prosjektet er svært viktig for Sauda-samfunnet spesielt, men vil i tillegg også ha positive ringvirkninger i regionen med hensyn både til økt aktivitet og på annen måte. Prosjektet vil kunne bidra positivt til den vanskelige effektsituasjonen i regionen samt være viktig for å styrke den norske og den nordiske kraftbalansen. Det er også grunn til å legge vekt på at dette utbyggingsprosjektet i stor grad er reversibelt, og eventuelle inngrep i naturen kan om nødvendig omgjøres senere.

Søknaden om konsesjon er fremmet av Aktieselskabet Saudefaldene, og NVE la fram sin innstilling for Olje- og energidepartementet 23. april i fjor.

NVE har i sin innstilling lagt vekt på at det er et økende gap mellom produksjon og forbruk av kraft i Norge, og at det er knyttet betydelig usikkerhet til innfasing av alternative energikilder og importmuligheter. NVE legger i tillegg vekt på at prosjektet innebærer en vesentlig bedre utnyttelse av tidligere utbygde vassdrag, og at overføring av nye vassdrag bidrar til effekt- og energitilgang som vil ha vesentlig betydning for kraftoppdekningen. NVE har også lagt vekt på miljø og friluftslivet i Skaulen-området og Indre Etnesfjell.

NVE har i sin innstilling tatt Saltåna og Langfossen ut av prosjektet og samtidig skjerpet kravene til minstevannføring. Dette medfører at kraftproduksjonen i prosjektet blir noe redusert, og ifølge innstillingen vil ligge på ca. 960 GWh/år. Utbyggeren, Aktieselskapet Saudefaldene, har likevel funnet NVEs innstilling som en akseptabel løsning.

Til tross for dette, og til tross for at vår viktigste faginstans, NVE, har vurdert dette prosjektet og kommet fram til en fornuftig og balansert innstilling, der en har veid kraftmengden opp mot naturinngrepet, opplever vi i dag at Fremskrittspartiet står helt alene om å gå for denne innstillingen. Det ser dessverre ut til at Stortingets flertall i dag vedtar å halvere innstillingen fra NVE, og sier nei takk til en halv TWh ren og ny kraft.

Som jeg sa innledningsvis, vil en utbygging gi omfattende positive ringvirkninger og skape økt aktivitet i regionen. Den økende arbeidsledigheten vi nå har, er alvorlig, og dette prosjektet vil ha en positiv innvirkning på sysselsettingen.

Tar en utgangspunkt i NVEs innstilling, vil dette innebære en investering på 2,5 milliarder kr, som igjen ville gitt 200–300 årsverk pr. år, fordelt over sju år. Prosjektet ville videre bidratt til å sikre videre næringsutvikling i Nord-Rogaland og Ryfylke, og også vært positivt for regionens industriarbeidsplasser.

Vi ser også at den kraftkrevende industrien i regionen sliter med problemer. Den prekære effektsituasjonen i området har medført at eksempelvis Hydros aluminiumsverk på Karmøy har inngått avtale med Statnett om utkobling i vanskelige perioder. Den samme bedriften må på grunn av strenge miljøkrav erstatte dagens söderbergteknologi innen år 2010. Det er gitt klare signaler fra Hydro om at dersom en slik investeringsbeslutning skal tas, må det stilles mer kraft til rådighet. Uten denne moderniseringen kan om lag 1 000 arbeidsplasser stå i fare for å gå tapt bare i selve bedriften.

Jeg synes det i dagens situasjon også er viktig å gi positive signaler fra Stortingets side overfor vår kraftkrevende industri generelt. Denne type industri er mange steder helt avgjørende med hensyn til verdiskaping, sysselsetting og bosetting. Norsk kraftkrevende industri er i tillegg blant de mest miljøvennlige og energieffektive i verden. Når vi samtidig vet at denne industrien agerer i et internasjonalt marked, er det viktig at den underlegges rammebetingelser som er mest mulig harmonisert med betingelsene i de land vi konkurrerer med.

Miljøargumenter er det som i Norge oftest brukes mot økning i kraftproduksjonen. Vi må imidlertid huske på at så lenge det er etterspørsel etter produkter som produseres av norsk industri, vil produksjonen bli flyttet ut av landet dersom den blir stoppet i Norge.

Samtidig vet vi at de færreste land har utslippskrav som i Norge, og at energien ofte produseres på en langt mindre miljøvennlig måte, eksempelvis ved kull- eller atomkraftverk. Vi må heller ikke glemme at med dagens kraftsituasjon må vi importere store mengder kraft fra slike verk til alminnelig forsyning i Norge. Det burde derfor være åpenbart for de fleste at et slikt vannkraftpro-

sjekt som det som nå kan bli realisert i Sauda, også vil ha klare miljøfordeler.

Jeg synes det er oppsiktsvekkende, ikke minst sett på bakgrunn av siste vinters politikerskapte kraftkrise, at flertallet i denne sal ennå ikke har skjønt alvoret i situasjonen. Til tross for skyhøye strømpriser, som tvang mange til å gå den tunge veien til sosialkontoret for å få hjelp i vinter, har man altså ennå ikke forstått at man må øke kraftproduksjonen for å få balanse i markedet. Undertegnede har gjennom mange år fra denne talerstol advart om at en slik situasjon kunne oppstå dersom man ikke økte kraftproduksjonen. NVE har i tillegg gitt like klare signaler.

Til tross for disse utallige advarslene har man vendt det døde øret til og ikke foretatt seg noe som helst. Og resultatet av denne politiske handlingslammelsen fikk det norske folk føle på kroppen i vinter. Jeg synes det er utrolig at man i et land som Norge, som nærmest flommer over av energi, har klart å rote det til på denne måten.

Det er ikke enkelt å kritisere Regjeringens energipolitikk – rett og slett fordi Regjeringen ikke har noen energipolitikk. Og ser vi på både denne saken og andre saker vi skal behandle senere i dag, ser det dessverre heller ikke ut til at man har planer om å få til noen offensiv politikk på dette området.

I det forrige århundre hadde man framsynte politikere og industriledere som sammen ville utnytte våre ressurser til beste for land og folk. Dette er dessverre ikke god latin lenger. I dag er dette erstattet med en misforstått og totalt feilslått miljøpolitikk, som dessverre har svært lite med miljø å gjøre. Vi opplever stadig oftere svake politikere som danser etter de såkalte miljøvernernes pipe, uten å sette seg inn i realitetene. Nå er det symbolene og symbolpolitikken som dessverre er blitt viktigst. Det er dette vi også opplever i dag når gjelder det politiske flertallet, som griper aktivt inn og halverer denne viktige kraftutbyggingen.

Flertallet setter til side politiske uttalelser fra fire kommuner og to fylkeskommuner. Flertallet setter også til side klare uttalelser fra NHO, PIL, EBL og Landsamanslutninga av Vasskraftkommunar. Og flertallet bryr seg heller ikke om at en samlet fagbevegelse støtter NVEs innstilling.

Fremskrittspartiet lytter til signalene fra disse, og vi har også tillit til at NVE, som vår viktigste faginstans, har foretatt de vurderinger de skal gjøre. Vi fremmer selvfølgelig derfor forslag i tråd med NVEs innstilling.

Med dette tar jeg opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingene i sakene nr. 5, 6 og 7, samt det forslag som er omdelt i salen.

E i r i n F a l d e t hadde her tatt over presidentplassen.

Presidenten: Representanten Øyvind Vaksdal har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Jeg er glad for at jeg er i et parti som har forstått Alvoret, og at vi ser helheten.

Arbeiderpartiet legger vekt på at utbyggingsprosjekt skal vurderes i forhold til miljø og tilgang på energi. Ut fra dette har vi kommet fram til vårt alternativ gjennom et grundig arbeid, og vi har vurdert konsekvensene. Det virker som om Fremskrittspartiet ikke tar hensyn til miljøet når vi i dag ser at de foreslår at en skal vurdere tidligere avslåtte prosjekter og vernede vassdrag. Fremskrittspartiet bruker NVE som argument for sitt ståsted. Mener Fremskrittspartiet at politikerne egentlig ikke skal styre energi- og miljøpolitikken? Har de fått en sånn tillit til byråkratiet i statsforvaltningen, eller er tilliten bare til stede når det passer Fremskrittspartiet?

Øyvind Vaksdal (FrP): Representanten Klungland stiller spørsmål om vi fester veldig stor lit til byråkratiet og NVE. I denne saken og i en sak vi har senere i dag, når det gjelder utbygging av Hattebergvassdraget, har vi det samme synet som NVE. Vi har gått inn og sett på NVEs innstilling. Vi synes de har gjort gode vurderinger. Men selvfølgelig gjør Fremskrittspartiet seg opp sin mening uavhengig av dette. Det er også grunn til å stille spørsmålet: Hvorfor skal vi bruke så mye tid og krefter på denne faginstansen, dersom Stortingets flertall i ettertid ikke bryr seg om NVEs innstilling i det hele tatt? Da må vi heller snu det opp ned og se om vi heller skal kjøre saken direkte i Stortinget, uten en slik innstilling. Vi har tillit til at NVE i denne saken og i den neste saken har gjort en grundig og god vurdering og veid dette med kraftmengde opp mot miljøinngrep.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Om det var opp til Fremskrittspartiet, ville alle fossene i Norge blitt lagt i rør. Fremskrittspartiets motto ser ut til å være: rør og asfalt i hele Norge.

Fremskrittspartiets argumentasjon for å gå inn for NVEs innstilling er å øke kraftproduksjonen for å avhjelpe kraftkrisen. Samtidig går Fremskrittspartiet inn for at prisen på strøm skal bli mye lavere enn den er i dag. Mer vannkraft, bygging av gasskraftverk, ja, til og med økt satsing på ny fornybar energi gjennom å etablere et pliktig grønt sertifikatmarked har Fremskrittspartiet gått inn for i den senere tid. Det kan være på sin plass å minne om at PIL under høringene understreket at Sauda-utbyggingen ikke vil ha noen som helst betydning i forhold til strømprisen, men det vil derimot fjerning av elavgiften ha – store konsekvenser for strømprisen! Det blir en form for narkomani – lavere pris øker etterspørselen, som igjen øker behovet for ytterligere produksjon. Problemet kan ikke løses med mindre man tar tak i forbrukssiden og satser sterkere på energisparing, samt tar tilbake kontrollen over kraftmarkedet.

Fremskrittspartiets fri flyt-ideologi omfatter dessverre ikke frittflytende fossefall, i alle fall ikke ennå. Men hvor mange rør må det til før selv Fremskrittspartiet er fornøyd? Finnes det overhodet et vassdrag i Norge som Fremskrittspartiet ikke ønsker å bygge ut?

Øyvind Vaksdal (FrP): Det gjør det helt sikkert. Det finnes mange vassdrag i Norge som Fremskrittspartiet ikke ønsker å bygge ut. Men vi har, i sak 7, lagt fram forslag om å ta opp igjen noen prosjekter som har vært avslått tidligere, i håp om at det kan være noen flere fornuftige mennesker i denne sal i denne perioden enn i forrige, da de ble avslått.

Så til dette med at Sauda-utbyggingen ikke vil ha betydning for prisutviklingen. Det tror jeg for så vidt kan være helt rett, denne utgjør ikke nok. Men dersom vi får bygd ut både dette prosjektet og en del andre prosjekter, i tillegg til i alle fall å få på plass de tre gasskraftverkene som har fått konsesjon, og kanskje noen til, er jeg sikker på at markedet vil sørge for at prisen på strøm vil gå ned.

Ingmar Ljones (KrF): Representanten Vaksdal etterlyste Regjeringa sin energipolitikk, og hadde nokre retoriske knep for å kunna påstå at det var ikkje mykje å henta derifrå. Då er det nok å nemna: Regjeringa satsar på alternativ og fornybar energi, det blir satsa på vindmøller, på bioenergi, minikraftverk, mikrokraftverk, småkraftverk, og det blir satsa på opprusting av eksisterande kraftverk. I tillegg har denne regjeringa, som den første, satsa på utbygging av gasskraftverk med CO₂-handtering, det er satsing på hydrogen, og dessutan har Enova fått stadig nye oppgåver med aktiv satsing på miljøvennleg, riktig energi.

Det kunne vera interessant å spørja representanten: Er det ei øvre grense for kor mykje utbygging Framstegspartiet kan vera med på, eller er det slik at same kva det blir satsa på, er det gunstig for å skaffa balanse i kraftmarknaden? Eg trur at ein sjølv der må innsjå at det går ei øvre grense.

Øyvind Vaksdal (FrP): Representanten Ljones viste til Regjeringens energipolitikk. Han nevnte vindmøller, småkraftverk og gasskraftverk med CO₂-håndtering.

For å ta dette med vindmøller, kan en ikke i dag ha kraftproduksjon basert på vindmøller uten at en har statlig støtte. Man skal altså subsidiere kraftproduksjon i energilandet Norge.

Så til dette med småkraftverk. Det har vist seg at regjeringen – både denne og den forrige – har gjort nesten alt som står i dens makt for å stoppe dette. Vi har et forslag i dag, hvor det i hvert fall i merknads form er skrevet en del positivt. Jeg håper at Regjeringen følger dette opp.

Så til dette med gasskraftverk med CO₂-håndtering. Den teknologien vil ikke forefinnes før om kanskje 10–15 år. Norske forbrukere har ikke tid til å vente så lenge, strømmen trengs nå.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Sylvia Brustad (A): Den vinteren vi har lagt bak oss, har vist det mange har advart om lenge, nemlig at vi produserer for lite kraft i Norge. Vi har fått uakseptabelt høye strømgjeldninger, som mange ikke har greid å betale, og det er et stort gap mellom det vi produserer, og det vi forbruker. Denne vinteren var ekstrem, men også i et nor-

(Brustad)

malår produserer vi langt mindre enn det vi bruker. Vi har med andre ord gjort oss helt avhengig av import, bl.a. av kullkraft.

Arbeiderpartiet mener at energinasjonen Norge ikke kan slå seg til ro med en slik situasjon. Derfor ønsker vi i langt større grad enn Regjeringa å ta i bruk landets naturressurser. Jeg mener også at det er langt mellom andre tiltak fra Regjeringa for å gjøre noe med kraftsituasjonen. Saka vi behandler nå, er et godt eksempel på det. Hadde det vært vilje blant regjeringspartiene, kunne vi i dag ha vedtatt en større utbygging i Sauda, som ville gitt mer kraft.

Arbeiderpartiet ønsker primært en større utbygging enn det Regjeringa foreslår. Flere representanter fra partiet Høyre har uttalt det samme, men uten å få gjennomslag hos sine regjeringspartnere. Det hjelper veldig lite med fine festtaler hvis de ikke blir gjennomført i praktisk handling.

Helt siden 1919 har det vært kraftutbygging i Sauda. Utbygginga i Sauda som vi behandler nå, er en skånsom kraftutbygging. Det skal gjøres forholdsvis små naturinngrep, og vi får forholdsvis mye kraft tilbake. Likevel er det deler av utbyggers søknad som ville ført til for store inngrep, etter vår mening. Langfossen er et slikt eksempel. For Arbeiderpartiet har det også vært viktig å unngå utbygging av Åbødalsvassdraget. Dette vassdraget er lakseførende, og Åbødalen er et flott og mye brukt tur-område.

Når Arbeiderpartiet går inn for primært å bygge ut den resterende delen av nordoverføringen, er det fordi vi mener at naturinngrepene her ville blitt små, og området er for en stor del preget av kraftutbygging fra før. En utbygging slik vi foreslår, ville gitt en økt årlig kraftproduksjon på om lag 365 GWh i forhold til Regjeringas forslag.

Den brede politiske enigheten om at tida for de nye, store kraftutbyggingene er forbi, ligger fast. Fra Arbeiderpartiets side er det viktig å se på hvor store naturinngrepene er. Sauda-utbygginga er en kraftutbygging med små naturinngrep som gir mye kraft. Det er lagt opp til minstevannføring i de fleste berørte elver og bekker, og i tillegg vil Storelva, som i dag i store deler av året er tørrlagt, få minstevannføring. Så må vi heller ikke glemme at dersom vi, eller noen av dem som kommer etter oss, kommer fram til at vi ikke trenger denne krafta lenger, og at vannet skal tilbakeføres til elvene, ja, så er det mulig å gjøre.

Vi befinner oss også i en situasjon der arbeidsledigheten stiger hver eneste dag. Den store debatten om ledigheten hører ikke hjemme i denne debatten, men det er viktig å påpeke at utbygging i Sauda også vil ha en stor sysselsettingseffekt og gi mange lokale ringvirkninger som er verdt å nevne. Med Arbeiderpartiets forslag ville utbygginga vart i to–tre år lenger, med om lag samme bemanning som de første årene. Utover dette mener vi at det også er helt nødvendig å gi industrien i dette landet et signal om at vi vil sørge for nok kraft til videreutvikling og nye investeringer. Det er vi helt avhengig av dersom

vi skal øke verdiskapinga. En utbygging slik Arbeiderpartiet går inn for, ville ha vært et større bidrag til dette enn det resultatet vi kommer til å få her i dag, er.

Utbyggingsavtalen som er inngått mellom utbygger og de berørte kommunene hadde en verdi på 90 mill. kr. Med Regjeringas forslag vil verdien av denne bli betydelig redusert. Derfor foreslår Arbeiderpartiet at Regjeringa vurderer etablering av et næringsfond for Sauda og Odda i forbindelse med denne utbygginga, og at Regjeringa kommer tilbake til dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.

Til slutt vil jeg ta opp det forslaget fra Arbeiderpartiet som er omdelt i salen, og det som står i innstillinga. Jeg gjør samtidig oppmerksom på at dersom Arbeiderpartiets forslag om utbygging skulle falle, vil vi sekundært stemme for Regjeringas forslag, for å sikre at det i det hele tatt blir utbygging i Sauda.

Jeg vil for øvrig også ta opp forslagene nr. 1 og 2 i sak nr. 7, fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, da jeg ikke hørte at saksordføreren tok opp disse.

Presidenten: Representanten Sylvia Brustad har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Øyvind Korsberg (FrP): Etter å ha hørt representanten Sylvia Brustads innlegg er det bare å slå fast: Arbeiderpartiet er tilfreds med den situasjonen som er i det norske strømmarkedet, og vil ha høye strømpriser.

Jeg er litt forundret over at ikke Arbeiderpartiet fester lit til NVE i denne saken. Det har de jo en tradisjon for å gjøre. Men sannsynligvis er det da en etterlatenskap fra Jens Stoltenbergs nyttårstale, der han slo fast at vannkraftutbyggingens tid var over.

Så har jeg et spørsmål til Arbeiderpartiet, som går på en merknad som står i innstillingen:

«Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet vil også påpeke det negative i at det heller ikke er satt i gang kraftproduksjon basert på våre enorme gassressurser, og viser til den politiske usikkerhet som er skapt rundt dette, samt den økonomiske usikkerhet forbundet med fremtidige utslippskrav.»

Med andre ord: Man peker her på Kyoto-avtalen og de særnorske strenge utslippskravene.

Hva vil Arbeiderpartiet gjøre for å fjerne denne usikkerheten som de selv har vært med på å skape?

Sylvia Brustad (A): Jeg går ut fra at uttrykket «tøv» ikke er noe parlamentarisk uttrykk, men når jeg likevel velger å bruke det i forhold til det representanten Korsberg her påstår, så er det fordi jeg mener det.

Det er altså rett og slett tull å påstå at Arbeiderpartiet er for høye strømpriser. Vi har sagt veldig klart fra, ikke bare denne vinteren, men også lenge før det, at det er et kjempeproblem at vi har et så stort underskudd på kraft i Norge. Det var også bakgrunnen for at det faktisk var Arbeiderpartiet i regjering som gav konsesjon til å bygge tre gasskraftverk, som dessverre ikke er blitt bygd. Vi har også lagt til rette for – i flere omganger, senest nå i for-

bindelse med revidert nasjonalbudsjett – å bruke langt flere penger på f.eks. fornybar energi. Dette støtter ikke Fremskrittspartiet.

Når det gjelder saken vi snakker om i dag, som også ville kunne være et betydelig bidrag for å gjøre noe med kraftsituasjonen, så har jo vi et nesten like omfattende forslag som Fremskrittspartiet. Forskjellen er at vi tar ut Åbødalen, fordi Arbeiderpartiet, i motsetning til Fremskrittspartiet, også er opptatt av miljøvern. Vi er opptatt av at folk skal kunne bevege seg ute i naturen, og det er viktig derfor å bevare Åbødalen slik den er.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg først seia at dette må vera ei sørgjeleg sak i forhold til Arbeidarpartiet sin statsministerkandidat og det manglande truverdet han no har i miljø- og naturvernsspørsmål, ut frå nyttårstalen. Det betyr at frå venstresida er det då berre éin kandidat igjen, og det er ein kvinneleg.

Så til spørsmålet. Arbeidarpartiet kjempar med nebb og klør i Oslo for at staten eller andre offentlege eigarar skal kjøpa opp Hafslund. I Sauda kjempar dei med nebb og klør for at amerikanske aksjonærar skal tena meir pengar på å rasera norsk natur. Kva slags politikk er det eigentleg Arbeidarpartiet står for i denne saka?

Og til slutt: Arbeidarpartiet, og òg Framstegspartiet, kjefta på SV fordi me ikkje vil vera med og hjelpa Sauda med eit næringsfond. Og så seier me: Jo, det skal me gjera. Og kva ser me i dag? Me får eit forslag frå Arbeidarpartiet som seier null og niks – ein skal vurderer dette i budsjett. Kva er det Arbeidarpartiet vil gjera for Sauda?

Sylvia Brustad (A): Frekktetens nådegave er jo også en gave. Og den synes jeg representanten Langeland presenterer her, når han stiller Arbeiderpartiet spørsmål om hva vi ønsker å gjøre for Sauda. SV vil som kjent ikke gjøre noen ting for Sauda. SV vil ikke ha noen utbygging.

Det forslaget vi går for, ville ha betydd både flere arbeidsplasser og mer kraft, som kunne ha gjort noe med strømprisene. Det ville ha vært et bidrag til en effektsituasjon i området i forhold til industrien. Det er også slik at når vi foreslår at det skal opprettes et næringsfond, så mener vi det bør være skikkelig saksbehandling på det, og vi forventer at Regjeringa kommer tilbake til det i statsbudsjettet til høsten.

For øvrig må jeg også si at det er helt feil når Langeland sier at Stoltenbergs ord ikke står fast. Det Stoltenberg sa, var at tida for nye store vannkraftutbygginger er forbi. Det står selvfølgelig fast. Sauda-utbygginga er verken ny eller stor med tanke på tradisjonelle naturinngrep, men den er stor med tanke på fornybar energi og som vekstimpuls i Distrikts-Norge. Derfor er Arbeiderpartiet for.

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg tror det er mye vi kan være enig med Arbeiderpartiet i når det gjelder beskrivelse av en faktisk situasjon i forhold til det underskuddsproblemet som Sylvia Brustad var inne på, og be-

hovet vårt for å dekke inn det nødvendige i forhold til underkudd.

Jeg hadde egentlig tenkt å stille spørsmål om det samme, som gikk på de store vannkraftutbyggingers epoke. Det har Sylvia Brustad svart tydelig på nå. Jeg er veldig glad for at hun signaliserer at Arbeiderpartiet i fortsettelsen vil stå fast ved det, for da har vi iallfall en plattform å jobbe videre med.

Et spørsmål i forhold til pris og tilgjengelighet på kraft: Jeg er enig med Sylvia Brustad i beskrivelsen, men ser hun et motsetningsforhold mellom det at man på den ene side bygger ut mer kraft for å holde prisene nede, samtidig som man nå i ettermiddag muligens vil bevilge 10 milliarder kr til Statkraft, med den konsekvens at konkurransen i markedet blir svekket, og at prisene som følge av det igjen kan bli presset opp? Ser Sylvia Brustad noe motsetningsforhold mellom det man gjør i denne saken, og det vi eventuelt måtte gjøre senere i dag i forhold til Statkraft?

Sylvia Brustad (A): Jeg kan nå bare legge til, både i forhold til spørsmålet fra Langeland og i forhold til det Rahm nå sa, at Arbeiderpartiets forslag til kraftutbygging i Sauda i stor grad dreier seg om opprustning, modernisering og utviding av eksisterende anlegg. Derfor er det ikke ny stor vannkraftutbygging, slik som noen later til å gi inntrykk av.

Så til spørsmålet om jeg ser noen motsetning mellom det å skulle bygge ut mer kraft for å få ned prisene – hvilket er helt nødvendig, det er jo derfor jeg er så overrasket over at det er så stor passivitet i Regjeringa i forhold til å få bygd ut mer kraft – og det faktum at Arbeiderpartiet, SV og forhåpentligvis flere partier, slik at det blir et flertall, senere i kveld kommer til å sørge for at Statkraft får 10 milliarder kr. Nei, det er ingen motsetning her. Jeg mener det er ren og skjær skremselspropaganda fra regjeringens partiene å prøve å gi et inntrykk av at det å skulle styrke Statkrafts egenkapital skulle føre til høye strømpriser.

Jeg mener det snart er på tide at regjeringens partiene også tar innover seg at vi ikke lenger har et norsk kraftmarked, men et nordisk – og snart et nordeuropeisk – kraftmarked.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Siri A. Meling (H): Spørsmålet om fortsatt regulering av Storelvvassdraget og videre utbygging i Saudafjellene har vært en vanskelig sak, med mange meninger.

På den ene siden vet vi at det gjennom de siste ti årene har vært en forbruksvekst i energiforbruk som er rundt seks ganger større enn veksten i produksjon, og det gjelder et normalår. Det har ført til at energinasjonen Norge er avhengig av å importere elektrisk kraft, selv i år med normal nedbør. Sist høst var det ikke normal nedbør, og vi har derfor lagt bak oss en vinter da trussel om rasjonering hang over oss. Det har med all tydelighet vist hvor sårbare vi er i forhold til måten vi har bygd opp vårt energisystem på. Siden 99 pst. av vår kraftforsyning kommer

fra vannkraftproduksjon, er vi sårbare i forhold til variasjoner i klima og nedbør. Vi kan styre mye i dette landet fra denne sal, men utviklingen i været er overlatt til andre krefter enn offentlig vedtak.

Vi som forbrukere, både privatpersoner og næringsliv, er avhengige av stabil forsyning og stabile priser. Faktisk er det slik at mye av vår industri nettopp er bygd opp rundt tilgangen på energi.

På den andre siden har Samarbeidsregjeringen i Semerkleringen sagt at tiden for de store vannkraftutbyggingene er forbi, men at oppgraderinger og justeringer i forhold til eksisterende anlegg vil være positive bidrag til kraftbalansen og utnyttelsen av våre naturressurser.

Utbyggingen i Sauda er et godt eksempel på dette. Uten en vesentlig inngripen i miljøet, slik som nye store damanlegg og tørre elveleier, klarer utbyggeren å få 490 GWh/år ny kraftmengde i det som ligger i Regjeringens forslag. Regjeringen foreslår å gi konsesjon for overføring av Lingvang- og Tengesdalsvassdraget i Suldal og Maldalselva og Sagelva i Sauda. Åbødalsvassdraget foreslås tatt ut, og det samme gjelder nordoverføringen. En inkludering av disse områdene ville gitt ytterligere betydelige mengder kraft, men i balansegangen mot miljøinteresser har disse veid tyngst. Åbødalen er et populært hytte- og turområde og benyttes av mange mennesker i friluftssammenheng. Dette området har et vakkert kulturlandskap og betydelige miljøkvaliteter. Tilsvarende gjelder for områdene i nordoverføringen, som er tilnærmet urørte områder med stor betydning for regionalt friluftsliv.

Høyre hilser 490 GWh/år ny kraft velkommen, både i erkjennelsen av at vi trenger å styrke kraftbalansen, og med bakgrunn i det prosjektet representerer av investeringer og sysselsetting for lokalsamfunnet i en periode. Videre ønsker vi dette velkommen fordi det her dreier seg om utnyttelse av naturressurser og produksjon av ren, fornybar energi.

Effektsituasjonen i området er en flaskehals som også vil bli bedret gjennom dette prosjektet.

Som nevnt innledningsvis har denne saken ikke alltid vært like lett, og skillelinjene mellom ulike oppfatninger har også vært ganske tydelige. Men til sjuende og sist må vi gjøre et valg. Saken har vært vanskelig, ikke bare for vårt vedkommende, noe diskusjonen både mellom partier og internt i flere partier har vist.

Jeg er imidlertid glad for at Arbeiderpartiet har varslet at de støtter Regjeringens forslag subsidiært, og at vi i denne saken kan ha et robust flertall sammen. Jeg vil også benytte anledningen til å rose Arbeiderpartiet for en åpen og god dialog i saksprosessen under komiteens arbeid.

Et godt kompromiss kan kanskje beskrives som en løsning der alle parter er noe misfornøyde. Det er ingen som påberoper seg å være vinner i forhold til sitt primære syn i denne saken. Lokalsamfunnet i Sauda-området er misfornøyd fordi utbyggingen ikke ble større. Enkelte partier har tilsvarende oppfatninger, så også en rekke organisasjoner innen fagbevegelse og næringsliv som har tilkjennegitt sitt syn på saken. Miljøbevegelsen er på den andre siden misfornøyd med Regjeringens forslag fordi

det etter deres oppfatning betyr en stor inngripen i naturen. Også disse har sine partipolitiske tilhengere. Og utbygger kunne kanskje også tenke seg en noe mer omfattende utbygging. På denne bakgrunn må Regjeringens forslag sies å kunne være et godt kompromiss.

Nå er det forståelig nok frustrasjon blant mange lokalpolitikere over at den nye veien mellom Sauda og Etne ikke ser ut til å kunne la seg finansiere med Regjeringens forslag til utbygging. Det har derfor vært et påtrykk i forhold til ønsket om å få en større kompensasjon enn det som på forhånd var avtalt mellom utbygger og kommunene. Høyre og regjeringspartiene har ikke kunnet støtte dette. Avtalen som er inngått, tar høyde for hva som skal skje med kompensasjonen dersom prosjektet reduseres, og det blir feil om Stortinget på sin side skal legge seg opp i en allerede inngått avtale mellom utbygger og kommunene.

Jeg må i den sammenheng også påpeke at de forslagene som er omdelt i salen i dag, er litt underlige, sett på bakgrunn av at de samme partiene var enige om å gå vekk fra denne typen kompensasjonsordninger. Dette skjedde etter forslag fra regjeringen Bondevik I for budsjettåret 1998. Det var ingen kommentar fra komiteen, som dermed samlet stilte seg bak regjeringen. Så kan vi alltid stille spørsmålet om korttidshukommelsen er dårlig, eller om det er noe spesielt i akkurat denne saken som gjør at de skal gjennomføre denne type ordninger.

Når det gjelder Dokument nr. 8:71 for 2002-2003 om tiltak for å sikre økt vannkraftproduksjon, vil jeg på vegne av saksordfører Øyvind Halleraker takke komiteen for et godt og konstruktivt samarbeid. En samlet komite viser her til at eksisterende vannkraftstrukturer må utnyttes bedre og bruken av minikraftverk økes.

Regjeringen vil legge til rette for utbygging av småkraftverk, og NVE har fått delegert myndighet til å fatte vedtak for utbygginger med installert effekt opp til 5 MW. Høyre og regjeringspartiene mener at det bør vurderes å heve denne grensen til 10 MW etter hvert som erfaringene med den delegerte myndighet avtegner seg. Aktører som ønsker å satse på småkraftverk, har fram til nå vært nødt til å forholde seg til et regelverk og et byråkrati som om det var store, tradisjonelle kraftutbygginger vi snakket om. Skal vi lykkes i å realisere potensialet i denne type kraftproduksjon, er det viktig at saks- gang og behandlingstid står i stil med prosjektenes omfang. Det vises her til at Regjeringen varsler en omlegging av Samlet plan, hvor det bl.a. vil bli tatt hensyn til arbeidet med å få til forenklinger av forvaltningssystemene til beste for brukerne.

Til slutt vil jeg nevne et viktig punkt hvor regjeringspartiene Høyre og Kristelig Folkeparti i innstillingen til klimameldingen, Innst. S. nr. 240 for 2001-2002, er med i en flertallsmerknad som sier at vi

«viser til at Stortinget ved flere anledninger har uttrykt støtte til økt bruk av mikro- og minikraftverk. I vassdrag som vernes mot tradisjonell kraftutbygging, må det likevel kunne tillates utbygging av slike småkraftverk når disse ikke medfører vesentlige inngrep i naturen».

Produksjonspotensialet for denne type kraftverk er anslått til å være mellom 10 og 15 TWh pr. år, og dette er en type utbygginger som kan gjennomføres relativt raskt i størrelsesorden 4–5 TWh pr. år. I tillegg til å styrke kraftbalansen representerer slike prosjekter et verdiskapingspotensial i Distrikts-Norge, og kan utgjøre viktige biinntekter til grunneiere som ofte driver tradisjonelt landbruk.

Kraftbalansen tilsier at vi må gjøre flere ting samtidig. Skal vi redusere sårbarheten i forhold til dagens kraftproduksjon, er det ikke minst viktig å peke på de tre konsekisjonene for gasskraftverk som faktisk allerede er gitt. Dersom disse realiseres, vil det kunne gi et betydelig bidrag til en mer robust kraftforsyning i landet. Jeg må i tillegg også minne om at målsettingen for Enova er å tilføre markedet 10 TWh ny fornybar energi pr. år, enten ved hjelp av enøktiltak eller ved stimulering til produksjon av ny energi.

Tilbake til Sauda. Jeg vil på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti anbefale forslaget til vedtak i St.prp. nr. 55, som også er komiteens tilråding.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A): Jeg vil først gjøre oppmerksom på at det ikke står noe i vårt forslag om at næringsfondet skal være statlig finansiert, og dermed innfører vi heller ikke en ny praksis, slik som en ut fra det representanten Meling her sa, kunne få inntrykk av. Det er altså et annet forslag enn det Fremskrittspartiet har lagt på bordet.

Når det så gjelder saken for øvrig, forstår jeg det slik at representanten Meling og flere representanter fra Høyre i dag har det litt vanskelig. Jeg synes det er synd at de ikke fikk gjennomslag for å kunne gå sammen med Arbeiderpartiet for en større utbygging enn det som nå blir resultatet av denne behandlingen.

Jeg har også forstått det slik at ett av argumentene fra Høyres side har vært at vi trenger mer kraft. Og jeg har et spørsmål til representanten Meling angående den merkningen som står i innstillinga, der representanter fra Høyre og Kristelig Folkeparti sier at de

«viser til Regjeringens brede strategi for å styrke energiforsyningen, og å gjøre denne mindre væravhengig».

Hva er Regjeringens «brede strategi» for å gjøre noe med dette?

Siri A. Meling (H): Jeg blir litt overrasket over at representanten Brustad nå sier at det ikke ligger som en føring at et næringsfond skal være statlig finansiert. Jeg tar det som et tegn på uforutsigbarheten fra Arbeiderpartiet i forhold til næringslivet, for da er det vel kanskje utbygginger som plutselig skal måtte betale mer penger. Fra vår side er vi opptatt av forutsigbarhet, ikke minst for næringslivet.

Når det gjelder spørsmålet om Regjeringens brede satsing på ny energi, vil jeg bare minne om de tre konsesjonene for gasskraftverk som ligger der. Jeg vil minne om Regjeringens satsing på gasskraftverk med CO₂-håndtering. Det vil fjerne sårbarheten i kraftforsyningssystemet

i dag, hvor 99 pst. av kraften kommer fra vannkraft. I tillegg stiller vi oss bak målet til Enova om 10 TWh ny fornybar energi eller enøktiltak. Vi ønsker å satse på småkraftverk, og vi ser et potensial i opprustning. Jeg synes argumentasjonen om at vi ikke har en bred strategi og satsing på energi, er feil.

Øyvind Vaksdal (FrP): Høyres opptreden i Sauda-saken må jeg si har vært svært så oppsiktsvekkende. Aldri har vel utsagnet «opp som en løve og ned som en skinnfell» passet bedre enn på Høyre i denne saken.

Samtlige av Høyres medlemmer i komiteen har uttalt seg til en rekke aviser og medier, og skapt et inntrykk av at de faktisk går inn for en større utbygging enn det Regjeringen har foreslått. På bakgrunn av dette er det skapt en del forventninger, ikke minst i Rogaland, og selvfølgelig en enda større skuffelse etter Høyres kolossale mageplask i denne saken.

Er representanten Meling stolt av Høyres opptreden i denne saken, og er hun komfortabel med at Høyre, som så mange ganger tidligere, også denne gangen svikter viktige næringslivsinteresser?

Siri A. Meling (H): For Høyre er det viktig at energipolitikken er forutsigbar. Den er en viktig del av vår infrastruktur, både i forhold til private husholdninger og i forhold til næringsliv. Vi ønsker forutsigbarhet. Derfor ønsket vi i utgangspunktet å danne et flertall sammen med Arbeiderpartiet i denne saken. Jeg skal ikke legge skjul på hva jeg primært hadde ønsket når det gjelder Sauda-utbyggingen. Men vi sitter i en regjering med tre partier. Da sier det seg selv at i dette spørsmålet, som er vanskelig, ikke bare for oss, men også for andre, må vi komme fram til en balansert avgjørelse i forhold til kraftmengde og hensynet til miljøet.

Når det gjelder det at vi svikter næringslivet, vil jeg si at energi er viktig. Denne regjeringen gjør mye i forhold til lønnsdannelse framover, i forhold til renteutvikling, i forhold til valuta, i forhold til det å sørge for å få mer igjen for pengene, slik at næringslivet ikke skal måtte melkes for å finansiere en uforholdsmessig stor offentlig sektor.

Hallgeir H. Langeland (SV): Ungdomspartia, inklusiv Unge Høyre, har i denne saka stått saman med SV for å forsøkja å stansa ei utbygging. Statsråd Børge Brende har sete i ein krok og halde kjeft for å unngå å seia noko som helst, medan han har skrive lesarbrev om kor viktig det er å bevara norsk natur.

Så har me altså ein situasjon der SV tilbyr fleirtal og forhandlingar med Regjeringa, men der eit av regjeringspartia – Høgre – seier at dei ikkje vil forhandla med SV. Det må bli over deira lik, seier dei. Dei flaggar ein posisjon, uavhengig av Regjeringa. Så eg må rett og slett spørja: Er dei med i regjering, og meiner dei det Regjeringa meiner, eller det som dei uttala då saka gjekk føre seg i media?

SV føreslår å gripa fatt i noko som Høgre er oppteke av, nemleg effektivitet. Me seier at me kan spara 25 Sauda-

utbyggingar ved energieffektivitet. Det andre spørsmålet er då: Kva meiner Høgre om energieffektivitet?

Siri A. Meling (H): Som jeg nevnte i innlegget, er dette en vanskelig sak med mange meninger, både mellom partier og internt i partier. Når det gjelder denne saken i forhold til vårt ungdomsparti, stiller den seg således i rekken i forhold til flere andre partier også.

Når det gjelder spørsmålet om å forhandle med SV, ønsket vi, som jeg sa, i denne typen spørsmål som omhandler energi, primært å søke et robust flertall sammen med Arbeiderpartiet. Dette var ikke noe Høyre på egen hånd var enig om å ha som utgangspunkt. Dette var noe vi på forhånd hadde diskutert. Så det er ingen grunn til å overdramatisere den saken.

Når det gjelder energieffektivitet, kommer vi tilbake til den saken senere i dag. Da kommer jeg litt mer inn på hva Høyre mener i akkurat det spørsmålet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg tek først opp SVs forslag i denne saka – eit forslag som vil spare utbygginga av naturskjønne og verneverdige fossefall for framtidige generasjonar, slik alle ungdomsorganisasjonane i partia har kravd, minus FpU.

SVs forslag grip fatt i den verkelege utfordringa i energipolitikken, nemleg å få ned forbruket og å vera meir energieffektiv. SVs forslag inneber det miljørørsla og tidlegare miljøvernminister Thorbjørn Berntsen har forstått, nemleg tiltak som til saman utgjer 25 Sauda-utbyggingar. Alle dei andre partia gjer det som slett ikkje hjelper. Dei raserer norsk natur, dei øydelegg naturopplevingar for våre barn og barnebarn, utan at det hjelper noko særleg i det heile på energisituasjonen. Det gjer dei for å sikra amerikanske aksjespekulantar større inntekter til sitt luksusforbruk. Partia slåst med nebb og klør for Elkem, Elkem som i 1997 lovde Sauda gull og grønne skogar. Selskapet skulle gjera alt for Sauda, sa dei. Dei skulle til og med byggja ein ny eddiksyrefabrikk. Det fekk dei fleirtalet til å tru på, og dei fekk fallrettane. Det var berre SV og Arbeiderpartiet som var imot dette. To år etterpå – kva gjorde dette selskapet? Jo, dei selde fabrikkene! Dei som hadde lovt å satsa på Sauda, selde fabrikkene! Og no er det slik at eit fleirtal her i dag skal løna dei for det sviket dei gjorde. Dette høyrer ikkje bra ut.

Arbeiderpartiet sin situasjon er veldig spesiell. Frå å vera imot at Elkem skulle få byggja ut og få fallrettane i 1997, har dei no framstått som den største pådrivaren for at amerikanske aksjonærar skal få rasera mest mogleg av Sauda sin natur og Sauda sine fossar og bekkar, dette etter at dåverande statsminister Stoltenberg i sin nyttårstale sa at «tiden for store vannkraftutbygginger er over». Hans truverde som statsministerkandidat er, som mange leiarskribenter har vore inne på, lik null. Dermed er det berre éin statsministerkandidat igjen på venstresida, og det er ei kvinne.

Det ein ser i Arbeiderpartiet, er at ein kjempar med nebb og klør for at me skal kjøpa opp Hafslund, slik at

det skal bli i offentleg eige. Så ser ein altså at Arbeiderpartiet i Sauda-saka slåst med nebb og klør for at ein privat utbyggjar skal få byggja ut. Så kan ein gøyma seg bak heimfallsinstituttet, men det held ikkje.

Venstre og Kristeleg Folkeparti sit i regjering og framstiller seg sjølve som miljøparti, det er utruleg, partia som medverkar til å rasera Lingvangfossen, Tengesdalselva, Maldalsfossen, Sagfossen – det er ikkje noko anna enn gamaldagse kraftsosialistar me ser i Venstre og i Kristeleg Folkeparti. Og når Venstre i ei pressemelding seier at dei er fornøgde, og har vareteke sitt miljøtruverde, heng ikkje dette på greip, ikkje minst i lys av det som står i Sem-erklæringa om at tida for store vasskraftutbyggingar er over. Det stemmer ikkje med det ein seier i Venstre og Kristeleg Folkeparti.

Venstre og Kristeleg Folkeparti medverkar i dag til å rasera norsk natur og ta flotte naturopplevingar vekk frå våre barn og barnebarn. Det er det Venstre og Kristeleg Folkeparti medverkar til i dag. Det veit miljørørsla, og det seier ungdomspartia – alle, med unntak av FpU.

I fjor eksporterte Noreg straum tilsvarande meir enn 20 Sauda-utbyggingar. Det blir derfor heilt gale å argumentera for at me treng ei Sauda-utbygging for å berga industrien, slik som Arbeiderpartiet gjer, og slik delar av fagrørsla gjer, eller for å halda straumprisen nede. Det er jo å gripa saka heilt feil an. Det me treng, er å sørgja for å regulera eksporten, sjå om energilova fungerer etter intensjonen, og sørgja for at ein ikkje eksporterer i ansvarsløse, slik som ein gjorde i haust, då ein tømte magasina. Då må ein, slik som SV seier, inn og sjå på korleis ein har deregulert, og når det ikkje verkar, må ein reregulera, og ein må sjå på energilova. Då ligg løysinga der.

Så treng me altså eit fokus på energisparing og energieffektivitet, som Torbjørn Berntsen har peikt på, mens den noverande miljøministeren ikkje har tørt å seia eitt ord i denne saka, berre har skrive om kor viktig det er med urørt natur. Og dette er ekstra irriterande, synest eg. Parti som Høgre, og også dei andre regjeringspartia, messar om og om igjen om kor viktig det er å vera effektiv i offentleg sektor, kor viktig det er å vera effektiv her, på skulen og på sjukeheimen – alt skal vera så effektivt, for ein skal spare pengar, men innanfor energisektoren skal ein ikkje tenkja slik i det heile, når det påviseleg frå bl.a. byggenæringa blir sagt at me kan spare 20 Sauda-utbyggingar. Kvifor grip ein då ikkje fatt og gjer det effektivt også på energisida, og ikkje berre snakkar om det når det gjeld offentleg sektor, men faktisk òg gjer noko i forhold til dei konkrete tinga ein kan gjera for å få ned energiforbruket, slik som SV foreslår?

Eit par ord til slutt om dette med kva ein no skal gjera overfor Sauda-samfunnet. SV opplevde å få enormt med kjeft frå Framstegspartiet og Arbeiderpartiet, fordi me ikkje ville vera med og kompensera Sauda i form av eit næringsfond. Den ballen greip me fatt i. Me hadde møte med Sauda SV og Rogaland SV for å forsøkja å finna ei løysing som gjorde at me kunne medverka til å hjelpa Sauda-samfunnet i den situasjonen dei var komne i, trass i at me ikkje ville byggja ut. Og som kjent har me ein annan kommuneøkonomipolitikk enn dei andre. Eg greip

ballen og gav beskjed til Framstegspartiet og Arbeidarpartiet: Dersom de klarer å bli einige om eit forslag som kan medverka til næringsfond i Sauda, medverka til tiltak i Sauda som kan skapa meir optimisme i Sauda, så skal SV vera med og støtta det, så fram ein ikkje har ein veg som ei hovudsak i det forslaget.

Så opplever ein altså her i dag at Framstegspartiet kjem med eit «dyrt» forslag, og mykje pengar, og det er jo ikkje så uvanleg, medan Arbeidarpartiet har eit forslag der ein ber Regjeringa vurderer om det skal opprettast eit næringsfond. Ein må jo vilja det sjølv – det er ikkje noka vilje frå Arbeidarpartiet i eit slikt forslag, tvert imot, ein skyv saka framfor seg, og så får ein folk til å tru at no har Regjeringa kome med eit forslag som gjer at Sauda får mange millionar kroner. Dei gjer ikkje det. Regjeringa har ikkje tenkt det, og det slår ein fast i si innstilling. Her er det fleire som bør tenkja seg om når det gjeld korleis dei har profilert seg i Sauda – ikkje berre Høgre, ikkje berre Arbeidarpartiet, det er fleire parti som har noko dei bør fortelja Sauda-samfunnet etter at denne saka er avgjort.

SV har sidan 1997 konsekvent sagt at me ikkje vil byggja ut fossane i Sauda. Det har me sagt i Sauda SV, i Rogaland SV og på Stortinget. Det står me på framleis, og det er me stolte av.

Presidenten: Representanten Hallgeir H. Langeland har tatt opp det forslag han refererte til innledningsvis. Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Er det et parti som ikke har troverdighet i energispørsmål, så er det SV. SV har vært imot alle utbygginger jeg har vært med på å behandle i Stortinget. Men de mener altså at strømprisen er for høy. I vinter bråkte vi om priser. Den 1. mai var SV-lederen i Høyanger og lovte industrien mer strøm, og forrige helg opplyste Sosialistisk Venstreparti på Kraftdagene på Tonstad at prisen fortsatt er for høy. I dag kunne de fått nesten 1 TW med fornybar energi inn på markedet. Hvor finner SV tilsvarende kraftmengder til en lavere pris, og som er mer miljøvennlig? Er det noen som bør passe «kjefte», som representanten Langeland sa, så er det virkelig SV.

Presidenten: Presidenten er litt usikker på om «kjefte» og «smell» er uttrykk som det er tillatt å bruke i denne sal, men representanten gråter ikke, hører jeg.

Hallgeir H. Langeland (SV): Det er tydeleg at Arbeidarpartiet no føler behov for å forsvare seg i forhold til den elendige energipolitikken dei har stått for. Dei har trass i alt sete i regjering mange gonger, og dei har ikkje gjort noko, men kvar gong dei er i opposisjon, kjem dei og fortel regjeringa kva dei skal gjera, fordi dei ikkje gjorde det sjølve. Det gjeld i gasskraftsaka som dei flaggar for, og som dei ønskjer seg kvar dag i opposisjon, som dei ikkje gjorde noko med. Dette gjeld altså òg i denne saka om Sauda, der dei no har flagga ei større utbygging og seier til folk at om me hadde fått den utbygginga, så

hadde strømprisen rasa nedover. Eg har aldri høyrte noko større tull. Strømprisen ville sjølvsagt ikkje ha rasa nedover med ei lita utbygging som Sauda, men ein raserer naturen med denne utbygginga. Det SV gjer, er nettopp det som Torbjørn Berntsen gjekk inn for. SV grip fatt i forbrukssida. Me seier at det finst eit energisparingspotensial på 25 Sauda-utbyggingar. Det er å gjera noko heilt konkret. Det vil ikkje Arbeidarpartiet vera med på.

Siri A. Meling (H): Det ville muligens være noe uparlamentarisk å sammenlikne representanten Langeland med en kjent eventyrfigur, men politikken han tar til orde for, må kunne karakteriseres som eventyrretorikk. Jeg kunne gitt flere eksempler på det. Jeg synes bl.a. det som framkom i dag i forhold til å styrke næringsfond, sier sitt, i forhold til at vi liker ikke det dere gjør, men vi liker pengene deres og har ingen problemer med på en måte å ta den varianten.

Ellers synes jeg også at det må være toppen på Ole Brumm-mentalitet når man sier at denne nye kraftlinjen mellom Sauda og Liastøl løser problemene for den kraftkrevende industrien på Vestlandet, vel vitende om at kraften vi må importere, er sterkt forurensende kullkraft og atomkraft fra andre land. Så lenge fossene våre får leve, er det tydeligvis så som så med hensyn til de bekymringene SV liker å presentere i forhold til klimautfordringer og kjernekraft.

Så går representanten Langeland òg til angrep på Venstre og Kristelig Folkeparti. Jeg synes kanskje det kunne være på sin plass å fokusere litt på hva vi ved Regjeringens forslag unngår å bygge ut. Representanten kalte dette kriminelt. Er også da vernegruppen kriminell etter representanten Langelands oppfatning?

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg har ikkje noko imot eventyrfigurar. Eg synest dei er ganske hyggelege, faktisk, og om dei i tillegg kan gjera nytte for seg, er det flott.

Problemet til Høgre er at dei ikkje har fått med seg, som eg prøvde å seia i mitt innlegg, men som openbert representanten Meling heller ikkje har fått med seg, at byggjenæringa sjølv seier at om ein tek dei rette grepa, kan ein spare 20 Sauda-utbyggingar. Det er eit konkret tilfelle.

Så til denne kraftbalansediskusjonen og at ein må importera. Ja, me må importera. Me må òg byggja kabel til England med den politikken som Høgre står for. Me skal jo laga ein marknad som fungerer, og det kostar enormt med milliardar, men det er Høgre sin strategi. I staden for t.d. å satsa på bioenergi i Noreg, satsa på fornybar energi, skal ein satsa på å importera kolkraft og verre ting. Det er problemet.

Presidenten: Av hensyn til velgerne er det vel lurt ikke å ha for mange eventyrfigurer i denne sal.

Øyvind Vaksdal (FrP): Man kan si mye om Sosialistisk Venstreparti, men i slike saker er de i alle fall forutsigbare, det skal de ha. De stemmer imot alt som kan

minne om verdiskaping og utvikling, og alt som er i nærheten av å legge forholdene til rette for næringsinteresser. Vi har i dag et kraftmarked, og partiet er allergisk mot alt som har med marked å gjøre. De later som om de ikke forstår hvordan dette markedet virker. Vi ser likevel at Sosialistisk Venstreparti skjønner hvordan dette virker, når de støtter produksjonsbegrensninger på sokkelen for å presse opp oljeprisen.

Når skal SV forstå at det er de samme mekanismer som virker i strømmarkedet? Når skal partiet slutte å bløffe om at de er imot høye strømpriser, som de gjorde i vinter, all den tid de aktivt medvirker til denne prisøkningen?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at det ikke er noen her som bevisst bløffer, vi kan ha forskjellige synspunkter på forskjellige saker.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg takkar Framstegspartiet for at dei rosar SV for at me har ein del politiske prinsipp som me følgjer, og ein ideologi som me står bak. Det er veldig få som har det i dag, og det gjeld ikkje minst Framstegspartiet.

Det ser ein når Framstegspartiet lagar budsjett saman med Regjeringa. Då tek det ikkje meir enn ei veke før dei begynner å forandra på det budsjettet som dei har vedteke. I debattar rundt omkring i landet, viss det blir spørsmål om kvifor det ikkje er pengar til det eller det, så skuldar dei på Regjeringa. Men eigentleg er det dei sjølve som har bestemt budsjettet. Dette er sjølvsgagt problematisk for parti som vinglar slik som Framstegspartiet.

Marknaden verkar, blir det sagt. Ja, hadde det vore så vel! Sjølvsgagt går SV inn for å bruka marknaden når me kan det. Sjølvsgagt veit me at dersom me legg på ei elavgift eller ei avgift på CO₂, kan det bidra til å redusera utslappa og til å få ned forbruket. Men me legg ikkje opp til eit marknadssystem der det kostar 40 øre pr. kWh ein dag og 1,50 kr dagen etter, på grunn av den politikken som blir ført.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Bror Yngve Rahm (KrF) (komiteens leder): Da partiene i Samarbeidsregjeringen satt på Sem og skrev energikapitlet i regjeringserklæringen, var vi enige om at vi skulle følge opp det som mange politikere tidligere hadde uttrykt, nemlig at tiden for de store vannkraftutbyggingene er over. Den saken vi behandler i dag, er en konkret oppfølging av denne erkjennelsen. Vi har balansert behovet for ny kraft inn i markedet og en anstrengt effektivsituasjon på Sørvestlandet med viktige miljøhensyn gjennom at vi har tatt ut viktige områder av den omsøkte utbyggingsplanen som både utbygger og NVE ønsket skulle bli iverksatt.

Jeg registrerer at komiteen er omforent om store deler av utbyggingen og moderniseringen i Sauda. Uenigheten ligger først og fremst i om vi skal trekke inn den såkalte nordoverføringen og Åbødalen. Samarbeidsregjeringen tar ut nordoverføringen fordi vi mener at denne vil føre

med seg inngrep i et tilnærmet urørt naturområde med stor verdi for regionalt friluftsliv. Inngrepene vil ha store negative konsekvenser for naturvern/friluftsliv og landskapsbildet i dette området. Ved å ta bort nordoverføringen unngår man inngrep i nærheten av Åkrafjorden og Langfossen, som har landskapselementer av stor miljøverdi. Dette vil bevare omfanget av inngrepsfrie naturområder i Indre Etnefjell og karakteren av urørte naturkvaliteter i dette viktige området for fotturisme. Bortfall av nordoverføringen vil være gunstig for områder i nærheten av turstien og hytta til Turistforeningen, som blir brukt av mange turgåere.

Samarbeidsregjeringen har lagt stor vekt på å bevare områder som er viktige for allment friluftsliv og fotturisme. Et annet viktig hensyn er å bevare et større område urørt i sin helhet, i stedet for å ta ut enkeltelementer av prosjektet spredd over hele fjellområdet mellom Hylsfjorden og Åkrafjorden.

Åbødalen blir tatt ut av utbyggingsplanen fordi dette er et populært tur- og hytteområde for Saudafolket, og blir brukt i friluftssammenheng av mange mennesker. Området har et vakkert kulturlandskap med store miljøkvaliteter. Jeg viser i denne sammenheng til at Direktoratet for naturforvaltning går imot overføring av Åbødalselva, bl.a. fordi det er påvist store negative konsekvenser for friluftsliv og landskapsbilde.

Elvesletta i Buerområdet har spesiell verdi. Etablering av bekkeinntak vil redusere de inngrepsfrie naturområdene i Indre Etnefjell. Blant annet kan villmarkspreget område bli vesentlig redusert.

Det er liten tvil om at dersom en bare skulle lagt rene økonomiske resonnement til grunn, hadde det vært helt klart best å ta inn disse to elementene av Sauda-utbyggingen. Men Kristelig Folkeparti og Regjeringen ønsker å ta hensyn til andre kvaliteter når vi utformer en bærekraftig politikk for framtida. Vårt forslag til utbyggingsløsning i Sauda er et uttrykk for dette.

Det har tidligere i debatten blitt vist til at en nær samlet region har gått inn for utbygging i en størrelse som NVEs forslag. Det er ikke første gangen, og det vil garantert heller ikke bli den siste, at lokale og sentrale myndigheter er uenige om hva som er best for regionen isolert og nasjonen samlet. Som stortingspolitikere har vi et ansvar for å se til at en samlet politikk fører til at hensynet til våre etterkommere og viktige miljøhensyn også blir ivaretatt, samtidig som man fører en politikk for verdiskaping og utvikling av regionen.

Stortinget vil sent i kveld gi konsesjon til en utvidelse og opprustning av Sauda som kan gi trygghet for industrien og optimisme til ytterligere verdiskaping i regionen. Samtidig er regionen sikret at viktige landskapselement og naturverdier fortsatt blir som de alltid har vært. Det er viktig også for de kommende generasjoner.

Jeg vil også få lov til å takke Arbeiderpartiet for at de konstruktivt har signalisert at de vil bidra til å sikre flertall for Regjeringens politikk dersom deres eget forslag faller under voteringen i kveld.

La meg avslutningsvis knytte noen få korte kommentarer til de to Dokument nr. 8-forslagene fra Fremskritt-

partiet som inngår som en del av denne debatten. Det har til nå vært stor enighet om at epoken for de store vannkraftprosjektene er forbi. Det betyr imidlertid ikke at det ikke vil bli tilgang på ny vannkraft i framtida. I Dokument nr. 8:71 ber en om tiltak for økt vannkraftproduksjon. La meg understreke at dette etter min oppfatning er ivare tatt gjennom allerede iverksatte tiltak fra Regjeringens side. Det legges opp til nødvendige opprustnings- og moderniseringsprosjekter knyttet til eksisterende kraftanlegg, samtidig som Regjeringen vektlegger å legge forholdene bedre til rette for bruk av mini- og småkraftverk. Av den grunn støtter Kristelig Folkeparti at forslaget i dokumentet vedlegges protokollen.

Samtidig fremmer Fremskrittspartiet i Dokument nr. 8:69 forslag om tydeliggjøring av myndighetsansvar for kraftforsyningen samt å sikre virkemidler for å unngå rasjonering.

Det er min oppfatning at også dette allerede er ivare tatt fra Regjeringens side. Jeg viser her til brev fra olje- og energiministeren til komiteen datert 24. mars 2003.

På denne bakgrunn anbefales også dette forslaget vedlagt protokollen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A): Det er alltid interessant å lytte til Kristelig Folkeparti, som bl.a. har sagt at energimarkedet har fungert godt i vinter. Det ser vi òg framover.

Men jeg har to spørsmål som har et miljømessig og industrimessig perspektiv. Ifølge Regjeringen er det lagt opp til en målsetting om 3 000 GWh vindkraft innen 2010. Med dagens vindkraftteknologi tilsvarer det 400–500 vindmøller som er ca. 100 meter høye. Hvor vil Kristelig Folkeparti plassere alle disse vindmøllene? Og hvordan er miljøinngrepene sett i forhold til disse fossefallene, som blir litt redusert i vannmengde helt nederst.

Så til det industripolitiske: Kristelig Folkeparti går aktivt imot absolutt alle forslag om bruk av gass i Norge. Hvordan er sammenhengen der i energipolitikken?

Bror Yngve Rahm (KrF): Det var rett og slett mye feil i spørsmålet fra Tore Nordtun. Det overrasker meg jo litt at han, som tidligere medlem av energi- og miljøkomiteen, så ettertrykkelig kan si at Kristelig Folkeparti er imot absolutt alt som har å gjøre med bruk av gass i Norge. Det vet jo Tore Nordtun ikke er riktig ut fra behandlingen av gassmeldingen. Men vi har et annet fokus på teknologiløsninger enn det Arbeiderpartiet har hatt. Den debatten kjenner Tore Nordtun utmerket godt. Vi tror at gass i framtiden kan være en bidragsyter på kraftmarkedet, gitt at vi greier å håndtere dette teknologisk i forhold til CO₂-problemet.

Kristelig Folkeparti har heller ikke sagt at markedet har fungert godt i vinter. Det er feil. Det vi derimot har sagt, er at fra det deregulerte markedet fant sted på begynnelsen av 1990-tallet, og framover, har det i gjennomsnitt fungert godt, i den forstand at prisene har ligget lavere enn hva de gjorde før. Men vi så i vinter, med den ekstreme vær-situasjonen vi hadde, at energiloven ikke er

tilstrekkelig robust for å håndtere den type problemer og utfordringer, og derfor har Regjeringen varslet at den ønsker å foreta en gjennomgang av den med hensyn til tilpasninger og justeringer som kan ivareta dette.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Kristelig Folkeparti-statsråden, Einar Steensnæs, er tilsynelatende ikke så veldig opptatt av den praktfulle rogalandsnaturen. Det er nemlig store naturinngrep olje- og energiministeren foreslår i sitt eget hjemfylke. Epoken med store vannkraftutbygginger er over.

«Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdragene som står igjen forbli urørt», sier Sem-erklæringen.

Hvordan statsråden da kan tilrå utbygging av Lingvangelva, Tengesdalselva i Suldal og Maldalselva og Sagelva i Sauda, er helt ubegripelig. Verneverdiene i vassdragene er grundig dokumentert, og hvis de blir berørt, synes Sem-erklæringen helt verdiløs.

Spørsmålet til representanten fra Kristelig Folkeparti gjelder derfor setningen om at «de aller fleste vassdragene som står igjen skal forbli urørt»: Er det slik å forstå at disse vassdragene i Sauda og Suldal var unntakene, og at det nå er slutt på de store vannkraftutbyggingene, etter at Kristelig Folkeparti-statsråden så generøst har ofret dem i sitt eget hjemfylke?

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg begynte umiddelbart å lure på om dette var en replikk til statsråden. Jeg tenker han vil ha gode forutsetninger for å kunne svare for sin egen del når det gjelder Rogaland fylke, i forbindelse med sitt eget innlegg senere i debatten.

Jeg vil replisere tilbake til representanten Vaggen Malvik at jeg ser på det forslaget som Regjeringen har lagt fram, som et balansert forslag i forhold til ønsker og synspunkter fra ytterpunktene i denne saken. Det er balansert, og det tar hensyn til natur og miljø. Vi trekker ut nordoverføringen, vi tar ut Åbødalen, vi halverer det forslaget som NVE hadde lagt inn, og som flere partier, særlig Arbeiderpartiet, gjerne ville gå for i denne saken. Vi har greid å balansere hensynet til miljøet, men har også erkjent at vi trenger mer kraft i dette området, for å balansere ut kraftsituasjonen. Den situasjonen har ikke SV tatt hensyn til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Hans Seierstad (Sp): Vi har lagt en spesiell kraftvinter bak oss. Allerede i oktober var det klart at vannmagasinene hadde en faretruende lav beholdning. Kraftsel-skapene fortsatte likevel å tappe for fullt og produsere for eksport fram til nyttår. I løpet av vinteren opplevde vi en fire-femdobling av strømprisene, og det oppstod fare for strømmangel i deler av landet. Erfaringene viser at stigende strømpriser førte til redusert forbruk. Økningen i prisene var imidlertid så stor at mange forbrukere og bedrifter fikk problemer med å betale regningene i ettertid.

Ingen ønsker reprise på denne kraftvinteren, og alle leter nå etter tiltak som kan forhindre at vi skal oppleve det samme på nytt. Både kraftutbygginga i Saudafjellene og de to Dokument nr. 8-forslagene vi behandlar nå, må ses i lys av erfaringene fra sist vinter.

Også et annet bakteppe er viktig for behandlinga av disse tre sakene. Senterpartiet vil minne om at det i de senere år har vært en reduksjon i distriktpolitiske virkemidler. I tillegg har mange kommuner fått en stadig strammere kommuneøkonomi. Dette har medvirket til at mange i Indre Ryfylke har sett ny vannkraftutbygging som eneste mulighet for vitalisering og økt næringsvirksomhet. Senterpartiet ønsker å imøtekomme Ryfylkebefolkningens behov for økt aktivitet, og går inn for en utbygging i Sauda som er noe større enn Regjeringa forslag. Senterpartiet avveier natur- og miljøinteressene annerledes enn det Regjeringa gjør, og har derfor valgt en annan utbyggingslønning.

Senterpartiet vektlegger at Lingvangfossen, som er et av Rogalands mektigste fossefall, har stor opplevelsesverdi sett fra fjorden. Den kan få stor betydning i framtidig satsing på reiseliv og turisme. Derfor foreslår Senterpartiet at Lingvang- og Tengesdalvassdragene blir tatt ut av utbyggingsplanene.

Det viser seg at en utbygging av den såkalte nordoverføringen framstår som lite realistisk hvis ikke deler av Åbødalsvassdraget bygges ut samtidig. Det er knyttet natur- og kulturverdier, rekreasjons- og friluftsinnteresser til Åbødalsvassdraget, men under gitte forutsetningar kan Senterpartiet akseptere utbygging av deler av dette vassdraget.

En framforhandlet avtale har gitt rom for å bygge et viktig vegsamband mellom Sauda og Etne. Velges det en redusert kraftutbyggingslønning i Sauda, reduseres midlene til veg. Regjeringa må i et slikt tilfelle vurdere å bidra til finansiering av vegen med statlige midler.

Så til Dokument nr. 8-forslagene: Stortinget har ved flere anledningar uttrykt støtte til økt bruk av mikro- og minikraftverk, men i mange konkrete utbyggingsaker har det vist seg å være en svært omstendelig prosess og saksbehandling før nye kraftverk blir godkjent. Senterpartiet støtter forslagene nr. 1 og 2, som er framsatt i saken. Forslagene gjelder økt vannkraftproduksjon.

Et annet område der det ligger et stort potensial for økt tilgang på energi, er i overføringsnett. Undersøkelser har vist at energitapet i ledningsnett totalt kan utgjøre opp mot 15 pst. På samme måte som det har vært få investeringar i ny produksjonskapasitet de siste ti årene, har det også vært lave investeringar i nettet. Mange steder blir det transportert for store kraftmengder gjennom for små nett. Det er et spørsmål om det har vært sterke nok virkemidler for å stimulere til utbedring av nettsiden. Sett i forhold til det store energitapet, er det et betydelig enøkpotensial i å ruste opp overføringsnett og fjerne såkalte flaskehalsar.

Jeg vil ta opp forslaget fra Senterpartiet, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og SV, som er omdelt i Stortinget i dag. Forslaget er knyttet til saken om kraftforsyning.

Presidenten: Hans Seierstad har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg deler mykje av den analysen som Senterpartiet har når det gjeld den deregulerte energimarknaden i Noreg, som dessverre Eivind Reiten og Senterpartiet var med på å køyra fram. Men så stoppar det, for så kjem Senterpartiet med dei gamaldagse løysingane, som mange andre her i huset: Ein skal bygga ut meir for å få ned prisane, osv. Men det svaret er jo feil.

Svaret ligg i at ein må hushaldera med den energien ein har, på ein heilt annan måte, og det er det som er SV sin profil. Det er skuffande at Senterpartiet ikkje følgjer opp ein slik profil med det utgangspunktet dei har, nemlig å prøva å redusera skadane. Men då grip ein fatt i feil løysing, ikkje minst når ein trekkjer inn Åbøvassdraget, som svært mange ønskjer å vera med på å verna.

Hans Seierstad (Sp): Jeg registrerer SVs skuffelse når det gjelder Senterpartiets holdning.

Vi har i denne saken helt klart prøvd å ha en balanse mellom det å ta vare på vernet og det behovet som faktisk hele regionen etterspør: en større kraftutbygging i forbindelse med opprusting og utvidelse. Senterpartiet, på lik linje med det SV står for, har i mange sammenhenger vært pådriver for å finne alternative løsningar for energiforbruket i Norge. Særlig bioenergi er et område som SV og Senterpartiet står sammen om.

Det blir feil å si at Senterpartiet her på en måte er i fritt fall. Vi ønsker fortsatt å fokusere på alternativ energi. Samtidig skal vi være klar over at den type energi vi her produserer, helt avgjort i framtida vil få en annen og større etterspørsel enn det vi ser i dag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

May Britt Vihovde (V): Venstre meiner at vi sviktar våre plikter overfor framtidige generasjonar om vi tillèt oss å rasera og utradera natur som gir opplevingar som vi som er her i dag, sjølve tek for gitt. Kraftsosialismen si tid i Noreg er over, og Venstre ønskjer ikkje fleire kontroversielle vasskraftutbyggingar. Dette er eit sitat frå Venstre sitt partiprogram.

I innstillinga har Sosialistisk Venstreparti tatt inn eit sitat frå Sem-erklæringa, og då vil ein sjå at det som står i Sem-erklæringa, som er det politiske grunnlaget for Samarbeidsregjeringa, er teke ut av Venstre sitt program. Det har Venstre fått gjennomslag for.

Når det gjeld saka som vi handsamar i dag, har Venstre vore imot meir kraftutbygging i Saudafjella. Dette er fordi Rogaland er eit av dei fylka som har minst prosent villmark. Utbygging av Saudafalla i tråd med forslaget frå NVE ville ha rasert eit av dei siste store vassdraga som er igjen i landet vårt. Denne utbygginga blir no brukt som argument for å få opp sysselsetjinga i Indre Ryfylke. Men det er etter Venstre sitt syn heilt feil å bru-

ka utbyggingsplanar som press for å få bygd f.eks. veg mellom Sauda og Etne. Det er andre virkemiddel vi ønskjer å ta i bruk for å auka sysselsetjinga, både i Indre Ryfylke og andre stader.

Saudafjella har vore vår siste skanse for å taka vare på eit stykke urørt natur. Det har vore ein hard kamp mellom mange ulike interesser. Utbyggjaren har lagt inn store pengar i kommunale næringsfond, og det har vore mange pressgrupper både her på huset og rundt omkring for å få oss til å gå inn for denne utbygginga på kostnad av naturen.

Då Vernegruppa for Saudavassdraga la fram sitt forslag, alternativ 2000, valde Venstre å støtta dette. Vi synest det var eit balansert forslag i forhold til dei planane som då låg føre. I dag vil Venstre stemma for forslaget i innstillinga frå Høgre og Kristeleg Folkeparti. Vi ser at det forslaget til utbygging som Regjeringa har lagt fram, ikkje er Venstre sitt førsteval. Men den utbygginga som Framstegspartiet og Arbeidarpartiet ønskjer, er definitivt milevis frå det som Venstre vil ha. Vi er glade for at Regjeringa valde å ta ut Åbøvassdraget og nordoverføringa. Ved å leggja inn krav om minstevassføring og restvassføring har ein òg avgrensa dei negative utslaga som ligg i den utbygginga som er føreslått.

Så brukar Sosialistisk Venstreparti dette som eit forsøk på å skapa tvil om Venstre sitt miljøtruverde. Og når representanten Hallgeir Langeland kallar Venstre for ein kraftsosialist, veit eg ikkje kva eg skal seia. Eg trur eg skal la vera å kommentera det. Så seier han at miljøørsla no har mista trua på Venstre. Nei, miljøørsla i Noreg er oppgåande, dei kan både lesa og rekna, og dei veit at Sosialistisk Venstreparti og Venstre ikkje har fleirtal for sin miljøpolitikk på ein del område der dei er einige. Men dei veit òg at det er eit fleirtal i denne salen som har ønskt ei mykje større utbygging. Men med Venstre sine tre statsrådar og to representantar på Stortinget er vi sikra at den utbygginga som skal skje i Sauda, er nærmast det Venstre står for, og vil vera til minst skade for miljøet.

Dette har vore eit tema som fleire har vore inne på. Ein har prøvd å så tvil om Regjeringa og regjeringspartia. Men dette har vist at her er vi ueinige på tvers av partia. Òg inner i Arbeidarpartiet er det ulikt syn på dette. Dette viser at Venstre har fått gjennomslag for ein god miljøprofil i det prosjektet som ligg føre her. Det var ikkje vårt førsteval, men det er likevel ei kraftig redusert utbygging i forhold til det som kunne ha vore.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): Jeg har latt representanten Vihovde slippe unna i så mange debatter om energi og miljø at jeg nå følte at tiden var inne for å stille noen spørsmål.

Venstre mener egentlig at når vi ikke går inn for deres førstevalg, så svikter vi våre forpliktelser i forhold til framtidige generasjoner. Samtidig hevder NVE at vi i 2010 med dagens energipolitikk vil mangle 43 TW strøm i Norge. Det vil måtte foretas reduksjoner i strømforbru-

ket, men det vil også bli import av kull, import av atomenergi og import av gasskraft.

Å framstå som falske miljøprofeter er én ting, men mener virkelig Venstre at det vil være bedre for framtidige generasjoner å øke klimautslippene i andre land?

May Britt Vihovde (V): Leiaren for Arbeidarpartiet, Jens Stoltenberg, har òg gått ut og sagt at tida for dei store kraftutbyggingsprosjekta er forbi. Denne regjeringa, som Venstre er med i, fremjar forslag om å utnytta alternative energikjelder i staden for å byggja ut alle desse fine fossane og vatna som ligg der. Vi satsar på gass med CO₂-handtering – der er det gitt tre konsesjonar – vi satsar på fornybar energi, vi satsar på opprusting av småkraftverk og utbetring av dei flaskehalsane som finst, for å utnytta den krafta som allereie blir produsert i dag. Kanskje trengst det noko vedlikehald, og kanskje sløser vi litt med krafta. Vi satsar på miljøfond, og vi satsar på forskning knytt til teknologi for alternative energikjelder, slik at våre framtidige generasjonar skal få miljøvenleg fornybar energi til det dei har behov for. Men så må vi òg ta eit grep når det gjeld energiøkonomisering, og ta eit grep for å gjera noko med dei som sløser med straum i dag.

Kjetil Bjørklund (SV): I Rogaland er nesten alle vassdrag utbygd til kraftproduksjon allerede. Men dette er åpenbart ikkje nok naturødeleggelse for flertallet her på Stortinget, i en situasjon der vi i de aller fleste år er nettoeksportør av elektrisk kraft, til tross for at det framstilles som om vi er et land, en nasjon, som er energimessig konkurs. Det er vi ikke. Dette er ikke i samsvar med virkeligheten.

I Sem-erklæringen sies dette om den sittende regjeringens planer på vassdragsfronten:

«Epoken med store vannkraftutbygginger er over.

Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til vidare vassdragsutbygging.»

Jeg forstår at disse fine ordene er hentet fra Venstres partiprogram. Dette er ingen skånsom utbygging. Den er en rasing av Lingvangfossen, av Tengesdalselva, av Maldalsfossen og av Sagfossen. Her skal ingen kommende generasjoner få lov til å oppleve fri natur. Venstre er miljøpartiet, sier de. Hvordan er det mulig å gå inn for en kraftutbygging som denne og samtidig kalle seg selv et miljøparti? Dette er ikke i samsvar med virkeligheten.

May Britt Vihovde (V): Det som Regjeringa har lagt fram, er jo ei halvering av det som NVE, som utbyggjarane, ønskjer, og som vi har hatt eit sterkt press på oss for å få til. Det er ei halvering. Vi har teke ut nordoverføringa, og vi har teke ut Åbødalen. Det er ein balanse i dette, og eg meiner faktisk at dette held seg innanfor, sjølv om eg ser at det er nokre prosjekt her som nok Venstre primært kunne ha tenkt seg å ta ut.

Representanten Langeland sa at SV var villig til å forhandla. Ja, kva ville SV forhandla då? Ville dei forhandla det opp? Kva ville SV leggja inn av nye element eller plukka ut? Eg kan like godt stilla spørsmål tilbake til So-

sialistisk Venstreparti om deira miljøtruverde er like stort.

Presidenten: Senterpartiets representant Hans Seierstad har bedt om ordet til replikk, og vi må fordele replikkene slik at alle partier får en mulighet.

Hans Seierstad (Sp): Når jeg lytter til debatten her i dag, blir jeg litt forundret over den politiske verden, for det er visselig et flertall i denne salen for en større utbygging enn den som vil bli resultatet.

Vi hører at representanten fra Venstre helt klart sier at Venstre i utgangspunktet primært ønsket å bygge ut mer. Høyre har gitt uttrykk for akkurat det samme, og da spør jeg meg: Er det slik at det er ett parti i Regjeringen som er gitt vetorett i forhold til alle saker som går på energi?

May Britt Vihovde (V): Representanten Seierstad hadde ein liten feil i sitt innlegg då han snakka om at òg Venstre var for ei større utbygging. Eg reknar med at han kanskje sikta til eit anna parti enn Venstre, for Venstre er faktisk imot ei større utbygging.

Eg kunne godt ha tenkt meg at Venstre hadde hatt veto i Regjeringa når det gjeld energi- og miljøpolitikken, men det har vi ikkje. Det er eit godt samarbeid. Men eg har lyst til å seia at Venstre har fått gjennomslag for mykje av sin politikk i det som Regjeringa leverer i miljøspørsmål. Det ligg føre eit regjeringsgrunnlag, og det brukar vi for det det er verdt for å få gjennomslag for mest mogleg av Venstres politikk. Det er heilt naturleg at vi gjer det.

Så skal eg nok ta med meg tilbake til kollegaer frå Høgre og Kristeleg Folkeparti at det kanskje er eit ønske frå Senterpartiet om å gi Venstre vetorett i desse spørsmåla.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Steinar Bastesen (Kp): Denne vinteren har vist med all ønskelig tydelighet at energinasjonen Norge har et forsyningsproblem. Vi eksporterer gass og importerer kullkraft. Nå har Vårherre sørget for etterfylling av nedtappede magasin, men det er jo til liten hjelp hvis energiselskapene velger å selge den kraften de dermed kan produsere, før høsten og vinteren kommer. Kystpartiet mener vi må ta i bruk de ressursene vi har, både for egenforsyning og krafteksport, i den rekkefølge. Egenforsyning kommer først.

Det har vært strid om Sauda-utbyggingen. Kystpartiet er enig med Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet om at her bør utbyggingen få et større omfang enn det Regjeringen legger opp til, og vil stemme for deres forslag. Det sies at vi må verne naturen for våre etterkommere, og det er i og for seg et hederlig standpunkt, men en rørgate kan fjernes hvis vi i framtiden kan få tilstrekkelig ren energi-

forsyning uten bruk av vannkraft. Foreløpig ser det ut til at dette ligger et stykke inn i framtiden.

Nok ren kraft til konkurransedyktig pris har vært Norges fremste fortrinn ved vår industriutbygging. Kystpartiet er bekymret for at industrien bygges ned fordi skiftende regjeringer ikke har sørget for at kraftforsyningen holder tritt med kraftbehovet. Vi er bekymret for at folk flest får en totalt uforutsigbar privatøkonomisk situasjon på grunn av svikt i kraftforsyningen. Ren energi fra nye kilder er vel og bra. Vi skal støtte statlige investeringer for å forske fram og etablere ny ren kraftproduksjon, men ingenting er renere enn vannkraft.

Situasjonen i vinter kom ikke uvarslet. Det har i mange år vært klart at vårt kraftbehov ikke kan dekkes uten ny energiutbygging. Det er alvorlig når Hydro legger ned arbeidsplasser i Norge fordi de ikke får sikkerhet for den krafttilgang og de rammevilkår som må ligge til grunn for investeringer i en mer miljøvennlig smelteverksproduksjon. Forurensing er et globalt problem, og det er til liten hjelp for det globale miljø at industrien flytter ut og etablerer seg i land som ikke har de samme utslippsbegrensninger som Norge har.

Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet peker i sine merknader på det negative ved at det ikke er satt i gang kraftproduksjon basert på gass. Kystpartiet synes ikke bare at dette er negativt, men at det er svært kritikkverdigg. I alle andre land regnes gassen fra konvensjonelle gasskraftverk som ren. Det er bare i Norge at disse kraftverkene har fått fornavnet «sterkt forurensende». Det er en parodi på miljøpolitikk når vi eksporterer gassen til kraftproduksjon utenfor Norge og importerer atom- og kullkraft. Nye overføringslinjer til et utvidet kraftmarked gir oss ikke tilgang til mer kraft, som er produsert renere enn det vi kan produsere her i landet.

Det vises stadig til at det er gitt tillatelse til å bygge gasskraftverk, men at det ikke er ønskelig at byggingen igangsettes før det er funnet en kostnadseffektiv løsning på CO₂-håndteringen. Mens vi venter på at denne løsningen skal utvikles i et av de landene som i dag baserer sin energiforsyning på gasskraft, importerer vi altså atom- og kullkraft, samtidig som vi og Regjeringen sitter med hendene i fanget og ser på at arbeidsplassene i Norge forsvinner.

Kystpartiet er enig i at alt må gjøres for å legge til rette for nye, kompetansebaserte arbeidsplasser, men vi kan ikke skjønne at utfasing av dagens industri er et godt virkemiddel for å oppnå et slikt mål. Det å sikre tilstrekkelig kraft til fornuftig pris er miljøriktig, og det er samfunnsøkonomisk riktig. Vi må ta i bruk de konkurransefordeler vi har som energinasjon.

Kystpartiet støttet forslaget om en større utbygging i Sauda, men vi vil samtidig understreke vårt syn på kraft som et nasjonalt felleseie som ikke må selges ut av landet. Aktieselskapet Saudefaldene har disposisjonsrett til kraften i 30 år, men så må kraftverket falle tilbake til fellesskapet. Det ser Kystpartiet som en klar forutsetning for ny vannkraftutbygging i Norge.

Når det gjelder forslagene som ligger i innstillingen til Dokument nr. 8:71, vil Kystpartiet støtte forslagene nr. 1

og 2 fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

Vi bor altså i et land som ligger på globusen der globusen har sitt feste langt mot nord. Et visst parti sier at det skal bo folk i husene. Ja, det skal det nok, vi skal bo i husene, men skal vi sitte i husene og fryse? En energiminister sa at hvis det er problemer med strøm, så skal vi gå på sosialkontoret. Ja, det er prøvd, det, og jeg vet hva som er resultatet av det.

Rolf Terje Klungland (A): I dag sier regjeringspartiene nei til store deler av verdens mest omfattende og miljøvennlige utbyggingsprosjekt for tilføring av fornybar energi.

Arbeiderpartiet har nøye vurdert hvilke konsekvenser en utviding og opprusting av kraftanleggene i Saudafjellene vil bety. Vi har vurdert det i forhold til miljøkonsekvenser og i forhold til tilgang på energi som det er behov for.

Vi har spurt miljøvernere, politikere og fagfolk om det finnes en bedre måte å utnytte energi på, enn det vi går inn for i Sauda, men uten å få svar, i alle fall svar som er gjennomførbare i forhold til pris. Ingen kan vise til eller peke på prosjekter av dette omfanget som er mer miljøvennlige, til en pris som er akseptabel for kundene. Likevel hører vi at alle som er imot denne utbyggingen, snakker om lavere strømpriser.

Alle vet, kanskje med unntak av SV, at energinasjonen Norge har et kraftbehov som ikke er dekket opp, dersom vi har normal nedbør og normal temperatur. Energinasjonen Norge har energikilder så det holder, men har et kraftunderskudd som begynner å bli dramatisk.

Kundene har merket det. Prisene vi så i vinter, vil komme igjen. De vil bli høyere, og til slutt vil en videreføring av Regjeringens manglende energipolitikk føre til at olje- og energiministeren må innføre rasjonering, ikke bare for industrien, som i vinter, men også for privathusholdninger.

Situasjonen i vinter var dramatisk. Norge ble delt opp i fire prisområder. Prisene ble skyhøye. Mange maktet ikke å betale strømreregningen, og industrien ble oppfordret av statsråden til å stenge ned produksjonen. Arbeidsfolk ble kastet på dør, uten reell rett på ledighetstrygd.

Vil Sauda-utbyggingen løse dette problemet? Nei, ikke alene. Men hvert vedtak som fattes, har en betydning for energisituasjonen. Arbeiderpartiet tar situasjonen vi er oppe i, på alvor. I mars ble vi nedstemt av regjeringspartiene sammen med SV da vi ville ta gassen i bruk i Norge. I dag blir vi sannsynligvis nedstemt av de samme når det gjelder Sauda-utbyggingen. Det er beklagelig, men slik er det. En mer misforstått miljøpolitikk skal man også lete lenge etter, dersom den finnes i det hele tatt.

Jeg forstår ikke at det er bedre å importere kullkraft, enn det er å utnytte tyngdekraften knyttet til vannet vårt. Jeg forstår ikke at det er bedre å øke importen av atomkraft og dermed øke utslippene fra Sellafield, enn det er å satse på egne vann- og gassressurser. Jeg forstår ikke at det er mer fornuftig å importere sterkt forurensende ener-

gi fra våre naboland, enn det er å benytte seg av egne ressurser for verdiskaping, som er mye bedre for miljøet.

Arbeiderpartiet ville ha en større utbygging enn det det ser ut til at vi får flertall for. Vi beklager at det ikke var mulig for Høyre å følge opp sine løfter om utbygging, slik som det har kommet fram gjennom media. Men slik er det. Høyre vinner privatiseringsdebattene i Regjeringen, mens Kristelig Folkeparti og Venstre vinner energipolitikken.

Arbeiderpartiet vil i dag sikre at det i det hele tatt blir en utbygging i Saudafjellene. Det er jeg glad for, og det er jeg stolt over. Det er et bidrag for et bedre miljø globalt.

Til slutt vil jeg igjen utfordre Sosialistisk Venstreparti: Hvor vil partiet finne nesten 1 TW til en lavere pris – og som er mer miljøvennlig – enn gjennom Sauda-utbyggingen? Hvorfor ikke være åpen og fortelle det norske folk at SV ikke har noen politikk som vil føre til lavere energipriser?

Leif Frode Onarheim (H): Norge er en stor energinasjon. Vi har i et hundreårsperspektiv hatt store ressurser av den reneste fornybare energikilde, vannkraft. Utbygging av vannkraften har vært en vesentlig drivkraft i vår industrielle utvikling. I de siste tiårene har vi også blitt en stor olje- og gassnasjon. Naturen har vært god mot oss. Når vi i dette perspektiv møter politikere og næringslivsfolk fra andre land og forteller at vi sist vinter har hatt tilløp til strømmangel, og derav kraftige pris-hopp, ser de på oss med vantro. At et land med slike rike energiressurser kommer i nærheten av rasjonering av strøm, nekter de å tro!

Hva sier dette oss? Jo, at vi ennå ikke har maktet å etablere en plattform for energinasjonen Norge, hvor vi ikke bare leverer olje og gass til Kontinentet, men også sørger for å ta energiressursene i bruk innenlands på en god og bærekraftig måte. Vi har også på energiområdet fulgt opp norsk tradisjon med å eksportere råvaren, med den følge at vi i stor utstrekning går glipp av den store verdiskaping som videreføring gir på de fleste områder. Jeg er glad for at Regjeringen har tatt sikte på at vi skal gjøre noe med dette.

Jeg tror de aller fleste i denne sal er enige i at det ikke er hensiktsmessig, og heller ikke i pakt med god generasjonstenkning, å bygge ut våre gjenværende urørte fossefall. Uenigheten mellom de politiske partier går mer på i hvilken grad oppgradering og utvidelse av allerede eksisterende kraftutbyggingsområder bør gjennomføres. Sauda er et slikt prosjekt. Området er allerede i stor grad utbygd, men det ligger likevel betydelige potensielle kraftmengder som kan hentes ut ved opprustning og en videre, relativt skånsom utbygging.

Det kan sies mye om politiske prosesser i slike prosjekter, og det gjøres det også, men at utredningene er grundige, kan ingen trekke i tvil.

Utbygger lanserer sine utbyggingsplaner hvor også hensyn til miljø og sannsynlighet for å få aksept, må være tungtveiende. Samfunnets viktigste faglige instans, NVE, vurderer søknaden ut fra de ulike sider og kommer

med sin anbefaling, ofte redusert utbygging i forhold til ønsket fra utbygger. Departementet går videre grundig inn i søknaden og innstillingen, og har i dette tilfellet ytterligere halvert NVEs anbefaling. Og energi- og miljøkomiteen har drøftet og fundert på denne saken i lang tid, med ikke ubetydelig påvirkning utenfra både av utbyggingstilhengere og -motstandere.

Når jeg blir spurt om hva jeg egentlig mener i dette vanskelige avveiningsspørsmål, så holder jeg fast på at «sannheten er ikke noe dårlig alternativ». Det er ingen grunn til å legge skjul på at Høyres fraksjon i komiteen synes det var grunnlag for en noe større utbygging i Sauda enn det departementet la opp til. Vi mente at med små miljøbelastninger kunne vi øke kraftmengden ikke ubetydelig.

I energi- og industripolitikk tror jeg det er viktig, som i utenrikspolitikken, at det etableres så robuste flertall som mulig. Det var grunnen til at en samlet regjeringsfraksjon i komiteen tidlig besluttet å søke flertall sammen med Arbeiderpartiet. Men de øvrige regjeringspartier har et annet syn i slike spørsmål, og da det etter hvert ble klart at Regjeringen ville få subsidiær støtte til sitt forslag, var det ikke grunnlag for å forhandle. Det er det som kalles «magaplask» – jeg kan leve godt med det. Jeg har imidlertid lyst til å si at våre samtaler med Arbeiderpartiet var konstruktive og ble ført i en positiv tone.

Det er gledelig at Regjeringens forslag i dag blir vedtatt her i Stortinget, et forslag som gir tett opp mot 500 GWh. Det kan hevdes at dette alene ikke bidrar så mye til å rette opp den underbalanse vi har i Norge mellom tilbud og etterspørsel. Likevel er det bra at det har blitt flertall for en miljømessig tilfredsstillende utbygging. Noen ville ha mindre, noen ville ha mer. Det er noe av politikkenes natur at det må finnes kompromisser mellom ulike syn, og jeg nekter i og for seg bare å være postekspeditør for det som kommer. Jeg vil også gjerne vurdere det på eget grunnlag.

Et markedsbasert system krever at økt etterspørsel kan balanseres med økt tilbud. Det nordiske marked har virket bra i den situasjonen vi har vært oppe i, selv om det er ønskelig at vi blir mindre avhengig av nedbør. Vi bør altså satse betydelig på andre energikilder, etablere bedre kabelforbindelse til Europa, samtidig som energisparing stimuleres.

På ett punkt er jeg enig med SV i denne saken, og det er at innenfor byggebransjen er det mange muligheter, og dem bør vi etter hvert begynne å realisere.

I de to Dokument nr. 8-forslagene som vi behandler samtidig med Sauda-utbyggingen, er forslagsstillerne opptatt av å sikre krafttilgang og å sikre økt vannkraftproduksjon. Jeg er enig i at vi må gjøre det enklere å bygge ut småkraftverk, oppruste gamle ineffektive kraftanlegg, etc. Men det viktigste er at vi sørger for større tilgang til annen energi, samtidig som vi fortsetter satsingen på en mer effektiv bruk av energien. Dette betyr bl.a. at vi bør ta naturgassen i bruk. Bygging av gasskraftverk der de kan bli mest lønnsomme, bør drøftes med utbyggere. Alle innspill som kan føre oss nærmere en løsning på

CO₂-problemene med gasskraft, bør stimuleres. Der bør vi kanskje være mer aktive.

Vi har et enormt potensial for å bli en energistormakt. Men vi må ville det, og vi må sørge for gode rammebetingelser. Bedriftene må oppfordres til å satse. Det ligger store utfordringer foran oss om vi skal lykkes.

Øyvind Korsberg (FrP): Etter å ha hørt på debatten så langt, ser jeg mørkt på fremtiden, og som vanlig er det det norske folk som får regningen for det som her blir vedtatt.

Gjennom mange år har det vært en naturlig og jevn økning av kraftforbruket, samtidig som Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og SV aktivt har hindret at det har vært tilsvarende økning i produksjonen.

Fremskrittspartiet har gjennom mange år advart om at en slik situasjon ville oppstå dersom man ikke tok de nødvendige politiske grep for å få orden på den norske og nordiske kraftbalansen. Til tross for disse gjentatte advarslene har mange regjeringer og stortingsflertall vendt det døve øret til og gått mot eller kraftig redusert samtlige kraftutbyggingsprosjekt de senere år. I tillegg har stortingsflertallet med Arbeiderpartiet i spissen sørget for å ha et særnorsk utslippskrav med hensyn til såkalte klimagasser, noe som medfører en effektiv stopper for bygging av gasskraftverk. Arbeiderpartiet skal imidlertid ha ros for at de er så ærlige at de skriver det i sine merknader i innstillingen til Sauda-saken. Når representanten Rolf Terje Klungland sier at Arbeiderpartiet «ville ta gassen i bruk», må han samtidig si at han ikke vil det skal være CO₂ -utslipp. Og da er det dessverre urealistisk, med den teknologien man har i dag og i de kommende år.

Ofte har det vært symbolpolitiske argumenter som har vært brukt mot kraftutbyggingen de senere år, uten at verdien av ny, ren kraft på en seriøs måte har blitt vurdert opp mot det som ofte har vært minimale naturinngrep. At den kraften man har latt være å bygge ut, istedenfor blir importert fra kull- eller atomkraftverk, bryr de andre partiene seg ikke en døyt om.

Vinterens krise i kraftmarkedet gjør at Fremskrittspartiet nå tror – eller i hvert fall håper – at flere av Stortingets utbyggingsmotstadere, spesielt med Arbeiderpartiet i spissen, har skjønt alvoret i situasjonen og forhåpentligvis endrer syn. Men etter å ha hørt debatten så langt, tror jeg dessverre ikke at det er tilfellet.

Siden det er det norske folk som må bli økonomisk for de skyhøye strømprisene som Arbeiderpartiet og stortingsflertallet har sørget for, fremmer vi derfor forslag om at tidligere avslåtte utbyggingssøknader må vurderes på nytt. Saltfjellet/Svartisen-utbyggingen, som ble avslått i sin helhet, og Øvre Otta, som ble bortimot halvert, er noen eksempler på slike prosjekter.

Forbrukerne har på kort sikt få muligheter til å tilpasse seg andre energikilder. Dette er i stor grad et resultat av politiske veivalg. En økt fleksibilitet ved økt bruk av naturgass, fyringsolje, fjernvarme o.l. er ønskelig, men det vil ta lang tid og kreve store investeringer. Derfor er det viktig å legge forholdene til rette både for å øke produk-

sjonen og også for at nettselskapene kan sikre forsyningssikkerheten. Forsyningssikkerheten må bli bedre, noe som vi har tatt til orde for gjennom de to Dokument nr. 8-forslagene som følger denne saken. Vi håper at flertallet tar dette innover seg og vil stemme for disse forslagene, selv om det ikke ser slik ut så langt.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): På fredag tok jeg farvel med Lingvangfossen. Det var en sterk opplevelse å stå der i fossebulderet, mens klærne ble dusjet søkkblaute av den utemmede fossen. Samtidig var det sørgelig – det var *sørgelig* – å vite at fossen som kaster seg ned fra fjellet og ned i fjorden, snart skal legges i rør. Det vil flertallet i denne salen vedta i dag. Slik frarøves alle de som ennå ikke har fått se denne fossen – og kommende generasjoner – muligheten til denne opplevelsen.

Da jeg var der, klatret jeg helt ned til elva og drakk av vannet. Hvor mange av representantene som skal stemme for å legge denne fossen i rør, har gjort det samme? Har de kjent smaken av utemmet natur? Og jeg har lyst til å spørre representanten Konglevoll hvordan hun etter denne turen kan stemme for å legge denne fossen i rør, for det er jo det Regjeringens forslag, som Arbeiderpartiet subsidiært vil stemme for, innebærer. På den annen side, om nederlagene for miljøvernerne i Arbeiderpartiet blir for mange, så vet jeg om en løsning – basert på egne erfaringer – som jeg trygt kan anbefale!

Som så mange ganger tidligere har verneverdien i denne saken måttet vike for hensynet til økt kraftproduksjon. Verken Sem-erklæringen eller tidligere statsminister Jens Stoltenbergs forsikringer om at epoken med de store vannkraftutbygginger er over, viste seg å være verdt papiret det var skrevet på.

På avskjedsturen til Lingvangfossen uttalte Arbeiderpartiets fylkesordfører kandidat i Rogaland, Eirin Sund, at hun ved neste korsvei ville stå på fra første dag av for å forhindre at flere vassdrag blir bygd ut. Jeg har lyst til å spørre om Arbeiderpartiet er enig med sin fylkesordfører kandidat i Rogaland: Er det slik at det *nå* i alle fall skal være slutt på de store vassdragsutbyggingene, og at Sauda er kraftsosialismens siste desperate krampetrekning? For øvrig kan jeg gjerne innrømme at ordet sosialisme her er noe malplassert: Overskuddet fra Sauda vil gå rett i lommene på amerikanske kapitalister!

Vi har fortsatt noen flotte vassdrag igjen, som foreløpig ikke er vernet. Vefsna i Nordland er ett av disse. Kan Arbeiderpartiet love å holde fingrene av fatet når det gjelder kraftutbygging i Vefsna? Kan vi få bevare Vefsna for våre barn og vår barnebarn?

Lingvangfossen i Suldal blir snart til Lingvangbeken. Den samme skjebnen skal Tengesdalsvassdraget lide, sammen med Maldalselva og Sagelva i Sauda. Selv om Regjeringen kunne fått flertall sammen med SV for å begrense seg til en opprusting av allerede berørte områder, valgte allikevel Kristelig Folkeparti-statsråden Einar Steensnæs å overse de grundig dokumenterte verneverdiene og overse behovet for å bevare den fantastiske naturen i Rogaland – hans eget hjemfylke.

Jeg håper at gangsynet snart kommer tilbake, og at han nå kan berolige oss med at Vefsna i alle fall fortsatt skal få leve.

Statsråd Einar Steensnæs: Stortinget skal i dag både gi samtykke til ny konsesjon for fortsatt regulering av Storelvvassdraget og tillatelse for ytterligere kraftutbygging i Saudafjellene.

Ved å kombinere en nødvendig opprusting av de gamle kraftverkene med en moderat utvidelse får vi nå mer fornybar kraft, der Regjeringen har vektlagt viktige miljø- og naturvernhensyn. Regjeringen har også lagt vekt på lokalsamfunnets og regionens sterke ønske om en utbygging i Sauda. Men det har vært viktig for Regjeringen å ta de nødvendige hensyn til vesentlige natur- og miljøinteresser.

Det har vært mye engasjement i denne saken, også i denne salen, har jeg registrert, men når støvet legger seg, står faktisk Regjeringens forslag som det eneste som kan få samlet flertall. Det er jeg meget tilfreds med. Det viser at Regjeringen har lagt fram et balansert, godt forslag.

Vi har opplevd en vinter med en meget stram kraftbalanse, som førte til perioder med svært høye priser. Med en kraftforsyning som helt ut er basert på nedbør, vil vi fra år til annet oppleve slike situasjoner i tørrår. Regjeringens mål er å sikre kraftforsyningen, slik at det er nok energi i markedet til akseptable priser.

Regjeringen legger opp til at det tas nye grep i energipolitikken. Vi må bli mindre avhengig av vannkraften og introdusere nye energikilder. Vi må dessuten gå bort fra en politikk der vi ensidig forsøker å bygge oss bort fra forbruksveksten. Vi må dempe veksten og få fortgang i energiomleggingen.

Vannkraften vil likevel være vår viktigste miljøvennlige energikilde. Vannkraft i form av mikro-, mini- og småkraftverk vil også kunne gi et betydelig tilskudd av ny kraft. Det er dessuten fortsatt mulig å få en god del mer kraft ut av vannkraftverkene våre ved hjelp av opprustinger og utvidelser uten uakseptable negative miljøvirkninger.

I Sem-erklæringen går regjeringspartiene inn for at eksisterende vannkraftstruktur må utnyttes bedre. En helt nødvendig opprusting kan her kombineres med utvidelser uten for store miljøkonsekvenser for å sikre en god ressursutnyttelse. Saudaprojektet er et godt eksempel. Det vil gi økt kraftproduksjon samtidig som det bedrer den vanskelige effektsituasjonen i denne regionen.

Regjeringen har valgt å ta ut den såkalte nordoverføringen i sin helhet. Vi unngår dermed inngrep i nærheten av Åkrafjorden og Langfossen. Regjeringen valgte også å si nei til overføringen av Åbødalsvassdraget på grunn av dette områdets miljøkvaliteter og betydningen for friluftsopplevelser.

Et mindretall i komiteen, bestående av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, ønsker en langt større utbygging enn det Regjeringen har foreslått. Begge partiene ønsker å ta inn nordoverføringen. Jeg er noe forundret over Arbeiderpartiets helomvending i denne saken, der partile-

delsen uttalte seg svært avvisende til NVEs innstilling straks den forelå. I dag fremmer altså Arbeiderpartiet et forslag som ligger svært tett opp til den samme innstillingen. Jeg er likevel glad for at Arbeiderpartiet har funnet å kunne støtte Regjeringens forslag subsidiært.

Forslaget til konsesjonsvilkår ivaretar viktige miljøhensyn knyttet til de nye overføringene. Regjeringen har lagt vekt på å ta hensyn til landskapsbildet sett fra Hylsfjorden gjennom minstevannføringer og restvannføring. Det er foreslått en god minstevannføring både i Lingvangelva og i Tengesdalselva, som gjør at bl.a. Lingvangfossen fremdeles vil være et flott syn for øyet. Storselva i Sauda vil i tillegg få en betydelig minstevannføring, som gjør at det igjen blir vann i et elveleie som har vært tørrlagt i over 80 år. Dette vil gi mulighet for fiskeoppgang i vassdraget. Skaulenområdet, som er viktig i friluftssammenheng, vil ikke bli berørt.

Det har som sagt vært et stort lokalt engasjement for å få til en utbygging i Saudafjellene. Regjeringen har lyttet til disse signalene. Jeg er glad for å kunne tilrå en utbyggingsløsning som bidrar til økte inntekter til kommunene, flere arbeidsplasser i byggeperioden og sikring av eksisterende industriarbeidsplasser i regionen som er avhengige av sikker kraftforsyning. Samtidig mener jeg at vi har tatt hensyn til viktige miljø- og naturverninteresser i området.

Dette prosjektet vil være en positiv stimulans for hele regionen. Jeg håper derfor at denne utbyggingen kan komme raskt i gang.

La meg så avslutningsvis bare kort kommentere to forslag som ble lagt fram ved møtets begynnelse, ett fra Arbeiderpartiet ved Sylvia Brustad og ett fra Fremskrittspartiet ved Øyvind Vaksdal. Det er forslag om næringsfond, statlige eller ikke statlige, som kompensasjon for at det ikke blir full utbygging i tråd med NVEs innstilling. Disse forslagene innfører i så fall et helt nytt prinsipp i slike saker. Jeg har stor forståelse for ønsket om et størst mulig fond lokalt til de formål som er nevnt. Men det vil bryte med etablert praksis og gi ganske uheldige signaler dersom en redusert utbygging skulle pålegge staten å utbetale et ubeskåret næringsfond, når prosjektet reduseres i tråd med Stortingets innstilling. Det korrekte vil nå fra Stortingets side være å avvente og vise til de forhandlinger som skal foregå mellom AS Saudafaldene og de berørte kommunene om størrelsen på næringsfondet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A): Først vil jeg gjøre statsråden oppmerksom på at vårt forslag ikke er innføring av ny praksis. Det står ikke noe der om statlig finansiering. Derfor er det ikke riktig, det som statsråden nå sa. For det andre er ikke denne saken en helomvending fra Arbeiderpartiets side, men vi ønsker å ta kraftsituasjonen og de uakseptable høye strømprisene på alvor. Vi ønsker også å ta sysselsettingssituasjonen på alvor, ikke minst den som er i Sauda og i nærområdene der.

For oss virker det ikke som om statsråden tar dette innover seg. Det er faktisk slik at det er Kristelig Folke-

parti og Venstre som i dag sørger for at vi ikke får mer utbygging enn det det blir i Sauda.

Min påstand er at jeg ikke kjenner til mange prosjekter som gir så mye fornybar energi med så få naturinngrep som tilfellet faktisk vil være i Sauda. Derfor mener vi at dette er et miljøvennlig prosjekt, som også gir oss mye annet. Hvis statsråden er enig i denne påstanden, hvorfor mener han da det er galt med en enda større utbygging enn det Regjeringa har foreslått?

Statsråd Einar Steensnæs: Når det gjelder næringsfondet, er jeg glad for den avklaringen som Sylvia Brustad nå gav. Men jeg vil vise til side 5 i innstillingen, der Arbeiderpartiet sammen med Fremskrittspartiet og Senterpartiet uttaler følgende:

«Disse medlemmer mener derfor at veien må finansieres på andre måter og at staten også må bidra til dette.»

Dette er knyttet til fondet og diskusjonen om fondets innretning. Dessverre er det også slik at selv om ikke staten skulle bidra, ville det være i strid med gjeldende praksis at Stortinget legger føringer i de forhandlinger som nå skal foregå mellom utbygger og de berørte kommuner.

Så er jeg glad for at det blir utbygging. Det er Regjeringens balanserte forslag som gjør dette mulig. Når representanten Sylvia Brustad spør om hvorfor en større utbygging ikke vil være mulig, og om ikke også statsråden er enig i at dette ville kunne realiseres, vil jeg anbefale at representanten Brustad spør sine egne representanter, for det er vel riktig at det er flertallet i Arbeiderpartiets stortingsgruppe som går inn for dette utvidede forslaget.

Øyvind Vaksdal (FrP): Jeg ble ikke særlig overrasket da statsråden like før påske la fram Regjeringens innstilling i Sauda-saken, der han foreslo en halvert utbygging, til tross for at han fra denne talerstol i dag sier i sitt innlegg at han er for utvidelser og opprusting av eksisterende kraftverk. Dette viser at Regjeringen gjør bortimot hva som helst for å hindre produksjonsøkning av kraft, basert både på vann og gass. Samtidig prøver man å innbille det norske folk det stikk motsatte.

Statsråden uttalte i fjor vinter at man i Norge burde ha som målsetting å bli nettoeksportør av kraft. Dette er selvfølgelig en god idé, men det er jo en umulighet så lenge man hindrer produksjonsøkning. Vil statsråden gjøre rede for om han fortsatt har denne målsettingen, og eventuelt hvilket tidsperspektiv han ser dette i?

Statsråd Einar Steensnæs: Norge, med sine enorme ressurser både når det gjelder vannkraft, vindkraft, bioenergi og gass, bør ikke ta sikte på noe mindre enn å være en stor energiprodusent. I dag er oppgaven først og fremst å sørge for en tilstrekkelig energibalanse i det nordiske markedet, også i forhold til at vi har flaskehals i det norske markedet.

Jeg har varslet Stortinget om at det vil komme en stortingsmelding om forsyningssikkerhet, der ulike initiativ

vil bli tatt. Der må vi også se på kraftnæringens rammevilkår, investeringsincentiver. Vi må se på forenklinger i kraftskattesystemet. Det er vi i full gang med, i flere departementer for øvrig. Vi vil også foreslå å heve nedre grense når det gjelder naturressursskatt og grunnrenteskatt, slik at det kan bety at kraftverk under 5 MW kan slippe å bli lignet for naturressursskatt og grunnrenteskatt. Det vil kunne utløse veldig interessante småskala vannkraftutbygginger som det er mulig å kombinere med viktige miljøhensyn.

Hallgeir H. Langeland (SV): Statsminister Bondevik var i Politisk kvarter i dag tidleg og snakka om forskjellige ting, m.a. ønsket om eit nærare samarbeid med Arbeidarpartiet fordi det blir meir føreseieleg. No har jo Regjeringa i ein del miljø saker samarbeidd med SV, m.a. i samband med gassmeldinga og i klimapolitikken. Men i dag ser ein kanskje ein ny trend, der Arbeidarpartiet og regjeringspartia går saman om å byggja ned flotte fossar i Rogaland.

Mitt første spørsmål er: Er det slik å forstå no at Regjeringa i sterkare grad ønskjer å samarbeida med Arbeidarpartiet i energipolitikken? Det vil i så tilfelle vera eit signal både til miljøørsla, turistforeiningane og ungdomspartia – i alle parti – om at dei må starta ei mobilisering. Mitt spørsmål er altså: Er det det me no ser tendensen til?

Statsråd Einar Steensnæs: Først har jeg lyst til å si at Regjeringa har i ulike saker den senere tid hatt veldig gode erfaringer med å samarbeide med SV. Det skal de ha.

Når det gjelder miljø- og energipolitikk, var vel kanskje gassmeldinga den viktigste saken for Regjeringa. Der hadde vi et konstruktivt, godt samarbeid, og vi mener at vi gjennom det fikk innfaset de ulike initiativene på en veldig realistisk, god måte. Vi er fremdeles fra Regjeringens side innstilt på å samarbeide med SV, ikke bare i energi- og miljø saker, men i alle saker hvor vi kan finne en felles plattform.

Når det gjelder Sauda-utbygginga, var dette noe annerledes, rett og slett fordi SV var veldig tydelige på – det har også Hallgeir H. Langeland vært – at de ikke ønsket utbygging. Arbeidarpartiet og regjeringspartiene ønsket utbygging, derfor var det naturleg for oss å henvende oss til Arbeidarpartiet. I tillegg hadde Arbeidarpartiets leder sagt at de så det slik at de store vannkraftutbyggingers tid var forbi. Derfor var det i samsvar med Sem-erklæringa, og skulle således danne et godt grunnlag for et samarbeid. Så langt kom vi ikke, men at Arbeidarpartiet subsidiært støtter det, bekrefter at vi i denne saken lå (presidenten klubber) nærmest Arbeidarpartiet.

Rolf Terje Klungland (A): La meg gjøre oppmerksom på at det var to representanter i Arbeidarpartiets gruppe som stemte for Regjeringens forslag – to av 43.

Det er skuffende at olje- og energiministeren ikke ser forskjellen på GWh og miljøinngrep når han angriper Arbeidarpartiet i forhold til utbygginga i dag. I så tilfel-

le, hvis statsråden ikke ser den forskjellen, vil jeg minne ham om at han i dag går inn for en Alta-utbygging. Det må bli slutt på symbolene i energispørsmålet. Situasjonen er altfor alvorlig i forhold til det. Mener statsråden at Alta-utbygginga og det han nå får flertall for i dag, kan sidestilles?

Jeg har også lyst til å si at når det gjelder vei og næringsfond, er det to forskjellige saker. En trenger ikke bruke næringsfond for å bygge vei, men en bør se på et næringsfond, f.eks. som det ble gjort i forbindelse Otravassdraget.

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg har ikke til hensikt å sammenligne Sauda-prosjektet med andre utbygginger, f.eks. Alta-utbygginga. I ettertidens lys har noen og enhver kommet til en annen konklusjon når det gjelder Alta. Jeg har lagt merke til at bl.a. Gro Harlem Brundtland har uttalt seg kritisk i forhold til den beslutning som ble tatt. Men det er fortiden – jeg vil heller se framover.

Jeg har på ingen måte angrepet Arbeidarpartiet i dag. Jeg har sagt at jeg var forundret over helomvendinga, og det må det være tillatt å si, når jeg i radiodebatt med Arbeidarpartiets leder, Jens Stoltenberg, fikk sterk kritikk for at jeg var uklar, og for at jeg gikk mot NVEs innstilling. Jens Stoltenberg var klokkeklar i NRKs Dagsnytt Atten på at Arbeidarpartiet ville gå mot NVEs innstilling. Nå legger de seg tett opptil den samme innstillinga, og det var der jeg mente at Arbeidarpartiet gjorde en helomvending. Jeg er likevel godt fornøyd med – for at det skal være helt klart – at Arbeidarpartiet nå i dag subsidiært støtter dette godt balanserte forslaget fra Regjeringa.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Representanten Bror Yngve Rahm sa i sitt svar på min tidligere replikk at dette burde vært rettet til statsråd Einar Steensnæs. Og den oppfordringa akter jeg å følge opp.

Det er for meg et stort paradoks at statsråden tilsynelatende ikke er opptatt av den praktfulle naturen i Rogaland, som han nå vil bygge ned ved å legge disse fire vassdragene i rør. Jeg kunne godt tenkt meg å få en utdypning av verdien av det som står i Sem-erklæringa, om at epoken med de store vannkraftutbyggingene er over. Det er ikke noe godt argument at Arbeidarpartiets tidligere statsministers ord – om akkurat det samme – og Regjeringens erklæring er sammenfallende. Det er ikke noe argument for at man skal gå inn for en stor vannkraftutbygging.

Spørsmålet er: Hva med de gjenstående vassdragene, hva med eksempelvis Vefsna i Nordland – betyr det nå at epoken virkelig er over når disse elvene er lagt i rør?

Statsråd Einar Steensnæs: Jeg er glad for at representanten Ingvild Vaggen Malvik har fått se noe av den storslåtte naturen i Rogaland. Hun har drukket av Lingvangelva, skjønner jeg. Jeg har selv vært der, og jeg tror jeg tør si jeg er den i salen som kjenner den naturen best. Sammen med Hallgeir Langeland og noen andre har jeg fotgått Skaulen – fem timer opp og fire timer ned. Jeg har

(Statsråd Steensnæs)

også gått på ski, og jeg kjenner dette terrenget veldig godt. Og jeg innrømmer at det har vært en vanskelig sak for meg som olje- og energiminister. Det er store, viktige naturvernverdier det dreier seg om. Men i dette tilfellet har vi foreslått en utbygging der jeg mener det er viktig å prioritere mellom de brede, store folkelige interessene og de interesser som knytter seg til de nevnte vassdrag, som har en stor verdi, men som likevel ikke har den samme brede folkelige oppmerksomheten.

Når det gjelder de gjenstående vannkraftprosjektene og fossefallene, er det selvfølgelig uansvarlig av meg i det hele tatt å begynne å antyde noe der, men jeg kan love Stortinget og representanten Vaggen Malvik én ting: Dette vil få Regjeringens store oppmerksomhet. Vi vil ha en høy terskel for å bygge ut nye store vannkraftanlegg.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Tore Nordtun (A): På mange måter står vi i dag overfor en klassisk debatt. Det er fullstendig enighet om at vi skal drive med opprustning av vannkraft, og vi skal prøve å få mest mulig ut av det, ut fra den situasjonen som Norge er i i dag. Da er spørsmålet hva som blir berørt her, og hva som er utvidelsen. Det sentrale punkt videre er selvfølgelig: Kan man samtidig ta vare på det biologiske mangfoldet, og kan vi ta vare på opplevelsesverdiene?

Jeg vil si at Sauda på mange måter er et annerledes prosjekt enn det man har hatt før. Jeg ønsker at man skal sette seg grundig inn i dette prosjektet før man egentlig trekker konklusjonene så bastant, og bl.a. snakker om stor vannkraftutbygging. Hvis man ser på Sauda-utbyggingen, skal mesteparten gå i tunneler. Man skal riktignok føre vannet i en annen retning, og man skal også ha vannføring i fossene som er der i dag, men en mindre vannføring til visse tider på året. Det er slik konsesjonen foreligger, og det må man ta til etterretning. Mange sier at dette ikke er riktig, men jeg ønsker at folk skal gå oppe i Skaulen-området etterpå. Skaulen-området blir overhodet ikke berørt, for det skal være tunneler under. Jeg har snakket med mange Sauda-boere som er umåtelig glade for at Storelva, som mest har vært tørrlagt nå i mangfoldige år, og som går gjennom Sauda, nå skal oppstå som en skikkelig god elv og med ny fisk i elven. Derfor har denne utbyggingen andre ingredienser i seg, og at meningen var så bastante i den ene eller andre retningen, finner jeg meget merkelig.

Så hører jeg i innlegg etter innlegg i salen at man snakker om vannkraft som – unnskyld, president – en forbannelse for landet. Hva er det som har reist landet etter krigen, bygd industri, skapt sysselsetting og fått velferdssamfunnet vårt på plass? Jo, det er vannkraftutbyggingen. Hva er det som skjer i Sauda-samfunnet i dag, og som deler av Stortinget setter helt ut av system? Jo, det er at det er to fylkeskommuner, det er mange kommuner i regionen, næringsliv osv., som sier utvetydig ja til denne utbyggingen, i større skala enn Regjeringen har lagt opp til. Betyr dette ingenting? For oss i Arbeiderpartiet betyr

dette noe, for vi vil være med og bygge videre et samfunn der inne.

Så sier man at dette er en stor utbygging, som jeg tidligere var inne på. Vi som kommer fra området, vet litt om utbygginger. Vi vet om Røldal–Suldal, vi vet om Ulla–Førre – store utbygginger. Har dette vært en ulykke for området og for landet? Kan ikke folk gå i disse områdene i det hele tatt nå? Er det svart og nedlagt og ødelagte områder? Overhodet ikke. Folk har vært og er glade for disse utbyggingene. Det har gitt oss adgang til og tilgang til naturen på en helt annen måte, og den utbyggingsfilosofi som har ligget der, har vært til berikelse. Jeg synes vi skal ha dette med oss i debattene våre.

Så snakker man her om at man skal bruke mindre energi, og man skal ikke tilføre industrien osv. energi. Norsk industripolitikk står, med den regjeringen vi har nå, på stedet hvil. Vi tar jo heller ikke energiproduksjon innenfor gass i bruk i Norge. Så skal vi legge en stor kabel fra Vestlandet, også fra Rogaland, og til Storbritannia for å importere tilbake en energi som vi har eksportert – for å fyre opp gasskraftverkene! Og så går Regjeringen og de andre partiene imot å tilføre Grenlandsområdet og Trondheimsområdet, industriområdene i landet vårt, gass.

Og så sier man at man skal bygge 500 vindmøller, men man har ikke tatt stilling til hvor de skal være hen. Jeg kan love mine gode kolleger at det også vil bli protester på dette området. Vi må ta politiske grep som også viser framtiden i vår store energinasjon, vi må legge industripolitikken på plass, slik at det kan bli arbeidsplasser og velferd for folk flest – og det har vært en velsignelse så langt for nasjonen vår. Nye grep må tas, det er helt klart.

Jeg skal bare avslutte med å si én ting. Denne vannkraftutbyggingen er også annerledes på ett område til, den er reversibel. Og hvis det skulle være slik at vi skulle komme til den tanken at dette vil man ikke ha om 20 år, kan man ta vekk kulvertene. Denne utbyggingen er reversibel, som jeg har vist til.

Finn Martin Vallersnes (H): Dette har i sannhet vært en sak under lang forberedelse gjennom mange år, og alle, også lokalt og regionalt, har vært enige om flere ting, bl.a. nytten av oppgradering av anleggene i Sauda og verdien for Sauda-samfunnet i både anleggs- og driftsperioden, samt at en eller annen grad av nyutbygging ville være nyttig for energitilgangen i landet og i regionen, og for økonomien i oppgraderingsprosjektet. Graden av nyutbygging skal så balanseres mot nødvendig og ønsket vern. De ulike forslag til utbyggingsgrad i Sauda reflekterer jo hvor vanskelig det er å definere en slik balanse, men jeg er iallfall fornøyd med å være medlem av et parti som tar den oppgaven å finne en slik balanse og ikke legger seg på ekstreme løsninger.

For min del er jeg også tilfreds med at en på et tidlig tidspunkt i saksutviklingen trakk ut nordoverføringen med Langfossen til Åkrafjorden, et av landets største gjenværende urørte vannfall, lett tilgjengelig og synlig for alle som ferdes langs Åkrafjorden og E134, og etter

min mening en del av sjelen til folket på Haugalandet. Blant annet med tanke på Langfossen må det være viktig å følge opp etter denne utbyggingssaken med at de vassdragene som nå ikke er medtatt, blir tatt med for vurdering om fullt vern ved neste rullering av verneplanen for norske vassdrag.

Selv om Sauda-utbyggingen er et beskjedent tilskudd til den nasjonale energibalansen og neppe på kort sikt endrer elektrisitetsprisen, har det for lokale og regionale interesser komplisert saken at en har et energiunderskudd – eller egentlig et effektunderskudd – på Haugalandet. Det fremkommer da også i innstillingen, hvor komiteens flertall skriver at en

«er kjent med den vanskelige effektsituasjonen i denne regionen, noe som bl.a. medfører at Statnett har inngått avtaler med kraftintensiv industri om utkobling i vanskelige perioder.

En slik situasjon er etter flertallets mening uholdbar, og må rettes opp snarest mulig».

Haugalandet og Sunnhordland er et av landets tyngste industriområder, og eksempler på hva effektunderskuddet kan føre til, er at det vil ramme særlig drift, modernisering og ikke minst vidare utvikling av Hydro Aluminiums anlegg på Karmøy. Jeg legger derfor også særlig vekt på komitemerknaden fra Høyre og Kristelig Folkeparti, hvor en

«viser til Regjeringens brede strategi for å styrke energiforsyningen, og å gjøre denne mindre væravhengig. Dette innebærer frigjøring gjennom sparing og nye fornybare energikilder, økt bruk av gass, bedre utnyttelse av eksisterende vannkraftstruktur og å øke bruken av småkraftverk»,

og en kunne gjerne legge til: ytterligere forsering av enøkarbeidet.

Jeg håper derfor for min del at statsråden kan bekrefte at Regjeringen gjennom sine øvrige tiltak for energiforsyningen vil forhindre at effektunderskuddet i regionen blir flaskehalsen og den avgjørende faktor for industriens vidare utvikling på Haugalandet.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Sauda er ein vakker stad inst inne i Saudafjorden. Spesielt fint er det om våren, når fjellet framleis er kvitt og fjorden blå og blank. Sauda er ein stad der folk vil bu dersom tilhøva elles vert lagde til rette for det. Ein viktig faktor for busetnad er der, som alle andre stader, at det er tilstrekkeleg med trygge og gode arbeidsplassar.

Det er m.a. dette det handlar om i dag. Det handlar om framtida til eit lite lokalsamfunn som sårt treng dei arbeidsplassane, dei inntektene og den vitamininnsprøytninga ei utbygging vil kunna gje.

Representanten Langeland sa i ein sluttkommentar i ein debatt me hadde i NRK Rogaland, at han var oppteken av å berga Sauda-naturen. Mitt svar var at eg var og er meir oppteken av å berga Sauda-samfunnet. I tillegg er det mi ekte overtyding at det er mogleg å kombinera opprusting og vidareutbygging av Storelvsassdraget og vidare kraftutbygging av Saudafjella med det å ta vare på Sauda-naturen. Samstundes vil opprustinga gje rein og fornybar kraft.

Og skulle framtidige generasjonar koma fram til noko anna, er det både lov til og moglegheit for å snu.

Då spørsmål om utbygging eller vern i dette området vart handsama på byrjinga av 1990-talet, var eg ei av dei som tykte me måtte tenkja oss om før me bygde ut meir, særleg i Rogaland, som relativt sett er det fylket som har bygt ut mest vasskraft. Prosessen som førte fram til NVE sitt framlegg om utbygging, har vore lang og omfattande, og som politikarar i Rogaland har me vore involverte undervegs, mange gonger. Prosessen har overtydd meg om at utbygging er ynskjeleg

- fordi det skaffar sårt tiltrungen kraft, ikkje minst i regionen
- fordi denne krafta er rein og fornybar
- fordi det skaffar arbeidsplassar i eit område som er truga av fråflytting, og gjev lokal delfinansiering av ein viktig veg
- fordi det kan verka som ei positiv innsprøyting for lokalmiljøet

Samstundes tek det omsyn til naturen. Sjølv sagt gjer det det. Elles hadde ikkje lokale og regionale styresmakter gått inn for utbygging. Dei ville jo ikkje ha gått inn for ei rasing av den naturen fyrst og fremst dei sjølve skal nytta seg av.

Etter mi vurdering er NVE sitt alternativ eit godt alternativ. NVE har ikkje gått inn for full utbygging i høve til søknaden, Saltåna og Langfossen er tekne ut av prosjektet. Arbeidarpartiet sitt primære framlegg her i dag er å ta utgangspunkt i NVE si innstilling, men å ta ut Åbødalen. Det er eit framlegg saudabuane og dei som bur rundt dei, òg er godt tilfredse med. Ei slik utbygging er ei modernisering og utviding av eksisterande kraftverk, ikkje ei ny kraftutbygging. Slik er det i tråd med Arbeidarpartiet sin politikk. Eg trur ikkje at Jens Stoltenberg sitt kandidatur som statsminister er særleg svekt korkje i Sauda eller Suldal eller Odda eller Etne eller hjå andre som støttar den løysinga som er vår primære.

Vedtaket her i dag, som me støttar subsidiært, gjev berre halvparten så mykje kraft som NVE sitt alternativ. Det er eit nei takk til nærare 0,5 TWh rein, ny kraft. Det er å seia nei til mange arbeidsplassar, særleg på kort, men òg på lang sikt. Det er å seia nei til eit kraftig lokalt bidrag til vegen til Etne, eit anna tiltak som kunne ha auka lysta til og moglegheita for å bu og arbeida i Sauda. Og det er å overprøva lokale styresmakter. Eg må seia når eg høyrer statsråden her seia at han har lytta til lokale innspel, at han ikkje kan ha lytta mykje til dei lokalt valde representantane korkje i Odda eller Etne eller Sauda eller Suldal, heller ikkje til fylkeskommunen, heller ikkje til partane i arbeidslivet.

Eg vonar og trur at folk i Sauda og Suldal og desse andre kommunane som må leva med konsekvensane av vedtaket her i dag, vil merka seg kva som har skjedd i denne salen i dag. Ikkje berre handlar det om å gje dette området ei avgjerande handsrekning for at dei skal kunna utvikla seg vidare, det handlar òg om å ta lokaldemokratiet på alvor.

Eg vonar sjølv sagt at Sauda-samfunnet vil overleva dette noko puslete vedtaket som vert fatta i dag. Men eg

er skuffa over at regjeringspartia ikkje eingong er villige til å bøta på skadane ved å gå inn for eit næringsfond, og ved å seia at vi må delfinansiera vegen med statlege midlar. Rein vasskraft er god miljøpolitikk. Det er òg god miljøpolitikk å ta vare på lokalsamfunn som Sauda – ein vakker stad inst inne i Saudafjorden.

Presidenten: Det begynner å bli en del representanter som tegner seg til treminuttersinnlegg. Presidenten vil bare gjøre oppmerksom på at det som skal sies i de 3 minuttene, bør være viktig. Det er et langt sakskart i dag.

Synnøve Konglevoll (A): Vi behandler i denne debatten tre saker samlet, og jeg vil gjerne starte mitt innlegg med å sitere fra innstillinga til et av de Dokument nr. 8-forslagene som vi behandler. Her sier komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet at «potensialet for fremtidige vannkraftutbygginger sett i forhold til verdien av å sikre de gjenværende naturområdene, gjør at epoken med nye store vannkraftutbygginger er over. Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen, forbli urørt».

Jeg vil gjerne understreke dette i dag. Jeg synes det er gledelig – og viktig – at et så bredt flertall på Stortinget er enig om dette prinsippet. Men dessverre viser debatten her i dag at når det kommer til konkrete kraftutbygginger, er det ikke like enkelt å sette foten ned – det er ikke like enkelt å bli enige om hva som faktisk er ei stor vannkraftutbygging. Og vi kan selvsagt aldri lage noen fasit på et slikt spørsmål. Jeg mener likevel helt klart at det Stortinget kommer til å vedta i dag, er langt mer enn kun en opprustning og ei lita utviding.

Når vi diskuterer hva som er store og hva som er små vannkraftutbygginger, er jeg enig med dem som sier at vi ikke kan beregne det kun ut fra antall GWh, vi må også vurdere naturinngrepene. Og i det forslaget som Stortinget vil vedta i dag, er det tatt med fire vassdrag som i dag er helt uberørt: Maldalselva, Sagåna, Tengesdalselva og Lingvangselva. På fredag i forrige uke var jeg så heldig at jeg fikk delta på en tur som DNT arrangerte inn Hylsfjorden til Lingvangfossen. Lingvangfossen er ved siden av Månafossen Rogalands mektigste fossefall. I Verneplanutvalget gikk sju av åtte representanter inn for at Lingvangs- og Tengesdalsvassdraget skulle vernes, men fordi NVEs representant gikk imot, skjedde det dessverre ikke. Men i NOU-en fra 1991 ble det dokumentert at elva hadde meget stor verneverdi både i forhold til botanikk, kulturminneverdier og friluftstinteresser.

Jeg skal ikke legge skjul på at jeg skulle ønske at Stortinget og Regjeringa i samarbeid kunne reddet denne fossen. Vi kunne fått til det og samtidig fått ei utbygging som i GWh ville vært større enn det vi vedtar i dag, med utgangspunkt i det alternativet som DNT, Naturvernforbundet og Norges Jeger- og Fiskerforbund lanserte mens Stortinget hadde saken til behandling.

Realiteten i dag er at Regjeringa får sitt forslag igjen. For så lenge Regjeringa står på sitt, blir det slik

med den sammensetninga vi har i Stortinget i dag. SV vil alltid være klart for noe mindre, Fremskrittspartiet alltid klart for mest mulig. Arbeiderpartiet konkluderte etter to gruppemøter, og flertallet går inn for å ta inn nordoverføringen. Det er jeg uenig i. Så, etter samtaler med regjeringspartiene, besluttet vi at vi skulle støtte regjeringspartienes forslag subsidiært. Representanten Siri A. Meling, Høyres hovedtalsperson, sa at mange i salen ikke er fornøyd med det som salen vil vedta i dag. Det er riktig. Men for meg er det tross alt positivt at det ikke blir utbygging i Åbødalen eller i Etnesfjellene. Dermed har Stortinget iallfall i sum satt bremsen på, og vi vedtar i dag ei utbygging på halvparten av det NVE foreslo.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ingmar Ljones (KrF): Den første søknaden om videre kraftutbygging i Saudafjella – såkalla Plan-97 – ville gitt ein årsproduksjon på 1 120 GWh. Ved behandlinga av søknaden rådde NVE til at Langfossen og Saltåna blei tekne ut av planen. Etter det ville årsproduksjonen bli 970 GWh.

Sjølv om Regjeringa si innstilling ikkje låg føre, valde komiteen, for å unngå snøproblem, å reisa på synfaring i Saudafjella i september 2002. Komiteen var kjend med NVE si innstilling, og i tillegg blei det gitt detaljert informasjon om verneomsyn og ulike utbyggingsalternativ. På det tidspunktet var det naturleg nok uråd å ha meiningar om Regjeringa si innstilling og grunngeving. Likevel gav fleire av representantane utsegner til media om ulike standpunkt. Utan å kjenna Regjeringa sitt standpunkt gav eg for min del uttrykk for at dersom det blei gitt løyve til delvis utbygging i høve til NVE si tilråding, måtte det ikkje skje ved at søkjar fekk tilgang til å foreta delvis utbygging innanfor heile området det var søkt om utbygging av. Ei slik løysing ville ha gitt inngrep i heile området, medan økonomien i prosjektet ville ha blitt svært dårleg.

Regjeringa har valt ei løysing for utbygging og opprusting som er god både bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk, og samstundes er store areal innanfor områda det er søkt om utbygging av, haldne utanom ny utbygging. Regjeringa har altså lagt fram ei innstilling som både tek omsyn til verneinteressene og utbygging med god økonomi.

Lat meg få gjera greie for kva vedtaket i dag vil innebæra. Av dei 970 GWh/år som NVE innstilte på, gjorde Regjeringa framlegg om å ta ut resten av nordoverføringa, som kunne gitt 375 GWh/år, og Åbødalen, som kunne gitt 105 GWh/år. Regjeringa sitt forslag vil likevel gi 490 GWh/år.

Følgjande vassdrag er tekne ut av Regjeringa sitt forslag i høve til NVE sitt forslag: For nordoverføringa gjeld det Krosselva, Simlenut, Sæterdalsbotn Aust, Sæterdalsbotn Vest, Satakvelven, Sandvassfossen, Slette-

dalselva inklusiv Steinavatnet og Tindatjørbekken. I Åbødalen er følgjande spart: Kvanndalen, Fossdalen, Reinakvam/Tverråna, Viaelva. I tillegg tok NVE ut Vaulo/Langfossen og Saltåna. Dessutan blir, som nemnt tidlegare, Skaulen-området ikkje med i utbygginga. Dessutan er det også innført ny minstevassføring og minstevassføring i utbyggingsområdet elles.

Oversynet som eg nettopp gav, viser tydeleg at innstillinga inneheld både vern og bruk, fint avstemde til kvarandre.

Sigrun Eng (A): Vasskraftutbygging er, som det har vore sagt ifrå talarstolen fleire gonger i dag, miljøvern i praksis. Tenk, storsamfunnet kunne fått om lag ein TWh om Arbeidarpartiet sitt forslag hadde blitt vedteke i samband med Sauda-utbygginga. Men fleirtalet landar i dag på ei utbygging på om lag halvparten. Det er eit paradoks for meg, som kjem frå eit dalføre der all kraftutbygging skjedde i den tida vi berre bygde landet – den gongen ordet miljøvern ikkje fanst.

Eg tør ikkje tenkje på korleis Innlands-Noreg hadde sett ut om vi ikkje hadde hatt inntekta frå kraftutbygginga. Ved den utbygginga som no skal skje, er miljøet sett i fokus – det vil bli teke på alvor. Noreg har hausta internasjonale prisar for å ta miljøomsyn ved utbyggingar dei seinare åra. Eg føler meg heilt trygg på at det same ville skjedd i Sauda om ein hadde fått ei fornuftig utnytting av naturressursane, slik Arbeidarpartiet sine planar var.

Miljøaktivistane seier nei til alt, men eg etterlyser realismen i alternativa. Etter mi meining er han totalt fråverande. Og straumforbruket aukar for kvart år. Veggen å gå er difor ikkje å seie nei til opprusting og mindre utbygging, heller ikkje å auke straumprisen. Sist vinter gav oss eksempel på alvorlege tilfelle då prisane eksploderte. Eg hadde venta meg ei langt meir realistisk tilnærming til dei utfordringane vi har til den lange, kalde vinteren. Forbruket av olje, atomkraft og kolkraft vil tilta i åra som kjem, om vi ikkje tek i bruk vår reine energi på ein miljømessig riktig måte. Slik sett har vi som framleis er kraftsosialistar, ingen god dag i dag – vi som meiner at alle- reie utbygde vassdrag burde bli betre utnytta.

Dei har heller ingen god dag i Sauda. Dei hadde ønskt seg NVE si miljøviderte utbygging, det same som både Hordaland og Rogaland fylkeskommunar gjorde. Vedtaket Stortinget gjer i dag, respekterer ikkje lokaldemokratiet, heller ikkje synspunkta til arbeidstakarane og næringslivsorganisasjonane. Eg er lei meg for det.

Eg følte berre at eg måtte gi uttrykk for frustrasjon – på vegner av Saudasamfunnet og meg sjølv som kraftsosialist – over standpunkta til særinteressene i høve til dei miljømessige utfordringane nasjonen har, men òg i høve til det kraftunderskotet vi har.

Heidi Sørensen (SV): Det er 33 år siden Mardølafossen ble lagt i rør. Denne utbyggingen førte til de første store sivile ulydighetsaksjonene i Norge mot vannkraftutbygging.

I dag blir det sannsynligvis vedtatt å legge Lingvangfossen i rør og ødelegge fire urørte vassdrag.

Statsråden sa i sitt innlegg at Lingvangfossen fremdeles vil bli vakker med litt minstevassføring. Jeg vet ikke om statsråden har vært i Mardøla og sett turistfossen. Men la meg få lov til å si, selv om jeg er usikker på om det er et parlamentarisk uttrykk, at det er en kastrert naturperle vi ser der. Det samme skal nå skje med Lingvangfossen.

Det er trist å stå her og vite at vi kunne ha spart fire urørte vassdrag. De kunne ha vært reddet, de hadde ikke behøvd å bli ødelagt. Man kunne faktisk ha fått like mye kraft uten.

Det vi ellers har vært vitne til i salen i dag, er den største miljøpolitiske backlashen i norgeshistorien jeg har sett utspille seg fra ett parti. Og det er alvorlig. Med ett hederlig unntak, representanten Synnøve Konglevoll, har Arbeiderpartiets representanter sprunget som perler på en snor opp på talerstolen og framført helt tradisjonelle kraftpopulistiske innlegg.

Det er 22 år siden Alta. Før og etter Alta-utbyggingen skiftet synet på vannkraftutbygging. Selv daværende statsminister Gro Harlem Brundtland har i ettertid sagt at Alta-utbyggingen var unødvendig. I den debatten vi har hatt i salen i dag, har Arbeiderpartiet opptrådt på en slik måte at man skulle tro debatten fant sted før Alta-utbyggingen. Det har vært som å skru klokka 22 år tilbake i tid. Og det er trist med en slik backlash.

Vi har vært enige med Arbeiderpartiet om at de store kraftutbyggingenes tid er forbi. Det ser ikke ut til at det er noen sånn enighet lenger. Når jeg hører representanten Nordtun forklare vannkraftutbyggingens velsignelse for landet, ja, da vil jeg si at han er helt nær ved å be Jens Stoltenberg trekke tilbake sine uttalelser. Hvis det er slike velsignelser som Nordtun sier, må de da sørge for at det blir mange nye, store vannkraftutbygginger i framtida. Og hvis det er det Arbeiderpartiet mener, så får man stå for det.

For historiens skyld, for å understreke den backlashen, hører det med at Rogaland Arbeiderparti for fire år siden gikk til valg på at det ikke skulle bygges ut noen ting, og i hvert fall skulle ikke det mest verneverdige av vassdragene, Lingvang/Tengesdalvassdraget, ødelegges.

Tor-Arne Strøm (A): Det området vi snakker om i dag, har vært utnyttet til kraftproduksjon siden 1919, og søknaden gjelder nå opprusting av eksisterende kraftverk i tillegg til utvidelse i form av nye overføringer uten nye reguleringsanlegg. Det er planlagt ved at man ønsker å overføre vassdrag som tidligere ikke er utnyttet til vannkraftproduksjon, for å sikre en bedre ressursutnyttelse. Dette er det viktig at vi har med oss.

Dette vil være et bidrag til å styrke den norske kraftbalansen samt å bedre situasjonen i regionen. Dette prosjektet er svært viktig for Rogaland, Indre Ryfylke og Sauda spesielt. Det vil bl.a. medføre en styrket kommuneøkonomi samt stimulere til økt aktivitet i regionen, både industrielt og på annen måte.

Hensynet til både høye strømpriser og arbeidsplasser tilsa at Arbeiderpartiet ønsket en større utbygging enn hva regjeringspartiene foreslo. Man kan jo spørre seg

hvorfor Regjeringen ikke var interessert i en større utbygging, altså det som Arbeiderpartiet ønsket i utgangspunktet, 850 GWh. Dette sier også en del om hvilken næringspolitikk denne Regjeringen har, eller, for å si det på en annen måte, ikke har, dvs. mangel på næringspolitikk. En utbygging på 850 GWh hadde ikke blitt noen skandale med hensyn til naturinngrep, etter det jeg kjenner til.

Norsk kraftkrevende industri er blant de mest energieffektive og miljøvennlige i hele verden. Vår kraftkrevende industri agerer i et internasjonalt marked med sterk konkurranse. Det er derfor viktig og avgjørende at norske myndigheter sørger for langsiktige og forutsigbare rammevilkår. Uten de nødvendige politiske grep risikerer man enda mer utflagging av virksomhet fra Norge. Er det det man ønsker? Så lenge det er etterspørsel etter de produkter som produseres i et internasjonalt marked, vil produksjonen dukke opp i andre land med helt andre utslippskrav og en helt annen og mer forurensende energiproduksjon. Dette må vi for enhver pris unngå.

Arbeiderpartiet har landet sammen med regjeringspartiene på det utbyggingsalternativet som foreligger. Det er bedre å få til en utbygging nå enn ingenting. Derfor har som sagt Arbeiderpartiet landet på det alternativet som foreligger i dag.

Så, helt til slutt: Heidi Sørensen sa i sted at Tore Nordtun hadde uttalt at vannkraftutbygging var en velsignelse. Ja, hvis man ser seg rundt omkring i landet, er den industrien vi har i Distrikts-Norge, basert på vannkraftutbygging. Det har vært en velsignelse for Distrikts-Norge, og det er god distriktspolitikk.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Den fyrste konsekvensen til vasskraftutbygging i Sauda vart gitt i 1914. Utanlandsk kapital vart henta til Sauda og mange andre lokalsamfunn langs fjordane våre. I ettertid er det oppsiktsvekkjande å registrera den avveginga som vart gjord mellom kapitalkrefter og eit lovverk som sikra nasjonale og lokale interesser. Det er langt frå den framsynsevna som prega forfedrane våre, til den kortsiktige forbrukartankegangen som mange i vår generasjon i ettertid vil kunna bli skulda for.

Senterpartiet vil ha langsiktige kraftkontraktar til den kraftkrevjande industrien. Arbeidarpartiet, Framstegspartiet og Høgre har avvist det. Senterpartiet står for ein energipolitikk der vi gjennom statleg medverknad tek i bruk mini- og mikrokraftverk, spillvarme, bioenergi og varmepumper og rustar opp leidningsnett og eksisterande kraftverk. Senterpartiet vil ha ein distriktspolitikk der SND, kommunale næringsfond og Nasjonal transportplan medverkar til både å ta vare på dagens arbeidsplassar og å utvikla ny næringsverksemd og betre kommunikasjonar.

Senterpartiet vil at dei gjævaste fossane som er igjen, skal kunna nyttast som grunnlag for trivsel, rekreasjon og næringsliv. I Sauda har dei gong etter gong stått på barrikadane for eigen eksistens. Senterpartiet har stilt opp for å hindra nedlegging av sjukehus, bortfall av båtruter og landslinjetilskot, for å sikra ein betre konsesjonskraftpris, forlengt heimfall og ein betre kommuneøkonomi. I dag

er trusselen for neste år bortfall av differensiert arbeidsgjevaravgift, noko som til saman betyr minus 22 mill. kr for Sauda, Suldal, Etne og Odda.

Folk i Ryfylke er no utsette for eit sterkt press. I Indre Ryfylke har dei innpå seg mykje av vasskraftpotensialet på 30 pst. som ikkje er utbygt i Rogaland. St.prp. nr. 52 er sterk lesing. Høyringsinstansane er nøye refererte. Det blir teikna eit klårt bilete av eit samfunn som veit at kraftutbygging gir ei kortvarig oppblomstring, ein ny giv for ein periode for lokalt næringsliv. Ei bygd med nasjonal turistvegstatus ser seg nøydd for å ofra nokre av utsiktspostane for å sikra fleire arbeidsplassar.

Eg må koma tilbake til resten i eit nytt innlegg, men lat meg til slutt seia at vi vart svært overraska over at Regjeringa tilrår utbygging av Lingvangelva og Tengesdalselva, og eg må spørja statsråden: Korleis kan han ta eit slikt ansvar?

Statsråd Einar Steensnæs: Denne debatten har vist at det er heftig engasjement, men debatten stadfester også at Regjeringens forslag er det eneste realistiske som kan skape flertall i salen.

Vi har lyttet til lokalmiljøet, men lokalmiljøet har også endret mening. Flere representanter som har deltatt i debatten med stort engasjement for utbygging, har tidligere gått sterkt mot utbygging. Så standpunktene endres. Regjeringen har ment at Regjeringens forslag gir en god balanse og en realistisk tilnærming i balansen mellom energi og miljø.

La meg også si til representanten Starrfelt at statlige midler til et næringsfond vil være i strid med etablert praksis, slik vi har gjort rede for. Jeg har både stor velvilje og forståelse for formålet, men jeg plikter som ansvarlig statsråd å gjøre Stortinget oppmerksom på konsekvensene, og så er det Stortinget som fatter vedtak.

Jeg må også på anmodning få lov til å opplyse om at Rolf Terje Klungland også deltok på den nevnte turen til Skaulen, for å yte rettferdighet til alle som tok den store turen opp.

Så til Finn Martin Vallersnes. Når det gjelder effekt-situasjonen, vil både Sauda-utbyggingen og det foreslåtte kabelprosjektet på 400 kV linje i Hylsfjorden-området være med på å bedre effektsituasjonen. Her har vi en flaskehalsproblematikk som er viktig å adressere. Jeg ser på Sauda-utbyggingen som et viktig effekttiltak ved siden av den nye 420 kV linjen, som nå er til behandling i NVE, men hvor det gjenstår noe i forhold til klagebehandling.

Så har jeg lyst til å omtale forslaget fra Hans Seierstad. Det gjelder et forslag i sak nr. 6, som behandles sammen med denne saken, nemlig om en plan for opprustning av overføringsnettet med sikte på å redusere energitapene. Jeg forstår hensikten med forslaget. Jeg vil igjen minne Stortinget om den varslede stortingsmeldingen. Men når det gjelder slike planer, viser jeg til at Stortinget har vedtatt en ordning for fastleggelse av nettarifene, som skal bidra til effektivitet og redusere tapene i nettene, og det er gjennom tariffen en tvinger igjennom slike effektiviseringstiltak. Slik som dette forslaget er ut-

formet, vil det bryte klart med dagens regelverk, som NVE er gitt, hvor de er pliktige til å se på helheten i nettet og effektiviteten i nettet.

Presidenten: Da er Stortinget kjent med at også Rolf Terje Klungland var med. Dette vil naturligvis bli protokollert på behørig måte.

Sylvia Brustad (A): Når jeg hører på representanten Sørensen innlegg her, forstår jeg at SV er svært skuffet i dag. Det kan en jo forstå, for SV får ikke oppslutning om ikke å bygge ut noen ting, og jeg vil si: heldigvis for det.

Denne frustrasjonen går da ut over oss i Arbeiderpartiet, og vi blir beskyldt for å ha snudd trill rundt i denne saken. Det er feil. Men vi tar, i motsetning til SV, situasjonen med underskudd på kraft og de høye strømprisene på alvor. Det nytter ikke å grine krokodilletårer den ene dagen og den neste dagen stemme mot alt som har med utbygging av kraft å gjøre. Meg bekjent vil ikke SV ha gasskraft, SV vil ikke ha utbygging av vannkraft. SV vil riktignok ha en del fornybar energi, og det er vi ikke uenige om, men det vil i sannhetens navn ikke løse det enorme gapet vi nå har mellom det vi bruker, og det vi produserer. Da får SV si det, at de er for høyere strømpriser, men la være å beskyldte andre partier for det.

Det Jens Stoltenberg sa i sin nyttårstale som statsminister, var følgende, og jeg siterer, for jeg tror det er nødvendig:

«Uberørt natur får en stadig større verdi. Vi nå er kommet dit at tiden for nye store vannkraftutbygginger i Norge er over.»

Sauda-utbygginga er verken ny eller stor med tanke på tradisjonelle naturinngrep. Men den er stor med tanke på mer fornybar energi, miljøvennlig energi, og den er viktig i forhold til de utfordringer som er i Sauda-samfunnet og kommunene og regionen omkring.

Faktum er at Arbeiderpartiets forslag til utbygging i Sauda dreier seg i stor grad om opprustning. Det dreier seg om modernisering, og det dreier seg om utviding av eksisterende anlegg. Det er i stor grad en utvidelse som skjer på naturens egne premisser. Nordoverføringen, som vi i Arbeiderpartiet foreslår å legge til, er et område der det allerede er stor kraftutbygging. Vi bygger ikke ut Åbødalsvassdraget, Langfossen eller Saltåna, men vi ønsker at det skal skje noe i Sauda-samfunnet. Vi ønsker at folk og industri skal slippe å oppleve en slik vinter på nytt. Vi ønsker at folk skal slippe slike uakseptable strømpriser. Så er det noen som sier: Ja, men dette vil jo ikke bety noe i den store sammenhengen. Jeg tror veldig på uttrykket «mange bekker små gjør en stor å». Slik er det selvfølgelig her også. Men hvis en skal si nei til absolutt alle utbygginger innenfor alle områder, får vi ikke mer kraft. Da vil strømprisene øke og underskuddet øke, og vi vil være nødt til fortsatt å importere mye kullkraft og kjernekraft. Det kan umulig være bra verken for miljø eller for andre ting.

Heidi Sørensen (SV): Nye kraftpopulister har vært på talerstolen siden jeg var her sist. Jeg er glad for å få an-

ledning til å utdype et meget sentralt poeng i denne saken. Det handler om kraftbalansen. La meg ta en snarvisitt til representanten Onarheim, som her nesten kunne snakket på vegne av Arbeiderpartiet når han beskriver sin forståelse av kraftbalansen. Det handler om å balansere, sa representanten Onarheim, den økte etterspørselen med økt tilgang. Når vi kaller det kraftbalanse, er det fordi den har to sider. Den har en side som heter tilgangssiden, ny kraft, og så har den en annen side, som hittil i debatten i dag knapt har vært nevnt, som heter forbrukssiden. Den siden hadde Onarheim glemt, og den siden glemmer notorisk Sylvia Brustad. Det er en meget viktig del av den backlashen som miljø- og energipolitisk har funnet sted i Arbeiderpartiet.

Det var forfriskende deilig da vi på radioen for noen uker siden fikk høre en opprørt Thorbjørn Berntsen holde et mer kraftfullt innlegg for mitt syn enn det jeg kanskje er i stand til å få til på talerstolen her i dag. Da sa han nettopp at nå må vi konsentrere oss om å ta tak i forbrukssiden, for der er de store tingene som monner. Vi har en forbruksutvikling på kraft i Norge som gjør at vi øker forbruket med ca. 2 TWh i året. Det betyr at den utbyggingen som vi vedtar i dag, vil være spist opp etter tre måneder – tre måneder! For tre måneders økt kraftforbruk skal vi ødelegge fire urørte vassdrag og noen av de flotteste fossene vi har. Med all respekt å melde – det er meningsløst å diskutere at dette er viktig i kraftbalansen. Det som er viktig i kraftbalansen, er forbrukssiden, og det viktigste vi kan gjøre, det mest strategiske grepet vi kan ta, er å sørge for at vi får en vannbåren oppvarming i Norge, som gjør at folk ikke er avhengig av strøm til oppvarming. Det er bare her i landet, og ikke i noen andre land i verden, at folk er det. Hadde vi fått en overgang til et mer fleksibelt energisystem, med vannbåren oppvarming, hadde vi ikke vært i den forferdelige situasjonen som vi var i i vinter, med så svingende strømpriser.

Sylvia Brustad vet også utmerket godt at SV er et ærlig parti. Vi har hvert eneste år gått inn for å øke elavgiften, fordi vi skal dempe forbruket av strøm og gjøre de nye fornybare energikildene mer lønnsomme, og ikke minst gjøre overgangen til det som er den store løsningen for framtiden, vannbåren varme, mer lønnsom.

Så må jeg si jeg er fryktelig glad for at representanten Brustad siterte fra Stoltenbergs nyttårstale, for med et hederlig unntak av representanten Konglevoll, er det det eneste miljøvennlige som er sagt av Arbeiderpartiets representanter i dag.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det går tydeleg fram av høyringsinstansane at det er arbeid og kommunikasjon som er poenget. Det er jo paradoksalt at om to dagar er det manglande vilje i denne sal til å utnytta den arbeidsløysa som er, og det ledige utstyret som finst, til å kopla hender og utstyr med det sterke ynsket som er både i Sauda og mange andre plassar, om betre vegar, til beste både for befolkning og næringsliv. Det er eit paradoks at ei bygd som har ein veg som blir sett på som så verdifull at han får status som nasjonal turistveg, finn å måtta av-

grensa desse naturopplevingane langs vegen noko, for å sikra ny næringsaktivitet.

Både fleire høyringsinstansar, NVE og Regjeringa er klare på miljøkonfliktane. Omsynet til å gi dei framtidige generasjonane anledning til å oppleva Lingvang/Tengesdalvassdraget slik det ligg i dag, er viktig for Senterpartiet. Lingvangfossen er unik. Det er gode grunnar til at både Suldal kommune, Rogaland fylkeskommune og andre i tidlegare rundar har frårådd inngrep i dette området. Det er peikt på store opplevingsverdiar, sett frå fjorden, forskings- og referanseområde, vassfall i tilknytning til kulturminne ved foten av fossen. Vi var svært overraska over at Regjeringa tilrådde utbygging av Lingvang/Tengesdal, Lingvang, som altså er kalla for sjølve indrefiletten, med store natur-, kultur- og friluftsverdiar.

Stortingsfleirtalet sin manglande vilje til ein aktiv distriktspolitikk og til å styrkja kommunikasjonane gjer at Senterpartiet finn det nødvendig delvis å oppfylle det sterke ynsket frå lokalt hold om ny aktivitet. Meiningsane er rett nok meir delte òg lokalt, enn det er målbore frå Sauda-prosjektet og frå Sauda kommune. Det er lokale folk som har engasjert seg aktivt i vernegrupper og friluftsansjasjonar, og som har medverka til å få fram dei langsiktige verknadane av utbygging.

Vi tek altså no nordoverføringa inn og Lingvang/Tengesdal ut og godtek òg på gitte vilkår delvis utbygging i Åbødalen.

Dette er ei sak som har versert i mange år, og som har vorte betre frå eit miljøsynspunkt når det gjeld måten utbygginga no kjem til å skje på. Men eg synest enno ikkje at statsråden har svara godt nok på kva det er som gjer at han kunne tilrå det historiske vedtaket, å byggja ut Lingvangfossen.

Rolf Terje Klungland (A): Det som gjer saken spesiell i forhold til næringsfond og det vedtaket som Arbeiderpartiet har lagt inn her i dag, vil jeg knytte opp mot en tidligere behandling vi har hatt her i salen. For eksempel kan det knyttes opp mot konsesjoner som ble gitt til Otravassdraget. Der var det en utbygging, etter mitt minne, der de bygde ut 180 GWh og fikk 30 mill. kr i næringsfond, etter vedtak her i Stortinget.

Da synes jeg at det blir litt urettferdig i forhold til Sauda-samfunnet, som i utgangspunktet var fornøyd med den avtalen de hadde fått om full utbygging for at de skulle bygge veg, at de ikke skal få et tilsvarende næringsfond f.eks., som det som ble gitt ved utbygging av Otra. Da ville en komme opp i et næringsfond på mellom 70 og 90 mill. kr, og det ønsker jeg at statsråden tar med i det videre arbeidet. Derfor beklager jeg hvis ikke Arbeiderpartiet får flertall for sitt forslag i dag. Det hadde Sauda-samfunnet virkelig fortjent.

Så har jeg noen kommentarer i forhold til Sosialistisk Venstreparti. De har i hele dag, i mesteparten av sine innlegg, brukt tiden sin på å angripe Arbeiderpartiet. I går var lederen i Sosialistisk Venstreparti på TV og sa at nå var det kjempeviktig at vi samarbeider framover. Vi vet at SV ønsker å komme i regjeringsposisjon i framtiden. Ja, ønsker de da det med Arbeiderpartiet? Da vil det bli

vanskelig for SV-representantene å holde innlegg i det hele tatt etterpå, for det er svært lite annet enn Arbeiderpartiets politikk, å skjelle ut Arbeiderpartiet, som de har brukt tiden på her i dag. De vil bli nødt til å forholde seg til den virkeligheten at vi i dag i Norge har et nasjonalt underskudd på kraft på opp imot 10 TWh. NVE og fagkompetansen i Norge sier at med dagens energipolitikk og forbruksvekst, som det ser ut til at det blir, peker alle prognosene rett oppover. Stortingsflertallet har gått fra at en skal redusere forbruket. Nå skal en redusere veksten i forbruket, og det er vi i Arbeiderpartiet helt enige i, for vi lever i virkelighetens verden. Så sier de at dersom det kommer et tørrår i 2010, vil vi mangle 43 TWh. SV reiser rundt og gir kraft til industrien. De sier at strømprisene er for høye. For en uke siden sa de det på Tonstad. Strømprisen var på 40 øre. Ja, hva er strømprisen, etter SVs syn, som folk skal kunne betale? Det har jeg utfordret dem på – og jeg venter fortsatt på svar.

Statsråd Einar Steensnæs: La meg ganske kort replisere til representanten Klungland når det gjelder sammenligningen mellom Otra og Sauda. Det er den store forskjellen at i Otra-saken var det Stortinget som tok stilling til størrelsen på næringsfondet. I Sauda-saken har det vært en utbyggingsavtale mellom utbygger, AS Saudafaldene, og de berørte kommunene. Det en nå gjør, er å blande to parallelle prosjekter inn i hverandre, og jeg ønsker bare å si at det vil bryte med det som har vært praksis i så måte.

Så spør representanten Meltveit Kleppa om hvordan Regjeringen kan bygge ut Lingvang–Tengesdal. Jeg vil da vise til meldingen, hvor Regjeringen har gjort grundig rede for hvorfor vi vil gjøre dette. Men la meg bare nevne ett poeng, og det er at den store og brede folkelige interessen er knyttet veldig mye til Åbødalen, Etnefjella og nordoverføringen. Der har Regjeringen tatt hensyn til de brede folkelige interessene. Vi ser selvfølgelig også kvaliteten ved Lingvang–Tengesdal, men Regjeringens mål har vært å føre fram et prosjekt som lar seg realisere. Jeg vil advare Stortinget mot en slags modulutbygging på skrivebordet, hvor en fører prosjekter ut og nye inn. Jeg vil bare ganske kort si at det som Senterpartiet her står for, nemlig å ta ut Lingvang–Tengesdal og føre inn nordoverføringen og Åbødalen, som også har store miljøkvaliteter, forresten, ikke uten videre er et realiserbart prosjekt.

Så vil jeg også helt til slutt replisere til representanten fra Arbeiderpartiet, som har vært litt tusjert, for å si det slik, når det gjelder referansen til Jens Stoltenbergs uttalelse. Ja, Stoltenberg holdt en nyttårstale, og vi har fått den delvis referert. Jeg er for min del mer opptatt av hva Stoltenberg for kort tid siden sa til meg i en debatt på NRK, hvor han anklagde statsråden for å være uklar i forhold til å avvise NVEs forslag. Nå kommer Arbeiderpartiet tilbake til Stortinget med et forslag som ligger tett opp til dette. Jeg respekterer at nye tanker har gjort seg gjeldende, men synes faktisk at Arbeiderpartiet skal erkjenne at de har kommet på andre ideer siden dette forslaget ble lagt fram.

Presidenten: Heidi Sørensen har hatt ordet to ganger og får nå ordet til en kort merknad.

Heidi Sørensen (SV): Nok en kraftpopulist har holdt et innlegg.

La meg si meg enig i det siste statsråden sa, om de snuoperasjonene som har foregått, og la meg få lov til å begrunne hvorfor jeg har brukt min knappe taletid i denne saken til å angripe Arbeiderpartiet.

Det er nettopp fordi jeg opplevde for et år siden at vi var enige når det gjaldt vannkraftutbygging. Vi var enig i Stoltenbergs uttalelse om at de store vannkraftutbyggingenes tid var forbi. Jeg er også enig i den referansen statsråden gjør. Da NVE la fram sitt forslag om full utbygging i Sauda, var jeg glad for at Stoltenberg på nyhetene så resolutt avviste det forslaget. Den backlashen vi nå opplever fra Arbeiderpartiets side, må jeg medgi skaper sår, og ja, jeg beklager den. Jeg håper vi kan se en mer konstruktiv tid i møte framover.

Øyvind Korsberg (FrP): Jeg vil nesten beklage at jeg blander meg opp i krangelen mellom de to partiene som har tatt mål av seg til å styre dette landet etter 2005. Hvis dette skal danne opptakten, ser det jo riktig så festlig ut. Men det som fikk meg til å ta ordet i denne saken, var SVs angrep på Arbeiderpartiet og den politikken Arbeiderpartiet fører når det gjelder energi.

Jeg må egentlig støtte SV i denne saken. SV har vært ganske klart. SV ønsker en høyest mulig strømpris som rammer befolkningen. Det ønsker i realiteten også Arbeiderpartiet.

Arbeiderpartiet har fremdeles ikke svart meg på spørsmålet om hva de mener når det gjelder bygging av gasskraftverk innenfor de klimakvotene som de har tatt til orde for. Arbeiderpartiet skriver jo i innstillingen, som jeg har sagt tidligere, at det er skapt en politisk usikkerhet rundt framtidige utslippskrav, krav som Arbeiderpartiet har stått i spissen for å fremme. Det er resultatet av Arbeiderpartiets politikk vi ser. Når man snakker om å bygge gasskraftverk, er det gasskraftverk med CO₂-håndtering, en teknologi som i beste fall ligger langt fram i tid. CO₂-håndtering er ikke CO₂-håndtering, men CO₂-trylling, for det er en teknologi som ikke er kommersielt lønnsom. Så her taler Arbeiderpartiet med to tunger. Det har SV fullstendig rett i.

Jeg forventer at Arbeiderpartiet nok en gang prøver å klare opp i hva de mener når det gjelder bruk av gasskraftverk og produksjon av energi.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg først takka for at Framstegspartiet oppklarar litt av misforståingane her i denne salen, og så seia at grunnen til at eg går opp her no, er invitasjonen frå Rolf Terje Klungland med omsyn til regjeringssamarbeid, uttrykt med den klassiske arrogansen som eg trudde Arbeiderpartiet hadde kvitta seg med.

I eit regjeringssamarbeid samarbeider ein og blir einig om politikken. Det er ikkje slik at det eine partiet trær politikken ned over hovudet på det andre, slik som det blir lagt opp til.

I energipolitikken er det dessverre slik at i denne saka står Arbeiderpartiet saman med regjeringspartia om eit dårleg alternativ, og dei ønskjer faktisk å gjera dette endå verre. SV står saman med miljøørsla, med alle politiske ungdomsorganisasjonar og med turistforeiningar. Me er altså på lag med ei rekkje grupper utanfor som Arbeiderpartiet fullstendig overser. Då må dei rekna med å få høyra det. At dei då allierer seg med enkelte grupper i fagrørsla og tek alt det dei seier, for god fisk, er deira problem. Så i forhold til denne saka, altså energipolitikken, og det råkjøret som Arbeiderpartiet legg opp til i EU-saka, er det klart at dei ikkje ber om samarbeid frå Arbeiderpartiets side. Dei seier eigentleg nei til det ved å kjøra slik dei gjer. Her må me rett og slett berre spela ballen tilbake og seia at i ein regjeringssamarbeid, i eit samarbeid, er det to partar som set seg ned, og så blir dei einige om noko. Det er ikkje slik at SV skal føya seg etter eit arbeidsparti. Det er mogleg at det var slik før, men det er heilt slutt med det no.

Som eg òg sa, den kandidaten som har truverte i energipolitikken, er Kristin Halvorsen. Ho har stått på ein politikk. Når det gjeld Arbeiderpartiet, er det slik at leiinga har skifta politikk, eller at partiet har sørgt for at leiinga har skifta politikk. Så problemet peiker tilbake på Arbeiderpartiet.

Så eit par ord om straumprisen, som det òg blei gjort eit poeng av. No må eg igjen rippa opp i at Arbeiderpartiet har sete i regjering. Dei har vore med på å vedta å byggja sterkt forureinande gasskraftverk, som Framstegspartiet peiker på, men har altså ikkje gjennomført noko av den politikken heller, i den tru at det skulle berga straumprisen. SV har sagt at me ønskjer å gå inn i energilova og sjå på om me kan regulera prisane på eit anna nivå. Me har konsekvent òg sagt at elavgift er ein fordel for å fremja alternative fornybare energikjelder. Men det er snakk om eitt øre eller halvtanna øre. Då snakkar me ikkje om ei krone. Det er forskjellen i dette.

Me vil gjerne ha eit regjeringssamarbeid med Arbeiderpartiet, men då må dei leggja til rette for det sjølve.

Presidenten: Rolf Terje Klungland har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Rolf Terje Klungland (A) (stopper opp på veg til talarstolen): Det var noe som røyk i beinet, så jeg må frafalle, selv om jeg hadde mye godt jeg skulle si.

Presidenten: Rolf Terje Klungland har frafalt ordet. Sylvia Brustad har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Sylvia Brustad (A): Når det gjelder de spørsmål som har vært reist i forhold til Arbeiderpartiets politikk, tror jeg ikke det hersker noen tvil om at vi både er for bygging av gasskraftverk – det var derfor vi gav de konsesjonene – og at vi også er for utbygging av vannkraftverk, når det kan forenes med miljøinteresser.

Spørsmålet om samarbeid mellom Arbeiderpartiet og SV tror jeg hører hjemme andre steder enn i denne debat-

ten her. Så jeg tror vi skal komme tilbake til det i andre fora. Jeg synes denne debatten har tatt litt av i en annen retning enn hva denne saken egentlig dreier seg om.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 5, 6 og 7.

(Votering, se side 3435)

S a k n r . 8

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om kraftutbygging i Hattebergvassdraget (Innst. S. nr. 257 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 23 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Ingmar Ljones (KrF) (ordfører for saka): Saka om kraftutbygging i Hattebergvassdraget har vore til behandling og avgjersle fleire gonger tidlegare. Konesjonssøkjaren, Kvinnherad Energi AS, har i medhald av vassdragsreguleringslova § 8 kravd at departementet sitt avslag på søknaden om utbygging og opprusting av Muradalen kraftverk blir lagt fram for Stortinget.

Muradalen kraftverk er ein kraftstasjon inst i Muradalen. Årleg produksjon i kraftverket er i dag om lag 8,5 GWh. Noverande Muradalen kraftstasjon blei sett i drift i 1954, og røyrsgata må av tryggleiksomsyn skiftast ut innan få år.

Kvinnherad Energi, som er eigd av Kvinnherad kommune, søkte i 1998 om løyve til å rusta opp og utvida Muradalen kraftverk i Hattebergvassdraget.

Olje- og energidepartementet gjorde i juni 2001 vedtak om å avslå søknaden om ytterlegare regulering av Svartavatnet og om å byggja nytt Muradalen kraftverk. Samstundes blei kraftselskapet sin tidsavgrensa reguleringskonesjon i vassdraget gjord om til å bli evigvarande. Søkjaren fekk òg løyve til å gjera nødvendige sikringstiltak ved dammen i Svartavatnet, slik det var søkt om.

Under behandlinga av saka i departementet la søkjareren fram eit alternativ med ombygging av kraftverket, utan endring av fallhøgda, men med auka slukeevne. Dåverande olje- og energiminister Akselsen av slo i brev dagsett 28. juni 2001 Kvinnherad Energi sin søknad, presentert i fire punkt, om å rusta opp og utvida Muradalen kraftverk. Olje- og energiminister Steensnæs rår i St.meld. nr. 23 for 2002-2003 til at tidlegare avslag på søknaden om å rusta opp og byggja ut kraftverket blir oppretthalde. Olje- og energiminister Steensnæs har vidare i brev dagsett 3. mars 2002 oppheva NVE sitt vedtak om at utviding av kraftverket i Muradalen ikkje var konesjonspliktig.

Stortinget er altså invitert til å stadfesta to tidlegare avslag på søknad, som er gjorde av to olje- og energiministrar. Det ville vera oppsiktsekkjande om Stortinget skulle overprøva dei to tidlegare avslaga på søknaden. Eg er glad for at det berre er Framstegspartiet som vil overprøva dei tidlegare vedtaka.

Konesjon til vassdragsregulering skal normalt berre gjevast dersom skadane eller ulempene er vurderte til å vera mindre enn føremonene som tiltaket fører med seg. Noka kvalifisert overvekt blir ikkje kravd.

Det har vore eit uvanleg sterkt engasjement for å målbera ulike synsmåtar i tilknytning til saka og ikkje minst til meg som saksordfører.

I tillegg til informasjonen som komiteen fekk på synfaringa den 19. mai 2003 om kraftverket sine planar, blei det også orientert om at Rosendal og omland vassverk har fått krav om å laga nytt reinseanlegg. Vassverket har difor utarbeidd planar for eit nytt bygg til reinseanlegg rett nedafor kraftstasjonen. Komiteen fekk brev frå Kvinnherad Energi, dagsett 26. mai 2003, om «opprusting av Muradalen kraftverk og mogeleg samordning med vassverket sine utbyggingsplanar».

Det vil vera uråd for Stortinget å ta stilling til realitetane i dette brevet som ein del av behandlinga av anken frå Kvinnherad Energi. Brevet må sjåast på som eit varsel om at det kan koma ein formell søknad om ei mogeleg samordning av vassverket sine planar for å stetta reinsekrava og opprusting av Muradalen kraftverk. Fleirtalet, alle unnateke medlemmene frå Sosialistisk Venstreparti, er positiv til ei slik samordning under føresetnad av at eventuelle tiltak som vert godkjende i området, er innanfor dei rammene som omsynet til verneverdiane krev. Røyrsgata er i dag godt synleg i terrenget, sjølv om vegetasjonen ovanfor kraftstasjonen dekkjer ein del av røyrsgata. Ved utskifting av røyrene kan dei leggjast slik at dei vert mindre synlege i terrenget. Maskinane i kraftstasjonen må også skiftast ut. Sjølve kraftstasjonen kan knapt seiast å vera ei estetisk nyting, og ei anna utforming av kraftstasjonen kunne gjort at dette bygget fall naturleg inn i terrenget.

Stortinget stadfestar i dag avslaget på søknaden frå 1998. Kvinnherad Energi har varsla at dei vil søkja om opprusting av Muradalen kraftverk og mogeleg samordning med vassverket sine utbyggingsplanar. Det er i tilfelle ein søknad som Olje- og energidepartementet er ansvarleg for å behandla på vanleg måte innanfor dei rammene som omsynet til verneverdiane krev.

Eg vil takka komiteen for godt samarbeid i denne saka, og eg anbefalar komiteen si tilråding.

Presidenten: Presidenten har forstått det slik at Sylvia Brustad får ordet i stedet for Rolf Terje Klungland.

Sylvia Brustad (A): Opprusting og utvidelse av Muradalen kraftverk har vært omstridt. NVE, Kommunaldepartementet, fylkeskommunen og kommunen har vært positive til en opprusting eller en utvidelse av kraftverket, mens verneinteressene viser til vesentlige kvaliteter for landskapet og til at området er en del av et større kul-

turmiljø i Rosendal. At Baroniet Rosendal ligger i området, har også vært sentralt i debatten.

Etter en søknad om ombygging av kraftverket uten endring av fallhøyden, men med økt slukeevne, kom NVE til at det ikke var nødvendig med konsesjon i forhold til vannressursloven. Den eksisterende kraftstasjonen ligger i en dalbunn ca. 3 kilometer fra Baroniet, og den berørte fossen ligger enda lenger bort. Stasjonen ligger forholdsvis utilgjengelig til og er ikke synlig fra Baroniet eller fra bygda Rosendal. Det er kanskje bra, fordi eksisterende kraftstasjon i området er gammel, og den er også litt skjemmende i naturen.

Komiteen har vært på befaring i området og i den sammenheng også blitt gjort oppmerksom på at det etter pålegg er planlagt å bygge et renseanlegg for vannverket i området. En kan kanskje mene at dette er en sak som burde ha vært ordnet opp i fra departementets side. Jeg er derfor glad for at komiteens flertall i merknads form skriver at en vil være positiv til en samordning av kraftverket og vannverket, under forutsetning av at dette ligger innenfor de rammene som verneverdiene i området krever. Jeg regner med at Regjeringen sammen med utbygger og NVE greier å komme fram til løsninger som de fleste kan være fornøyd med.

I Rosendal og ellers i området finner vi mange flotte og viktige kulturminner. I tillegg er det store landskapsområder med uberørt natur. Folgefonna utgjør en kjerne i det som vil bli Folgefonna nasjonalpark. Jeg er glad for at det er et flertall som vil gi Folgefonna nasjonalpark økonomisk støtte, og på den måten bekrefter innstillingen til budsjettet for inneværende år. Men jeg stiller meg litt undrende til at det samme flertallet ikke vil stille seg positiv til at nasjonalparksenteret kan få midlertidig autorisasjon. At flertallet heller ikke ser verdien i å styrke kompetansen når det gjelder å ta vare på de viktige kulturminnene i området, er også noe vanskelig å skjønne.

Vi vet at det i dette lokalsamfunnet er et stort engasjement for å utvikle disse verdiene også i reiselivssammenheng på en bærekraftig måte. Derfor skulle jeg ønske at stortingsflertallet i dag hadde gitt noe mer positive signaler enn det som er tilfellet.

Presidenten: Den reglementsmessige tiden for formiddagens møte er nå i ferd med å renne ut, og vi avslutter formiddagsmøtet. Stortinget settes igjen kl. 18.

Møtet hevet kl. 15.

Møte onsdag den 18. juni kl. 18

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n :

Sakene på dagens kart (nr. 99)

Presidenten: Representanten Finn Kristian *Marthinsen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 8

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om kraftutbygging i Hattebergvassdraget (Innst. S. nr. 257 (2002-2003), jf. St.meld. nr. 23 (2002-2003))

Øyvind Vaksdal (FrP): Denne saken er dessverre nok et eksempel på at symbolpolitikken er langt viktigere enn realitetene, og også i denne saken står Fremskrittspartiet dessverre helt alene om å støtte innstillingen fra vår fremste faginstans, NVE. NVE har etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelser funnet at fordelene og nytten av tiltakene etter alternativ 5 er større enn skadene for allmenne interesser. NVE anbefaler derfor at Kvinnherad Energi får tillatelse til bygging og drift av nytt Muradalen kraftverk etter alternativ 5 og til ekspropriasjon av nødvendig grunn til ny kraftstasjon og hjelpeanlegg. Det anbefales òg at det gis tillatelse til den omsøkte planendringen, dvs. at nåværende hevert i Svartavatnet blir erstattet med en tappetunnel. Det anbefales i tillegg at Kvinnherad Energi får tillatelse til å erverve de deler av fallet som ikke allerede er ervervet, og til ekspropriasjon av de fallrettigheter som ikke allerede er ervervet. I NVEs helhetsvurdering inngår òg konsekvensene av elektriske anlegg som er nødvendig for bygging av nytt Muradalen kraftverk, og at disse etter NVEs vurdering ikke medfører skader av et slikt omfang at det har avgjørende betydning for om det omsøkte tiltak kan tillates.

Hordaland fylkeskommune og Kommunal- og regionaldepartementet har begge støttet NVEs innstilling. Kvinnherad kommune stiller seg også bak denne innstillingen, med unntak av nedtapping av Svartavatnet.

Som jeg sa innledningsvis, må det være symbolpolitikk som er årsaken til at to statsråder har avslått søknaden fra Kvinnherad Energi. Jeg stiller meg spørsmålet om de har vært på stedet og sett hva dette egentlig dreier seg om. Jeg vil derfor be om at statsråden i sitt innlegg redegjør for om han har vært på stedet og satt seg inn i saken, og hva som er den egentlige årsaken til avslaget. Jeg kan ikke se at dette er godt nok begrunnet av departementet.

Komiteen har vært på befaring og sett ved selvsyn at dette ikke er noe inngrep av betydning. Mange av de endringene som er planlagt, vil faktisk bedre dagens situasjon, med en stygg betongkloss av en gammel kraftstasjon og med skjemmende rør oppå bakken.

Det har åpenbart gått prestisje i saken, så realitetene i saken har åpenbart ingen betydning.

Saken har blitt omtalt i media som om denne moderniseringen og opprustingen skulle ødelegge inntrykket av den flotte bygda Rosendal med Baroniet som turistmagnet. Det omtalte prosjekt ligger langt fra Baroniet og vil så absolutt ikke ha noen negativ betydning for dette. Medias makt er imidlertid stor. En TV-kanal viste for en tid tilbake vakre bilder fra Baroniet, og løftet så kameraet mot den flotte fossen i bakgrunnen. Seerne kunne få inntrykk av at denne fossen skulle legges i rør, noe som selvfølgelig ikke er riktig, for den ligger på et helt annet sted og blir ikke berørt av dette prosjektet i det hele tatt. Når slike feilaktige visuelle virkemidler blir brukt, har jeg faktisk forståelse for at noen setter seg imot prosjektet. Jeg hadde imidlertid forventet at Stortinget under behandlingen av saken la til grunn de faktiske forhold og ikke slike feilaktige inntrykk når vedtak skal fattes.

Denne saken viser igjen at Regjeringens og stortingsflertallets fagre ord om at man skal satse på opprusting og utvidelse av eksisterende kraftverk, dessverre er fullstendig uten betydning når det kommer til stykket.

Med dette fremmer jeg Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øyvind Vaksdal har tatt opp det forslag han refererte til.

Hallgeir H. Langeland (SV): SV stør òg innstillinga i denne saka, og me er glade for at me på denne måten kan leggja ballen død.

Eg vil berre visa til ein merknad som SV ikkje er med i, som knyter seg til ei samordning av Rosendal og omland vassverk sine planar om eit vassbehandlingsanlegg, og som ein enno ikkje har teke stilling til om ein skal byggja. Derfor vel SV å stå utanfor denne merknaden med omsyn til ei slik samordning.

Hans Seierstad (Sp): Kraftutbygging i Hattebergvassdraget med en produksjon på 8,5 GWh – hvordan kunne en slik sak havne i Stortinget? Det var min første reaksjon da jeg leste St.meld. nr. 23. Årsaken til at dette er en sak i Stortinget, er departementets avslag og utbyggers bruk av § 8 i vassdragsreguleringsloven etter at to statsråder i ulike regjeringer har avslått søknaden.

Kvinnherad kommune er eneier av Kvinnherad Energi, som er et distribusjonsselskap, et selskap som gir god avkastning inn i en slunken kommunekasse. Av den grunn ser vi at lokalpolitikere fra flere politiske partier har endret syn i retning av å ta i bruk mer av lokale verdier gjennom økt kraftproduksjon. Eierskapet i energiselskapet tilsier at det er en politisk beslutning å fremme denne saken for Stortinget.

Opplevelser vil være etterspurt i framtida. I en tid da de fleste av oss forbruker mer enn vi egentlig har godt av, blir spørsmålet om livskvalitet mer synlig når alle grunnleggende behov er dekket.

Området vi befinner oss i, har store kvaliteter – fra fjorden utenfor Rosendal, forbi Baroniet, gjennom Mura-

dalen, forbi kraftverket og opp på fjellet, en perle i norsk natur som ikke må ødelegges. Å gi konsesjon til utbygging ut fra NVEs anbefaling, alternativ 5, vil føre til at Svartavatnet må senkes, og vil være et betydelig inngrep i dette området. Senterpartiet kan derfor ikke stille seg bak et slikt forslag.

Befaringen komiteen var på den 19. mai, understreket kvalitetene i området. Departementet har gjort rett ved å vise til de nasjonale hensynene til landskap og natur- og kulturminnemiljøet i området.

Det var derimot to områder som ble belyst, og som ikke er en del av grunnlaget som behandles i denne saken, naturlig nok, da dette er momenter som er kommet inn i ettertid og ikke formelt ligger inne i søknaden.

For det første, ingen kan vel si at selve kraftstasjonen er noen estetisk nytelse der den ligger i dag. Jeg skal ikke påstå at skjønnheten var fraværende da stasjonen ble bygd for 50 år siden, men det vil være feil å si at bygningen bidrar til forskjønning av området. Det må derfor finnes løsninger som gjør at en ny kraftstasjon som er langt bedre integrert i landskapet, kan bygges. Det er altså ikke bare innmaten i kraftstasjonen som det er behov for å skifte ut.

Det andre området som det ble orientert om, var kommunens behov for nytt vannrenseanlegg. Vassverkets planer går ut på å bygge renseanlegg rett nedenfor der kraftstasjonen ligger i dag. Brevet fra Rosendal og omland vassverk datert den 26. mai bekrefter dette.

Senterpartiet slutter seg til flertallet i innstillinga som sier at det er uråd for Stortinget å ta stilling til realitetene i det nye brevet som en del av behandlinga av stortingsmeldinga. Men vi kan nok regne med at det vil komme en formell søknad til Olje- og energidepartementet om å se på muligheten for å samordne renseanlegg og opprusting av Muradalen kraftverk.

All fornuft tilsier at en her må finne fellesløsninger som ivaretar begge interessene. Det vil også være en gevinst dersom det linjenettet som i dag går gjennom Muradalen, blir lagt i jordkabel, samtidig som det legges nye rør for vannforsyningen. I et slikt samspill burde det være mulig på nytt å se på alternativ 6 utarbeidet av Kvinnherad Energi. Foruten det at en kan ta ut noe mer rein kraft, framstår dette alternativet positivt bedre for miljøet i sin helhet, sammenlignet med slik det oppleves i dag.

Statsråd Einar Steensnæs: Spørsmålet om ytterligere utbygging i Hattebergvassdraget har vært gjenstand for et betydelig engasjement også etter at vassdraget ble vernet av Stortinget i 1993. I stortingsmeldinga om kraftutbygging i Hattebergvassdraget har det vært nødvendig for Regjeringen å be Stortinget si nei til vassdragsregulering og utbygging, slik Kvinnherad Energi går inn for.

Her har Regjeringen derfor kommet til et annet resultat enn i den andre vassdragsutbyggingssaken Stortinget har behandlet i dag. Bakgrunnen for Regjeringens standpunkt er at sterke verne- og miljøhensyn tilsier at Hattebergvassdraget ikke skal bygges ut.

Representanten Vaksdal stiller et retorisk spørsmål om jeg har vært ved det vassdraget. Han får dessverre ikke det svaret han håpet på. Jo, jeg har vært der, jeg har sett kraftverket, og jeg har også gått opp Muradalen, men har ikke vært på en ordinær befaring. Jeg var der i egen interesse. Det er litt spesielt å befare et kraftverk fra komiteens side som har så få GWh med seg. Det er vel 18–20 ganger større det som Stortinget kommer til å vedta når det gjelder Sauda.

Hattebergvassdraget har en unik plassering mellom fjord og fjell. Det ligger mellom Folgefonna og Baroniet i Rosendal. Det har betydelige naturkvaliteter, også i et nasjonalt perspektiv. Det er denne sentrale plasseringen i dette området, kombinert med at det der er betydelige kulturminner, som gjør at Regjeringen har kommet til denne konklusjonen. Det er viktig å legge til rette for naturopplevelser i slike områder, uten ytterligere utbygginger.

Regjeringen er ikke negativ til å utnytte våre rike vannkraftressurser enda bedre så lenge dette skjer uten uakseptable negative miljøvirkninger. Vi må også se på størrelsen på prosjektene. Vi viser til vårt standpunkt i Sauda-saken som vi nettopp har behandlet, og som altså er 18–20 ganger større enn det vi snakker om her.

At vi er villig til å se på vannkraftressursene, betyr likevel ikke at Regjeringen vil bygge ut vannkraft for enhver pris. Hver sak må vurderes på selvstendig grunnlag. I dette tilfellet har også en tidligere regjering vurdert prosjektet. Vurderingskriteriet etter vassdragsreguleringsloven er om skader eller ulemper for allmenne eller private interesser anses å være av mindre betydning i forhold til fordelene med tiltaket. Prosjektet i Hattebergvassdraget, som Kvinnherad Energi har anket inn for Stortinget, er riktignok plassert i kategori I i Samlet Plan, men jeg vil minne om at det ikke automatisk skal medføre at konsesjon gis. Alle skader og ulemper må avveies konkret mot fordelene under konsesjonsbehandlingen.

Når det gjelder kraftutbyggingsprosjektet i Hattebergvassdraget, fant vi, etter en helhetsvurdering av de ulike hensyn, at hensynet til miljø og naturkvaliteter måtte veie tyngre enn hensynet til å få noe mer ny kraft i det norske kraftsystemet. Regjeringen kan derfor ikke gå inn for et prosjekt for opprustning og utvidelse som får uakseptable negative miljøvirkninger, slik vi mener er tilfellet i denne saken.

Jeg er klar over at Kvinnherad Energi er opptatt av å få til en opprustning av Muradalen kraftverk. Jeg er for så vidt enig i alle beskrivelsene av mangel på estetisk skjønnhet ved kraftverket. Jeg viser til de uttalelsene som flertallet i komiteen har samlet seg om når det gjelder en mulig samordning av planene til Rosendal og omland vassverk for et vannbehandlingsanlegg i Muradalen kombinert med en eventuell opprustning av kraftverket. En slik eventuell søknad må selvfølgelig på vanlig måte vurderes ut fra kriteriene i vannressursloven når det gjelder inngrep i vernede vassdrag. Et eventuelt tiltak må derfor ikke være i strid med verneverdiene i vassdraget. Jeg går ut fra at Kvinnherad Energi vil merke seg Stortin-

gets synspunkter og konklusjoner i dag, som en rettledning for senere muligheter.

Det er viktig at vi tar vare på verneverdiene i Hattbergvassdraget. Jeg er derfor svært tilfreds med at et så bredt flertall i komiteen deler min vurdering når det gjelder områdets naturkvaliteter, og har sluttet seg til Regjeringens tilråding om å avslå klagen om ytterligere utbygging i dette vassdraget.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Leif Frode Onarheim (H): Etter dette skal jeg ikke bruke mine tre minutter. Jeg vil bare si at denne saken er liten. Den skulle på mange måter ikke ha vært i Stortinget.

Vi er på den ene side enig med statsråden i at det er store verneverdier i Rosendalsområdet. På den annen side er det helt klart, som det også kommer frem i merknadene, som er meget malerisk beskrevet:

«Sjølve kraftstasjonsbygningen kan knapt seiast å vera ei estetisk nyting».

Det slutter jeg meg helt til. Og jeg synes det er veldig bra hvis statsråden nå tar med seg denne muligheten til en samordning med vannrensingsanlegget, slik at man får en god løsning på dette som ikke ødelegger naturressursene, men som samtidig gjør at man får en mer moderne og bedre kraftutnyttelse og slipper å ha noen rustne rør og en stygg bygning stående der.

Jeg håper derfor at vi ikke ser denne saken igjen, men at det blir en løsning på dette som partene kan finne akseptabel.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 3437)

S a k n r . 9

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Åsa Elvik, Ingvild Vaggen Malvik og Inge Ryan om at det for å redusere landets samlede elektrisitetsforbruk stilles krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier som elektriske apparater, maskiner og utstyr (Innst. S. nr. 276 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:53 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Synnøve Konglevoll (A) (ordfører for saken): La meg starte med å gi honnør til forslagsstillerne i denne saken. Noen ganger kan Dokument nr. 8-forslag – mener jeg – faktisk bidra til å ødelegge for en god sak, men den-

ne gangen har forslagsstillerne bidratt til å sette en sak på dagsordenen som Stortinget ellers kanskje ikke hadde fått mulighet til å diskutere.

La meg også si at jeg er veldig glad for at også regjeringspartiene har gått inn i saken med ei positiv innstilling, slik at vi i dag har ei innstilling preget av enstemmighet.

Komiteen har tatt utgangspunkt i at vi allerede i dag har et omfattende regelverk for merking av produsers energieffektivitet. Denne såkalte A-G-merkeordninga er hjemlet i produktkontrollloven og i merkeloven. Den omfatter kjøleskap, fryser og kombinasjoner av slike, lamper og oppvaskmaskiner. Dette regelverket er i stadig utvikling og oppdatering i EØS-området, og komiteen viser i innstillinga til at departementet vil følge opp og delta aktivt i det videre arbeidet i EU med å stille krav til energieffektivitet og energimerking.

Vi har altså både krav til effektivitet og krav til merking. Men det som ikke er tilfredsstillende i dag, er kontrollen med at dette faktisk følges opp. Derfor vil jeg spesielt framheve at komiteen understreker behovet for at det blir et kontrollregime som både ser til at forhandlerne merker alle varene på en god måte, og kontrollerer at produktene er riktig merket. Undersøkelser som SIFO har gjennomført, viser at produkter systematisk blir merket som mer energieffektive enn det de faktisk er.

Under komitebehandlninga av denne saken har det også kommet fram at NVE hittil ikke har tillatt at disse undersøkelsene skulle bli offentliggjort. Jeg er glad for at vi under behandlninga av denne saken har fått et svarbrev fra departementet som tyder på at Regjeringa nå vil sørge for et kontrollregime basert på åpenhet.

Videre må merkeordninga bli bedre kjent enn i dag, og komiteen understreker betydningen av at dette er et arbeid som skjer gjennom samarbeid med både importører og butikker eller kjeder.

Jeg er som sagt veldig glad for at en enstemmig komite går inn for både et kontrollregime og at merkeordninga blir bedre kjent. Hver for seg er dette ikke så store tiltak, men i sum vil det være et viktig bidrag for å redusere strømforbruket i Norge.

Sosialistisk Venstreparti har altså fått intensjonene i forslaget godt fulgt opp, sjøl om de sikkert ikke vil være 100 pst. fornøyde. Komiteen påpeker også i innstillinga at de ovennevnte tiltakene må følges opp så raskt som mulig, og ber om at departementet på egnet måte rapporterer om status i oppfølginga av denne innstillinga i løpet av våren 2004 og seinest i revidert nasjonalbudsjett – altså om ca. ett år.

Jeg vil på den bakgrunn henstille til SV å trekke sitt forslag, fordi intensjonene langt på veg er fulgt opp av en enstemmig komite.

Siri A. Meling (H): I saker som har vært til debatt tidligere i dag, har det vært fokusert mye på en økning i produksjonen av kraft og problemstillingene rundt dagens kraftbalanse.

Dette Dokument nr. 8-forslaget reiser problemstillingen med en annen innfallsvinkel, nemlig at det er et po-

tensial for å kunne spare energi ved å stille større krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier som elektriske apparater mv. Høyre har stor sympati for denne innfallsvinkelen. I arbeidet for å sikre energibalansen er denne type fokusering også viktig. Økt etterspørsel etter kraft kan ikke bare løses gjennom økt utbygging. Vi må også se på etterspørselssiden, på hvordan man kan få en mer effektiv energibruk. Det er store gevinster å hente når det gjelder energiøkonomisering. Høyre har derfor programfestet økt energieffektivitet.

Vi har allerede i dag et omfattende regelverk på dette området, som er gjennomført på grunnlag av EU-direktiv. I tillegg er det regler hjemlet i merkeloven som stiller krav til energimerking. De skal gi forbrukerne informasjon om det merkede produktets energieffektivitet.

I brev av 5. mai 2003 fra Olje- og energidepartementet til komiteen har statsråden tilkjennegitt at departementet aktivt vil følge opp det videre arbeidet i EU på dette området. Nå er det en gang slik at vi har liten produksjon av elektriske artikler i Norge. I tillegg er vi med våre ca. 4,3 mill. innbyggere et relativt beskjedent marked i de store sammenhenger. Det er derfor en fornuftig prioritering av innsats å søke påvirkning og medvirkning i forhold til EU-systemet, heller enn å sette særnorske krav.

Dersom vi skal lykkes i å få en større bevissthet hos forbrukerne rundt energieffektive produkter, er det viktig at kjennskapen til merkesystemet blir mer utbredt. Den enkelte forhandler av elektriske produkter har en viktig oppgave når det gjelder dette spørsmålet. En annen problemstilling er betydningen av åpenhet rundt tester av om produktene faktisk holder det de lover i forhold til energieffektivitet.

Mange med meg har reagert med undring på at SIFO hadde gjennomført tester som viste en overklassifisering av produkter, og at disse resultatene ble unntatt offentligheten av deres oppdragsgiver, NVE.

Nå har statsråden redegjort for mulighetene for åpenhet om disse spørsmålene i sitt brev til komiteen, datert 6. juni i år, samt tilkjennegitt at prinsippet om offentlighet bør være hovedregelen i spørsmål som dette. Dersom forbrukerne skal ha muligheter for å kunne foreta miljøvennlige valg, er første betingelse at faktainformasjon er både tilgjengelig og pålitelig.

Jeg er derfor glad for at statsråden har vært så tydelig i dette spørsmålet.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Jeg vil få starte med å gi honnør til saksordføreren for godt utført arbeid i denne saken.

Framtiden i våre hender har i en rapport påpekt at forskjellen mellom dagens norske husholdningselektronikk og markedets mest effektive utgjør om lag 2,4 TWh, eller omtrent fem Sauda-utbygginger. I hele OECD-området bruker hjemmekjøleskap tre ganger mer strøm enn all togtransport, og IEA anslår sparepotensialet for OECD når det gjelder ulike apparater, til å være mange hundre TWh.

Dagens norske system for energimerking og minimumsstandarder bygger på EUs A-G-merkeordning. Gjennom høringene i komiteen kom det fram at Statens institutt for forbruksforskning, SIFO, har avdekket en systematisk feilmerking av produkter som har krav om merking. Blant annet har SIFO avdekket at 60 pst. av de vaskemaskinene som var testet, var feilmerket. 25 pst. var feilmerket på området energi. Når en vaskemaskin som er merket A, som er den beste kvaliteten, viser seg kun å holde B-kvalitet, er dette informasjon som forbrukerne har krav på å få del i. Noe annet er å tillate villedende markedsføring.

En samlet komite ber Olje- og energidepartementet, som i siste instans har ansvaret for dette systemet, om å rydde opp. I tillegg sier en samlet komite at det må settes i gang tiltak som gjør at merkeordningen blir bedre kjent enn den er i dag.

Det er gledelig at en samlet komite ber om en vurdering av om det kan være hensiktsmessig å legge inn krav om en påminnelse om returordningen for elektrisk og elektronisk avfall, EE-avfall, i merkingen av produktene. Det er også gledelig at komiteen ber om at tiltakene må følges opp så raskt som mulig, og at departementet gir tilbakemelding om oppfølgingen til Stortinget i løpet av våren 2004 og senest i revidert nasjonalbudsjett.

Selv om SV ikke har fått gehør for forslaget som er fremmet i Dokument nr. 8:53, er det svært positive elementer i innstillingen. Men vi kunne godt ha tenkt oss at vi hadde fått med oss resten av komiteen på å slutte seg til SVs merknad om å iverksette tiltak for å fase ut de minst energieffektive produktene, dvs. D-G-segmentet, på linje med det vi allerede har i dag når det gjelder husholdningskjøleskap og fryserer. Vi kunne også tenkt oss at vi hadde fått med oss komiteen på en mer offensiv holdning for å utvide ordningene til å gjelde flere typer produkter, både i forhold til merking og i forhold til krav til energieffektivitet.

Komiteen peker på at statsråden har forsikret at han vil følge opp og delta aktivt i det videre arbeidet i EU når det gjelder å stille krav til energieffektivitet og energimerking. I og med at det norske engasjementet så langt ikke har vært påfallende sterkt på dette området – den slappe tilsynsordningen tatt i betraktning – er dette svært gledelige signaler. Jeg kan gi statsråden et løfte om at vi på vår side vil følge nøye med på departementets videre engasjement i forhold til disse spørsmålene.

Til slutt vil jeg varsle at SV vil gjøre forslaget som er fremmet i innstillingen, om til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Representanten Ingvild Vaggen Malvik har tatt opp og gjort SVs forslag om til et oversendelsesforslag. Det vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Ingmar Ljones (KrF): Krav til energieffektivitet og merking for å informera om den energieffektiviteten ulike produkt har, er etter mi mening viktige verkemiddel for å redusera elektrisitetsforbruket. Dette er eit interessant område, som det bør bli fokusert meir på.

EU vedtok allereie i 1992 direktiv om å oppgi energi- og ressursbruken for ulike hushaldsapparat ved hjelp av merking og standardiserte vareopplysningar. Føremålet med ordninga er å gjera forbrukarane meir medvitne om elektrisitetsforbruket og på den måten medverka til energioptimalisering. Direktivet blei innført i Noreg i 1996. Her i Noreg var det ikkje reglar for energimerking av hushaldsapparat før energimerkedirektivet blei teke inn i EØS-avtalen. Dette direktivet er eit såkalla rammedirektiv. Kva for reglar som skal gjelda for kvar einskild apparattyp, blir fastlagt av såkalla gjennomføringsdirektiv. Noreg har til no implementert alle gjennomføringsdirektiva, slik at energimerkeordninga i dag omfattar kjøleskap, frysarar, vaskemaskinar, møketromlar, lamper og oppvaskmaskinar.

Eg noterer meg med interesse at energieffektivitet er eit område innanfor EØS-avtalen som jamt blir utvikla og oppdatert. Direktiva blir utarbeidde av ein komite i EU der Noreg tek del. Det er nyleg vedteke to nye direktiv med krav til energimerking, og det gjeld klimaaneleg og steikjeomnar. Desse direktiva vil snart bli innførte i Noreg. EU-kommisjonen arbeider for tida også med forslag til endringsdirektiv for å utvida talet på energiklassar for eksisterande direktiv om merking av vaskemaskinar og direktiv om merking av kjøleskap og frysarar. Dei eksisterande energiklassane går, som det har vore nemnt før, frå A til G, der A er den mest energieffektive energiklassen. Men fordi mange av produkta som er nemnde ovanfor, oppfyller krav til energiklasse A, går forslaget ut på å utvida energiklasse A til A+ og A++ for dei mest energieffektive produkta.

Det ligg i dag føre absolutte krav til kor høgt elektrisitetsforbruk kjøleskap, frysarar og lysstoffrøyr kan ha. EU-kommisjonen arbeider no med eit rammedirektiv som skal ha som føremål å redusera samla miljøpåverknad i løpet av den tida eit produkt varer. Noreg er ein liten produsent av elektriske produkt. For oss er det viktig at strenge krav til energieffektivitet og energimerking er baserte på internasjonale avtalar og blir gjennomførte innanfor ein større marknad, som EØS-området. I EU er det eit betydeleg arbeid for å utvikla nye og stadig strengare krav til energieffektivitet for elektriske apparat. Det er difor viktig at Noreg følgjer opp og tek del i det vidare arbeidet i EU på dette området.

Det er Norges vassdrags- og energidirektorat som har tilsyn med at eksisterande regelverk blir følgt.

Det er overlag viktig å redusera det samla energiforbruket her til lands. Eg veit at olje- og energiministeren er sterkt oppteken av det, og han er også oppteken av å få eit tilsyn som fungerer godt. I tillegg er det som nemnt lagt opp til at ein skal få såkalla meiroffentlegheit, slik at resultatet frå tilsynet blir gjort offentleg kjent. Det er i samsvar med fleirtalsmerknadane. Eg er glad for at Sosialistisk Venstreparti har gjort forslaget sitt om til oversendingsforslag, slik at vi slepp å stemma imot det. Det betyr at det er ein samla komite som no går inn for ei interessant og viktig sak.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 9. (Votering, se side 3437)

S a k n r . 1 0

Innstilling fra næringskomiteen om virkemidler for et innovativt og nyskapende næringsliv og om forslag fra stortingsrepresentantene Inge Ryan, Øystein Djupedal, Ingvild Vaggen Malvik og Heidi Sørensen om opprettelse av et fond for nyetableringer og innovasjon basert på miljøteknologi (Innst. S. nr. 283 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 51 (2002-2003) og Dokument nr. 8:93 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Inge Ryan (SV) (ordfører for saken): Norsk næringsliv står foran veldig store utfordringer framover. Det ser vi i det daglige, hvor stadig flere arbeidsplasser forsvinner – bedrifter legges ned og bedrifter flagger ut. Men vi ser også at vi er et samfunn der endringene skjer fortere enn noen gang. Tidligere var det sikre og trygge arbeidsplasser som kunne vare i både 10, 20 og 30 år. Slik er det ikke lenger. I dag er det langt større usikkerhet om hva framtiden bringer, og endringene skjer mye raskere i hele samfunnet. Det krever også at staten tilpasser sitt virkemiddelapparat etter det. Staten skal være en tilrettelegger, et serviceorgan for norsk næringsliv, og det er det vi kaller for virkemiddelapparatet.

Vi har hatt flere møter og mange høringer i komiteen, og det som er kommet fram unisont fra de aller, aller fleste, er at de ønsker et mer samordnet virkemiddelapparat der det er én dør. De ønsker seg en mer langsiktighet i ordningene som etableres, og de ønsker seg en forenkling. Jeg gikk gjennom notatene mine, og nesten samtlige av dem som vi hadde inne til høring, framhevet nettopp disse punktene. Det er det viktig at Stortinget tar innover seg, slik at næringslivet etter behandlingen av denne saken har et virkemiddelapparat som er så formålstjenlig og operativt som overhodet mulig.

Da kommer vi først til dette med organiseringen. Det er nå et flertall i Stortinget som vil gå inn for at vi skal få en brukerfront som har langt flere aktører og langt flere virkemidler i seg. Både dagens SND, Veiledningskontoret for oppfinnere, Eksportrådet, Turistrådet, en del av SIVAs virkemidler og Forskningsrådets næringsrettede virkemidler legges inn i den nye brukerfronten. Det betyr

at når næringsdrivende, enten det er nyetablerere eller veletablerte bedrifter, møter brukerfronten, har man et komplett tilbud som kan presenteres for disse aktørene.

Vi har også sagt at vi senere skal vurdere å få andre virkemiddelordninger inn i den samme brukerfronten. Det betyr at vi får 17 kontorer rundt omkring i landet, og vi får også en rekke kontorer i utlandet, som faktisk kan tjene næringslivet på en bedre måte, en mer samordnet måte og en mer effektiv måte enn tidligere. Samtidig sier komiteen at vi skal slå sammen noen av dagens virkemiddelaktører til en enhet. Det gjelder SND, det gjelder Eksportrådet, det gjelder Turistrådet, og det gjelder Veiledningskontoret for oppfinnere. Det betyr at de får en mye sterkere organisatorisk tilknytning.

Jeg legger ikke skjul på at vi i SV hadde ønsket at vi kunne gått lenger på dette området. Vi hadde også ønsket at SIVA skulle komme inn i den nye enheten, vi hadde også ønsket at eventuelt andre kunne komme inn i den samme, nettopp for å forenkle og gjøre disse ordningene mer tilgjengelige og mer samordnet enn de har vært tidligere. Vi tror at SIVA sitter med en meget høy kompetanse på en rekke områder. De har vist seg å være veldig spenstige og innovative i forhold til en rekke av de satsingene de har holdt på med. Den kompetansen burde vi ha smettet over på den nye enheten, slik at den hadde fått del i SIVAs kompetanse på en bedre måte enn de får til i dag, men at de kommer i en felles brukerfont, er også et steg i rett retning.

En annen bit som jeg er opptatt av, er fylkeskommunens rolle i dette. Fylkeskommunen er vi enige om skal bestå. Vi er enige om at fylkeskommunen skal være en regionalpolitisk utbyggingsaktør, og da er det viktig at vi nå ikke får to atskilte enheter, altså det nye virkemiddelapparatet på den ene siden og fylkeskommunen på den andre side, som kriger mot hverandre. Vi er nødt til å få en samordning mellom aktørene der de jobber hånd i hånd, og der de definerer klart hvem som skal gjøre de ulike oppgavene. Det er også relativt godt beskrevet i proposisjonen hvem som skal gjøre de ulike oppgavene. Men jeg vil sterkt anmode om at når dette settes ut i livet, må både det nye virkemiddelapparatet og fylkeskommunen legge godviljen til, slik at dette ikke blir en kamp om revirer, en kamp om makt, men i størst mulig grad blir en hjelp til det næringslivet som trenger det virkemiddelapparatet så mye.

Så er vi glad for at både Turistrådet og Eksportrådet kommer inn i den nye enheten. At de sterkere knyttes opp, gjør at den internasjonale satsingen, som blir viktigere og viktigere for norsk næringsliv, får mer fokus, får mer ressurser og får mer oppmerksomhet i tida framover.

I tillegg til organisering er også sjølve virkemidlene viktige. Det foreligger et flertallsforslag om at vi skal få en utredning som går på samordning, som går på desentralisering, og som går på at vi skal få mer virkemidler inn mot norsk næringsliv. Det er, som sagt, et utredningsforslag. Men jeg tror det er usedvanlig viktig at vi gjør disse ordningene enklere enn tidligere, og at vi får flere av ordningene delegert ut til ulike regioner av landet, fordi behovene er så forskjellige eksempelvis i Nord-Norge

og på Østlandet. Ikke minst tror jeg det er viktig at vi prøver å flytte litt av beslutningsmyndigheten ut dit hvor man har skoen på, slik at vi får brukt disse pengene så effektivt og rett som overhodet mulig.

Det er flertall i komiteen for at vi skal få mer FoU inn i bedriftene. Det tror jeg er usedvanlig viktig. Skal vi lykkes i norsk næringsliv i framtida, er det viktigste vi kan gjøre, å drive kontinuerlig forebyggende næringsarbeid, slik at man hele tida driver med forskning og utviklingsarbeid som en kontinuerlig prosess, at man kan fornye seg og alltid være i stand til å ta hånd om de utfordringene som hverdagen og framtida stiller.

Det er flertall i komiteen for at vi skal legge enda en halv milliard kroner til distriktsmilliarden, og det er vi i SV svært glad for. Distriktsmidlene er nå kommet opp i 1 ½ milliard kr, og det er understreket tydelig at dette skal gå til næringssvake områder der man sliter med fraflytting. Det er en distriktpolitisk viktig sak at vi får midler ut til næringsutvikling også i den typen områder.

Så er det flertall i komiteen for at vi skal be Regjeringen vurdere å få skatteFUNN også til å gjelde for enkeltmannsforetak, inklusiv gårdsbruk, og at det snart legges fram en evaluering av den saken.

I forbindelse med behandlingen i komiteen kom det et forslag opp om å stoppe salget av SND Invest som Stortinget har vedtatt tidligere. Det er nå flertall for at vi skal gjennomføre det salget, og at vi holder fast på det som Stortinget tidligere har besluttet.

SV ønsker også å prøve å få til et flertall for et miljøteknologifond i henhold til det Dokument nr. 8-forslaget som er en del av saken. Vi registrerer at på dette området står SV fortsatt alene, men man må bare ta til etterretning at i enkelte saker, er man når man tar opp saken litt tidlig, ofte alene – så går det noen runder, og så blir andre parter med etter hvert. Det tror vi også vil skje når det gjelder miljøteknologifondet.

Jeg sa til komiteen da vi startet arbeidet med virkemiddelproposisjonen at målet måtte være at når vi var ferdige med saken, så skulle bedriftene, næringslivet, si: Dette ble bra. Når næringslivet nå får satt seg inn i saken, så vil jeg tro de sier: Dette var et steg i rett retning. Jeg tror nok at næringslivet hadde ønsket seg mer samordning innenfor virkemiddelapparatet. Jeg tror de hadde ønsket seg en del flere virkemidler, men jeg tror at det som Stortinget nå vil vedta, er et steg absolutt i rett retning. Det la proposisjonen opp til. Jeg syns Stortinget har forsterket det med et enda lengre steg, som jeg tror norsk næringsliv trenger, i retning av et statlig virkemiddelapparat som er et godt instrument for norsk næringsliv.

Helt til slutt vil jeg komme med en liten advarsel. Erfaringer viser at omorganiseringer ofte er vanskelige fordi Norge er preget av å ha en rekke småkonger som ikke respekterer vedtak som blir fattet. Og jeg tror at hvis vi skal lykkes i omorganiseringen, er det viktig at alle de som blir berørt av den, legger godviljen til, legger prestisjen til side, og gjør alt de kan for at dette skal bli en vellykket omorganisering til beste for norsk næringsliv.

Jeg tar opp de forslagene som SV har fremmet, og de forslagene SV har fremmet sammen med andre.

Presidenten: Representanten Inge Ryan har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Aud Gaundal (A): Da Stortinget behandlet St.meld. nr. 22 for 2001-2002, Et mindre og bedre statlig eierskap, sa representanten Inge Ryan:

«Derfor er vi i SV er meget kritisk til ethvert ned-salg, fordi det er starten på noe vi frykter kan bli dramatisk for det norske samfunnet».

Nå er SV tydeligvis ikke kritisk til nedsalg, for nå skal det skje en privatisering av SND Invest. Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at av investeringene som SND Invest har gjort i løpet av 2002, har 41 pst. gått til sjømat, 18 pst. til teknologi, 8 pst. innen reiseliv, 11 pst. til oljevirksomhet og maritim virksomhet og 22 pst. til øvrig næringsvirksomhet.

Er ikke representanten Ryan engstelig for at den delen og den satsinga som SND Invest har ivaretatt, forsvinner? Hvorfor forhandlet han ikke fram, da han manøvrerte seg fram i en forhandlingssituasjon, generelt bedre virkemidler for SND?

Inge Ryan (SV): Det er tre år siden SV behandlet SND Invest, og vi var enige om at dette burde vi selge. Det er ikke en ny sak som har dukket opp i forhandlingene. Grunnen til at vi ville selge SND Invest, var at det hadde en sentraliserende virkning. De fleste av engasjementene som SND hadde, var i sentrale strøk, og derfor ønsket vi å avvikle SND Invest.

Dessuten har ikke SND Invest gått inn i noen strategiske eierposisjoner. SND Invest har investert tilfeldig i en rekke selskaper og tapt en masse penger. De har ikke gått tungt inn og sagt at på det og det området er det viktig at staten er eier. De har investert små prosenter rundt omkring og strødd det på forskjellige prosjekter. Jeg har med meg lista over SND Invests investeringer på innerlomma. Der står det bl.a. Tusenfryd, Royal Caribbean Cruise Line, NorgesTaxi, altså en rekke slike selskaper hvor det ikke er naturlig at staten skal sitte med små eierposter. Det er mye bedre å bruke pengene til distriktsatsing.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Grethe Fossli (A): Regjeringen la fram en proposisjon med tittelen «Virkemidler for et innovativt og nyskapende næringsliv». Det forelå seks romertallsforslag. Alle dreide seg om å få samtykke til å opprette en ny enhet som skulle forvalte direkte virkemidler for næringslivet, hvem som skulle bli med i denne enheten, og hvordan den skulle drives. Fra vår side var det ingen problemer med forslagene, og vi var egentlig innstilt på å gi vår støtte.

Så tok arbeidet i komiteen litt av, og det ble brakt inn mange flere elementer i debatten enn vi forutsatte. Hva årsaken kan være, kan vel diskuteres, bl.a. at Regjeringen har snudd prosessen, dvs. at de hadde lagt fram forslag til midler før de hadde lagt fram forslag til målene, dvs. den

varslede nasjonale innovasjonsplanen. En nasjonal innovasjonsplan trenger vi, men fordi den kommer etter behandlingen av denne proposisjonen, har det ført til at noen startet ballet med å legge inn flere forslag. Vi andre måtte følge opp, og det ene har tatt det andre.

Så til proposisjonens forslag. Vi var enig i at hovedmålet for virkemiddelapparatet skal fokusere på områdene

- forskning og kompetanseheving
- ide-, utviklings- og kommersialiseringsfasen
- internasjonalisering

I tillegg til dette mener Arbeiderpartiet at regional utvikling er et viktig fokusområde for det norske virkemiddelapparatet. Vi må ikke glemme D-en i SND. D-en står for distriktsutvikling, og det må den nye enheten fortsatt jobbe med. Regionale verdiskapingsmiljøer som består både av råvareleverandører, foredlingsbedrifter, underleverandører, støttefunksjoner, finansinstitusjoner og kompetansmiljøer som spiller sammen, er viktig, og det offentlige bør bidra til å utvikle slike miljøer.

Når det gjelder målgruppene Regjeringen har foreslått i proposisjonen, var vi ikke uenig i disse. Vi understreker imidlertid at en også må inspirere til og ta vare på innovasjonen i eksisterende næringsliv. Eksisterende næringsliv kan komme opp i en situasjon hvor de trenger drahjelp for å komme videre eller over en kneik. Viktig er det også at vi har landsdekkende virkemidler som fanger opp bransjer som f.eks. møbelindustrien.

Vi er enig i at virkemiddelapparatet skal ha en felles front mot brukerne, hvor de fleste bedriftsrettede virkemidler skal være tilgjengelig. Hovedhensikten med sammenslåingen er at det skal bli lettest mulig for brukerne å finne fram. De skal møte alle på samme plass, eller den de møter, bør kunne gi informasjon om mulighetene. De skal bruke kreftene på ideer og kreativitet, ikke på å løpe fra kontor til kontor.

Vi er også enig i Regjeringens forslag om at det fra 1. januar 2004 opprettes en ny enhet for innovasjon og internasjonalisering, basert på virkemidlene i dagens SND, Norges Eksportråd og Statens veiledningskontor for oppfinnere.

I tillegg har hele komiteen etter høringen blitt enige om at Norges Turistråd skal med. Var det en glipp fra Regjeringens side at de ikke var med fra starten?

Et av de store spørsmålene har vært SIVAs rolle. Regjeringen sier følgende i proposisjonen:

«Regjeringen har imidlertid ikke funnet det riktig å inkludere noen av SIVAs aktiviteter i den nye innovasjons- og internasjonaliseringsenheten nå. SIVA har en spesiell sammensetning av virkemidler og har en betydelig statlig lånefinansiering. Departementet vil derfor gjennomgå SIVAs virksomhet, herunder også selskapets økonomiske og finansielle situasjon, med sikte på en avklaring av SIVAs framtidige rolle.»

Dette er vi enig i. Vi har fått mange signaler om at dette er riktig tenkning. Riktignok har Arbeiderpartiet på sitt landsmøte et vedtak om å utrede en forenkling og styrking av statlige virkemidler overfor bedriftene gjennom en sammenslåing av SIVA, SND og Norges Ek-

sportråd, men vi er enig med Regjeringen i at vi bør ha en vurdering av SIVA først. I tillegg er det slik at ved en sammenslåing i dag vil en få en uheldig sammenblanding av eierrollen og tilskuddsrollen.

Det er derfor med undring vi registrerer at regjeringspartiene sammen med SV allerede forserer dette, selv om de bare sier at dette bør vurderes. Men når en leser innstillingen nærmere, ser en jo årsaken. I proposisjonen foreslår Regjeringen at enkelte hovedkontorfunksjoner skal flyttes ut til et regionalt kontor, og at størrelsen og kompetansen ved de enkelte kontorene kan variere. Dette er vi enig i. Tanken om å spre hovedkontoroppgaver rundt om i landet, slik en har gjort i Mattilsynet, er en god idé.

Nå har flertallet imidlertid sagt at alle viktige hovedkontorfunksjoner skal flyttes til Trondheimsregionen. Hva med å dele litt med resten av landet? Hva med å la styret i den nye enheten selv sammen med departementet avgjøre hvilke hovedkontorfunksjoner som egner seg best ut fra regionale vurderinger?

Vi har registrert at de to representantene fra Trøndelag i Høyre og SV har lovet mange arbeidsplasser til Trøndelag. Mine spørsmål blir da: Hva skal flyttes? Hvordan kan de allerede nå love mange arbeidsplasser til regionen?

Vi støtter Regjeringens forslag om at hovedkontoret bør ligge i Oslo. De fleste ansatte er der. En omorganisering av den størrelsen vi ser for oss, gjør at de behøver ro fram til dette er gjennomført og oppgavene fordelt, og så kan en si hva som passer å flytte hvor. Det er tross alt distriktskontorene som vil bli det viktigste, og de er det 17 av.

Når det gjelder Argentum Fondsinvesteringer AS, foreslår Regjeringen at dette overføres til Nærings- og handelsdepartementet. I forbindelse med behandlingen av eierskapsmeldingen foreslo komiteens flertall å opprette et utvalg som skulle framlegge forslag om framtidig organisering av statens eierskap. Vi synes det er naturlig å vente med å fatte vedtak om hvem som skal eie Argentum, til utvalget er ferdig og har presentert et forslag. Fra Arbeiderpartiets side tar vi også opp et gammelt forslag der vi ber Regjeringen vurdere en kapitalutvidelse i Argentum som kan overlape såkornordningen. SIVA er også eier av Argentum. Egenkapitalen er 1,3 milliarder kr, 66 pst. av SIVAs egenkapital. Det koster å flytte det.

SND Invest har blitt et tema i denne saken, selv om det i utgangspunktet ikke stod omtalt i proposisjonen. Sist vi diskuterte SND Invest, var i forbindelse med eierskapsmeldingen, og da – som før – var Arbeiderpartiet mot salg av SND Invest.

For oss er det utenkelig å privatisere et offentlig virkemiddel som SND Invest. Et tankekors er at hvis en nå selger SND Invest, som det nå er flertall for, sier en ja til at norske investorer skal bruke ledig risikokapital til å kjøpe opp et statlig, godt fungerende virkemiddel istedenfor å investere pengene sine i markedet. Etter Arbeiderpartiets mening burde disse pengene fra de private investorene isteden være brukt til å investere i norsk næringsliv og i nye bedrifter framfor å kjøpe opp SND In-

vest. Dette ville gitt dobbelt så mye risikokapital til et trengende marked. Staten har ikke behov for pengene.

Det største tankekorset er at SV er for dette salget, og at Regjeringen har fått flertall med SV – SV, som i innstillingen i en annen forbindelse er med på følgende merknad:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er skeptiske til proposisjonens underliggende antagelser om at deler eller hele virkemiddelapparatet skal konkurranseutsettes. For bedriftene vil stadige skifter av personer, tilbydere og tjenester stå i skarp kontrast til ønsket om mer stabile rammevilkår og forutsigbarhet i virkemiddelapparatet for bedriftene.»

I denne saken har det vært vanskelig for oss å forstå SV. De selger et viktig virkemiddel – for hva? Forklaringen skal bli interessant.

Helt til slutt, før jeg tar opp forslagene våre: Flere av de forslagene en finner i innstillingen, er forslag vi tidligere har fremmet i forbindelse med andre saker som har vært behandlet i Stortinget. Årsaken til at vi tar dem opp igjen, er den måten denne proposisjonen har vært behandlet på i komiteen.

Jeg tar med dette opp Arbeiderpartiets forslag, dem vi står alene om, og dem vi er sammen med andre om.

Eirin Falde hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Grethe Fossli har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Inge Ryan (SV): Jeg vil takke representanten Fossli for at hun brukte såpass mye tid i innlegget sitt på SV, og derfor måtte jeg ta en replikk.

SND Invest investerte i 1999 i ca. 55 selskaper i Oslo og Akershus. Det samme året hadde SND Invest én investering i Nord-Trøndelag, mitt hjemfylke, og de hadde også svært få investeringer i andre distriktsfylker. Det forteller at SND Invest har valgt å gå inn i områder der det på en måte var varmt fra før. Der det var god tilgang på kapital, gikk altså SND Invest inn. SND Invest fungerte som en pervers termostat. Man skrudde på varmen der det var varmt, og holdt seg unna der det var kaldt. Derfor kan ikke vi være med og se på at vi får en sentralisering gjennom at staten pøser inn midler i sentrale strøk og holder seg unna investeringer i distriktene. Derfor skal vi flytte penger fra SND Invest, og vi flytter dem nå ut i Distrikts-Norge der pengene trengs.

Grethe Fossli (A): Nå burde jeg som Akershus-representant være meget lykkelig over at det er noen som i det hele tatt investerer i Akershus. Det er det smått med når det gjelder offentlige midler. Men hvis en ser på de bedriftene som SND Invest har investert i, bl.a. innenfor sjømat, reiseliv og oljevirkosomhet og maritim virksomhet, er det ikke mange av dem i Oslo og Akershus. Jeg har ingen dårlig samvittighet for den måten SND Invest

bruker sine penger på. Mitt argument mot at SV blir med på å selge, er at man da binder opp kapital fra private investorer som isteden kunne vært brukt i markedet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Ivar Kristiansen (H): Det er tidenes reform som nå gjennomføres innenfor det norske virkemiddelapparatet, en reform som skal være tilpasset den tid vi er inne i, hvor vi ser at ledighetsspøkelset, lavkonjunkturer rundt om i verden innenfor våre viktigste markeder, gir det utfall at vi får noen helt nye utfordringer for nasjonen, norsk arbeidsliv, norsk sysselsetting og norsk nyskaping i den tiden vi går i møte, i forhold til dem vi har hatt de siste år. Resten av verden sitter og diskuterer hva slags sosiale reformer man skal kutte i, men det er ikke sikkert at det i fremtiden kommer til å bli automatikk i at vi skal bruke vår tid på å diskutere og krangle om hva slags nye, kostnadskrevenende reformer vi skal ta fatt på og bevilge oss selv. Derfor er jeg glad for at vi har fått gjennomslag for Regjeringens forslag, som saksordføreren på en utmerket måte har gått inn på her i dag, og som har blitt gjort enda litt bedre gjennom komiteens behandling.

Med den bakgrunn og med den innstilling som er lagt på bordet i dag, som er så presis, så klar og gir en så definert marsjordre til det norske virkemiddelapparatet som den gjør, begriper jeg ikke den kritikk som Arbeiderpartiet nå bedriver, der man kritiserer Sosialistisk Venstreparti for å ha vært med på enkeltdeler og skaffet flertall – bl.a. flertall for å skaffe såkornmidler til en sektor som skriker etter assistanse, etter hjelp for å få skaffet egenkapital til nyskaping, det som er den røde tråden og hele grunnideen rundt den reformen vi nå får vedtatt i dag, som gjør det mulig å skaffe 1 milliard kr i nasjonale såkornfond, nærmere definert til de områdene av landet som har det vanskeligst fra før av med rekruttering av kapital og risikolån, og hvor nyskaping er vanskeligst av alt slik dagens bilde ser ut. Vi får plassert 17 nye robuste enheter i landet, får med Norges Eksportråd, Statens veiledningskontor for oppfinnere, Norges Turistråd og SND i et nytt særlovselskap – 17 kontorer der man også åpner muligheten for at Regjeringen kan dra med deler av eller hele SIVA inn under det nye særlovselskapet, samtidig som disse 17 definerte robuste enhetene også blir representert i et titalls utenlandsdestinasjoner. Dette er det all grunn til å si seg veldig fornøyd med at vi får på plass i dag.

De beløp som blir stilt til disposisjon gjennom dette vedtaket og den fornuftige løsning det er å selge SND Invest, som representanten Ryan har argumentert så grundig for nødvendigheten av her i dag, gjør at disse midlene blir satt i aktiv virksomhet til nyskaping i de delene av landet som nettopp virkemiddelapparatet skal være en del av.

Samtidig er det grunn til å si seg veldig fornøyd med den klare profil virkemiddelapparatet nå får. I dag har vi 15-20 halvoffentlige selskaper som har en litt uklar profil, uklar definisjon av veivalg. Nå blir dette sydd sammen på en utmerket måte som gjør at det dyktige ap-

paratet vi har i dag, kommer til å bli enda bedre i stand til å gjøre jobben sin.

Samtidig – i en innskutt bisetning – må vi få slutt på en kultur i Norge som er blitt en egen sportsgren, at statlige institusjoner driver lobby mot sine foresatte. Denne historikken gjennom tilsynsmeldingen, gjennom virkemiddelproposisjonen osv. må vi få en brå slutt på! Dette tjener ikke disse institusjonenes hensikt og forretningsidé i det hele tatt. Jeg håper dette er et tilbakelagt stadium.

Det blir slik at de store institusjonene og partene i arbeidslivet får det som de vil, nemlig at brukerne ute nå skal kunne komme i kontakt med et virkemiddelapparat ved kun å henvende seg til ett kontor, én dør. Jeg er ganske overbevist om at de institusjonene vi har i dag som i fase én blir satt til å gjennomføre dette, er godt forberedt på å ta fatt på jobben.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rita Tveiten (A): Høgre prisar næringsnøytralitet som prinsipp når det gjeld bruk av verkemiddel i næringspolitikken. Det må eg seia avgrensar sterkt Næringsdepartementet sitt handlingsrom når me skal utvikla område der me kan få sterke norske næringsklyngjer på plass. Det same gjeld når det oppstår større og mindre kriser.

For eit fleirtal i komiteen har det vore viktig å utforma ein næringspolitikk med særleg vekt på dei områda der me har naturgjevne føresetnader for å lykkast, t.d. dei maritime næringane, fiskeri og havbruk, og energi.

Er det ei form for ansvarsfråskrivning når Høgre prisar prinsippet om næringsnøytralitet og rettar handa i vêret og seier at her er det ingenting me kan gjera?

Ivar Kristiansen (H): Jeg tror politikerne vil gjøre sin største og beste innsats for nyskaping, for innovasjon, for kreativitet og internasjonalisering ved å legge rammevilkårene til rette for norsk konkurranseutsatt næringsliv og i særlig grad eksportorientert sektor, slik at de kan få vilkår som gjør at de klarer seg i det markedet de skal betjene.

Dette har denne Regjeringen gjort på en svært grundig måte – gitt bedre rammevilkår, banket ned Europas høyeste rentefot, sørget for at den særnorske høye kronekursen nå er brakt nedover og skal enda mer nedover. At norske politikere har gitt seg ut for å være trendsettere på vegne av næringslivet, kunne vi ha vært i stand til å ramse opp en serie med eksempler på. Eksempelvis at SIVA er utstyrt med sitt største engasjement, plassert ute på Fornebu av en politisk hybrid her i det norske storting, viser hvor galt det kan gå når politikere skal sette trend!

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Øystein Hedstrøm (FrP): Regjeringen signaliserer gjennom proposisjonen at den ønsker å organisere et mer effektivt virkemiddelapparat som er innrettet mot å øke

innovasjonstakten og realisere større verdiskaping hos virkemiddelapparatets kunder.

Vi har notert oss at Regjeringen ønsker å spisse virkemiddelapparatet mot innovasjon. Begrunnelsen er behov for en fornyelse som kan bidra til å skape en sterk konkurranseutsatt sektor når oljeinntektene går ned. Fremskrittspartiet gir sin tilslutning til den vurderingen, men for å lykkes må også næringspolitikken være konkurransedyktig.

De store oljeinntektene innebærer at også i årene fremover vil Norge ha et kostnadsnivå som er blant verdens høyeste uansett valg av økonomisk politikk. Globaliseringen betyr at Norge i langt større grad enn før konkurrerer med andre lands virkemidler. En vellykket innovasjonspolitik forutsetter derfor en målrettet næringspolitikk. De store samfunnsmessige endringer som følger av globaliseringen av økonomien og den teknologiske revolusjon, får også konsekvenser for virkemiddelapparatet. På den ene siden har internasjonale avtaler og endrede strukturer medført at flere etablerte virkemidler må avvikles. På den andre siden krever omleggingen til en kunnskapsøkonomi helt nye og langt mer fleksible virkemidler enn før.

Fremskrittspartiet sier seg enig i den retningen Regjeringen har valgt å slå inn på når det gjelder å opprette en ny enhet for innovasjon og internasjonalisering. Det betyr at virkemiddelapparatet kan fremstå enklere, mer oversiktlig og samlet enn i dag, slik at nyskapere får et mer enhetlig apparat å forholde seg til.

Vi har registrert at Regjeringen vil fremlegge en omfattende sak om den samlede innovasjonspolitikken i tilknytning til statsbudsjettet for 2004. Det ville ha vært langt mer hensiktsmessig å behandle innovasjonspolitikken i forkant eller helst i sammenheng med virkemiddelproposisjonen for å få en samlet vurdering av situasjonen. Fremskrittspartiet vil likevel ikke fremme forslag om dette, fordi store deler av næringslivet har betydelige problemer.

Vi opplever i dag at særlig eksportrelaterte virksomheter dels forvirrer, dels legger ned sin virksomhet eller flytter produksjonen ut av landet, og arbeidsledigheten stiger. Det bedriftene først og fremst trenger nå, er sterke og entydige signaler, signaler om en ny kurs med ny og målrettet bruk av virkemidler snarest mulig. Da er det ikke nok at virkemiddelproposisjonen hovedsakelig dreier seg om prioriteringer og organisering. Det kreves langt mer for å oppnå en effektiv verdiskapingspolitikk. Å revidere virkemiddelapparatet er bare ett skritt på veien. Vi er skuffet over at de foreslåtte reformer på dette området ikke samtidig følges opp av en betydelig styrking av ressursinnsatsen.

Det er ingen forslag til økning av rammene for hele eller deler av virkemiddelapparatet, med unntak av distriktsrettede ordninger som Regjeringen foreslår økt. Vi fremmer derfor helt nødvendige forslag om økte rammer innenfor flere deler av virkemiddelapparatet, fordi signalene må komme nå og dermed være med og legge grunnlaget for å styrke den langsiktige verdiskapingen i norsk økonomi.

Det er betydelig behov for en styrking av rammer og virkemidler i tidlig fase, i venture-fasen og i moden fase. Den klassiske sosialøkonomiske tenkningen forutsetter at den økonomiske politikken legger til rette for at kapitalen til enhver tid søker det mest lønnsomme prosjektet. En av konsekvensene er at en investor naturlig nok vil foretrekke å investere i modne prosjekter der risikoen er lavest og gevinstmulighetene tydeligst. Derfor går det alt vesentlige av den private investeringskapitalen i Norge til modne prosjekter. I Norge er dette mer påfallende enn i noe annet land. En av konsekvensene er at Norge er et av de europeiske land som står svakest hva gjelder innovasjon og nyskaping. Når Fremskrittspartiet derfor fremmer konkrete bevilgningsforslag om å styrke såkornordningen, er ikke det, som noen vil hevde, milde gaver til private – tvert imot. Risikoen for private investorer vil fortsatt være betydelig i alle faser, men de vil selv velge i hvilken utviklingsfase de vil satse egne penger. Formålet med en såkornordning er å stimulere en del av dem til kanskje å investere i en tidligere fase i en bedrifts liv enn det de ellers ville ha gjort.

Såkornordningen er opprettet for å styrke tilgangen på risikokapital. Behovet for slik kapital er særlig stort i en periode med svakere konjunkturer, bl.a. er det landsdekkende såkornfondet, START-fondet, allerede fulltegnet. Mangelen på tilgjengelig kapital har imidlertid medført at noen av de regionale fondene har hatt problemer med å utnytte ordningen.

De regionale såkornfondene har slitt med å få inn den private kapitalen som trengs for å løse ut statlige midler. Derfor vil ikke flere regionale fond løse noen problemer. Da vil det være langt bedre med landsdekkende fond som kan fordele midler over hele landet. Erfaringene viser at det må stilles strenge krav til profesjonaliteten i det enkelte fond, og at størrelsen bør økes for å sikre kapital til nødvendige oppfølgingsinvesteringer.

Jeg vil minne om at det ved behandlingen av eierskapsmeldingen ble fattet et vedtak om å opprette flere landsdekkende såkornfond. Vi fremmer derfor et forslag om å utvide såkornordningen med 1 milliard kr til et landsdekkende fond med tilhørende tapsfond. Dette vil være å stimulere markedet for privat kapital og kompetanse til nyskaping som bygger på de til dels gode erfaringene med det tidligere etablerte landsdekkende såkornfondet.

Det blir også viktig å styrke SNDs rolle innenfor den nye enheten for innovasjon og internasjonalisering. SND bør få en betydelig posisjon i en tid da det er oppstått et økende behov for partnerskapsløsninger mellom staten og private. Fondet kan være en viktig aktør både i forbindelse med såkornkapital, høyrisikolån og tilskudd til gründervirksomhet. Vi ser det som en klar fordel at SND har landsdekkende virkemidler. SND administrerer i dag også en ordning med OFU- og IFU-kontrakter som er under nedtrapping. Disse utviklingskontraktene er viktige virkemidler til å styrke innovasjon og nyskaping og bør derfor utvides.

I venture-fasen har vi det statlige investeringsfondet Argentum, en nyskaping som skal stimulere private

prosjekter. Dette er en ordning som ikke er testet fullt ut ennå, men som så langt har fungert tilfredsstillende og derfor bør utvides.

Regjeringen foreslår å overføre Argentum fra SND og SIVA til Nærings- og handelsdepartementet. Jeg vil minne om at i forbindelse med innstillingen til eierskapsmeldingen våren 2002 la flertallet i komiteen vekt på at statens eierskap ble organisert utenom departementet for å trekke et klarere skille mellom statens politiske og forretningsmessige rolle. Det er opprettet et eget utvalg som skal fremlegge forslag om fremtidig organisering av statens eierskap. Vi mener derfor det vil være riktig å avvente en endring i Argentums eierfunksjon til etter at det har skjedd en avklaring i organiseringen av statens eierskap.

Norske bedrifter har i den globale økonomien betydelige konkurranseulempes. Den utviklingen som beskrives, er i ferd med å gi begrepet «nasjonalt eierskap» utvidet betydning. Dagens Næringsliv for 10. og 11. mai i år gav en oversikt over 35 viktige norske selskaper som er solgt ut av landet de senere årene. De viktigste konsekvensene av disse salgene er ikke at utlendinger overtar eierskapet av bedriftene. I en del sammenhenger kan det være nødvendig og bra. Det viktigste er at slike salg kan føre til at sentral norsk kompetanse innenfor offshoretteknologi, bøyelastteknologi, seismikk, shipping og oppdrett går ut av landet, noe som på sikt kan føre til en filialisering av viktige deler av norsk næringsliv.

Uten nasjonalt eierskap til strategisk viktige bedrifter og kunnskapskilder kan vi i Norge miste kontrollen over vår økonomiske fremtid. For å unngå å komme i en slik situasjon må Norge føre en aktiv og målrettet næringspolitikk. Vårt viktigste konkurransefortrinn i en global økonomi er statens kapitalstyrke. Jeg vil minne om Fremskrittspartiets forslag til løsning, med et statlig strukturfond i størrelsesordenen 50 milliarder kr. Det kan være et av flere virkemidler som kan bidra til å støtte opp om private norske bedrifter som har behov for å øke sin finansielle styrke i forbindelse med omstruktureringer og oppkjøp. Et slikt fond må ha som mål å oppnå en avkastning som over tid minst er på linje med andre private industrielle investeringer, og har muligheter til å investere både i Norge og i utlandet i samarbeid med private eiere.

Jeg vil ta opp Fremskrittspartiets forslag referert i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har tatt opp de forslag han refererte til.

Olaf Gjødrem (KrF): Eg er veldig glad for at Regjeringa har fått gjennomslag for det meste av politikken sin og oppnådd betydelege forbetringar i organiseringa av verkemiddelapparatet, slik at tilbodet frå det offentlege til næringslivet på denne måten blir endå betre. Eg vil gje honnør til SV, som har vore så konstruktive og bidrege til at desse løysingane no får fleirtal. Det vil òg vera eit handfast bidrag i kampen mot arbeidsløyse, som Regjeringa òg har gjeve topp prioritet.

At verkemiddelapparatet er best mogleg tilrettelagt for eit framtidretta næringsliv, er av stor betydning for korleis me møter dei framtidige utfordringane til verdiskaping. Dette i sin tur er viktig i høve til den økonomiske politikken som fokuserer på arbeid til alle, vidareutvikling av det norske velferdssamfunnet, rettferdig fordeling og ei berekraftig utvikling. Skal me ha håp om å nå desse hovudmåla, er det avgjerande at me har eit sterkt og konkurransedyktig næringsliv med prioritet og fokus på kunnskap, teknologi og verdiskaping. På denne måten får me eit meir målretta verkemiddelapparat. Verkemidla spelar ei viktig rolle og skal fokusera på den tidlege fasen i livet til bedriftene og dessutan på internasjonalisering, forskning og kompetanseheving.

Det som er av stor betydning i høve til dei endringane me no har fått til i verkemiddelapparatet, er at me vil få styrkt fokus på gründerane og små og mellomstore bedrifter med stort vekstpotensial, og dermed set norske bedrifter betre i stand til å greia seg i den internasjonale konkurransen.

Det er fleire andre tilhøve som òg er av stor betydning for den internasjonale konkurransen, men eg vil særleg nemne kor viktig det er at rammevilkåra i størst mogleg grad må vera konkurransedyktige. Det er også langt frå uvesentleg at rammevilkåra er stabile over tid. Det vil i seg sjølv føra til at kostnader knytte til usikkerheit og omstilling blir reduserte. Konkurransedyktige og føreseielege rammevilkår er det viktigaste bidraget til eit lønsamt og nyskapande næringsliv. Dersom Noreg og norsk næringsliv skal kunna hevda seg og Noreg skal vera eit attraktivt land å investera i og driva verksemd frå, må dei samla rammevilkåra tåla internasjonal samanlikning. Då snakkar me meir konkret om skatte- og avgiftsvilkår, føreseielegheit, forskning og utvikling, tilgang på kvalifisert arbeidskraft og eit entreprenørvenleg regelverk. Når det er dette som har betydning for næringslivets evne til å hevda seg internasjonalt, meiner me at prioritering av betre rammevilkår for heile næringslivet er viktigare enn omfattande bedriftsretta støtte gjennom verkemiddelapparatet.

Eg vil gjerne leggja til her på bakgrunn av ein tidlegare replikk frå representanten Tveiten at denne regjeringa ikkje står for eit næringsnøytralt verkemiddelapparat. Det blei svart på dei replikkane – eg vil berre gjenta det – at me på område etter område går inn og vurderer selektive verkemiddel for å hjelpa bestemte delar av næringslivet. Eg vil ikkje at dette skal festa seg som eit stempel eller merkelapp på denne regjeringa og dei partia som står bak ho i Stortinget. Me ynskjer eit variert apparat til å støtta næringslivet i dei forskjellige fasane, og me er ikkje næringsnøytrale. Eg håpar me skal sleppa å høyra den skuldinga igjen, for den er grunnlaus.

Når det gjeld diskusjonen rundt kvifor norske bedrifter blir kjøpte av utlendingar, er denne problematikken meir nyansert enn det ein kan få inntrykk av i media. Ein kan nok undra seg over at det i 2002 blei investert 6 milliardar kr i norsk næringsliv, mens norske selskap same år investerte 43 milliardar kr i utlandet. Om dette går tilbake på at det ikkje finst gode nok prosjekt å inves-

tera i innlands, er usikkert, men det understrekar iallfall betydninga av å auka innovasjonsevna vår.

Det er viktig å vera bevisst på at innovasjonspolitikkk ikkje berre omhandlar dei offentlege verkemidla, men føreset samspel mellom både private og offentlege aktørar. Det er mange forhold som påverkar innovasjonsevna og den langsiktige konkurransevna til bedriftene, og sett i denne samanhengen er det offentlege verkemiddelapparatet berre ein av fleire faktorar. Ein heilheitleg innovasjonspolitikkk femnar breitt og inkluderer mange politikkområde, slik som t.d. skattepolitikkk, lønspolitikkk, arbeidsmarknadspolitikkk, konkurransepolitikkk, lover for intellektuell eigedomsrett, familiepolitikkk og forskingspolitikkk.

Det vil vera spesielt viktig at bedriftene sjølve evnar å tenkja nytt, evnar å utnytta moglegheitene som ligg i teknologien, til å velja gode strategiar og utvikla nye produkt, tenester, marknad og arbeidsformer. Utan at næringslivet sjølv trekkjer i denne retninga, får me heller inga utteljing i høve til konkurransevna. Dette er ikkje eit argument for ei ansvarsfråskrivning frå det offentlege. Rolla til det offentlege må vera å leggja til rette, motivera og fjerna hindringar og å hjelpa og utløysa privat energi gjennom sin politikkk. Dette er i seg sjølv ei utfordring som går på tvers av departementale strukturar og politiske område, og som er mindre avhengig av skiftande regjeringar og storting.

Globaliseringas effekt og innverknad på både økonomi og arbeidsplassar er irreversibel. Dette har ein klar effekt på innsatsfaktorar som kapital og arbeidskraft. I ein aukande globalisert økonomi aukar derfor den gjensidige avhengigheita mellom land og mellom bedrifter, ved at selskap i større grad handlar med kvarandre og i stigande grad eig kvarandre. For oss i Noreg, som blir karakteriserte ved at vi har ein liten, men open økonomi, er det av uvurderleg betydning at me er bevisste på å ha innovasjonsprosessar som vidareutviklar sunne konkurransefortrinn som bidreg til å gjera norske arbeidsplassar meir konkurransedyktige, motstandsdyktige mot utflyttingar og attraktive for investeringar. Det er viktig for oss å strekkja oss mot innovasjon i denne samanhengen om me skal ha noko som helst håp om å nå hovudmåla i den økonomiske politikken. For å oppfylle desse målsetjingane blir det ikkje berre stilt krav til eit sterkt og konkurransedyktig næringsliv, men òg til auka verdiskaping.

Ein framtidsretta næringspolitikkk må stimulera utnyttinga av ressursane på ein slik måte at det kjem neste generasjon til gode. Ei berekraftig utvikling må setjast i eit generasjonsperspektiv, og samtidig må me realisera berekraftstrategien gjennom dei regulære politiske plan- og budsjettprosessane.

Det er viktig at både nærings- og regionalpolitikken skal ha auka fokusering på innovasjon. Samtidig synest det riktig at Regjeringa legg til grunn at verkemiddelapparatet skal søkja å prioritera verksemda si inn mot forskning, kompetanseheving, ide-, utviklings- og kommersialiseringfasen og internasjonalisering.

Når det kjem til dei konkrete innretningane i forhold til verkemiddelapparatet, vil eg i dag ta for meg eit lite utval av desse.

Først lån-, tilskots- og eigenkapitalordningar og distriktsmilliarden.

Regjeringspartia og SV har bedt Regjeringa om å leggja fram ei vurdering av moglegheitene for desentralisering og forenkling av dagens ulike næringsretta låne-, tilskots- og eigenkapitalordningar. Det blir i denne samanhengen også bedt om å etablera regionale ordningar som skal tilføra norsk næringsliv meir midlar og gje større langsiktighet og meir regional styring enn i dag. Dette er eg fornøgd med.

Regjeringspartia og SV er også tilfredse med at finansieringa av det distriktsretta fondet er på plass. Og endå viktigare: Me er einige om at midlane får ei innretning som gjer at dei ikkje konkurrerer med private investorar og långjevarar, men at dei samtidig stimulerer til lønsam utvikling av gode prosjekt i distriktet. Dette betyr at midlane skal innrettast mot dei mest næringssvake områda, som er trua av avfolkning. Dette har stor betydning for å sikra sysselsetjing og busetjing i desse områda, noko som er eit satsingsområde for denne regjeringa.

Vidare er det semje om at det i samband med statsbudsjettet for 2004 skal løyvast ytterlegare 400 mill. kr til eit såkornfond med 100 mill. kr i tapsfond. Alt i alt er distriktsmilliarden eit svært viktig nærings- og distriktspolitisk grep.

Til slutt: I forhold til ein nasjonal innovasjonsplan er det av stor betydning at denne må gjelda for heile landet sett under eitt. Samtidig er det viktig at verkemidla blir tilpassa dei varierende behova som finst i dei ulike regionar og næringar. Me ser derfor fram til at Regjeringa i samband med statsbudsjettet for 2004 vil leggja fram ein omfattande handlingsplan for ein heilskapleg innovasjonspolitikkk.

Odd Roger Enoksen (Sp): La meg starte med å si at jeg i ulike sammenhenger, som bedriftsleder, som leder og som medlem av næringskomiteen og også som kommunalminister, har hatt nær kontakt med det offentlige verkemiddelapparatet på ulike måter. Jeg har lyst til å si at det gjøres en særdeles respektabel jobb av dem som er satt til å forvalte det offentlige verkemiddelapparatet. De har i løpet av relativt få år gjennomgått mange omorganiseringer av sin virksomhet. Man har opplevd relativt mange regjeringer og ulike regimer i løpet av få år, og man har opplevd betydelige budsjettkutt fra år til annet. Dette har man klart å takle, samtidig som man har gjennomført betydelige personellreduksjoner i de senere år. Og man har på toppen av det på samme tid klart å komme opp med mange og kreative forslag til hvordan man best kan tjene norsk næringsliv. Det er tross alt til sjunde og sist det som er jobben til det verkemiddelapparatet vi har.

Da å få beskjed fra Stortingets talerstol om at man skal slutte å snakke med sine foresatte, det burde man faktisk slippe. Tvert imot er det nå viktig at vi samler oss om å gi det verkemiddelapparatet som vi nå i løpet av dagen blir enige om at vi skal ha, rammebetingelser som gjør at de kan utføre den jobben som vi forventer at de skal utføre. Det innebærer at de både må ha økonomiske

virkemidler og en egenkapital som gir dette virkemiddelapparatet en base til å kunne gjøre jobben.

Jeg har registrert i debatten i dag at regjeringspartiene og SV begrunner salget av SND Invest med at SND Invest har investert penger på områder der man ikke burde gjøre det. Det er greit, det er jeg enig i. Men det er nesten ikke til å tro at man bruker den begrunnelsen for å selge. Det første en eier gjør hvis man er misfornøyd med sin leder eller sitt styre, er i det minste å gi tydelig beskjed om hvor man ønsker at pengene skal brukes. Nytt er ikke det, har man en mulighet til, det er å skifte både styre og ledelse i institusjonen. Jeg har opplevd få bedrifts-eiere som har begrunnet et salg med at ledelse eller styre ikke gjør det man ønsker at de skal gjøre. Da er det, ærlig talt, mer galt med eierne enn med dem som skal utføre oppdraget for eieren.

Det er forholdsvis bred enighet om selve organiseringen av virkemiddelapparatet som vi skal foreta i dag – iallfall til et visst punkt. Dette synes jeg er viktig av to grunner. For det første er det en betydelig omorganisering som blir gjort. Jeg har lyst til å si at næringsministeren trenger den støtten som han kan få fra et samlet storting, i forhold til den overordnede organiseringen for å gjennomføre dette, for det er en tøff og omfattende jobb som skal gjøres. Dernest er det viktig for norsk næringsliv at man har et så bredt flertall i Stortinget som mulig, slik at man har en trygghet for at de vedtak som blir gjort, kan komme til å stå seg over tid. Det er også viktig at næringslivet i den konkurransesituasjonen man lever i, har færrest mulig steder å henvende seg, slik at man slipper å bruke unødvendig tid på nettopp det å finne ut hvilken dør man skal velge for å få tilgang til de virkemidlene som man har behov for i ulike situasjoner.

Næringsministeren har til stadighet klaget over at verktøykassen hans er tom. Det er noe han må ta en betydelig del av ansvaret for selv. Når næringsnøytralitet og generelle rammebetingelser blir viktigst, og finansieringen av disse generelle rammebetingelsene, skattelettelser, skjer gjennom kutt i målrettede virkemidler, blir resultatet at man sitter med en tom verktøykasse. Jeg tror faktisk det ville vært en stor fordel om næringsministeren og Regjeringen først hadde skaffet seg verktøy, dvs. satt seg noen politiske mål, og så funnet ut hvordan man skal plassere verktøyet, eller organisert, istedenfor å gjøre det motsatte. Nå sitter næringsministeren der med en tom verktøykasse og tenker som så at hadde han nå hatt en skiftenøkkel, kunne han plassert den der og der og brukt den sånn og sånn. Målene først, deretter virkemidlene og til slutt organiseringen!

Nå er vi ikke i den situasjonen, og det er en mer eller mindre samlet komite som slutter opp om den modellen som nå er valgt. Men årsaken til at næringsministeren har kommet i den situasjonen, er den tro man har på næringsnøytralitetens velsignelse. Den politikken er feilslått. Man må satse målrettet for å løfte de områdene der vi har muligheter til å bli best, der vi har muligheter til å forbedre det vi allerede har gjort.

Til slutt vil jeg si i forhold til den organiseringen som nå gjennomføres, at det er viktig at man desentraliserer

beslutningsfullmakter og går videre på den veien som man har begynt på det området, at man desentraliserer organisasjonen i størst mulig grad for å være nærmest mulig brukerne, at man har fokus på innovasjon, sånn som også proposisjonen legger til rette for, og ikke minst at man har, som jeg har sagt tidligere, fokus på næringer der vi har muligheter til å lykkes, og at vi utvikler sterke distriktspolitiske virkemidler. Det er grunnen til at Senterpartiet fremmer forslag om å be Regjeringen utrede opprettelse av fem regionale investeringsfond, nettopp for å komme nær brukerne, nettopp for å ha det distriktspolitiske fokus som er nødvendig å ha. Jeg tar hermed opp det forslaget som Senterpartiet har fremmet.

Presidenten: Representanten Odd Roger Enoksen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ivar Kristiansen (H): At Senterpartiet vil fylle opp en slags verktøykasse med verktøy som for lengst er gått ut på dato, overrasker vel knapt noen her i denne sal. For det andre skjønnte jeg hentydningen fra Enoksen til undertegnede når han sier at statlige institusjoner må få lov å snakke med sine foresatte. Det er heller ingen som er uenig i eller overrasket over det. Men når statlige institusjoner driver en aktivitet som bærer preg av ren lobbying, er man nødt til av hensyn til hva som skal være tjenestevei, å si fra om at det bør være slutt.

Men så til denne kraftige støtten fra Senterpartiet til SND Invest. Den begriper jeg ikke, med den massive satsing de har foretatt i Oslo- og Akershus-regionen, kontra den durabelige motstand fra Senterpartiet mot å støtte Regjeringen og SV på 1 milliard kr i såkornfond, nasjonalt dekkende såkornfond. Hvordan kan Enoksen forsvare en slik handling?

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg trodde faktisk det var mulig å forstå ut fra mitt innlegg at jeg definitivt ikke er fornøyd med alt SND Invest har foretatt seg, og Senterpartiet har opp gjennom årene vært den fremste kritiker av investeringer både i Steen & Strøm og i andre selskap i indre Oslo. Det er en kritikk vi skal fortsette å framføre. Men det er faktisk langt derifra til å si at det bør føre til at man selger.

Problemet er jo nettopp at stortingsflertallet velger en måte å organisere virkemiddelapparatet på som gjør at den politiske innflytelsen reduseres for hver eneste dag. Det skal i større og større grad være fritt opp til virkemiddelapparatet å sette seg sine egne politiske mål. Det er en måte å drive politikk på som Senterpartiet er helt uenig i, og som vi ikke ønsker å gjennomføre.

Dernest, helt til slutt, med henvisning til det å fylle opp verktøykassen med verktøy som er gått ut på dato: I full spøk går det vel an å si at jeg tror skiftenøkkel kunne vært et hendig verktøy å ha for Ivar Kristiansen i mange sammenhenger.

Inge Ryan (SV): Representanten Odd Roger Enoksen er nok en av de dyktigste og ivrigste distriktspoliti-

kerne jeg vet om. Og jeg har et spørsmål til representanten, om han ikke er glad for at vi nå har fått opp ytterligere 500 mill. kr til de mest næringssvake områdene, som er truet av fraflytting, ved at vi frigjør penger ved salget av SND Invest. Det er mitt første spørsmål.

Det andre spørsmålet går på at representanten Enoksen sier at det er viktig å ha politisk innflytelse. Har man politisk innflytelse når man har 19 pst. av aksjene i Euroskilt eller 16 pst. av aksjene i Tusenfryd eller aksjer i Royal Caribbean Cruises? Er det områder der vi skal ha innflytelse, og har vi innflytelse når vi har så liten aksjepost?

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg er særdeles glad for at det har kommet 500 mill. kr til til distriktsfondet, eller distriktsmilliarden, som jeg gjerne fra denne talerstol kan innrømme at Inge Ryan har hatt et betydelig ansvar for er kommet på plass. Men desto mer må jeg si jeg er forundret over at SV ikke har støttet Senterpartiet i forslaget om å opprette fem regionale fond, som nettopp ville hatt det perspektivet at man hadde fått nærhet til brukerne. Man hadde fått et distriktpolitisk perspektiv på anvendelsen av disse fondene, noe som ville ha vært et betydelig løft for å tilføre Distrikts-Norge egenkapital. Jeg tror faktisk at det å lokalisere disse fondene regionalt og nær brukerne på den måten som Senterpartiet foreslår, ville ha ført til at man hadde unngått nettopp den type investeringer som Inge Ryan nå kritiserer, og som også Senterpartiet er kritisk til.

Olaf Gjerdrem (KrF): Eg har stor respekt for haldningane til Odd Roger Enoksen og Senterpartiet når det gjeld distriktpolitikk og òg næringsutvikling i næringssvake område. Men eg føler at innlegget hans blir litt for einsidig når han gjentek at denne regjeringa står for eit næringsnøytralt opplegg. Eg blir nokså oppgjeven når eg høyrer at han framleis ikkje ser innsatsen – trass i at Regjeringa har gjort eit heroisk og langvarig arbeid for å få ned renta, få ned kronekursen, styrkja dei generelle verkemidla, få kontroll på lønsutviklinga, og i tillegg til dette etablerer eit selektivt verkemiddelapparat som utgjer 3,1 mill. kr, pluss ein distriktsmilliard og ein halv ny milliard i distriktsutvikling – men kallar Regjeringa og regjeringspartia sin politikk næringsnøytral utan vilje og evne til å gå inn i spesielle prosjekt og styrkja dei som anten har spesielle problem, eller som treng sterke stimuli. Korleis kan det ha seg at Odd Roger Enoksen ser berre med det eine auga og kritiserer i staden for òg å sjå på dei meir selektive verkemidla som eksisterer?

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er mulig det fra tid til annen kan være tungt å høre det som er de faktiske forhold. Men jeg har ikke gjort noe annet i mitt innlegg enn å gjengi det som sies fra Regjeringens egne folk, finansminister, næringsminister, ulike talsmenn i denne sal. Næringsnøytralitet er viktigst, generelle rammebetingelser er viktigst, og det er faktisk ikke jeg som har innført begrepet «tom verktøykasse» – det er det næringsministeren selv som har gjort. Om næringsministeren har til

hensikt etter hvert å fylle opp denne verktøykassen, skal han få hjelp til det av Senterpartiet, for jeg tror det er nødvendig å ha mer enn én tanke i hodet. Man må ha konkurransedyktige rammebetingelser for norsk næringsliv, men det er også nødvendig å ha målrettede rammebetingelser, som gjør det mulig å utvikle de nye bedriftene, gjør det mulig å satse på forskning, gjør det mulig å satse på å bygge opp kunnskap og kompetanse i de bedrifter som skal utvikle seg og representere framtiden.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

May Britt Vihovde (V): St.prp. nr. 51 om verkemiddel for eit innovativt og nyskapande næringsliv er eit godt og viktig bidrag til betre tilrettelegging for nyskaping og internasjonalisering i næringslivet. Regjeringa har fått gjennomslag for det meste av sin politikk og oppnådd betydelege forbetringar i organiseringa av verkemiddelapparatet, som er eit av dei viktigaste offentlege tilboda til næringslivet. Verkemidla skal fokusera på den tidlege fasen av bedrifta sitt liv og på internasjonalisering, forskning og kompetanseheving. Dei endringane som Regjeringa no får støtte til, vil styrkja fokuset på gründeren og på små og mellomstore bedrifter med store vekstmoglegheiter. Dei vil òg setja norske bedrifter betre i stand til å greia seg i den internasjonale konkurransen.

Regjeringa har fått gjennomslag for sitt forslag om å endra organiseringa av verkemiddelapparatet. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, Eksportrådet og Statens veiledningskontor for oppfinnere blir i tråd med Regjeringa sitt forslag slått saman til ei ny innovasjons- og internasjonaliseringseinig. Eit fleirtal i denne sal går samtidig inn for at Norges Turistråd òg skal inn i den nye eininga. Det skal òg vurderast om andre relevante verkemiddeleinigar, f.eks. SIVA, på sikt skal innlemmast for å oppnå auka innovasjon i næringslivet. Venstre meiner at denne omlegginga vil gi enklare løysingar for bedriftene. Bedrifter og gründerar får no éin stad å venda seg når dei treng bistand frå det offentlege.

Eg er glad for at regjeringspartia og Sosialistisk Venstreparti er einige om at midlane i den såkalla distriktsmilliarden skal innrettast mot bedrifter lokaliserte i dei mest næringssvake områda, område som er trua av avfolkning. Det er mellom regjeringspartia og Sosialistisk Venstreparti òg semje om at det i samband med statsbudsjettet for 2004 skal løyvast ytterlegare 400 mill. kr til eit såkornfond for nyskaping og nyetablering. Dette er god Venstre-politikk og god politikk for småbedrifter og gründerar. Dette er eit godt eksempel på omstrukturering og betre tilrettelegging frå det offentlege.

Eg er glad for at det òg er semje om å halda ved lag Regjeringa si fullmakt til å selja SND Invest. Samtidig må eg seia at eg er overraska over Framstegspartiet sin plutselige iver for statleg eigarskap og mot privatisering. Dette er nye tonar frå Framstegspartiet.

Den aukande arbeidsløysa og næringslivets konkurransekraft står no i fokus. For oss i Venstre er det først og fremst stramt budsjett, låg rente og låg kronekurs som er resepten i kampen mot den aukande arbeidsløysa. Det er

dette som vil vera det beste bidraget til konkurranseutsett industri og eksportbedrifter. Men Venstre er like oppteke av at det kan bli skapt nye arbeidsplassar her i landet. Skal vi klara det, må vi skapa eit betre klima for gründerar og nyskaping. Difor er vi i Venstre veldig fornøgde med å vera del av ei regjering som no opprettar fleire regionale såkornfond for gründerar.

Framtidas næringspolitikk må vera ulik fortidas. Venstre vil gi rom for mennesket si skapande kraft, slik at det blir like naturleg å skapa sin eigen arbeidsplass som å finna ein plass innanfor det etablerte arbeidslivet. Det må vera ærefullt å tena pengar på å starta si eiga bedrift. Venstre vil gi grobottn for nyskaping og etablering, vi vil satsa på det ufødde næringsliv.

Nytt næringsliv er avhengig av samspelet mellom eksisterande næringar, kunnskapsmiljø og forskning. Venstre vil difor òg forenkla skjemaveldet, fjerna formuesskatt og delingsmodellen og tilpassa aksjelovas reglar for dei minste bedriftene. Dette er tiltak vi vil jobba for både i regjering og i storting i tida som kjem. Venstre meiner òg det ville vera riktig å innføra tidsavgrensa fritak for arbeidsgivaravgifta dei første 24 månadene etter etablering.

Næringslivets verdiskaping er grunnlaget for velferdsstaten. Venstres gründerpolitikk er difor ein politikk for å skapa, for så å dela.

Venstre vil støtta og stemma for dei forslaga i innstillinga som er fremja av våre kollegaer – regjeringskollegaer – frå partia Høgre og Kristeleg Folkeparti.

Presidenten: Da ble det gitt en stemmeforklaring.

Rita Tveiten (A): Arbeidarpartiet har stått for ein langsiktig næringspolitikk der det å ta i bruk staten sin kapital og befolkninga sin kompetanse og kreativitet har vore sentrale element for å få til verdiskaping i heile landet. I dag er det nettopp det som er temaet vårt.

Korleis laga klima for nyskaping? I ein tidlegare debatt har me her i salen utveksla synspunkt på det, m.a. ved å ta i bruk kunst som klimafaktor i nyskappingsarbeidet. Det må framhevast at design faktisk er produktutvikling i seg sjølv.

For dei som skal levera det meldinga etterspør, innovasjon og nyskaping, er det gledeleg at verkemiddelapparatet no skal framstå som meir samordna og enkelt å ta seg fram i. Her må ein fokusera sterkt på brukarane sine behov.

Ein nasjonal innovasjonspolitikkk må vera ein politikk for heile landet. Me som er etablerte i Distrikts-Noreg, treng samhandling med dei meir sentrale strøka, og omvendt. Sjølv om me er få innbyggjarar her i landet, er Noreg likevel eit stort og langstrakt land, og næringslivet har ulike utfordringar i ulike delar av landet. Næringsstrukturen varierer mykje. Det betyr at prioriteringar og dimensjonering av verkemidla må vera forskjellige. På denne bakgrunnen er det viktig at det vert stimulert til regionale forsøk innanfor ramma av den nye eininga for innovasjon og internasjonalisering.

Regjeringa peikar i meldinga på at i arbeidet overfor alle målgruppene skal verkemiddelapparatet leggja vekt på å fremja kvinner si deltaking i næringslivet, som er viktig for å skapa større mangfald og auka kreativitet.

Eit stort fleirtal i komiteen ber Regjeringa koma med konkrete framlegg for å oppnå målet om å få fram fleire kvinnelege etablerarar når Regjeringa skal leggja fram ein handlingsplan for ein heilskapleg innovasjonspolitikkk til hausten. I den samanhengen vil eg særleg peika på at viktige kvinnettverk kan bidra med innspel i denne prosessen for at ordningane skal treffa best mogleg og gje ønskt resultat. Det er mange som ventar spent på kva Regjeringa vil koma med.

Erfaringar frå andre land kan òg bidra. Italia har som krav på dette området at dersom ikkje den på førehand bestemte potten pengar går til kvinneretta tiltak, får ikkje verkemiddelapparatet bruka dei til andre føremål. Det vert fastsett mål, og resultatata vert målte opp mot dei. Det ser ut til å verka i Italia. Kanskje har me noko å læra der.

Det er positivt at sentrale delar av verkemiddelapparatet ute og heime no vert kopla betre saman. Eg vil nytta høvet til å minna næringsministeren på at han må finansiera desse tenestene på eit såpass høgt nivå frå staten si side at kravet til eigeninntening ikkje gjer desse tenestene for dyre for småbedriftene. Entreprenørskapsprogrammet som gjev innovative bedrifter rabatt hjå Eksportrådet, må absolutt vidareførast og eventuelt forbetrast.

Me må satsa særskilt på dei områda der me har best føresetnad for å lukkast. Desse områda er særleg det marine området, det maritime området og energisektoren. Fleirtalet i komiteen framhevar at vi treng ein næringslivsstrategi som avspeglar dette, og at prinsippet om næringsnøytralitet må vika til fordel for satsing på klart definerte mål. Eg ser fram til at næringsministeren tek seg tid til å kommentera dette særskilt før kvelden er omme.

Fleirtalet i komiteen har peika på at oppdrettsnæring er vurdert til å vera ei av dei norske næringane som har størst potensial. I dag manglar det privat investeringsvilje i fleire delar av næringa. Me må velja oss ut område der me sikrar at alle delane av produksjonskjeda er med. Det nyttar ikkje å satsa på å avla fram torskeyngel dersom det ikkje er pengar til å få i gang anlegg for matfiskproduksjon. Det nyttar heller ikkje med storsatsing på skjelnæringa utan at algegiftproblema vert løyste så langt råd er. Og det nyttar heller ikkje med storproduksjon utan at marknadsarbeidet vert tilpassa utfordringane.

Det er gledeleg at fleirtalet står bak framlegget om å be Regjeringa vurdere moglegheita for å etablere ein statleg garanti for driftskreditt for oppdrett av torsk og skjel.

Til slutt vil eg gjera næringsministeren merksam på at den medie- og kulturelterte industrien er den som veks raskast både i Europa og i USA. Her kan det koma mange nye arbeidsplassar som kan bidra til å ta heile landet i bruk. Det handlar om nyskaping og må oppmuntrast.

No gjeld det å få det til å skje.

Michael Momyr (H): Jeg har lyst til å starte med å takke saksordføreren for et grundig arbeid i en hektisk tid. Vi har hatt kort tid på det siste og avsluttende arbeidet her, men jeg sitter igjen med et inntrykk av at vi har fått gjort en grundig jobb og kommet i god kontakt med dem som har meninger i forbindelse med denne saken.

Saksordføreren sa at han har som ambisjon at han får høre et samlet næringsliv konkludere med at dette er bra, og han sa i sitt innlegg at det blir kanskje ikke slik, men at en sier det blir bedre. Jeg tror at det var en riktig konklusjon av Ryan, for næringslivet har regioner imellom og også innad i regioner ulike ønsker, ulike behov og ulikt syn på hva som er et godt virkemiddelapparat. Slik er det også bransjer imellom. Bransjene har ulike måter å tilnærme seg virkemiddelapparatet på. Men jeg er enig med Ryan i at næringslivet kommer nok til å konkludere med, når vi har gjort vårt vedtak i kveld, at det blir et betydelig hakk bedre. Vi får et system der næringslivet – bedrifter og gründere – får én dør å henvende seg til, fleksibelt og tilpasset.

Jeg merket meg en frimodig ytring fra representanten Grethe Fossli, som sa at jeg som trønderrepresentant – jeg antar at jeg inngår i det begrepet – har lovet arbeidsplasser i Trøndelag. Det tror jeg hun vanskelig kan dokumentere. Mitt poeng er ikke at det skal bli flere arbeidsplasser i virkemiddelapparatet. Mitt poeng er at vi skal få et virkemiddelapparat som fungerer slik at det etableres/skapes nye arbeidsplasser, nye bedrifter. Men jeg har også sagt, og vært med og forsterket det som står i proposisjonen, at de desentrale kompetansemiljøene som vi har, skal brukes for å utvikle hovedkontorfunksjonene i virkemiddelapparatet. I forbindelse med at SIVA, som har hovedkontor i Trondheim, muligens blir integrert i den nye enheten på sikt, er det viktig å understreke at den hovedkontorfunksjonen skal videreutvikles i samarbeid med det innovasjonsmiljøet vi har i den regionen knyttet til SINTEF og NTNU.

Dette med felles brukerfront er viktig. Nå høres ordet «front» kanskje litt krigersk ut, så jeg velger heller å si én dør. Vi foreslår, i et forslag som får flertall her i dag, at både Eksportrådet, Statens veiledningskontor for oppfinnere, SIVA, Turistrådet, SND og Forskningsrådets næringsrettede aktiviteter skal samarbeide i de forskjellige regionkontorene som SND har i dag. I dag er det 17. Hvis det nye apparatet på sikt kanskje finner ut at det er formålstjenlig å regionalisere på en annen måte, er det ingenting i forslaget som forhindrer det.

Jeg er glad for å konstatere at de enhetene som i første omgang nå skal integreres, både styre, ledelse og ansatte i disse enhetene, går aktivt og målrettet inn i prosessen. Jeg er også glad for å konstatere at det er stor enighet i enhetene om det som skal skje. Jeg er helt overbevist om at vi, som saksordføreren sa, får et næringsliv som når vi har gjort dette vedtaket og fått gjennomført det, vil si: Ja, dette ble bedre for oss.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det dagens debatt dreier seg om, er hvordan vi skal innrette og organisere alle våre næringsrettede virkemidler. Utgangspunktet er

St.prp. nr. 1, hvor vi setter kundene i sentrum. I slike debatter og i slike prosesser har mange en tendens til å sette seg selv i sentrum.

Virkemidlene er ikke til for seg selv, de er til for næringslivet. De er først og fremst et supplement til det grunnleggende, nemlig rammebetingelsene, og vi etablerer dem for å sikre bosetting, vi etablerer dem for at vi skal kunne ha levedyktige bedrifter i det ganske land. Det gleder meg derfor at næringskomiteens innstilling i realiteten ender opp i at et enstemmig storting slutter seg til det omfattende forslaget til omstrukturering av virkemidler. Etter mitt skjønn er det et forslag som peker fremover mot en ny tid.

Norge skal ligge i tet på viktige områder innenfor kunnskap, teknologi og verdiskaping. For å få dette til må vi sette enkeltmenneskets, enkeltbedriftenes, skaperkraft i sentrum. Regjeringen vil at Norge skal være ett av verdens mest nyskapende land. Det er vi ikke. Dette i seg selv vil ikke gjøre det, men det vil være et bidrag. Det er gründere, det er småbedrifter, og det er den etablerte industri og det etablerte næringsliv vi skal legge til rette for. Jeg har stor tro på at det vi skal vedta i dag, nettopp er det.

Vi er enige om å opprette ett sted å henvende seg til. Det skal gi brukerne en inngangsport til virkemidlene, og det skal være tilgjengelig kompetanse der. Den felles inngangsporten skal være på kontorer over det ganske land, i tillegg til de viktigste markedene utenlands. I tillegg skal virkemiddelapparatet benytte seg av tilgjengelig teknologi for å utvikle en interaktiv brukerorientert tjeneste på Internett.

Det er positivt at selve innretningen av virkemidlene blir bedre enn før. Innovasjon får en stadig sterkere betydning for vekst og velstand. Jeg er glad for at Regjeringen har fått tilslutning, som sagt, til å opprette en ny enhet for innovasjon og internasjonalisering. I den enheten skal virkemidlene til både SND, Norges Eksportråd, Statens veiledningskontor for oppfinnere og Norges Turistråd inngå. Denne enheten blir en spydspiss i arbeidet for å øke innovasjonen blant gründere og mindre bedrifter og får et stort ansvar for å bidra til å utvikle sterke og nyskapende eksisterende næringsmiljøer.

Enheten skal sette internasjonalisering svært høyt på dagsordenen. Bedrifter som ikke er internasjonalt konkurransedyktige, vil ikke overleve morgendagens marked. Eksport av norsk teknologi og overføring av teknologi til Norge, kompetanseflyt over landegrensene og profilering av Norge som et attraktivt land å investere i og reise til blir sentrale oppgaver.

Regjeringen vil til høsten komme tilbake med forslag til en særlov for hvordan vi i detalj skal organisere dette. Det blir for så vidt en krevende oppgave ved at vi skal implementere dette fortrinnsvis fra nyttår, og Stortinget får en betydelig oppgave med å gjøre disse tingene så raskt som mulig til høsten. Jeg registrerer imidlertid at det er et enstemmig storting som slutter seg til dette, og jeg kommer i morgen den dag til å prøve å sette sammen et interimsstyre som kan være gjennomføringskraften for at dette skal gå både raskt og smertefritt. Smertefritt i be-

tydningen det å fusjonere så forskjellige enheter som det her er snakk om, er en betydelig utfordring. Det er selskap som har forskjellige organisasjonsformer, som har sin etablerte kultur opparbeidet over tiår. Det å fusjonere disse fire er en betydelig oppgave. Jeg har imidlertid brukt lang tid på denne prosessen nettopp for at både ledelse, styre og ansatte i disse institusjonene skal oppleve det som fornuftig, slik at vi har en prosess som gjør at når vi endelig gjør dette, går det raskt og effektivt.

Helt til slutt: Det er selvfølgelig ikke riktig som det ble sagt fra representanten Enoksen – så vidt jeg husker – at virkemiddelapparatet selv skulle sette opp sine mål. Nei, på side 8 i proposisjonen, i boks 1.3, har vi i detalj gjort rede for hvilke hovedmål, hvilke fokusområder og hvilke prioriterte målgrupper vi skal ha, ikke bare for denne enheten, men for alle de enhetene som inngår i det totale virkemiddelapparatet. Det har Stortinget sluttet seg til, og det vil også ligge til grunn i den organiseringen vi nå skal gjennomføre.

Kjell Engbretsen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grethe Fossli (A): Næringsministeren har fått verktøykassa si i dag – med 18 rom i Norge og 38 i utlandet. Nå må han fylle rommene med verktøy, bl.a. penger, slik at det finnes midler innenfor den døra som vi nå har snakket så mye om. Dette kommer vi vel tilbake til bl.a. på fredag.

Så er lite spørsmål til næringsministeren av ren nysgjerrighet. I forbindelse med behandlingen av eierskapsmeldingen fremmet flertallet, som bestod av Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, SV og Senterpartiet, et forslag hvor vi bad næringsministeren om å utrede behovet for og organiseringen av regionale fond av betydelig størrelse knyttet til hver landsdel. Og vi sa at saken «bes lagt fram for Stortinget innen 1. februar 2003». Og så har vi ikke sett noe mer.

Jeg lurer på om næringsministeren kunne svare på hvor det er blitt av den utredningen.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Først i forhold til denne, jeg holdt på å si, evinnelige verktøykassa som Arbeiderpartiet har fått på hjernen: Det var et begrep jeg brukte i forbindelse med at Statoil var fratatt det verktøyet som arbeiderpartiregjeringen fratok dem, om direkte inngripen hva gjaldt å instruere om hvor ordrene skulle plasseres. Det verktøyet løftet Jens Stoltenbergs regjering, ved daværende olje- og energiminister Olav Akselsen, ut av verktøyskrinet, og ingen i denne sal har siden tatt til orde for å reetablere den verktøykassa.

Den andre verktøykassa, som gjelder virkemiddelapparatet, har nå, så vidt jeg kan se av den siste grafen jeg så, et nivå som er høyere enn den «verktøykassa» – for å bruke det begrepet – som hr. Stoltenberg ledet i den forrige arbeiderpartiregjeringen.

Når det så gjelder at representanten ikke har sett omtalt de fire regionale fond, vil jeg henviser til revidert nasjonalbudsjett, hvor vi foreslår opprettelse av fire fond, så vidt jeg husker, på 400 mill. kr til sammen, og som har 100 mill. kr i risikoavsetning.

Øystein Hedstrøm (FrP): I sitt innlegg var statsråden inne på organiseringen og innretningen av det offentlige virkemiddelapparat. Men det aller viktigste må jo være at vi får realisert de prosjektene som har den største verdien, og som har utviklingsmuligheter, enten de ligger på Dombås, Dokka, i Kirkenes, Hammerfest eller det indre Østlandet. Det må være punkt nr. 1. Det er ingen objektiv sannhet at en arbeidsplass i Brønnøysund er mer verdt enn en arbeidsplass i det indre Østlandet.

I det siste har statsråden gått inn for stor bruk av selektivitet, noe jeg trodde Høyre var imot, det kom i statsbudsjettet for inneværende år, altså en retting mot næringssvake områder. Vi fikk også noe med regionalitet nå i revidert nasjonalbudsjett, og så skal vi få en ny fondsinnspøyning på statsbudsjettet for neste år, rettet mot næringssvake områder.

Jeg vil minne om at ved behandlingen av eierskapsmeldingen etterlyste stortingsflertallet landsdekkende såkornfond, og kom med et pålegg til Regjeringen om å innføre dette. Når kan vi regne med at dette følges opp?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er klart at når en skal ha en debatt om virkemidlenes organisering, er det for så vidt naturlig at man kommer inn på innholdet i disse.

Nå dreier selve saken seg om organisering og hvilke fokusområder man skal ha. I tillegg er jeg enig med representanten Hedstrøm i at om en arbeidsplass ligger på Dombås eller Dokka – jeg husker ikke de sju, åtte andre stedene som ble nevnt – er den ene like mye verdt som den andre, det er en selvfølge.

Men så er det litt interessant at jeg blir kritisert for at man driver en selektiv næringspolitikk. For fem minutter siden ble jeg kritisert for at vi har en næringsnøytral næringspolitikk. Og så var det snakk om landsdekkende såkornfond, og man etterspurte når det kommer. Det kommer, men nå husker jeg ikke nøyaktig dato for fremleggelsen av statsbudsjettet, men det er i hvert fall den første uka i oktober, og der vil det være forslag om å etablere landsdekkende såkornfond med en ramme på 400 mill. kr og et tapsfond på 100 mill. kr.

Inge Ryan (SV): Jeg ønsker å stille statsråden et spørsmål i forhold til dette med tapsfond.

Jeg har hatt gleden av å ha en dialog både med regjeringspartiene og statsråden om tapsfond i forbindelse med forslaget om å tilføre distriktsmilliarden en halv milliard ekstra. Der står det at dersom det skulle vise seg at tapsfondet ikke er tilstrekkelig for å få brukt midlene på en skikkelig måte, så skal man tilføre ytterligere penger til tapsfond.

Kan statsråden bekrefte at dersom man ikke får brukt pengene i distriktsmilliarden på en operativ måte som

kommer distriktene til gode, på grunn av at tapsfondet er for lite, så vil statsråden sørge for at det avsettes ytterligere tapsfond som gjør at dette går greit?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er slik at på en del låneordninger og på en del såkornordninger må man avsette tapsfond, for like sikkert som man bevilger enten til såkorn eller til lån, så oppstår det tap. Det er bare å se på regnskapene for SND, så ser en veldig fort det. Og så er det slik at Stortinget på noen ordninger har satt 15 pst., og på noen ordninger har man 25 pst. Når man gjør opp dette i ettertid, viser det seg ofte at man ikke treffer akkurat den prosenten. Enkelte ganger blir det bedre, men i de fleste tilfeller blir det vesentlig verre. Da må Stortinget tilleggsbevilge.

Så til spørsmålet knyttet til om man skal gå inn tidligere her hvis man ikke blir kvitt pengene. Man har lagt seg på en standardprofil her, men det er klart at hvis det skulle vise seg at det vil være begrensende for å gjøre investeringer i den risikoprofilen som må avleires etter at man har 25 pst. tapsfondsavsetninger, vil Regjeringen, som det står i innstillingen, måtte komme tilbake til det, og det vil jeg selvfølgelig måtte følge opp.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det kan vel muligens være en trøst for næringsministeren at det er folk før ham som har sagt: «Til lags å alle kan ingen gjera» – som et lite apropos til hans hjertesukk.

Jeg vil gjerne utfordre næringsministeren når han sier at virkemidlene ikke er til for apparatet i seg selv, men for næringslivet. Det er ganske selvsagt. Men hvis virkemiddelapparatet vårt skal være i stand til å gjøre en jobb for næringslivet, må man utrustes på en måte som gjør det mulig. Og da er mitt konkrete spørsmål: Vil næringsministeren legge til rette for at bl.a. egenkapitalsituasjonen i virkemiddelapparatet blir tilfredsstillende, slik at man kan tiltrekke seg privat kapital der det er et supplement, og slik at man har en tilstrekkelig finansieringsbase for å klare sine oppgaver? Når jeg spør om dette, er det fordi omorganiseringen – bl.a. av Argentum – fører til at bokført egenkapital i disse selskapene kommer til å bli redusert betydelig.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Vi må etablere denne nye enheten med de virkemidler som skal til, og så håndtere det som er et nødvendig supplement til egenkapital. Det gjør vi stort sett gjennom såkornordningen.

Jeg har inntrykk av at det geografisk varierer veldig med hensyn til hvorvidt man greier å nyttiggjøre seg de bevilgningene det offentlige har gitt, som jo skal matches med private midler. Noen regioner har greid det veldig bra. De vil nå kunne få nye midler, mens de som på en måte ikke har greid å bruke opp det de har, vil måtte vente med å få påfyll.

Når det gjelder Argentum og hvorvidt balansen endres i forhold til SIVA, kan jeg ikke forstå at det vil bety én krone mer eller én krone mindre i egenkapital til én norsk bedrift. Det at vi nå organiserer dette på den måten som Grete Knudsen foreslo i forrige periode – som jeg den

gangen var enig i, men som jeg vet Arbeiderpartiet da var uenig i – tror jeg er særdeles hensiktsmessig.

Grethe Fossli (A): Jeg ble veldig overrasket over det svaret jeg fikk fra statsråden.

Da vi jobbet med denne saken og jeg tok fram dette forslaget, skrev vi noen positive merknader nettopp om det som stod i revidert nasjonalbudsjett. Men så bad jeg regjeringspartiene i komiteen sjekke om det som stod der, svarte til dette forslaget. Jeg fikk et benektende svar, og da trakk vi våre positive merknader og skrev at statsråden ikke hadde fulgt opp. Hvem har rett? Det vil jeg gjerne ha svar på.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg husker ikke alle formuleringene i den stortingsmeldingen som vi behandlet for et års tid siden. Så vidt jeg minnes, var det imidlertid snakk om regionale såkornfond, uten angivelse av tall. Men jeg vet eksakt at vi i revidert nasjonalbudsjett har foreslått å opprette fire fond på til sammen 400 mill. kr, med et tapsfond på 100 mill. kr.

Det kan godt tenkes at noen av forslagsstillerne den gangen hadde andre ambisjoner når det gjaldt størrelser. Men så vidt jeg har forstått, står det i innstillingen fra finanskomiteen til revidert nasjonalbudsjett at man vil slutte seg til det Regjeringen har foreslått på dette punkt.

I tillegg fremgår det av den innstillingen vi behandler i dag, at det til høsten vil bli opprettet et nytt landsdekkende såkornfond, men med distriktsprofil.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Inge Ryan (SV): Jeg har behov for å kommentere Senterpartiets forslag nr. 17 litt, et forslag som også representanten Enoksen var inne på. Jeg tror han var litt overrasket over at SV ikke støtter det forslaget.

Jeg har forståelse for at man er overrasket over det, fordi vi i SV er meget positive til den type tenking som Senterpartiet går inn for i forslag nr. 17. Man foreslår å bygge opp tunge, regionale fond med betydelig kapital, slik at man får både mer langsiktighet og mer makt og myndighet flyttet ut i regionene.

Grunnen til at vi ikke stemmer for dette forslaget – og dette er en stemmeforklaring, president – er at vi har et tilsvarende forslag sammen med regjeringspartiene, der vi ber om å få utredet dette med regionale fond. Derfor blir det unaturlig og feil av oss å gå inn for et forslag som på en måte har konkludert før man har gjort utredninger på en grundig måte.

Helt til slutt vil jeg kommentere SND Invest litt mer, siden det har fått så stor oppmerksomhet i debatten – sjøl om det overhodet ikke var en del av innholdet i proposisjonen, slik den kom fra Regjeringa. Som ny i nasjonalforsamlinga er jeg overrasket over at man ett år vedtar å selge SND Invest og setter regjering og departement i arbeid med en slik jobb, og at det så like før man skal sette vedtaket ut i livet – og gjøre det som Stortinget har be-

stemt – kommer et forslag i Stortinget om at man skal reversere hele prosessen. For meg blir det en merkelig måte å jobbe på. Jeg syns Stortinget kommer i et dårlig lys ved å anvende den type arbeidsform. Det er også en av årsakene til at vi syns at SND Invest bør selges, i tillegg til de argumentene som jeg har framført tidligere i debatten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 10.

(Votering, se side 3438)

S a k n r . 1 1

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Sylvia Brustad, Bjørgulv Froyn og Grethe Fossli om nasjonalt eierskap i energimarkedet og forlengelse av fristen for Statkrafts pålagte salg (Innst. S. nr. 289 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:114 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Arbeiderpartiet, 5 minutter til hver av de øvrige gruppene og 5 minutter til statsrådene.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Inge Ryan (SV) (ordfører for saken): Vi skal i dag behandle en sak som er ganske komplisert og ganske sammensatt.

For det første handler saken om kapitaltilførsel til Statkraft, ønsket om å tilføre Statkraft en kapital på 10 milliarder kr. For det andre handler den om konkurransesituasjonen i det nordiske kraftmarkedet, den handler om dette med eierskap, hvordan vi skal organisere det framtidige eierskapet i norsk kraftbransje, og sist, men ikke minst, handler den om den beslutningen som Konkurransetilsynet har tatt i forhold til å pålegge Statkraft å selge seg ut for å få lov til å foreta nye oppkjøp.

Dessverre har jeg fått svært kort tid til innlegget mitt, så jeg må gå over til kort å presentere SVs syn i denne saka.

SV har alltid vært svært opptatt av at vi skal ha et sterkt offentlig eierskap over kraftsektoren i Norge. Vi har historiske tradisjoner fra like etter 1900-tallet, i forhold til at man har vært opptatt av at vi skal ha en offentlig kontroll og et offentlig eierskap over norske vannkraftressurser. Således har vi gjennom mange år fått bygd opp mange sterke offentlige miljøer, og Statkraft har etter hvert framstått som det desidert sterkeste vi har i Norge, men det er også sterke miljøer rundt omkring i fylker og sammenslutninger mellom kommuner.

Det vi imidlertid opplever, er at en rekke kommuner – også fylkeskommuner – på grunn av trang økonomi velger å selge seg ut fordi de er nødt til å ha penger for på en måte å kunne finansiere de kostnadene som velferdsstaten krever av dem. Derfor kommer vi i en situasjon der det må være noen kjøpere på markedet når det er noen selgere der.

Det at Statkraft får styrket sin kapital slik at de får mulighet til å kjøpe opp, syns vi i SV i utgangspunktet er bra, for det er med på å sikre offentlig eierskap over vannkraftressursene. Derfor er vi positive til at Statkraft får 10 milliarder kr, slik at de har mulighet til å gjøre det, særlig etter at de i tidligere år fra statens side har vært behandlet altfor tøft i utbyttepolitikken. Men det å gi Statkraft 10 milliarder kr gjør vi i SV med en viss bismak. Grunnen til at vi gjør det med en viss bismak, er at vi vet at i denne salen fins det partier som ønsker å delprivatisere og privatisere Statkraft. Fremskrittspartiet har vært veldig tydelig på det, Høyre har ikke vært så tydelig på det, men i ulike sammenhenger har det i hvert fall vært antydning også fra partiet Høyre at man kunne tenke seg å delprivatisere Statkraft. Dermed kan vi stå i fare for at ved at vi er med på å stimulere Statkraft gjennom å gi dem penger til å kjøpe opp kommunale og fylkeskommunale e-verk, kan det i neste runde føre til at vi får et veldig sterkt Statkraft som et flertall i det norske storting en gang i framtida vil selge, og da blir fallhøyden utrolig stor. Derfor foretar vi denne kapitaltilførselen til Statkraft på 10 milliarder kr med en bismak, for vi vet ikke hva som skjer om fem år, om ti år eller om femten år.

Vi hadde heller ønsket oss en del flere offentlige miljøer enn bare Statkraft. Vi hadde kunnet tenke oss å jobbe fram mot at vi hadde fått flere tunge, offentlige energiaktører rundt omkring i landet – gjerne noen i Nord-Norge, i Midt-Norge, på Vestlandet osv. Og vi håper at det er mulig å komme tilbake til Stortinget med en sak der vi kan få drøftet dette på en grundigere måte enn bare gjennom et Dokument nr. 8-forslag.

Jeg tror det er helt nødvendig og viktig i tida framover, når vi vet at salg vil foregå – det vil komme konsekvenskraft inn, og en rekke andre ting vil skje innenfor den norske kraftbransjen – at Stortinget har en grundig drøfting av hvorledes vi skal håndtere dette, slik at vi sikrer de nasjonale vannkraftressursene på offentlige hender også i framtida.

Så vidt jeg har skjønnet, har det foregått en del diskusjoner den siste tida i forhold til om hovedbiten i dette forslaget – altså om Statkraft skal få 10 milliarder kr eller ikke – skal få flertall.

Jeg vil ta opp de forslagene som SV har fremmet sammen med andre partier.

Presidenten: Representanten Inge Ryan har tatt opp de forslagene han refererte til.

Grethe Fossli (A): Et viktig skille mellom Arbeiderpartiet og Regjeringen er at vi i Arbeiderpartiet mener det er viktig å føre en aktiv næringspolitikk. Dette gjelder på alle områder, det være seg reiseliv, maritim sektor,

energisektoren osv. Vi vil ikke sitte med hendene i fanget og se at næringslivet sliter. Vi vil skape og legge til rette for vekst i Norge. Kraftsektoren er en viktig næring som forvalter norske naturressurser og betydelige økonomiske verdier i kraftanlegg og overføringsforbindelser.

Kraftforsyningen i Norge er underlagt omfattende samfunnsmessig styring, bl.a. gjennom et betydelig offentlig eierskap. Arbeiderpartiet mener det er minst to grunner som taler for et fortsatt offentlig eierskap i kraftsektoren.

For det første bidrar offentlig eierskap til å sikre nasjonalt eierskap. Dette er viktig, fordi det sikrer at hovedkontorer, beslutninger og andre strategiske funksjoner blir i Norge. Offentlig eierskap bør etter Arbeiderpartiets mening brukes for å sikre nasjonal forankring av viktige selskaper i Norge, og dette er begrunnelsen for det statlige medeierskapet i f.eks. Telenor, Statoil og Hydro. For det andre er offentlig eierskap viktig, fordi det bidrar til å sikre fellesskapet inntekter fra den ekstra avkastningen som er knyttet til eierskap til naturressurser, den såkalte grunnrenten. Dette er begrunnelsen for at staten har betydelige eierandeler i olje- og gassforekomstene, og det er en begrunnelse for offentlig eierskap til kraftressursene.

Arbeiderpartiets mål er at vi minst skal ha ett norsk selskap som kan være en betydelig aktør i den europeiske kraftindustrien, i tillegg til at vi mener at også regionale norske selskaper må spille en rolle innenfor det nordiske kraftmarkedet.

Et sterkt Statkraft er avgjørende for at Norge skal hevde seg i nordisk og europeisk kraftforsyning. Statkraft ble i 2001 tilført 6 milliarder kr i ny egenkapital for å delta i den pågående restrukturering av kraftnæringen i Norge og Europa. Statkraft har vokst, men er fortsatt liten i nordisk sammenheng. Derfor mener Arbeiderpartiet vi må fortsette prosessen med en finansiell styrking av foretaket. Statkrafts styre har selv sendt et brev til næringsministeren og pekt på at bortfallet av statsgarantier for nye lån etter endringen av lov om statsforetak i 2002 vil svekke selskapets konkurransekraft i årene framover. Dette nødvendiggjør etter vår vurdering kapitaltilførsel nå for å sikre fortsatt vekst. Statkraft venter, etter hva jeg forstår, fortsatt på svar fra næringsministeren.

Er Regjeringens strategi at Statkraft ikke skal få lov til å vokse, ikke i Norge og ikke i utlandet?

Regjeringen tømmer selskapet for kapital, den svarer ikke på Statkrafts søknad om mer kapital, og som om ikke det er nok, fatter statsråd Norman vedtak som nekter Statkraft å vokse i Norge. Regjeringen nekter altså sitt eget selskap å kjøpe seg opp i Norge og sikre at grunnrenten også for framtiden forblir i Norge. Hva skal oljepengene brukes til?

Til slutt noen ord om energiselskapet Hafslund. Vi mener det er galt av Oslo kommune å legge opp til et salg. Kommunens eierandeler i Hafslund gir langsiktige inntekter, og dessuten er Oslo kommunes eierskap en del av et omfattende eierskap fra mange norske kommuner som til sammen er helt avgjørende for å sikre nasjonalt forankrede kraftselskaper i Norge.

Arbeiderpartiet legger til grunn at Regjeringen vil bidra til å sikre en norsk løsning for Hafslund, slik energiministeren har gitt uttrykk for. Nå finnes det flere mulige løsninger, men en av dem er at Statkraft kommer inn på eiersiden. Viktigst er det at det fortsatt blir på norske hender.

Jeg tar med dette opp de forslag Arbeiderpartiet står alene om, eller står sammen med andre om i innstillingen.

Presidenten: Representanten Grethe Fossli har tatt opp de forslag hun refererte til.

Silja Ekeland Bjørkly (H): Næringsdepartementet har fått en søknad fra Statkraft om å få tilført mer kapital. Denne søknaden er for tiden til behandling. Siden det er ganske kompliserte spørsmål som skal håndteres i den sammenheng, ser Høyre det som helt naturlig at departementet får fortsette prosessen med å vurdere søknaden. Nærings- og handelsministeren har i brev til komiteen redegjort for at Stortingets mål for selskapet, slik det fremgår av eierskapsmeldingen som ble vedtatt i fjor, vil bli vektlagt. Jeg synes det er ganske overraskende at enkelte partier – faktisk opptil flere, viser det seg – i denne sal på bakgrunn av et Dokument nr. 8-forslag er villig til å bevilge hele 10 milliarder kr til et selskap uten en eneste utredning eller forutgående vurdering.

Høyre mener det ikke er en oppgave for staten å kjøpe Oslo kommunes aksjer i Hafslund ASA. Jeg trodde faktisk at tanker om den type statsaktivisme tilhørte fortiden. Heldigvis er det ikke flertall for dette forslaget om fordums eierskapsstruktur i kraftmarkedet.

Høyre mener det ikke finnes noen gode begrunnelser for å si at økt statlig eierskap er viktig for å sikre nasjonal kontroll. Kommuner, fylkeskommuner og staten eier allerede 85 pst. av kraftproduksjonen. Det utenlandske eierskapet er svært marginalt. Jeg vil også minne om at det er norske interessenter som har lagt inn bud på Oslo kommunes aksjer i Hafslund ASA. Dette vil jo langt på vei møte forslagsstillernes ønske om et sterkere nasjonalt eiermiljø.

Samtidig har nasjonaliteten på eierskapet mindre betydning for nasjonal verdiskaping og kontroll. Skal vi sikre verdiskaping i kraftsektoren og nasjonal kontroll med naturressursene, er det rammevilkårene for kraftproduksjon og det regelverket som styrer kraftsektoren, som teller tyngst. Lokalt og nasjonalt forankret eierskap kan likevel ha betydning for langsiktig industriutvikling. Høyre mener det er andre virkemidler som er viktigere for å sikre gode nasjonale eiermiljøer, ikke bare innen kraftsektoren, men også i andre deler av næringslivet. Gjennom et godt skattesystem kan vi gi norske eiere like vilkår som deres konkurrenter i andre land. Dette er avgjørende for at vi skal sikre nasjonalt eierskap.

Regjeringen har allerede fjernet dobbeltbeskatningen på aksjeutbytte. I tillegg har Regjeringen som målsetting å redusere formuesskatten. I Skauge-utvalgets innstilling finner vi også flere forslag som går ut på å sikre norsk eierskap, både innen kraftsektoren og innen andre sektorer.

På grunn av konkurransesituasjonen på Arbeids- og administrasjonsdepartementet Statkraft å selge seg ned i selskapene Hedmark Energi og E-CO som betingelse for å kjøpe seg opp i Agder Energi. I tillegg påla Regjeringen Statkraft å selge seg ned i Trondheim Energiverk. Vurderingene ble gjort etter internasjonalt anerkjente prinsipper for vurdering av relevante markeder i konkurransesaker. Formålet er å sørge for at forbrukere kan være sikre på at et selskap ikke skaffer seg monopolprofitt på forbrukernes bekostning. Avgjørelsen ble tatt på grunnlag av konkurranseloven, og Høyre finner derfor ingen grunn til å støtte forslaget om at Regjeringen skal se på dette på nytt på bakgrunn av den nye konkurranseloven som Stortinget har vedtatt.

Jeg finner det ganske underlig at de partier som skrek høyest i vinter om at strømprisene var for høye, er de samme som nå gjør det de kan for å svekke konkurransen og gi enkeltbedrifter bedre muligheter til å få en dominerende posisjon i markedet. Det at vi fikk konkurranse på dette markedet, har jo tross alt ført til at vi har fått betydelig lavere kraftpriser. Skal vi sikre lavest mulig strømpriser i fremtiden, forutsetter det at vi lar vanlige konkurransemekanismer råde. Høyre vil ikke være med på forslag som kan gi høyere strømpriser til folk flest og til næringslivet. Det vil ramme kraftintensiv industri og dem som har minst fra før, hardest.

Til nå har det stort sett vært bred politisk enighet om at vi skal frita norsk industri for elavgift, for å sikre dem gode konkurransevilkår. Regjeringen har nylig lagt frem et forslag som sikrer alt næringsliv fritak for elavgift. I en vanskelig tid for norske konkurranseutsatte arbeidsplasser og bedrifter er det leit å se at flere partier er beredt til å stemme for et forslag som kan gi høyere strømpriser. Konkurransesatte bedrifter trenger bedre rammebetingelser, ikke høyere kostnader.

Helt til slutt vil jeg ta opp det forslaget som Høyre og Kristelig Folkeparti står sammen om, og som er inntatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Silja Ekeland Bjørkly har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Oystein Hedstrøm (FrP): Før jeg begynner på mitt ferdigskrevne manus, må jeg kommentere representanten Ekeland Bjørklys innlegg med påstanden om at strømprisene vil øke. Vi har nå et fritt kraftmarked. Energiloven ble behandlet i 1990, og det er ikke størrelsen på et energiselskap som avgjør strømprisene, det er tilbud og etterspørsel i markedet. Så enkelt er det.

Forslaget som Stortinget behandler, tar for seg utviklingen av det nasjonale eierskapet til energiressursene i Norge generelt, og eierskapet til Hafslund spesielt.

Fremskrittspartiet deler mye av den bekymring som forslagsstillerne redegjør for i forslaget. Vi mener også det er viktig at man benytter noe av statens kapitalstyrke til å sikre på norske hender en del industrilokomotiver utgått fra Norge. Selv i bransjer hvor Norge har naturlige fortrinn, mangler de helt nødvendige utviklingsmuligheter. Dette er spesielt. Et slikt område er kraftsektoren,

med de store muligheter særlig vannkraften i form av fornybar energi kan gi oss.

I en alvorlig og viktig situasjon, med store utenlandske aktører i en oppkjøpskonkurranse, går debatten her hjemme mest på Statkrafts størrelse i forhold til markedet. For at energisektoren fortsatt skal være et av de solide fundamentene i norsk næringsliv, må denne debatten gis nye dimensjoner. For å videreføre et betydelig norsk eid innslag i energibransjen er det helt nødvendig at vi har noen store selskaper som kan måle seg med store nordiske og europeiske selskaper. Internasjonaliseringen av kraftmarkedet gjør det svært viktig å sikre nasjonal kontroll over norske kraftressurser og norsk kompetanse.

Jeg vil kommentere noen av Fremskrittspartiets forslag i en sammenheng, nemlig forslaget om at en kapitaltilførsel på 10 milliarder kr. for inneværende år og det om å gi Regjeringen fullmakt til å omdanne Statkraft til et aksjeselskap.

Fremskrittspartiet mener det er flere gode grunner til at Stortinget bør støtte en tilførsel av kapital til Statkraft i den nåværende situasjon. Skal statforetaket utvikle seg til en viktig aktør i det nordiske og europeiske marked, må det være en målsetting at selskapet blir omdannet til et aksjeselskap. Under næringskomiteens høring om saken redegjorde Statkrafts representanter for foretakets strategi. Her ble det understreket at det er uaktuelt å utvide selskapets kraftproduksjonsportefølje i Norge.

De tre hovedpilarene i selskapets strategi er en god finansiell plattform og kredittrating i tillegg til en konsolidering og mulig reduksjon av eierposisjon i Norge med en ekspansjon i Europa. En styrking av Statkrafts kapital-situasjon mener vi er en viktig forutsetning for den omdanning til aksjeselskap som Regjeringen la opp til i eierskapsmeldingen, og som Stortinget behandlet i fjor. En omgjøring til aksjeselskap vil bidra til en større grad av langsiktighet i selskapets strategiske disposisjoner, gjennom mer forutsigbarhet i utbyttepolitikken og avkastningskravene.

Det er bare å konstatere: Regjeringen har vist liten handlekraft i denne saken. Da Stortinget i juni i fjor påpekte behovet for å vurdere alle sider ved omdannelse til et aksjeselskap, inkludert de samfunnsmessige oppgaver foretaket er pålagt, ble det forventet av stortingsflertallet at dette arbeidet ble prioritert fra Regjeringens side. Det har nå gått et år siden eierskapsmeldingen ble behandlet, uten at Regjeringen har fremlagt en proposisjon, eller i det minste en plan for hvordan denne omdanningen skal skje. Det er svært skadelig for Statkraft, som befinner seg i et dynamisk marked, når det ikke har en større visshet om fremtidig eierskapsstruktur. Det er det som er saken.

Det er et ønske fra Statkraft å bli målt på linje med andre i samme bransje. Man ønsker å være et ordinært aksjeselskap, selv om eierstrukturen med 100 pst. statlig eie er den samme. Vi følger opp med et forslag i tråd med dette, nemlig å omdanne Statkraft til et aksjeselskap.

Vi har også et forslag som går lenger, som inkluderer børsnotering og et innslag med 30 pst. privat eierskap. Vi

mener nemlig at et spredt eierskap vil gi klarere styrings-signaler og bidra til at Statkraft kan utvikle seg ytterligere. Den internasjonale utviklingen går i retning av færre og større selskaper i kraftsektoren, og dette er det viktig at vi nå får fulgt opp, mener Fremskrittspartiet.

Til slutt vil jeg ta opp forslagene fra vårt parti, referert i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har tatt opp de forslag han refererte til.

Olaf Gjødrem (KrF): Den saka som me har til hand-saming her i dag, er forlenginga av ei spesiell sak som blei aktualisert gjennom Oslo kommunes planlagde sal av aksjane sine i energiselskapet Hafslund ASA.

I førre veke fekk me første episode, då fleirtalet på Stortinget heilt utan lovteknisk førearbeid og utan legalitetskontroll vedtok ei endring med uviss verknad i konkurranseavgjevinga. I denne episoden av serien, som me kan kalla Lex Hafslund, er det Arbeidarpartiet som fremjar fem forslag som har vore gjenstand for omfattande debatt, og som i seg sjølv stiller oss overfor utfordringar av heilt andre dimensjonar enn Oslo kommune sitt eventuelle sal av eigardelen sin i Hafslund.

På den eine sida er det lovverket. Den endringa som blei gjord sist veke, har som føresetnad at me har eit vel-fungerande overføringssystem til dei nordiske landa. Det har me ikkje enno. I periodar er det flaskehalsar som gjer at omsetnaden av elektrisitet møter hindringar.

Men så til representanten Hedstrøms siste innlegg, der han påstod at me har fri konkurranse i Noreg. På grunn av at me har liten alternativ kapasitet når det gjeld konkurrerende energi på den norske marknaden, er det ikkje fri konkurranse i Noreg i dag. Det er ein veldig viktig føresetnad. Å innskrenka konkurransen i denne situasjonen vil gå ut over kundane og gje dyrare elektrisitetsprisar. Dette bekymrar tydelegvis ikkje fleirtalet på Stortinget. Konkurransetilsynet påla som kjent Statkraft å selja seg ut av tre kraftproduksjonsselskap etter at Statkraft kjøpte seg opp i Agder Energi, i sterk konkurranse med ein annan norsk regional energiaktør, Lyse Energi, som etter mi vurdering burde ha fått anledning til å utvikla seg som ein sterk regional aktør i konkurranse med Statkraft.

På den andre sida verkar det som om fleire av forslaga frå Arbeidarpartiet ikkje har som mål å halda Hafslund på norske hender, men å gjera Statkraft større og sterkare på den innanlandske marknaden enn dei allereie er. Dette gjeld både forslaget om å tilføra meir egenkapital til Statkraft, å forlengja fristen for nedsal i Hedmark Energi og Trondheim Energiverk og endringa i konkurranseavgjevinga som eg tidlegare har referert til.

Det er freistande å spørja om forslagsstillarane verkeleg meiner at Statkraft skal bli ein endå sterkare innanlandsaktør, gjeve at føremålet med forslaget er å hindra at Hafslund hamnar på finske hender. Korleis vil ein då laga eit opplegg som openbert favoriserer Statkraft? Me veit jo f.eks. at det er tre andre nasjonale interessentar inne i biletet som kjøparar av kraftproduksjonsdelen i Hafslund.

Eg meiner det ville vera klargjerande dersom fleirtalet i komiteen avklara om det var ei styrking av Statkraft, eller om det var nasjonal eigarskap som var føremålet med dette forslaget. Det hadde òg vore interessant å få vita kva dei ulike partia som i dag støttar forslaget frå Arbeidarpartiet, kvar for seg meiner om Statkrafts rolle på energisektoren. Eg er dessverre redd for at me ikkje får noko svar på dette i dagens debatt. Me veit at Statkraft har levert ein søknad om å få tilført meir egenkapital. Me vil lata departementet taka den tida det treng for å avklara dei nødvendige forholda for å handtera søknaden frå Statkraft når det gjeld dette, om kapitaltilførsel er aktuelt, og eventuelle vilkår for bruken av denne kapitalen, innanlands eller utanlands.

Kristeleg Folkeparti er interessert i ein størst mogleg grad av nasjonal kontroll over kraftproduksjonen, men me ser det ikkje som noko hovudpoeng at Statkraft skal bli så mykje større enn dei er i dag innanlands.

Nasjonal eigarskap blir ikkje sikra gjennom lovendingar og ikkje utgreidde forslag som nærast blir vedtekne over bordet, men gjennom eit breitt politisk samarbeid for å skapa rammevilkår som gjer den norske kraftsektoren interessant for norske investorar. Me er gjerne med på ein slik prosess, men panikklovgeving har aldri skapt rammevilkår som skapar ei slik interesse, snarare tvert imot.

Odd Roger Enoksen (Sp): Senterpartiet er for et sterkt offentlig eierskap i energiforsyningen. Men vi er også for et mest mulig spredt eierskap. Og det er vel ingen grunn til å legge skjul på at vi ikke har vært spesielt begeistret for alle de kommunene som har latt seg lokke til å selge sine kraftverk. For oss er det ingen målsetting å gjøre Statkraft størst mulig på innenlandsmarkedet. Vi ønsker et spredt eierskap. Men samtidig vil jeg tilføye at som et alternativ til å komme i en situasjon hvor de kraftverk som tross alt kommer på salg, blir kjøpt opp av utenlandske selskap, er det å styrke Statkraft et godt alternativ, også for oss, og om nødvendig også gjennom endringer av konkurranseavgivningen, slik at man i større grad kan se det nordiske markedet under ett. Jeg er heller ikke av dem som tror at Statkraft vil kunne opptre som monopolist i et marked og dermed fastsette energiprisene.

Vi vil på denne bakgrunn ikke avvise egenkapitaltilførsler til Statkraft dersom det er nødvendig. Men det må faktisk være på et grunnlag hvor det for det første er et ledd i en helhetlig strategi for utvikling av Statkraft og for det andre er et visst minimum av saksforberedelse. Derfor vil Senterpartiet stemme mot en kapitaloppfylling hvor man kan ha inntrykk av at man nærmest har stukket fingeren opp i luften og sagt som så: Vi synes det passer å gi Statkraft 10 milliarder kr i ny egenkapital – helt på slutten av sesjonen, uten noen forutgående saksbehandling.

Statkraft sier selv til Aftenposten at de ber om 12 milliarder kr i ny egenkapital for å kunne vokse ute. Ingen vil kunne forutse hvorledes Statkraft vil komme til å bruke de ti milliardene som de eventuelt får tilført i ny

(Enoksen)

egenkapital i dag, uten noen bindinger fra Stortingets side og med den frihet som Statkraft har til selv å velge hvor man vil investere.

Jeg vil også minne om at det ikke er lenge siden Statkraft faktisk fikk en egenkapitaltilførsel på 6 milliarder kr, som man langt på vei har brukt til å kjøpe opp hjemme. Det er ikke nødvendigvis galt. Det er bedre enn at vannkraften selges ut, men vi bør på ny stille krav til oss selv om et visst minimum av forberedelse i denne saker.

Til slutt: Det vi er vitne til nå – det som kan komme til å skje – er bortimot tidenes budsjetttriks. Stortingets flertall har sørget for å ta ut 95 pst. av overskuddet i Statkraft i form av utbytte og nærmest tømt selskapet for egenkapital, stikk i strid med de retningslinjene som Stortinget selv har vedtatt om en utbyttepolitikk hvor man ikke skal ta ut mer enn 50 pst. av overskuddet i en bedrift. Dette er over streken-penger og kan brukes igjen over streken budsjetteknisk og påvirker dermed ikke budsjettbalansen når man har skapt seg selv rom til å løse oppgaver som man ønsker å løse på denne måten ved å ta ut et så stort utbytte. Og så tar man altså i neste omgang og gjør et vedtak om å fylle på 10 milliarder kr i bunnen med såkalte under streken-penger, som heller ikke påvirker budsjettbalansen, og som dermed heller ikke kommer inn i budsjettet og regnskapet på den måten som alle økonomer driver og regner på sine indiktorer. Det er rett og slett et budsjetttriks! En ansvarlig eier ville faktisk ha håndtert dette på en helt annen måte. Eieren ville latt bedriften beholde en såpass stor andel av overskuddet at den hadde vært i stand til å bygge seg opp for å gjøre investeringer og være solid i forhold til å møte framtidige utfordringer. Når man på toppen av det hele ser at Statkrafts kredittrating er svekket, nettopp på grunn av at man tømmer selskapet for kapital gjennom å ta ut hele overskuddet, så blir dette enda mer alvorlig. Det betyr at Statkraft i sum får en dyrere finansiering enn det de trenger å ha.

La oss få en helhetlig plan over egenkapitalbehovet og Statkrafts strategi, så skal Senterpartiet være med på å vurdere seriøst en utvidelse av egenkapitalen, men ikke på det grunnlaget som foreligger i dag.

Sylvia Brustad (A): Kraftsektoren er inne i en betydelig omstrukturering både nasjonalt og internasjonalt. Selskaper vokser, selskaper selges, og selskaper kjøpes. Og dette skjer utrolig fort. I en slik utvikling er det viktig at vi også har en strategi for hvordan Norge som energinasjon og de norske selskapene kan delta i denne utviklingen.

Dessverre ser det ikke ut til at Regjeringa er særlig opptatt av dette, men den må ta innover seg at vi har et nordisk kraftmarked, og etter hvert også et europeisk kraftmarked. Prisene i dette markedet blir ikke bestemt i et norsk marked. Prisene bestemmes av tilbud og etterspørsel på den nordiske kraftbørsen Norpool. I dette markedet er Statkraft en aktør i konkurranse med både større og mindre nordiske kraftprodusenter. Derfor mener vi at

konkurransen på kraftmarkedet må sees i et slikt perspektiv, ikke bare i et snevert norsk perspektiv, slik Konkurransetilsynet og Regjeringa faktisk gjør.

I en slik situasjon kan ikke vi sitte stille og se på at det bare er de utenlandske selskapene som skal få utvikle seg og få muskler, mens energinasjonen Norge står i fare for å bli et filialland. Arbeiderpartiet mener at vi må gi det største selskapet vi har i Norge, Statkraft, anledning til å hevde seg i denne konkurransen. Og det er også bakgrunnen for at vi har foreslått å styrke selskapet ved å tilføre 10 milliarder kr i økt egenkapital, som ikke skal konkurrere verken med barnehager, sjukehjem eller andre ting. Jeg er glad for at vi står sammen med SV om dette. Jeg forstår det også slik at Fremskrittspartiet subsidiært vil stemme for dette, og det synes jeg er veldig gledelig.

Vi har rett og slett ikke tid til å sitte og vente på at Regjeringa skal bestemme seg. Statkraft sendte et brev til næringsministeren den 18. desember i fjor, og næringsministeren har ennå ikke greid å svare på dette.

Jeg hører at en del fra regjeringspartiene forsøker å framstille det at det muligens blir et flertall for styrking av Statkraft som om det nå vil bli høyere strømpriser for forbrukerne. Dette er i beste fall en stor avsporing av debatten og jeg mener faktisk det er feil. Nå må også Regjeringa og regjeringspartiene ta innover seg at vi har et nordisk kraftmarked, og det er om vi får bygd ut nok kraft eller ikke, som vil være avgjørende for hvor høye strømprisene vil bli i tida framover. Der har jo ikke Regjeringa særlig mye å skryte av.

Det er flere energiselskaper i andre nordiske land som er større enn Statkraft. Jeg har ikke registrert noen stor debatt om at disse selskapene fører til høyere strømpriser for forbrukerne i de landene. Men jeg kan forstå at regjeringspartienes representanter i mangel av en aktiv energipolitikk har behov for å finne dårlige unnskyldninger for høye strømpriser. Men dette resonnementet holder ikke mål!

Saken vi behandler i dag, ble særlig aktualisert da Høyre-byrådet i Oslo valgte å legge ut Oslo kommunes aksjer i Hafslund for salg. Hafslund-saken er en viktig sak i seg sjøl, men den er også en synliggjøring av hvordan Høyres energipolitikk gir seg utslag i praktisk politikk. De ønsker å selge kraftverk og en viktig del av infrastrukturen vår, eller – sagt med andre ord – arvesølvet vårt. Det virker ikke som det spiller noen rolle for denne regjeringa, eller for Høyre, om det er utenlandske eller norske eiere, men det gjør det faktisk for Arbeiderpartiet.

Jeg mener Hafslund-saken bare er ett eksempel på feilslått eierskapspolitikk fra høyrekreftene, og jeg mener også at Konkurransetilsynets og Regjeringas pålegg om at Statkraft må selge seg ut av Hedmark Energi, Trondheim Energiverk og E-CO heller ikke er særlig bra. Det er et pålegg som gjør at store eierandeler i disse selskapene også vil kunne havne på utenlandske hender hvis noe ikke skjer nå.

Jeg er derfor glad for at det er et flertall her i Stortinget som klart sier at i lys av endringer i konkurranseloven og i lys av behandlingen av denne saken er det ønskelig at disse vedtakene blir vurdert på nytt. Arbeiderpartiet er

svært bekymret over den politikken Regjeringa har lagt seg på når det gjelder utviklinga av den norske kraftbransjen. Da snakker vi ikke bare om Statkraft, men vi snakker også om mange og store regionale kraftselskaper, som hver for seg og sammen utgjør en betydelig del av det regionale næringslivet, og som er viktige aktører i å utvikle levedyktige og sterke regioner. En strategi for utvikling av disse er også totalt fraværende i regjeringspartienes politikk. Dette dreier seg om fortsatt å ha kontroll med våre naturressurser. Derfor er jeg glad for at flere av våre forslag i dag ser ut til å få flertall.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: La meg si det slik: Jeg er glad for at det ikke er ofte vi har debatter av denne art om noen av lokomotivene i norsk næringsliv og norsk industri. Hvis de andre selskapene vi har store eierandeler i, og hvor vesentlige deler av nasjonalformuen er plassert, skulle hatt samme form for saksbehandling og samme form for debatter, ville antakelig rating, aksjekurser og verdier i de markedene falle betraktelig.

Dette er etter mitt skjønn det nærmeste man kommer en parodi på behandling av tall av en slik størrelse. Nå har Stortingets finanskomite i fire uker, mer eller mindre for åpne kameraer, kontinuerlig holdt på å forhandle om revidert nasjonalbudsjett, og så vidt jeg har forstått av innstillingen, har man endret rammen på i underkant av 800 mill. kr. Det er 8 pst. av det beløpet vi her snakker om å ta på hælen og tilføre i egenkapital, i realiteten uten noen form for gjennomgående saksbehandling.

La meg si innledningsvis, mens jeg ennå har 3 minutter og 52 sekunder igjen: Vi fikk en søknad 18. desember, som vi har brukt betydelige ressurser på å vurdere, ikke bare i departement, men i de mest anerkjente internasjonale selskaper. Ingen skal være i tvil om at det har vært premissendringer underveis i denne prosessen for å komme frem til et resultat. Jeg kan ikke si annet enn at det fremstår som en underlighet når deler av det som antakeligvis blir flertall i dag, på den ene siden er opptatt av at vi skal bruke den egenkapitalen for å kunne kjøpe oss opp i norske selskaper, og på den andre siden er det noen som er opptatt av at dette skal brukes for å styrke oss internasjonalt. Og når jeg leser Aftenposten i dag, og ser hva styrelederen i Statkraft sier, er dette særlig for å ekspandere i Europa.

Nå er det naturlig at en statsråd har enda flere opplysninger enn både det som står i Aftenposten, og det som en komite til enhver tid vil ha oversikt over, men det er i hvert fall slik at dette er et høyst sammensatt bilde, for å si det forsiktig. Dette er etter mitt skjønn en av de mest useriøse former for saksbehandling i hvert fall så lenge jeg har hatt ansvaret i forhold til det med å utøve eierskap. Vi snakker om selskaper som har verdier på mellom 50 og 70–80 milliarder kr – det kan de lærde strides om. Jeg synes det er beklagelig at man skal holde på på denne måten. La det være helt klart.

Jeg synes Enoksen – jeg holdt på å si – for en gangs skyld holdt et veldig godt innlegg knyttet til at her er det behov for å se ting i en sammenheng. Og når jeg tenker på det grunnlagsmaterialet vi har for den søknaden vi

skal svare på, og hvilke beløp som er brukt for å utrede disse tingene, må jeg si at verden ikke er hva den en gang var. På toppen av det hele er det snakk om at de partier som i forbindelse med eierskapsmeldingen var særlig opptatt av å få utredet en annen form for eierstyring, der vi skulle flytte den bort fra politikerne, er de som nå har kjørt ikke bare en finger i salaten, men i realiteten står til knes i dette salatfatet. Man skulle jo tro at det måtte være for å få en skjerming mot seg selv.

Det kan godt tenkes at det er behov for egenkapital i både det ene og det andre selskapet. Men det at vi skal ha et selskap som skal ha et slags klippekort på hvordan dette skal gjøres, og det fremstår nærmest som om vi nærmer oss verdens undergang om man ikke får dette tilført over natten i et vedtak i Stortinget, er en underlighet, og jeg vil si særlig med hensyn til det man kan lese i Aftenposten i dag, der det er snakk om en europeisk strategi.

Man skal altså gjøre nøyaktig det motsatte av det Arbeiderpartiet foreslo både i Telenor- og i Statoil-saken, nemlig at når man begynner å eksponere risiko på kontinentet, i Asia og hvor man måtte være, så er det behov for å se på et sammensatt eierskap. Vel, jeg leser i denne innstillingen hva man for Arbeiderpartiets del vil og hva man ikke vil. Man vil holde en høy retorikk, men man har i hvert fall ikke i innstillingen signalisert at man vil stemme for Fremskrittspartiets forslag om å bevilge disse 10 milliardene.

Fru Brustad sa nettopp at hun hadde så veldig liten tid. Hun har i hvert fall utsatt overføringen av egenkapital med seks måneder, frem til budsjettbehandling til høsten. Det tror jeg er veldig klokt av flere grunner, uavhengig av hva som måtte være i gang av andre prosesser. Men det vil alltid være slik at i selskap av denne størrelse vil det være prosesser på gang hvor det er industrielle ting som er til vurdering. Det er helt riktig som det sies, dette markedet har på ingen måte satt seg. Men jeg tror det vil være klokt om Stortinget for fremtiden velger en annen måte å saksbehandle en overføring av 10 milliarder kr på, eller – som Hagen pleier å si – 10 000 mill. kr.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sylvia Brustad (A): Jeg må si at det er ganske forunderlig å høre statsråden her beskyldte flertallet for å drive med useriøs saksbehandling. Dette er en sak det har vært jobbet med lenge, og særlig er det forunderlig også når statsråden, som i praksis er eieren av dette selskapet, ikke greier å svare på et brev i løpet av seks måneder. Imens pågår det altså store prosesser som gjør at opptil flere selskaper står i fare for å havne på utenlandske hender. Jeg skjønner at for Høyre så spiller ikke det noen rolle. Men da synes jeg faktisk det er mer reelt å si det, enn å prøve å late som om man mener noen annet enn det man virkelig gjør. Jeg mener at statsråden og Regjeringa her driver en seigpining av Statkraft. Det er ikke å være en seriøs og aktiv eier. Det er å være en passiv eier. Det må kunne være mulig å gi et svar.

Jeg lurer på: Hva er det egentlig statsråden vil med Statkraft? Er det virkelig slik at det ikke spiller noen rolle

om flere av våre kraftselskaper er på norske eller utenlandske hender? Og hvorfor er det helt umulig å gi et klart svar når det nå har gått seks måneder?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Under normale omstendigheter har vi noen rutiner på hvor lang tid det skal ta å svare på et brev, og det er ikke spesielt lang tid. Dette brevet var, selv om det kom umiddelbart før jul, ikke på noen måte en del av en julehilsen. Det er snakk om betydelige utredninger knyttet til å vurdere en egenkapitaltilførsel på mellom 0 og 20 milliarder. Det er klart at dette impliserer så mange prosesser at de er ingenting man kan svare på underveis. Jeg kan si fra denne talerstolen at underveis har det vært vesentlige endringer av premissene som vi må vurdere for å kunne svare på disse tingene, uten at jeg her og nå vil redegjøre for det i detalj.

Så sier fru Brustad at vi står i fare for at kraftselskaper skal havne på utenlandske hender. Det er ikke en del av min eieroppgave ved eierskapet til Statkraft å foreta vurderinger av hvilke selskap som skal komme på hvilke hender. Det er det andre organer som gjør. Min jobb er å bidra til at selskapet har en forsvarlig og fornuftig drift innenfor den kapitalstrukturen det til enhver tid har.

Øystein Hedstrøm (FrP): Statsråden kom med en kraftig kritikk av opposisjonspartiene for hvordan de har håndtert dette Dokument nr. 8-forslaget.

Det opposisjonen prøver å gjøre, er å ivareta norske interesser, gi Statkraft økonomiske muskler så det får anledning til å vokse internasjonalt i tråd med den strategien Statkraft har, og i tråd med norske interesser. Hvorfor skulle ikke vi med de unike mulighetene Norge har når det gjelder ren energi, kunne vokse til å bli en stormakt i Europa? Det Regjeringen gjør, er å bremse den utviklingen og vise handlingslammelse. Derfor synes jeg ikke man først og fremst burde kritisere opposisjonen.

Vi behandlet eierskapsmeldingen for et år siden og en mulig omdannelse av Statkraft til et aksjeselskap. Det ble det ikke noe av den gangen, for man skulle komme tilbake til Stortinget med en sak fra Regjeringen for å få dette med særoppgavene drøftet. Nå har det gått et helt år. Når kan Regjeringen legge denne saken på bordet, slik at vi får diskutert omdannelsen til et aksjeselskap?

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Kritisere opposisjonen – vel, nå er ikke Hedstrøm av de mest hårsåre i denne verden, og det er heller ikke jeg. Men at en uttrykker sterk uenighet, og at en påpeker en del av saksbehandlingen i denne saken, er jo ikke så underlig, og jeg synes det kommer ganske klart frem når representanten Hedstrøm sier at vi må gjøre dette for at Statkraft skal kunne vokse internasjonalt – altså det motsatte av det Sylvia Brustad sa, nemlig at det var for å sikre norske kraftverk på nasjonale hender. Da er det altså antakeligvis de samme ti milliardene som skal brukes til begge deler.

Vi bør selvfølgelig sørge for at vi, som den energistormakten vi er, med det eierskapet vi har i tre store selskap, Statoil, Hydro og Statkraft, til enhver tid også vurderer hvorvidt vi skal bruke disse eierandelene til å etablere konstruksjoner som kan ivareta ambisjonen om at vi (presidenten klubber) skal være en stormakt på energi og ha selskap som skal kunne ...

Inge Ryan (SV): Aktive, gode eiere er viktig i norsk næringsliv. Jeg syns staten i forbindelse med Statkraft opptrer som en passiv eier. Så kan en spørre seg: Hvorfor opptrer staten under dette regime og denne regjeringa som passiv eier? Da får jeg noen refleksjoner i forhold til Oslo kommune. For Oslo kommune, som også har en Høyre-dominert regjering med støtte fra Fremskrittspartiet, er jo en aktiv eier som selger sitt kraftverk, som selger sin gullkilde, og ikke nok med at de selger det, men de selger det ganske frimodig – vurderer i hvert fall å selge det ganske frimodig – til utlendingene.

Det er også Høyre som styrer landet. Er det sammenheng mellom den måten Høyre styrer på i Oslo, og den måten Høyre styrer på når det gjelder den nasjonale politikken? Har Høyre der samme type strategi som det Høyre har i Oslo kommune?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Om Høyre har samme strategi i Regjeringen som i alle kommuner der vi er engasjert? Av de vedtak som fattes rundt om i kommune-styrene, vil man jo kunne se at det er forskjellige synspunkt på forskjellige ting.

Når det gjelder passivt og ikke-passivt eierskap knyttet til denne saken, særlig i forbindelse med Hafslund, kan jeg i hvert fall opplyse om at jeg hadde besøk av styreformannen i Statkraft, som spurte om et råd knyttet til kjøp eller ikke kjøp av Hafslund. Mitt svar på det som eier var ganske enkelt: Hvis Statkraft synes det er kommersielt riktig innenfor den tilgjengelige kapitalstruktur de har, så må de gjøre det som de synes er riktig. Det er og blir en styreoppgave å foreta disse valg. Det ville være veldig underlig, og jeg håper at jeg ikke misforstår stortingsflertallet, om de mener at vi i etterkant av slike debatter som dette skal gå inn og instruere Statkraft i hva de skal mene.

Odd Roger Enoksen (Sp): I utgangspunktet hadde jeg ikke tenkt å ta replikk, for i sak er jeg enig i det statsråden nå har sagt.

Men på bakgrunn av den måten som statsråden formulerer seg på – han sier at dette er en av de mest useriøse former for saksbehandling han har sett, at det er beklagelig det vedtak Stortinget gjør, og at han sitter med kunnskaper i saken som komiteen ikke har – kan jeg faktisk ikke fri meg fra å stille statsråden følgende spørsmål: Ser statsråden seg på bakgrunn av det han selv nå har sagt, i stand til å gjennomføre og ta ansvar for det vedtak som nå ser ut til å bli gjort?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Som representanten Enoksen er mer innforstått med enn flertallet i denne saken, vil selvfølgelig det at man bestyrer et departement,

innebære at man har en del kunnskaper det ikke er naturlig å meddele allmennheten, på et slikt tidspunkt i hvert fall, og i en del sammenhenger vil det heller ikke være naturlig på et tidlig tidspunkt å meddele dem her i Stortinget. Det er prosesser som skal ende opp i et eller annet.

Så til spørsmålet om statsråden kan håndtere og effektuere og sette ut i livet dette vedtaket. Jeg antar at det som det da siktes til, er forslag nr. 3, som vil få subsidiært støtte fra Fremskrittspartiet:

«Stortinget ber Regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 å tilføre Statkraft 10 mrd. kroner i ny egenkapital for å styrke selskapet.»

Ønsket er jo relativt kurant å oppfylle, i den grad det ikke skjer endringer i premissene i perioden mellom nå og første uken i oktober.

Sylvia Brustad (A): Kristelig Folkeparti, som er med i denne regjeringa, var i år 2000 med på å tilføre Statkraft egenkapital på 6 milliarder kr. Når jeg nå hører statsråd Gabrielsen igjen, kan jeg få mistanke om at her må det være strid internt i Regjeringa.

Jeg synes dessuten statsråden nå må slutte å blande inn budsjettbalansen i denne debatten, for dette er ikke utgifter på statsbudsjettet, og det vet statsråden veldig godt. Jeg tror statsråden sier dette fordi Høyre ikke vil. Dette er rett og slett en omplassering av statens formue, og det påvirker ikke budsjettbalansen i det hele tatt. Jeg reagerer på at statsråden er så omtrentlig som vi nå har hørt i forhold til nettopp disse tingene.

Dessuten står det klart i innstillinga, hvis statsråden har lest den, at vi sier at Statkraft må kunne vokse både i det nordiske og i det europeiske markedet, altså ikke bare i Norge. Og jeg tar det også som en selvfølge at statsråden kommer til å følge opp de vedtak som Stortinget i kveld kommer til å fatte.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Selv om det begynner å bli sent på kvelden, tror jeg at jeg husker hva jeg har sagt. Jeg kan ikke huske at jeg har vært innom verken ordet budsjettbalanse eller noe som har hatt med det å gjøre i det hele tatt. Jeg er antakeligvis minst like klar over som fru Brustad at dette er penger under streken og en kapitalomplussing som ikke vil påvirke over streken-bevilgninger. Det er jeg selvfølgelig fullstendig klar over. Likevel er en bevilgning på 10 milliarder kr et betydelig beløp, synes jeg.

Når det gjelder strid i Regjeringen, må jeg si at når vi ser på forhistorien vi har hatt på disse områdene, er det rart om det ikke hadde vært en meningsbrytning, men det er en liten brøkdelen av den meningsbrytningen som fant sted på landsmøtet til Arbeiderpartiet før man delprivatiserte Statoil og Telenor, og fremstår som rene familiedyden i forhold.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Jan Tore Sanner (H): Når et flertall i dag lar Statkraft putte et sugerør i statskassen, og flertallet forsyner selska-

pet med 10 milliarder kr av skattebetalernes penger, må det være lov til å etterlyse en begrunnelse. Er det av hensyn til forbrukerne? Neppe. Når et selskap gis anledning til å få en enda mer dominerende posisjon, betyr det mindre konkurranse og høyere pris. Er det av hensyn til næringslivet at et selskap skal få tilført 10 milliarder kr? På ingen måte. Det er av hensyn til ett statlig selskap, Statkraft.

Da Stortinget behandlet den forrige kapitalutvidelsen, stod Fremskrittspartiet og Høyre på samme side. Den gang uttalte Øyvind Vaksdal fra Fremskrittspartiet:

«Her skal vi altså bruke 6 milliarder friske skatte- og avgiftskroner, og så skal den norske befolkning få økte strømpriser tilbake som takk for hjelpen. Forstå det den som kan!»

Det er vel få som forundres over at Fremskrittspartiet har skiftet standpunkt på disse to årene, men at man i samme innstilling flagger to forskjellige syn, det er mer oppsiktsvekkende. Da saken ble behandlet i næringskomiteen, uttalte Fremskrittspartiets medlemmer:

«Disse medlemmer mener at det kun er som et børsnotert og delprivatisert selskap at Statkraft kan oppfylle de målsetninger som forslagsstillerne fremfører som begrunnelse i sitt forslag. For disse medlemmer er dette en forutsetning for økt statlig kapitaltilførsel på 10 mrd. kroner til Statkraft.»

Med andre ord, Fremskrittspartiet understreket at det var en forutsetning at Statkraft ble børsnotert og delprivatisert for at man skulle tilføre 10 milliarder kr. Så ble saken overført til energi- og miljøkomiteen, og der uttaler Fremskrittspartiet:

«Fremskrittspartiet mener derfor at det er mange gode grunner for at Stortinget bør støtte en tilførsel av kapital til Statkraft i den nåværende situasjon.»

Det som var en forutsetning da saken ble behandlet i næringskomiteen, er nå blitt en målsetting som man skal innfri på sikt. Og i dag får vi da høre at Fremskrittspartiet skal stemme for å overføre 10 milliarder kr til Statkraft uten noen som helst krav om børsnotering og delprivatisering.

Dette er en snuoperasjon som er skjedd fra den ene komiteen til den andre. Jeg må innrømme at da jeg hørte at Fremskrittspartiet løp rundt og kalte seg for det gamle arbeiderpartiet, var jeg litt i stuss. Men når man ser hvordan Fremskrittspartiet har opptrådt i denne saken, må jeg si at jeg undres ikke lenger.

Heidi Larssen (H): Man skal ikke spekulere i andre partiers motiver for de forslagene som fremmes, men det hender jo man gjør det, som f.eks. ved det Dokument nr. 8-forslaget som behandles nå – 10 milliarder kr til Statkraft, direkte statlig oppkjøp av Oslo kommunes aksjer i Hafslund, og Stortinget som ankeinstans for Konkurransetilsynets vedtak.

For å ta det siste først: Konkurranse skal sørge for at ressurser utnyttes mest mulig effektivt, til fordel for kundene, også i Norge, trodde jeg. Men å vurdere å oppheve Konkurransetilsynets vedtak og dermed glemme hensynet til norske strømkunder, er det motsatte. Jeg lurer på hva vi som strømkunder har gjort galt, når flertallet på Stortinget ønsker mindre konkurranse.

Så ønsker Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti – og jeg skjønner nå også Fremskrittspartiet – å bevilge 10 milliarder kr til Statkraft, slik at Statkraft bl.a. kan kjøpe Oslo kommunes aksjer i Hafslund, fordi norske kraftselskaper er utsatt for konkurranse fra utlandet og det er viktig å sikre nasjonale eiere. Jeg synes ikke utenlandsk konkurranse eller manglende nasjonal kontroll er så veldig urovekkende når det offentlige eier 85 pst. av kraftproduksjonen. Noen vil til og med si det motsatte: for liten konkurranse.

Nå ser det ut til å være en liten hake ved dette forslaget. Jeg ser i avisen i dag at Statkraft slett ikke er så interessert i å kjøpe Hafslund. De vil heller bruke pengene utenlands. Bevilgningen foreslås likevel opprettholdt, men motivene har kanskje endret seg underveis.

Men for riktig å gardere seg har Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslått direkte statlig oppkjøp av Oslo kommunes aksjer i Hafslund. Helst hadde de nok ønsket å forby Oslo kommune å selge. Det har de skjont ikke går, men beskrankninger kan man legge. Det Oslos innbyggere gjennom valg har sagt ja til, nemlig delsalg av en stor energiportefølje på det åpne markedet til best mulig pris, prøver man å få Stortinget til å omgjøre. Hva slags respekt er dette for lokaldemokratiet og for Oslos innbyggere? Oslo kommune har faktisk ganske gode erfaringer fra salg til utenlandske aktører. For eksempel ble det som nå er en del av Hafslund, nemlig omsetningsselskapet Oslo Energi, for noen få år siden solgt til Vattenfall for vel 1,2 milliarder kr, og siden kjøpt tilbake til Hafslund for vel 600 mill. kr, altså det halve – en god handel, spør du meg. Det er altså noen som mener at Oslo kommune bør slutte med slikt. Jeg hadde imidlertid ikke trodd at lederen i Oslo Arbeiderparti, som er forslagsstiller, var en av dem. Jeg hadde trodd at en best mulig forvaltning og avkastning av kommunens aktiva til beste for byens innbyggere også var Oslo Arbeiderpartis mål. Så feil kan man altså ta. Men jeg lurar jo på hvorfor.

Inge Ryan (SV): Jeg ønsker på en måte å være tydelig på SVs syn på eierskap, for vi hadde en debatt i forrige sak om bl.a. salg av SND Invest.

Når SV sier at det er OK å selge SND Invest, er det fordi det ikke har noen strategisk betydning å sitte som eier av Tusenfryd, et cruiseselskap eller Steen & Strøm. Det har ingen strategisk betydning å være mindretallsaksjonær i slike selskap, og derfor har det ingen betydning for en nasjonal politikk om staten eier det eller ikke.

På kraftsiden derimot slår det helt andre veien. Her er det av avgjørende strategisk betydning at vi sitter med full kontroll over ressursene. Derfor er vi overhodet ikke villig til å fire på kravet om at dette selskapet skal være 100 pst. offentlig eid, enten av staten eller gjerne også av kommuner/fylkeskommuner. Når vi imidlertid er villig til å gi Statkraft 10 milliarder kr, er det fordi de skal ha muligheten til å kjøpe opp når kommuner – slik som Oslo kommune, men også andre kommuner – ser seg nødt til å selge, eller selger fordi de har en politikk som går ut på å selge. Staten må da på en måte utøve et eierskap der man gir selskapet muligheter til å ta hånd om de

naturressursene som vi skal forvalte til beste for innbyggerne i all framtid, og som alltid har vært forvaltet godt av dette stortinget.

Bror Yngve Rahm (KrF) (komiteens leder): Sylvia Brustad gav uttrykk for overraskelse over at næringsministeren kalte saksbehandlingen for «useriøs», og henvisste til at dette var en prosess som hadde pågått lenge. Den har ikke pågått så veldig lenge, for den startet 1. mai, da Jens Stoltenberg stod i Sarpefossen med vann til knærne og fant ut at nå måtte vi gå inn med statlige midler og kjøpe Hafslund slik at strømprisen skulle bli lavere. Det var argumentet i hovedbudskapet fra Stoltenberg. Innforstått: Det er altså en kobling opp mot strømprisen, hvor man tar for gitt at bare vi får en annen type eierskap, og bare Statkraft eller staten på annen måte kommer inn, går strømprisen ned. Det er å kaste blå i øynene på folk. Det som kan komme til å skje, og som flere har påpekt i løpet av denne debatten, er det motsatte, nemlig at prisen kan gå opp fordi man innskrenker konkurransemarkedet. Jeg skal ikke si at det vil komme til å skje, men muligheten for at det vil skje, er til stede.

Jeg skal ikke gå så veldig mye inn i realitetene i selve saken, men slutte meg til det som de fleste fra regjeringspartiene, inklusiv næringsministeren, har gitt uttrykk for. Men som leder av en komite som har hatt berøring med denne saken, føler jeg behov for å understreke nettopp det som Ansgar Gabrielsen sa. Min komite, som skulle uttale seg om dette, hadde noen ganske få timer på å ta stilling til et dokument med betydelige strukturendringer, med en utvidelse av kapitalen i Statkraft med 10 milliarder kr, som ikke er lite penger, men tvert imot masse penger, selv om det er under streken. Og hvorvidt det er under eller over streken og budsjettbalansen i denne debatten, er i og for seg ikke avgjørende her. Det som er det avgjørende, er hvilken effekt dette har, hvilke konsekvenser dette har i forhold til konkurranselovgivning, i forhold til energiloven, som også Arbeiderpartiet sluttet seg til, og om vi har konfliktstoff i forhold til EØS-avtalen osv. Alt dette ønsket vi å behandle på en seriøs og skikkelig måte, som denne type saker fortjener. Det velger flertallet i denne saken helt å overse, og ut fra det har jeg stor forståelse for at statsråd Ansgar Gabrielsen uttrykker at dette er en useriøs måte å behandle saken på.

Avslutningsvis vil jeg gjerne få lov til å si: Jeg håper ikke at dette blir flertallets måte å håndtere denne type saker på. Jeg registrerer med en viss tilfredshet at Inge Ryan i sitt innledende foredrag til tross for at SV støtter forslagene som ligger her, erkjenner at dette er en type saksbehandling som aldri skulle funnet sted, og etterlyser en mer omfattende og grundig gjennomgang av så alvorlige og store spørsmål. Det er en erkjennelse som jeg vil skrive under på, og jeg håper ikke at dette blir en modell for hvordan det samme flertallet har tenkt å håndtere denne type saker i framtiden.

Øystein Hedstrøm (FrP): På tampen av denne debatten vil jeg gjerne kommentere noen av våre forslag, som er både primære, subsidiære og tertiære.

Vi ønsker primært å omdanne Statkraft til et aksjeselskap, og vi ønsker en delprivatisering med et innslag av 30 pst. private eiere. Da ville vi oppnå flere ting. Vi ville få en bredere kompetanse i Statkrafts styre, og Statkraft ville bli tilført betydelig kapital fra de private eierne, noe som ville bedret handlefriheten. Samtidig ville staten ha fullstendig styring og kontroll med selskapet og kunne sikret hovedkontoret kompetanseavdelinger og utviklingsavdelinger i Norge. Det er vår primære oppfatning.

Så har vi vårt sekundære forslag om å omdanne dette til et statsaksjeselskap. Det er forresten i tråd med den strategien Statkraft selv ønsker. Men når vi ikke får flertall for dette, hva skal vi da gjøre innenfor statsforetaksmodellen? Skal vi la dette selskapet fortsatt være handlingslammet og ikke kunne ha utviklingsmuligheter? Nei, da må Fremskrittspartiet ha en pragmatisk holdning, tilføre disse 10 milliarder kr, slik at selskapet får muligheten til å vokse.

Vi har et eget forslag om å gjøre dette nå på statsbudsjettet for 2003, altså øyeblikkelig – et langt bedre forslag enn det vi slutter oss til subsidiært, som betyr at man skal komme tilbake til dette i statsbudsjettet for 2004. Det betyr at man kan få en omkamp, at Regjeringen ønsker å ta en omkamp. Det betyr usikkerhet for Statkraft i seks måneder. Og når vi ser den voldsomme og raske utviklingen i det internasjonale kraftmarkedet, med fusjoner osv., kan det bety at store muligheter går Statkraft forbi. Det ønsker ikke Fremskrittspartiet. Vi vil gi klare signaler i dag om at 10 milliarder kr skal tilføres selskapet i en oppkapitalisering.

Og så vil jeg rydde noen misforståelser av veien når det gjelder forslag nr. 1. Det støtter ikke Fremskrittspartiet. Det dreier seg bare om en vurdering, som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet stiller seg bak når det gjelder oppkjøp av Oslo kommunes aksjer i Hafslund. Vi vet jo hva konklusjonen av en slik vurdering vil bli når det er Ansgar Gabrielsen som skal foreta den.

Vi ønsker ikke å gi noe direktiv til et styre og gå på tvers av Statkrafts styres forretningsstrategi, som er at man skal stabilisere seg på eiersiden eller eventuelt gå noe ned i Norge, men kjøpe seg opp ute, slik at selskapet og Norge får den posisjonen internasjonalt som Norge fortjener.

Ivar Kristiansen (H): Vi får i hvert fall anskueliggjort i dag at det eneste forutsigbare i norsk politikk for tiden er Fremskrittspartiets systematiske uforutsigbarhet!

Det illustreres også i denne nesten uvirkelige debatten, ved at representanten Sylvia Brustad tillater seg å stille kompliserte spørsmål til handels- og næringsministeren. Jeg tror det er all grunn til å stille noen motspørsmål: Hva slags standard for saksbehandling skal dette representere for fremtiden, at man gjennom et Dokument nr. 8-forslag skal flytte beløp som er tolv ganger større enn det som TV-kameraene har fulgt Siv Jensen og kompani for gjennom to måneder for å snekre på plass revidert nasjonalbudsjett? Hva slags kritiske spørsmål er det mulig å stille til en statsråd når vi har fått anskueliggjort i dag at premisene for hele Statkrafts søknad gradvis har

endret seg fra søknadsdatoen 18. desember og til i dag? Hva slags standard er det Arbeiderpartiet, sammen med dem som sannsynligvis vil utgjøre flertallet i dag, ønsker å sette når eneste referanse man har i dag, er at Statkraft utenfor sitt kjerneområde for virksomheten skal investere et par titalls milliarder i utlandet på et område som ikke er deres primærvirksomhet?

I tillegg har man dagens Aftenposten som referanse og eneste troverdige grunnlag for saksbehandling! Dette setter en standard som jeg håper at stortingsflertallet navigerer bort fra, slik at de heller bruker større fornuft når vi kommer til avstemning litt senere i kveld. Og mener virkelig Arbeiderpartiet alvor med dette, burde man stemme for Fremskrittspartiets forslag nr. 7, og tatt stilling til bevilgninger i dag.

Man kan ikke for alvor mene at disse 10 milliarder kr som man foreslår her, ikke er en del av statsbudsjettet! Det er ti norske milliarder av fellesskapets eiendom som settes i risiko i utlandet, under vignetten at vi skal hindre utlendinger i å investere i Norge!

Synes Arbeiderpartiet, og synes Jens Stoltenberg, Arbeiderpartiets leder, at dette er en vei å gå, at man setter en standard for politisk saksbehandling gjennom Dokument nr. 8-forslag, hvor flertallet skaffer seg henvisning til saksbehandling gjennom dagens morgenutgave av Aftenposten? Er dette en standard som skal settes for politisk saksbehandling for ettertiden, vil det bli interessant å se hvordan det parlamentariske systemet i Norge skal få lov til å utvikle seg.

Odd Roger Enoksen (Sp): La meg for sikkerhets skyld starte med – nok en gang – å slå fast at det nok kan synes som om Senterpartiet og regjeringspartiene har noe ulik motivasjon for å si nei til det forslaget som ligger på bordet i dag. Senterpartiet ønsker et sterkt offentlig eierskap i norsk kraftforsyning. Vi ser et større Statkraft som et bedre alternativ enn at disse kraftverkene skal bli solgt til utlandet.

Men det var Inge Ryan som fikk meg til å ta ordet på nytt. Når Inge Ryan sier at SV ønsker å være med på denne kapitaltilførselen for å sikre nasjonalt eierskap i Hafslund, kan jeg ikke la være å stille Inge Ryan spørsmål om hva det er i det vedtaket som blir fattet i dag, som får Inge Ryan til å tro at Statkraft vil komme til å kjøpe Hafslund.

Styreformannen i Statkraft sier, og vi må selvsagt ta ham på aller største alvor, til Aftenposten i dag at dette er

«en hypotetisk situasjon. Vi er pålagt å selge betydelige aktiva som har en betydelig høyere verdi enn Hafslund. Det har ikke vært naturlig for oss å se på dette. Hvis vi skal gjøre det, må det komme en henstilling fra eieren hvor vi vil vurdere dette på et rent forretningsmessig grunnlag».

Det vedtaket som blir fattet i dag, legger ingen bindinger på hva Statkraft skal bruke disse pengene til. Man styrker egenkapitalen i selskapet med 10 milliarder kr, og Statkraft skal drives på et forretningsmessig grunnlag. Man kan altså komme i den situasjon at Statkraft velger å

bruke 10 milliarder kr i statlig egenkapital – gitt over natten – til å kjøpe seg opp i tysk eller dansk kullkraft, svensk atomkraft eller hva det måtte være. Er det en linje som SV synes man kan forsvare å gi seg ut på, uten på noen måte å binde dette opp til at det skal brukes til å sikre nasjonalt eierskap i kraftverk som kommer på salg innenlands?

Sylvia Brustad (A): Jeg skjønner at regjeringspartiene ikke liker det vedtaket de kommer til å bli pålagt i kveld. Jeg skjønner nå at angrepspunktet tidligere var at det kom til å bli høyere strømpriser. Det er selvfølgelig bare tull. Nå er angrepspunktet hvorvidt dette er standard for saksbehandling.

Jeg har lyst til å si til representanten Rahm at er det noen som har snudd trill rundt i denne saken, er det i høyeste grad Kristelig Folkeparti. Jeg har lyst til å sitere fra Innst. S. nr. 200 for 2000-2001, der komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreket målsettingen med Statkraft. Dette flertallet mente:

«Ved å tilføre Statkraft kapital legges det til rette for fortsatt betydelig offentlig eierskap over norsk vannkraft i en situasjon hvor kommuner og fylkeskommuner selger seg ut.»

Flertallet mente at dette hadde vært et velfungerende virkemiddel som fortsatt skulle anvendes, og viste videre til budsjettet for 2000.

Det var dette Kristelig Folkeparti var med på i år 2000 – 6 milliarder kr. Nå, tre år etterpå, er det altså helt urimelig at Arbeiderpartiet får med seg et flertall til å gå inn med en egenkapital på 4 milliarder kr mer. Skjønn det den som kan!

Når det så gjelder behandlinga av denne saken, er det ikke riktig som representanten Rahm sa her, at den bare i full fart har vært innom energi- og miljøkomiteen. Det virker nærmest som om det ikke er noen annen komitee som har behandlet denne saken. Den har ligget til behandling i næringskomiteen. Så har energi- og miljøkomiteen hatt den på høring. Vi kunne hatt en diskusjon om den kanskje heller burde ha vært i energi- og miljøkomiteen. Men den har vært til behandling i næringskomiteen, og slik sett har det vært en skikkelig behandling av saken.

Så har jeg lyst til å si til representanten Kristiansen, for han sa nå det tvert motsatte av det næringsministeren sa: Disse 10 milliarder kr har ingenting med budsjettbalansen å gjøre. Dette er ikke penger som konkurrerer med barnehager, sjukehem eller andre ting. Derfor synes jeg han skal slutte med å gi inntrykk av at det er det. Dette er en omplassering av statens formue og såkalte understrek-penger.

Til slutt har jeg lyst til å si at jeg ikke har oppfattet styrelederen i Statkraft på den måten at han under alle omstendigheter skulle si nei til eventuelt å vurdere et oppkjøp av Hafslund. Det styrelederen sa i Aftenposten i dag, slik jeg leste det, var at med de pålegg de har pr. i dag om å selge seg ut av andre energiselskaper, og den

kapital de har, er ikke det en særlig aktuell problemstilling. Men nå er det slik at Stortinget har vedtatt å endre konkurranseloven. Nå er det slik at Stortingets flertall i kveld kommer til å bevilge 10 milliarder kr til egenkapital. Da vil situasjonen være en annen. Da ser jeg heller ikke bort fra at styrelederen kanskje både ser på den saken, hvis det skulle være aktuelt, og andre saker på en annen måte. Jeg forventer at Regjeringa følger opp de vedtakene som blir fattet.

Inge Ryan (SV): Jeg tok ordet for å svare på spørsmålet som representanten Odd Roger Enoksen stilte.

Det er riktig at SV ønsket følgende vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 å tilføre Statkraft 10 mrd. kroner i ny egenkapital og samtidig vurdere å utvide Statkrafts låne- og garantiramme slik at selskapet eventuelt kan kjøpe Hafslund ASAs nett- og kraftportefølje.»

Det var det forslaget vi primært fremmet i næringskomiteen. Det kunne vi godt ha tenkt oss å prøve å få gjennom i denne salen. Men så har man gått noen runder for å prøve å få til kompromiss. Forslaget har da ikke gått videre i rundene via energikomiteen og videre framover. Men jeg er helt enig med representanten Enoksen. Jeg kan tenke meg at vi hadde hatt større mulighet til å gi klarere og tydeligere signaler til næringsministeren, som kunne ha gitt signalene videre til Statkraft.

Nå håper jeg næringsministeren har hatt ørene oppe mens debatten har pågått, slik at han har merket seg hva en rekke av representantene ønsker. Vi ønsker en nasjonal kontroll over vannkraftressursene, og at han også tar det med seg i dialogen med Statkraft framover, når Hafslund skal selges, og når eventuelt andre norske selskap kommer på salg.

Jon Lilletun (KrF) (snublar på veg til talarstolen): Det er andre gongen i dag at ein representant frå Vest-Agder får problem i trappa. Det bør jo ikkje verte ein vane!

Presidenten: Jeg får håpe at det gikk bedre med deg enn med ham.

Jon Lilletun (KrF): Det får vi håpe.

Det er med ganske stor interesse og med stor undring eg har lytta til debatten i kveld. Når det vert sagt at Kristeleg Folkeparti har snudd trill rundt, er det sjølv sagt feil. Kristeleg Folkeparti meiner framleis at vi skal ha ein stor, offentleg eigarskap i kraftsektoren.

Kraft- og energisektoren er ein av våre viktigaste sektorar. Vi ynskjer nasjonal eigarskap. Vi ynskjer ei ressursretta forvaltning som er ansvarleg. Men når ein samanliknar denne saka med saka i samband med den førre kapitalutvidinga, vert det heilt meiningslaust. Då hadde vi ei sak frå regjeringa. Stortinget brukte god tid på ho. Der som ein les saka igjen, ser ein at vi hadde klare føresetnader når det gjaldt konkurranselova, då løyvde vi 6 milliardar kr, og ho skulle vere gjeldande. Vi avskaffa

ikkje konkurranselova. Vi sa faktisk at ho skulle ligge til grunn, då vi løyvde desse pengane.

Eg har lyst til å spørje representanten Brustad og Arbeidarpartiet: Når vart det tidlegare løyvt 10 milliardar kr over bordet her i salen? Når vart den typen saksbehandling etablert? Eg kan ikkje i det heile hugse noko som er i nærleiken av det som har vorte gjort her. Så seier representanten Brustad at vi har hatt god anledning!

Eg har fått opplyst at næringskomiteen hadde avvist saka fordi dei ikkje hadde tid til å behandle fleire saker. Blant anna låg konsesjonslova ferdig til behandling. Så tek ein i etterkant denne saka, med eit omfang på 10 milliardar kr! Dersom det er ansvarleg saksbehandling, treng iallfall eg omskolering, og eg håper ikkje at den omskoleringa kan fungere, for å rekna det som det.

Vi såg ein debatt mellom partileiarane i går. Kristin Halvorsen hadde eit interessant innlegg. Ho sa at i store saker, slik Stortinget no er samansett, må ein faktisk ta seg på tak og lage store forlik i store saker.

Noreg har ingen sektor og ingen saker som er større og viktigare enn energisektoren, der vi har heilt spesielle naturføresetnader og historiske føresetnader. Då burde det vere akkurat her vi tok oss tid til å inngå store nasjonale kompromiss. Då Arbeidarpartiet la fram Statoil-saka, var det faktisk slik at eit stort fleirtal var villig til å gå inn for ei grundig saksbehandling og lage eit breitt fleirtal der alle gav og tok. Det er det òg behov for i slike saker som dette når det gjeld Statkraft. Eg er positiv til Statkraft. Det er òg Kristeleg Folkeparti. Men det tener ikkje Statkraft at ein skaper dei motsetnadene som ein gjer i denne saka her.

Bror Yngve Rahm (KrF): Jeg gikk i mitt innlegg ikke i noen særlig grad inn på realitetene i selve saken, men tvert imot på saksbehandlingen. Det betyr i realiteten at jeg heller ikke sa noe om hva Kristelig Folkeparti eventuelt ville støttet dersom dette hadde blitt underlagt en skikkelig saksbehandling.

Jeg presiserer det som også Jon Lilletun var inne på, nemlig at Kristelig Folkeparti alltid har vært og fortsatt er opptatt av å ha sterke eierskap innen kraftsektoren på norske hender. Det innebærer bl.a. et sterkt Statkraft. Det har vi stått for hele tiden. Vi har ikke endret kurs i forhold til sist gang vi bevilget 6 milliarder kr i kapitaltilførsel og en lånegarantiutvidelse på 10 milliarder kr. Mange av oss som sitter i salen, var med på den prosessen. Det som Kristelig Folkeparti også den gang presiserte, var at vi så nødvendigheten av å ta hensyn til konkurransesituasjonen for å unngå en monopolsituasjon for Statkraft, og vi presiserte veldig tydelig at det ikke var gitt at Statkraft uten videre ville få innvilget ny kapitaltilførsel ved en ny henvendelse. Det ble presisert også fra Kristelig Folkepartis side forrige gang.

Når det gjelder behandlingen av en så stor og omfattende sak, er det det som er mitt anliggende. Jeg føler det ansvaret som leder av en komite som skal behandle disse sakene. Dette er en syltynn blekke, og det er et resultat av behandlingen i to komiteer. Den lå fjorten dager i næringskomiteen.

Den lå noen få timer på vårt bord før vi skulle avgi, og innstillingen bærer preg av at de samme partier som står bak her, ikke engang har greid å samordne sine synspunkter. Det er slett saksbehandling, og det må være lov å påpeke dette fra Stortingets talerstol. Det har vi gjort med et sterkt ønske om at de samme partier i framtiden innretter seg på en slik måte at man utviser litt større respekt for at Stortinget kan få det nødvendige beslutningsgrunnlag i så store og viktige saker som dette tross alt er.

Jan Tore Sanner (H): Med høy røst forkynnes det i dag at Statkraft må få klar beskjed. Men hvilken beskjed er det Statkraft får, bortsett fra at de utstyres med en sjekk på 10 milliarder kr?

Mens Arbeiderpartiet og SV sier at disse pengene skal brukes for å hindre at utlendinger kjøper seg opp i Norge, sier Fremskrittspartiet at denne sjekken skal brukes slik at et norsk selskap skal kjøpe seg opp i utlandet. Det var en klar beskjed fra Stortinget.

Vi hører fra representanten Øystein Hedstrøm at Statkraft må få muligheten til å bygge seg opp som selskap. Derfor skal de utstyres med 10 milliarder kr. Men den dagen Olav Fjell kommer og banker på Øystein Hedstrøms dør og han også ber om å få 10 milliarder kr fordi Statoil skal kjøpe seg opp i Venezuela, i Midtøsten eller i Afrika, skal Hedstrøm si ja til ham også, hvis han sier at de trenger 10 milliarder kr for å styrke Statoil som selskap slik at de kan vokse i utlandet?

Det er ganske forunderlig å oppleve hvordan et parti kan snu så trill rundt, ikke bare mellom næringskomiteen og energikomiteen. Men det vi opplever med Fremskrittspartiet, er at partiet for to år siden argumenterte prinsipielt, av hensyn til forbrukerne var det uheldig at ett selskap fikk mulighet til å vokse seg så stort og sterkt som Statkraft hadde ambisjon om. I dag hører vi ikke et ord om forbrukerne fra Fremskrittspartiets side. Nå er argumentasjonen at Statkraft må få 10 milliarder kr av hensyn til selskapet. Hvor er det blitt av forbrukernes røst i denne debatten?

Det er også ganske besynderlig å høre Sylvia Brustad som på en måte for å unnskyldte at man bruker 10 milliarder kr av skattebetalernes penger til Statkraft, sier at dette er under streken-penger. Men fordi pengene er såkalt under streken, fratar jo ikke det oss både retten til og også kravet om at vi må vurdere om det er riktig bruk av skattebetalernes penger å la Statkraft med det få muligheten til å kjøpe seg opp i utlandet, som Fremskrittspartiet vil, eller i Norge, som Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil. Det må jo være de samme kravene til vurdering av bruken av disse pengene om de er over streken, eller om de er under streken.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg har skjont det slik at den subsidiære stemmegivningen fra Fremskrittspartiet innebærer at det blir flertall for ikke som Sylvia Brustad sa, at vi i kveld bevilger, men at vi pålegger Regjeringen å foreslå i St.prp. nr. 1 en bevilgning. Det er en ikke ubetydelig forskjell, vil jeg tro. Det betyr at vi får ri-

kelig anledning til å fortsette denne debatten til høsten antageligvis.

Jeg synes allikevel det er verdt å legge merke til – det har vært snakk om forbrukere og ikke forbrukere – at det er en samlet industri i Norge som synes dette er en veldig dårlig idé. Det tror jeg ikke skyldes at de ønsker Statkraft eller noen av deres ansatte, for ikke å si eieren, noe vondt. Det har ingenting med det å gjøre. Det de selvfølgelig var opptatt av, og analysen til PIL, slik de gav uttrykk for i Stortingets høring, var at de var redde for at det ville begrense konkurransen, og at det ville innebære en ulempe i forhandlinger om fremtidige industrikontrakter som etter at Stortinget opphevet de spesielle stortingbestemte prisene, skal gjøres i et åpent marked.

Representanten Hedstrøm sa at Fremskrittspartiet var et pragmatisk parti. Jeg vet ikke om det var en beskrivelse eller et understatement, men jeg deler i hvert fall det synspunktet. Det har også kommet klare signaler fra Øystein Hedstrøm om at han ikke ønsker at statsråden skal instruere Statkraft til å gjøre investeringer i norske kraftverk som ikke av Statkraft selv vurderes som kommersielt interessante. Så vidt jeg har forstått Statkraft, er det situasjonen.

Nå er det ikke slik at det blir behov for instruksjon av Statkraft, i denne omgang i hvert fall. Høstens utfall vil kunne føre til en slik situasjon, men det er likevel ikke uinteressant for debatten, som antakeligvis vil gå fremover, hvorvidt SV og Arbeiderpartiet, i fall Statkraft ikke ønsker å kjøpe Hafslund og de får tilført egenkapital, ønsker at Statkraft skal instrueres om allikevel å kjøpe Hafslund.

Presidenten: Øystein Hedstrøm har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øystein Hedstrøm (FrP): Slik jeg ser det, og etter det forslaget fra tre opposisjonspartier som blir vedtatt nå i kveld, bør det komme klarere signaler fra disse partiene om at man i samband med statsbudsjettet til høsten følger opp dette vedtaket, slik at Statkraft kan følge sin strategi og planlegge ut fra det. Det er det aller viktigste.

Ellers har Regjeringen ikke svart på brev av 18. desember og heller ikke i løpet av et år etter at vi behandlet eierskapsmeldingen, kommet tilbake til Stortinget med en fremdriftsplan om en annen konstruksjon for Statkraft, altså et statsaksjeselskap. Det betyr at Statkraft i realiteten er svinebundet. Når vi i tillegg har en konkurransedirektør som snakker om å splitte opp Statkraft i flere mindre enheter, konstaterer jeg at Norge går mot strømmen. Vi gjør det motsatte av alle andre vestlige energinasjoner.

Jens Stoltenberg (A): I vår har vi hatt en spesiell situasjon i Stortinget, i den forstand at Regjeringen på en lang rekke områder ikke har fulgt opp klare vedtak fra Stortinget. Det gjelder bl.a. pensjoner. Det gjelder botilskudd til dem som har høye strømregninger, og det gjelder tiltak overfor vår maritime næring. Det har ført til uønsket usikkerhet. Det har også gjort at Regjeringen

har blitt påført nederlag to ganger, først når vedtaket fattes, og så når Regjeringen ber om omkamp og taper den også. Jeg mener at det ikke er en heldig håndtering fra Regjeringens side når man overser vedtak fra Stortingets side, ber om omkamp, taper den og så aksepterer de nedelagene. Hvis man ikke aksepterer Stortingets vedtak, må man si fra når vedtakene fattes, og ikke bli nedstemt to ganger på rad i samme sak.

Jeg er glad for at Fremskrittspartiet har endret sin holdning, at de ikke lenger krever at Stortinget fatter et vedtak om børsnotering av Statkraft for å gå inn for å tilførselskapet 10 milliarder kr. Det gjør at det er flertall for at Statkraft bør styrkes for å kunne være den tunge aktøren i norsk, nordisk og nordeuropeisk kraftmarked som Statkraft bør være, på linje med andre selskaper i det nordeuropeiske kraftmarkedet. Det er et klart flertall for dette, med akkurat de samme begrunnelser og akkurat de samme vurderinger som da et klart flertall, riktignok mot Høyres stemmer, tilførte Statkraft 6 milliarder kr for noen år siden. Det er den samme type vurderinger som nå ligger til grunn, nemlig ønsket om en sterk, nasjonal forankring i den industrien vi har, knyttet til kraft og våre vannkraftressurser. Det er et klart flertall, og jeg legger til grunn at Regjeringen forstår at den må følge opp Stortingets vedtak og ikke gjenta feilen fra pensjonistoppgjøret, bostøtten til strømofre og andre omkamper den har tapt tidligere i år.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg tror det på slutten av denne debatten er behov for at statsråden klargjør at han har tenkt å følge det vedtaket som Stortinget gjør i kveld. Det er fordi representanter for regjeringspartiene og statsråden selv nærmest har lagt til grunn den forståelse av dette vedtaket at det var en hyggelig flygeidé Stortinget kom med en sen juninatt, og ikke et vedtak som faktisk fattes. De signalene som går til Statkraft, som går til markedet, som går til alle miljøer etter at Stortinget er ferdig med behandlingen av dette i dag, er at Statkraft tilføres 10 milliarder kr. Det er nå statsråden sier fra til Stortinget at han har tenkt å rette seg etter dette vedtaket. Hvis statsråden har en annen holdning til det, er det meget oppsiktsvekkende.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg registrerer at representantene Stoltenberg og Halvorsen ikke svarte på det spørsmålet som jeg stilte til de to partiene, om de har samme syn på instruksjon av Statkraft og hva pengene skal brukes til, om de skal brukes til å eksponere seg eksempelvis i Tyskland, på oppkjøp av distribusjonsselskaper der for forskjellige energibærere, eller om de skal brukes her. Det betyr at jeg i hvert fall på det området tolker det slik at det er en handlefrihet, hvis de ikke gir svar.

Når det gjelder om statsråden har tenkt å innrette seg etter stortingsflertallet, trenger ikke noen av de to parlamentariske ledere frykte for at det skal komme oppsiktsvekkende opplysninger fra denne talerstol denne sene junikvelden. Regjeringen har selvfølgelig tenkt å følge opp de vedtak som Stortinget fatter. På dette området vil jeg si at gitt at premisset er som nå, kan jeg vanskelig se at

det bør foreslås andre ting. Nå er det slik at enkelte ting forandres under ferden. Skulle det oppstå andre situasjoner, f.eks. som omtalt i eierskapsmeldingen, som Stortinget sluttet seg til, nemlig at industrielle løsninger kan fremtvinge andre forhold, kan det tenkes det vil fremstå i et annet lys. Det vil Stortinget da måtte vurdere opp mot dette vedtaket. Og det skulle ikke forundre meg, i den grad slike ting skulle oppstå, om også det som i dag er stortingsflertall, muligens vil kunne ha et annet syn. Men gitt at alle premisser er presis som i dag, vil det fremstå som mest naturlig at dette også gjøres, og at det nedfelles i St.prp. nr. 1, definitivt.

Nå ser jeg at jeg har enda ett minutt igjen. Jeg kunne lese av munnen til Kristin Halvorsen hva hun sa: «mest naturlig». Vi pleier å foreslå for Regjeringen det som er mest naturlig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 11.

(Votering, se side 3441)

S a k n r . 1 2

Forslag fra stortingsrepresentant Aud Gaundal på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 119):

«Stortinget ber Regjeringen ta en ny gjennomgang av de praktiske og økonomiske konsekvensene av å nedlegge papirdelen av Norsk lysingsblad, og på egnet måte komme tilbake til Stortinget.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, se side 3443)

S a k n r . 1 3

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 119):

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 komme tilbake med en nærmere beskrivelse av de praktiske og økonomiske konsekvensene for Norsk lysingsblad ved overgangen til elektronisk kunngjøring.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, se side 3443)

S a k n r . 1 4

Innstilling fra samferdselskomiteen om ein del saker på Samferdselsdepartementets område (Innst. S. nr. 272 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 67 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra samferdselskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet og Høyre 15 minutter hver, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti

10 minutter hver, Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Odd Holten (KrF) (ordfører for saken): Det er en omfattende proposisjon vi nå har til behandling. I denne proposisjonen har Samferdselsdepartementet lagt fram en rekke saker under flere programkategorier, og det er ikke tid til å komme like grundig inn på hver enkelt sak, selv om hver enkelt sak er viktig nok i seg selv. I forbindelse med en så omfattende proposisjon, med så mange saker av ulik karakter, er det naturlig at det danner seg ulike flertall og mindretall. Som saksordfører er jeg likevel tilfreds med at et bredt flertall i komiteen står sammen om de aller fleste merknadene.

Av sakene i proposisjonen er det nok E6 Nordre avlastningsveg i Trondheim som har avstedkommet størst oppmerksomhet. Saken har vært politisk het i mange år. Som så mange andre steder er det spørsmålet om bompenge som splitter lokalbefolkningen.

De lokale myndigheter har lovet at bomstasjonene i Trondheim skal avvikles i løpet av 2005, men dette var ikke mulig med Regjeringens forslag om å la det såkalte alternativ 4 ligge til grunn for det videre arbeidet med Trondheimpakka. Fordi alternativ 4 gav et udekket investeringsbehov på til sammen 337 mill. kr, måtte bompengeordningen utvides. Derfor mener Trondheim kommune at det eneste akseptable for dem er at Stortinget velger å la et billigere forslag, alternativ 3.2.A, ligge til grunn for det videre planarbeidet, selv om dette alternativet kan vise seg å være et mindre framtidsrettet veivalg.

Komiteen har valgt å ta hensyn til de lokale ønsker og valgte i den forbindelse å tilrå at alternativ 3.2.A blir lagt til grunn for det videre planarbeidet. Dette er i tråd med det svar komiteen mottok fra Samferdselsdepartementet 6. juni d.å.

Det er imidlertid grunn til å understreke at det for alternativ 3.2.A også er et udekket investeringsbehov, på ca. 30 mill. kr, og lokale myndigheter må akseptere å finne inndekningen for denne restfinansieringen selv. Når Stortinget nå etter lokale myndigheters eget ønske velger å tilrå alternativ 3.2.A, som er billigere, må det være helt klart at dersom det på et senere tidspunkt skulle komme krav om forbedringer av standarden på veien eller endringer av prosjektet, må dette dekkes i sin helhet lokalt og ikke ved ytterligere statlige midler.

Når dette er sagt, synes jeg det nå er gledelig at E6 Nordre avlastningsveg bygges, og at Midtbyen og sentrumsnære områder i Trondheim kan avlastes for gjennomgangstrafikk. Slik sett kan Nordre avlastningsveg

være et viktig miljøtiltak for mange av Trondheims innbyggere.

En annen gledelig sak i proposisjonen er forslaget om delvis bompengefinansiering av prosjekter og tiltak på Rv 45 i Gjesdal kommune i Rogaland. Prosjektet omfatter utbedringer av kurver, utvidelse av veibredden langs eksisterende vei og omlegging av deler av veien i tunnel. Gjennom sju delprosjekter får man rettet opp en rekke flaskehalser, og framkommeligheten på veien blir dermed vesentlig forbedret. Veien blir lettere og tryggere å bruke, og prosjektet vil være til stor nytte både for næringsliv, lokaltrafikk og fritidsaktiviteter.

Jeg er glad for at en samlet komite, med unntak av Fremskrittspartiet, støtter Regjeringens opplegg for Rv 45 i Gjesdal og dermed er med på å bidra til å løfte dette området fram på en god måte.

Regjeringen orienterer i proposisjonen om anleggsstart for utvidelsen av motorveibrua på E18 over Drammenselva. Det er gledelig at dette arbeidet nå kommer i gang. De trafikale forhold på E18 ved Drammen krever en løsning snarest mulig.

Et stort flertall i komiteen har imidlertid pekt på at framkommelighetsproblemene på E18 ved Drammen ikke løses fullt ut ved bygging av ny bru, det er også nødvendig å bygge ny Kleivene-tunnel. Regjeringen har sagt seg enig i dette og har forsert planarbeidet med ny Kleivene-tunnel.

Det er imidlertid overraskende at et mindretall i komiteen, bestående av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, ønsker å vedta bygging av ny Kleivene-tunnel her og nå, uten å bevilge penger og uten at planleggingen av prosjektet har kommet skikkelig i gang. Dette står i skarp kontrast til det de samme partiene uttalte i Stortingets kontrollkomite nylig, der en enstemmig komite understreket betydningen av bedre kvalitetssikring av store veiprojekter, bl.a. for å unngå store overskridelser. Der som Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet hadde fått flertall, kunne konsekvensen dessuten blitt at andre veiprojekter på samme stamveirute kunne blitt stoppet eller forsinket.

Regjeringens forslag om at innsparte drifts-, vedlikeholds- og kapitalkostnader knyttet til ferjeforbindelser kan benyttes som delfinansiering av veiprojekter som gjør ferje overflødig, er svært nyttig og positivt. Det er gledelig at komiteen på dette punktet er samstemt. Det gir denne type prosjekter større tyngde og stabilitet også i framtiden. Dette grepet kan føre til at mange flere kystsamfunn får fastlandsforbindelse i tiden som kommer.

Det er viktig å få på plass en ordning med klare prinsipper før man setter i gang med aktuelle prosjekter på grunnlag av disse prinsippene. Det har vært en spesiell utfordring å fastsette størrelsen på de innsparte kapitalkostnadene. Samferdselsdepartementet har vurdert ulike modeller, og komiteen er enig i at tilskott fra innsparte kapitalkostnader i finansieringsplan for ferjeavløsningsprosjekter blir basert på gjennomsnittlige kapitalkostnader i hele ferjeflåten. Dette vil gi innsparte kapitalkostnader på omtrent 3,5 mill. kr pr. år, eller 52,5 millioner 2003-kroner over 15 år bare for innsparte kapitalkostna-

der. I tillegg til dette kommer eventuelle nettoinnsparinger fra drift og vedlikehold, som kan variere fra inngenting til 9,5 mill. kr pr. år.

Regjeringen redegjør også på bakgrunn av anmodningsvedtak nr. 390 av 13. juni 2000 for ulike tiltak når det gjelder kjøring under påvirkning av andre rusmidler enn alkohol. Departementet har bl.a. vurdert om det i vei-trafikkloven er formålstjenlig å lovfeste en nullgrense for andre rusmidler enn alkohol, sammen med andre tiltak som kan settes i verk for å oppdage og redusere slik bruk av rusmidler i trafikken.

Vi er vitne til en svært bekymringsfull utvikling når det gjelder kjøring i narkotikarus. I løpet av de siste ti år er antallet bilførere som er ruset på andre rusmidler enn alkohol, blitt fordoblet. Disse sjåførene utgjør en stor risiko for seg selv og for sine medtrafikanter. På bakgrunn av sakens omfang og betydning ber komiteen Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om tiltak mot kjøring i narkotikarus. Det er viktig at vi får en anledning til å ta en skikkelig debatt om dette og ta et krafttak mot dette økende problemet.

Når jeg har kommentert de viktigste sakene i St.prp. nr. 67, synes jeg også det er naturlig å ta for seg en del saksfelt som er både gledelige og til nytte for mange mennesker i en rekke fylker, med stor sysselsettingseffekt. I tillegg til de veiprojekter som jeg allerede har nevnt, er det svært hyggelig at man nå starter bygging av det viktige Eiksundsambandet, som vil gi over 20 000 mennesker i fire kommuner fastlandsforbindelse. Videre er det grunn til å merke seg at arbeidet med fastlandsforbindelsen til Lofoten, det såkalte Lofast, kommer i gang denne sommeren.

Som representant for Østfold synes jeg selvsagt det er spesielt gledelig at anleggsstarten på strekningen E18 Sekkelsten–Krosby i Østfold blir framskyndet, og at Regjeringen går inn for å bygge ny E18 som firefelts vei på strekningen Momarken–Akershus grense. Samtidig er jeg svært glad for at det nå er satt i gang arbeid med planlegging og finansiering av utbygging av E18 Mosseveien i tunnel. Dette er gledelige saker for hjemfylket.

Jeg anbefaler komiteens tilråding.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplansen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Signe Øye (A): Jeg er enig med representanten Holten i at det er veldig positivt at Stortinget nå gir klarsignal til at det skal bygges en smal firefelts vei på strekningen Momarken–Akershus grense, istedenfor tofelts vei. Med den sterke trafikkveksten som er, er dette nødvendig og framtidsrettet. Det er nå viktig også å komme i gang med parsellen gjennom Askim, og selv om Stortinget ikke bevilger penger, men gir tillatelse for bompengeselskap til å ta opp lån, er det bra. Arbeiderpartiet foreslo i forbindelse med budsjettet for i år, altså i fjor høst, at bompengeselskapet skulle kunne oppta lån på hele strekningen gjennom Askim. Mitt spørsmål til representanten

Holten er: Hvorfor gis det nå ikke tillatelse til lånefinansiering på hele strekningen, slik at man vet hva man har å forholde seg til og ikke må komme tilbake til dette allerede til høsten?

Odd Holten (KrF): Ja, jeg kan si meg fullt ut enig med representanten Signe Øye i at det er gledelig at vi nå har fått disse sakene fram. Det gjelder også E18. Det er jo en sentral del av Østfoldpakke fase 1, som består av disse to veiene. Det er viktige prosjekter. Og vi har gått inn på den såkalte dugnad og spleis-ordningen femti-femti over 15 år.

Så var spørsmålet hvorfor vi ikke allerede nå kan gi tillatelse til lånefinansiering. Til det er det å si at vi har et styre i dette bomselskapet som nå på bakgrunn av de kostnader som har framkommet på grunn av forbedring til firefeltsvei på denne strekningen, som jeg nevnte i mitt innlegg, gis mulighet til å komme tilbake til Stortinget. De får da gjøre dette på bakgrunn av at vi også vet at det er økt trafikk, og dermed har de bedre inntektsgrunnlag i prosjektet.

Kenneth Svendsen (FrP): Dette heftet har mange felles trekk. Det går på utbygging av veier i Trondheim, i Rogaland/Vest-Agder, utbygging av E18 i Østfold og E18 i Drammen.

Det som er spesielt, er at det er flere og flere bompengeprojekter. Det er interessant å konstatere at Holten poengterer at det er gledelig å stå her oppe og nok en gang sende regningen til Østfolds innbyggere ved nybygging, istedenfor at man skulle få dekning for disse kostnadene når man kjøper bensin og kjøper seg bil.

Så sier Holten at det er manglende finansiering i forslaget. Holten går til og med så langt at han beskylder Arbeiderpartiet for å legge fram forslag om dette. Arbeiderpartiet bruker vanligvis ikke å legge fram forslag om bevilgninger, men merknader med gode ønsker. Dette gjør de her også. Vi foreslår derfor:

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig legge frem en finansieringsplan for bygging av ny firefelts tunnel for E 18 vest for Drammen».

Hvorfor vil ikke Holten være med på det?

Odd Holten (KrF): Det er helt klart at det i samferdselskomiteen og i Stortinget er en betydelig forskjell mellom Fremskrittspartiet og de øvrige partier når det gjelder synet på hvordan vi skal løse sentrale og viktige kommunikasjonsutfordringer i forbindelse med vei. De øvrige partier har innsett at det er behov for, dersom man skal få en framskynding av viktige veiprosjekter, å gå til såkalt dugnad og spleis, noe som Fremskrittspartiet da ikke ønsker å delta i.

Jeg må bare si at jeg er svært glad for at vi i hvert fall i mitt fylke og i svært mange andre fylker opplever at gravemaskinene kommer i gang og gjør betydelige framskritt. Hvis vi skulle ha gått etter Fremskrittspartiets modell, hadde vi i hvert fall ikke sett mange maskiner i aktivitet i vårt område, i Østfold. Jeg tror at folket ønsker

det. Alle bompengeselskap som er opprettet, er opprettet i samråd med fylke og kommune.

Geir-Ketil Hansen (SV): Det er en enstemmig merknad i denne saken der komiteen ber om at det i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 blir redegjort nærmere for innholdet i kjøpsavtalen mellom NSB og Samferdselsdepartementet. Så er det hengt på en passus i merknaden om at «Stortinget ikke skal gå inn i detaljstyring av kjøpsavtalen».

Nå har styret for NSB vedtatt at de vil legge ned nattogene dersom de ikke får økt ramme til neste år. Er representanten Odd Holten enig i at det er en type spørsmål som ikke inngår i kategorien detaljstyring, men som det er naturlig at statsråden redegjør for i budsjettet for neste år?

Odd Holten (KrF): Til representanten Geir-Ketil Hansen må jeg si at vi har et eget styre i NSB, og de har fått sine direktiver å regjere etter. Vi kjøper tjenester, og de har fått sitt rammeverk, og jeg må si meg helt ut enig i den tilføyelsen som står i merknaden.

Jeg ønsker ikke at det skal være slik at vi skal gå inn og detaljstyre de ulike typer tjenester som NSB til enhver tid skal yte. Hvis et flertall i Stortinget derimot går inn og ønsker at ulike typer tjenester skal opprettholdes, må det skje gjennom at vi kjøper disse tjenestene. Det er ikke snakk om å dirigere styret.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Me handsamar i dag ein samleproposisjon med 13 ulike saker, til dels omfattande saker. Eg vil omtala nokre av desse, andre frå Arbeidarpartiet vil omtala andre.

Men først vil eg få takka saksordførar Odd Holten for godt arbeid og stor vilje til fleksibilitet for å koma fram til gode fleirtalsløyser i sakene. Det vonar me borgar for godt samarbeid framover. Arbeidarpartiet har nokre mindretalsmerknader åleine eller i lag med andre, men me har ikkje alternative framlegg til vedtak.

Fyrst til slutføringa av Trondheimpakka. Etter komitehandsaminga får Trondheim den løysinga dei ynskjer, nemleg alternativ 3.2.A. Det er det billegaste alternativet, og det er eit godt alternativ. Dette stiller no regjeringspartia, Arbeidarpartiet og Senterpartiet seg bak.

Det har vore ein litt underleg prosess. Regjeringa gjorde framlegg om å velja alternativ 4, som i utgangspunktet var 120 mill. kr dyrare. Regjeringa sin føresetnad var at meirutgiftene skulle verta dekte med auka bompengar, noko som dei lokale styresmaktene ser på som det verst moglege alternativet. Det ville m.a. ført til at fleire parti måtte bryta sine egne valløfte etter pålegg frå Stortinget. Til all lukke støttar regjeringspartia no alternativ 3.2.A. Det har nokre spesielle utfordringar i seg, men det vil i tillegg føra til at jernbaneområdet vert verande samla, ikkje delt av ein ny veg som i alternativ 4.

Eg har vore med på å skaffa fleirtal for mange saker her i huset – som representant for regjeringsparti og som

opposisjonspolitikk – heilt eller delvis i tråd med ulike regjeringar sine framlegg, men til tider òg for andre løysingar, slik som i dag. Det nye er at statsråden har gitt Stortinget to svar, eitt om kor ille alternativ 3.2.A er, og eitt om at det likevel kan akseptast. I Arbeidarpartiet er me likevel glade for at regjeringspartia har snudd i saka. Det er bra for Trondheim. Det er òg eit vedtak som ikkje øydelegg valkampen i Trondheim, og som syner respekt for lokaldemokratiet.

Eg må få nemna saka om bompengefinansiert utbygging av Rv 45 i Gjesdal. Dette er eit døme på at lokale styresmakter tek ansvar og finn løysingar på ein veg med mange flaskehalsar. Ved å utbetra vegen på sju stader til ein pris av 114 mill. kr vil framkomstmoglegheitene auka monaleg. Det ser eg og mange andre som brukar denne vegen, fram til.

Noreg har ei kystline på ca. 84 000 km, mest like langt som to gonger rundt ekvator, har eg blitt fortalt. Langs kysten er det øyar og halvøyar som ein må på sjøen for å nå. Det kan vera triveleg for oss som skal dit ein gong iblant, men det er ofte ei ulempe for fastbuande og for næringslivet. Difor er bru eller tunnel ofte eit alternativ. I kveld set me sluttstrek for eit system som kan gjera ferjeavløysing aktuelt for fleire. Eg er glad for at komiteen samla har kome fram til ei rettferdig ordning som er lett å føreseia. Frå før har det vore klart at prosjekta kan få behalda ferjesubsidiane i 15 år etter at alternativet er kome på plass. Når det gjeld spørsmål om refusjon av kapitalkostnader, vert dette òg gitt over 15 år med eit fast beløp på 3,5 mill. kr pr. år, som saksordføraren gjorde greie for. Komiteen har gjort eit par presisjonar som gjer økonomien litt meir gunstig. Beløpet skal justerast med 2,5 pst. pr. år, beløpet skal vurderast og eventuelt justerast kvart fjerde år, og konkret avtalt rentesats i ein eventuell bindande låneavtale kan leggjast til grunn i finansieringsplanen i staden for staten sine berekna 8 pst. Så no kan dei setja i gang med å rekna på Finnøy i Rogaland og mange andre stader langs kysten.

Til slutt vil eg seia at me i Arbeidarpartiet er glade for at me skal få ei eiga sak om tiltak mot kjøring i narkorus. Målet er klart: Ingen rusa personar skal kjøra bil, og ulike rusmiddel må likestillast i størst mogleg grad. Me har diverre enno ikkje eit slikt narkometer som Dagbladet omtala her om dagen, så vidt eg veit. Dette i tillegg til spørsmålet om å finna tekniske hjelpemiddel som dekkjer, og at saka reiser mange prinsipielle og praktiske spørsmål, gjer det heilt naudsynt at me får dette som ei eiga sak.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anne Berit Andersen (H): Når det gjelder motorvegbroen over Drammen, er Høyre veldig fornøyd, og når det gjelder tunnelen i denne saken, er vi veldig glad for at den også blir forsert. Men her har Arbeidarpartiet gått kjempehøyt på banen. De har nesten gått ut og sagt ja til denne tunnelen før de har bevilget pengene. Den 21. mai uttalte representanten Sigrun Eng til NRK Buskerud at hvis det ikke kom ekstra midler, kunne det tenkes at det måtte omprioriteringer til, og hun nevnte da ru-

ten mellom Oslo og Kristiansand. Mitt spørsmål til Arbeidarpartiet er: Er det virkelig sånn at de går inn og omprioriterer viktige prosjekter langs sørlandskysten og i Vestfold for å få broen og tunnelen på plass?

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Ja, denne hadde eg venta meg. Men eg må seia at når eg høyrer på replikken og ser på svaret som står i innstillinga, lurar eg på om representanten Andersen og andre har lese kva Arbeidarpartiet og Framstegspartiet seier i denne saka. Me meiner at me ikkje kan byggja veg på den måten ved at me har fire felt som går over i to felt, og så får me fire felt att. Me må få vekk flaskehalsane, elles blir investeringane heilt meningslause. Og me har sagt følgjande:

«Disse medlemmer ser det som ønskelig at denne utbygginga blir fullført samtidig med fullføringa av Drammensbrua.»

Arbeidarpartiet har sagt at me føreset at statsråden kjem tilbake med ei vurdering av dette i samband med Nasjonal transportplan. Då skal me òg ta vurderinga. Men eg har registrert at statsråden har vore høgt på banen i denne saka òg, så for meg verkar det nesten som om det er usemje i sjølve Regjeringa. Det verkar som om statsråden vil ha den løysinga som Arbeidarpartiet vil, men Høyre vil av ein eller annan merkeleg grunn ikkje ha det.

Thore A. Nistad (FrP): Når det gjelder bompengeprojekter, er Arbeidarpartiet av de ivrigste. Nå ser det ut til at ingen vei kan bli for liten, for nå skal vi også ha et bompengeprojekt på Rv 45 i Gjesdal kommune. Der er årsdøgntrafikken altså nede i 700 biler. Innkrevingskostnadene vil bli på svimlende 17 mill. kr, og de vil sikkert bli større når det har gått en stund.

Da har jeg et spørsmål til Arbeidarpartiet: Finnes det noen nedre grense for årsdøgntrafikken når Arbeidarpartiet skal ha alt som bompengeprojekt?

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Når det gjeld bompengefinansiering, er det i denne saka som i alle sakene Arbeidarpartiet støttar, eit lokalt initiativ. Det er altså dei lokale styresmaktene som tek initiativ til å få løyst nokre problem, for dei kan ikkje venta på at Framstegspartiet ein gong om 100 år kanskje får desse pengane på statsbudsjettet. Føreslår dei å løysa problema sjølve – som i Gjesdal, som tverrpolitisk har laga eit reknestykke som går i hop – meiner eg at det ikkje skal vera noka nedre grense. Men det vil vera ei nedre grense i kvart prosjekt, for om det er for få bilar som kjører der, vil jo ikkje reknestykket gå i hop.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): I Trondheim har vi et veiprojekt som blant oss kollektivtillhengere blir kalt for Nordre «belastningsveg». SV er som kjent imot å bygge denne veien, men når flertallet på død og liv vil spandere en halv milliard kroner på galskapen, er det i alle fall grunn til å spørre om årsaken til Arbeidarpartiets trasévalg. Kommunalrådene fra Høyre og Arbeidarpartiet var i Oslo og snakket varmt om trasévalget som ligger i flertallets innstilling, som er et mye billigere alternativ enn

det som statsråden gikk inn for. Med statsrådens forslag kunne vi fått både en funksjonell godsterminal og en funksjonell konteinerterminal på havna, uten at jernbanevogner krysser en hovedvei. Og man kunne fått samlokalisert også de private godsterminalene, som Tollpost, Nor-Cargo, Coca-Cola, i tillegg til Posten. Problemet er at statsrådets løsning forutsetter at bompengerperioden i Trondheim forlenges, eller at satsene økes. Og det passer naturligvis dårlig inn i Arbeiderpartiets lokale valgkampstrategi.

Men kan Arbeiderpartiet gi oss ett eneste overbevisende argument, utover dette hensynet, for å velge dette alternativet?

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Å overtyda nokon som har bestemt seg for at det ikkje er gode argument, veit eg er umogleg. Men eg er ikkje i tvil. Etter å ha vore i Trondheim og sett på dette, er eg ikkje i tvil om at dette er det beste alternativet, og det er i tråd med det fleirtalet lokalt meiner. Eg er klår over at SV, både der og her, har vore imot det. Det har eg respekt for. Men eit fleirtal går inn for dette i Trondheim. Det er det billegaste alternativet. Det er faktisk sånn at det er ikkje berre ulemper for godsterminalen og for jernbaneområdet med denne løysinga, framfor alternativ 4. Med alternativ 4 ville ein fått ein ny veg rett gjennom jernbaneområdet i Trondheim. Det hadde vore eit dårlegare alternativ. Det går eit tog ein gong om dagen over den vegen me no vel, men det lèt seg dirigera på fornuftige tidspunkt.

Me er altså samde med våre folk i Trondheim. Me trur det vert ei god løysing for Trondheims befolkning, utan at dei må betala meir enn det lokalpolitikarane sjølve synest dei skal betala.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Anne Berit Andersen (H): Vi behandler i dag en samleproposisjon som inneholder flere saker innen vårt område i samferdselskomiteen. Saksordføreren har på en utmerket måte tatt hovedkonklusjonen i de forskjellige sakene. For min del vil jeg komme inn på noen av enkelt-sakene.

En sak som vi tidligere har behandlet, er Nordre avlastningsveg i Trondheim. Denne veien vil avlaste Midtbyen og sentrumsnære boligområder for gjennomgangstrafikk. Den har også gode forbindelser til havn, transportterminaler og sentralbanestasjonen på Brattøra. Da Stortinget behandlet denne saken første gang, ble det foreslått å flytte godsterminalen fra Brattøra til Leangen. I St.prp. nr. 60 for 2001-2002 ble det opplyst at Jernbaneverket, i samarbeid med CargoNet AS, ikke hadde behov for denne flyttingen. Det måtte en ny utredning til, og to alternativer ble lagt fram. Trondheim bystyre og Sør-Trøndelag fylkesting gikk inn for det billigste alternativet. Ingen ønsket å utvide bompengerekravet, som var lovet avsluttet i 2005. Alle innser nok at det andre alternativet er bedre, men det valgte alternativet er absolutt akseptabelt. For oss har det vært viktig å lytte til flertallet

i det lokale miljøet, derfor støtter vi alternativ 3.2.A og vil ønske Trondheim kommune lykke til med prosjektet.

Gjesdal kommune i Rogaland ønsker et bompengefinansiert prosjekt på Rv 45. Dette innebærer ny vei og andre utbedringer. Selve prosjektet har en kostnadsramme på 114 mill. kr – 23 mill. kr i statlige midler og 91 mill. kr i bompenger. De lokale myndigheter har gitt sin tilslutning til prosjektet.

Det som er foreslått her, har stor regional betydning. Det er en viktig transportåre for bl.a. turist- og fritidstrafikk mellom Ålgård og Sirdal kommune i Vest-Agder. Når veien over Suleskard er åpen, er Rv 45 viktig for trafikken mellom Jærregionen og Setesdal/indre deler Telemark. Denne veien blir også nyttet som en indre forbindelse mellom Rogaland og Oslo-området. Det skal utbedres kurver, utvidelse av veibredde og omlegging av deler av veien i tunnel. Denne utbedringen vil føre til at det blir lettere å kunne benytte veien for næringsliv og lokal- og fritidstrafikken.

Framkommelighetsproblemer rundt Drammen er vidt kjent. Jeg tror vi alle har opplevd å sitte i kø gjennom Drammen. Nå er arbeidet med ny motorvei oppstartet, og dette er viktig for å løse framkommelighetsproblemer på denne strekningen. Men for å løse problemene på E18 gjennom Drammen fullt ut, må det også bygges ny Kleivene-tunnel.

Når det gjelder Kleivenetunnelen, er planarbeidet fersert, og med en maksimal framdrift er det mulig med byggestart i siste halvdel av 2005. Høyre ønsker at hele strekningen fra Loenga i Oslo til Tønsberg i Vestfold skal få full firefelts standard. Vi ønsker i forbindelse med behandlingen av Nasjonal transportplan å komme tilbake til tidspunktet for realiseringen.

Vi kan ikke som Arbeiderpartiet si at utbyggingen av tunnelen bør være fullført samtidig med Drammensbrua. Det kan vi ikke fordi vi ønsker en grundig kvalitetssikring av prosjektet, slik at vi vet at de totale kostnadene er på plass før byggestart.

Jeg er enig i at Kleivene-prosjektet er viktig, og det skal få høy prioritet hos oss i Høyre. Men vi kan ikke, som Arbeiderpartiet, nærmest gi klarsignal til byggestart uten å bevilge penger. Det kan medføre at midler til andre prosjekter på samme stamveirute kan bli nedprioritert, og da er min bekymring de viktige veistrekningene vi har gjennom begge Agder-fylkene. Det kan ikke aksepteres av oss i Høyre.

Alternativ bruk av ferjetilskudd er en sak som engasjerer mange øysamfunn. Problemstillingen har vært hvordan en skal kunne beregne dette, slik at viktige beregningsprinsipper ligger fast. Jeg vil berømme statsråden for det resultatet som framkommer her. Her er klare prinsipper for hvilken måte dette skal beregnes på.

Komiteen har gjort et par forbedringer i saken. Alle er enige om at kapitalkostnadene på 3,5 mill. kr pr. år i 15 år skal oppjusteres årlig med 2,5 pst. for å holde kroneverdien noenlunde konstant. Vi går også inn for at en ikke skal være bundet opp til statens kalkulasjonsrente ved utregning av hvor stort lån disse årlige tilskuddene kan forrente. Dette vil også gjøre det lettere å sy sammen

en finansieringspakke. Det er viktig, siden lav rente gjør at man nok kan oppta og forrente større lån.

Dette vil gi muligheter for innbyggerne på Hidra til å få landfast forbindelse. Det er noe som har vært etterlengtet i mange år. Hidra er et levende lokalsamfunn som ønsker å videreutvikle det positive miljøet de har på øya. For å få dette til er det viktig med fastlandsforbindelse. Innbyggerne ønsker selv å bestemme når de vil komme og gå, og ikke være avhengig av ferjen. Hidra er et av mange øysamfunn som vil få denne store muligheten nå.

Helt til sist vil jeg ta for meg en sak som i økende grad er et problem i vårt samfunn. Det gjelder kjøring i påvirket tilstand av andre rusmidler enn alkohol i veitrafikken. Vi opplever stadig flere sjåfører i trafikken som er ruset på andre midler enn alkohol. Det har faktisk skjedd en fordobling av registrerte slike bilførere de siste ti år. Dette er en stor trafikkrisiko som i økende grad setter bilføreres og medtrafikanter liv i fare. Det er særlig store utfordringer knyttet til avdekkingen av bilførere som er påvirket av narkotiske stoffer og andre stoffer som innebærer en alvorlig svekkelse av kjøreevnen. Denne saken har stor betydning og omfang, derfor ber vi Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om tiltak mot kjøring i narkotikarus.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigrun Eng (A): Usanninger blir ikkje meir sanne om dei blir gjentekne fleire gonger.

Arbeidarpartiet skriv i innstillinga at det er ønskeleg at utbygginga av ny Kleivene-tunnel skjer parallelt med ny motorvegbru, og bed Regjeringa om å koma tilbake med ei sak om dette i samband med rulleringa av Nasjonal transportplan.

Høgre viser til utsegn frå kontrollkomiteen og skriv som tilsvaer:

«... det er oppsiktsvekkende at en del av de samme partiene som da understreket dette, nå vil gå inn for å starte bygging av et prosjekt som det bare så vidt er startet planlegging av. Disse medlemmer tar avstand fra en slik saksbehandlingsmåte, og vil peke på at en slik lettvinthet kan bety betydelige ekstrautgifter, som igjen vil ramme andre samferdselsprosjekter.»

Ser representanten Andersen nyansane, og meiner ikkje representanten at trafikantar til Sørlandet òg vil ha god nytte av å få fjerna flaskehalsen Kleivenetunnelen? Er Høgre villig til å omprioritera pengar, om nødvendig?

Anne Berit Andersen (H): Først vil jeg si at det Arbeiderpartiet legger fram, om at de vil ha disse to prosjektene ferdig samtidig, er ganske urealistisk. Men når en vet at planleggingen av selve tunnelen er ferdig i slutten av 2005, og vi vet at motorveibroen er ferdig i begynnelsen av 2006, da er det noe som sier meg at dette ikke går i hop. Det er mer å hive ut noe som kan skape forventninger blant innbyggerne i Buskerud. Jeg er så ærlig å si at dette vil vi få inn i en plan, og det skal vi sørge for. Men jeg vil ikke la det gå på bekostning av andre prosjekter, for de er også viktige. Dermed betyr det at vi set-

ter inn alt for å få tunnelen på plass i Nasjonal transportplan, og vi baserer oss på planleggingen. Det betyr også at det er viktig med den prioriteringen vi gjør.

Thore A. Nistad (FrP): Det kunne vært godt å ta en ny runde om Kleivenetunnelen med Høyre, for det er jo hjerteveien til Høyres representant.

Men jeg skal ta en annen ting. Representanten er også opptatt av å bygge E18 på Mosseveien i tunnel. Og der er det også et ønske om at dette skal gjøres med en gang. Men så har hun samtidig sagt at hun også ønsker nytt dobbeltspor på jernbanen. Hvilken av disse to tingene prioriterer hun?

Jeg kunne også gjerne ha tatt – nei, beklager!

Anne Berit Andersen (H): Det ble nok med ett spørsmål fra representanten Nistad, skjønner jeg, og det gjelder Mosseveien.

Det vi konsentrerer oss om i denne saken, er Mosseveien i tunnel, der vi sier vi skal ha to felt i hver retning og ett av dem skal være kollektivfelt. Vi sier også i Nasjonal transportplan at vi skal ha et dobbeltspor. Vi vil komme tilbake igjen til både det og plassering av Mosseveien i tunnel i kommende Nasjonal transportplan. Det er der vi setter tidspunktet, og det er der vi ser alt i forhold til hverandre.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Thore A. Nistad (FrP): Når det gjelder Innst. S. nr. 272, som vi behandler i dag, skal jeg ta for meg en del av de forslagene som Fremskrittspartiet har. De er inntatt på side 12, så det er sagt.

Først: Vi har tenkt å komme med et forslag, og det kunne jo da være interessant for særlig partiet Høyre, som nå har kjørt sin runde i salen og hatt veldig mange fine forslag og ordspill her. De skal ha Kleivenetunnelen, de skal ha jernbane nedover, og de skal ha Mosseveitunnelen. Så får vi se når debatten er ferdig, om Høyre har interesse av å være med og stemme konkret på en hel del av disse gjennomføringsprosjektene som er. Etter lovnadene fra Regjeringen som Høyre er en del av, har vi altså hørt at de skal øke budsjettene, og de skal holde seg til Nasjonal transportplan. Vi vet vel alle hvordan denne regjeringen har kjørt på den linjen.

Det første forslaget fra Fremskrittspartiet går på en sak som vi har hatt oppe tidligere, så det er ikke så veldig nøye å ta den noe særlig opp igjen. Men vi holder fast på det som vi har sagt tidligere, at dette er et statlig ansvar, og vi ikke trenger flere bomber i Trondheim. Vi mener at det er mer enn nok med dem som er der.

Når det gjelder forslag nr. 2, som går på Gjesdal kommune og Rv 45: Her er det jo sju små utbyggingsprosjekter, med en samlet kostnad på fattige 114 mill. kr. Her skal man da la poppe opp enda et nytt bompengeprojekt, og det er – som jeg hadde spørsmål om tidligere – en årsdøgntrafikk på fattige 700 biler. Da kan man virkelig sette seg ned og spørre: Hvor langt nede skal tallet være for at vi skal unngå en bom i dette landet? Dette er rett og

slett en ny sysselsettingsbedrift, og da synes jeg det er fælt at man skal bruke penger på å ansette folk og få dem ut av arbeidsledighetskøen for at de skal sitte i en bombu. Da kunne man heller ha gitt noe flere penger, slik at det hadde blitt mer anbud. Og kanskje kunne en del av dem som er nødt til å gå fra Mesta, bli sysselsatt med å bygge litt flere veier.

Så har vi det tredje forslaget, om tunnel for Mosseveien. Den har jo vært en gjenganger i ganske mange år. Den lå egentlig inne i noe som het Oslopakke 1. Nå er det ikke sikkert det er så mange som husker så langt tilbake. Den skulle egentlig ha vært ferdig allerede i dag, den skulle ikke engang ha vært på agendaen her i dag. Men som vi vet, er den blitt borte, for en god del av de pengene som er tatt inn på bomringen rundt Oslo, har gått til helt andre tiltak enn til å bygge vei. De har blitt brukt til kollektivtiltak, og enda har man økt bompengesatsene i Oslo. Og de er ikke blitt økt fordi man skulle bygge noen ny mosseveitunnel eller andre veier, de har bare gått inn i sluket som er kollektivtransporten – ikke engang da private kom og sa at dette kan vi bygge, hvis vi får lov. Og så setter de opp en bom. Det er helt fair, også for Fremskrittspartiet. Det må jeg bare gjenta én gang til: Det er helt fair for oss, så lenge den gamle veien som er nedbetalt, er gratis. Så det er mulighet nr. 2 for å få satt dette i gang. Tross alt er det en årsdøgntrafikk på Mosseveien på 21 000–30 000 biler.

Så har vi et annet prosjekt som etter Fremskrittspartiets mening også burde ha vært fullført for lenge siden, som vi også har forslag om i dag, og som Holten i Kristelig Folkeparti har som hjertebarn og gjerne kan være med og stemme på. Det er E18. Og da vil jeg gjerne minne om at bare skadene, ulykkeskostnadene, beløper seg til 25 milliarder kr pr. år. Og vi bruker altså fattige 11,5 milliarder kr til veiutbygging. Det har vist seg at den strekningen på E6 som er ferdig nede hos representanten Holten, og vi kan også ta med den strekningen på E18, som er nedover mot Høyres representant Andersen, hvor vi har fått firefelts motorvei, hvor vi har brukt lite grann penger, og hvor vi har satset, og der vi faktisk har fått 100 km fartsgrense, der har ulykkesstatistikken gått rett til bunns – og heldigvis for det.

Men å satse videre på disse veiprojektene her? Nei, da skal man planlegge og planlegge, man skal aldri i det hele tatt komme i mål. Likedan er det når det gjelder Kleivenetunnelen i Drammen. Der også skal Høyre bare utrede og planlegge og vil ikke slutte seg til merknaden fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet om at den skal fullføres samtidig med Drammensbrua. Her hadde Høyre anledning til å sikre et flertall. De valgte altså ikke å gjøre det, eller rettere sagt: Jeg får vente til avstemningen er ferdig før jeg sier det, men jeg antar at det blir nei fra Høyre der også.

Jeg tar da opp alle forslagene som er tatt inn på side 12 i innstillingen.

Presidenten: Representanten Thore A. Nistad har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): No er det på tide at Framstegspartiet svarar litt for reknestykka sine, for det er ikkje rare reknekunsten dei syner, kan eg lova representantane i denne salen. Frå 1. oktober til 1. juni har dei foreslått ekstra vegtiltak på rundt 50 milliardar kr, litt etter korleis ein reknar. Så spør eg: Kor søren er resultata? Orsak, om det ikkje var eit parlamentarisk uttrykk! Det Framstegspartiet har, er ca. 2,6 milliardar meir i året til riksveginvesteringar. Det vil altså ta 20 år før dei kan halda lovnadene. Og dersom me ser på politiske resultat, har dei fått 200 mill. kr meir til veg i forhandlingar med Regjeringa, altså vil det ta 100 år. Når skal Framstegspartiet slutta å lura folk?

Thore A. Nistad (FrP): Det er godt at Arbeiderpartiet har moderert seg litt. Sist de var på meg med dette, hadde jeg lagt fram veiplaner for 100 milliarder, nå er det nede i 50.

For det første har ikke vi sagt at dette er til drift, eller noe sånt. Vi har sagt at å bygge nye, bra veier i Norge er ren, skjær investering. Og vi har sagt at istedenfor å sette en del av alle våre oljemilliarder på bok vil vi investere i veinettet – og jeg bruker ordet investere. Vi mener at å ha et bra, moderne veinett på like fot med andre land, er og blir en investering. Vi er nødt til å gjøre noe med veinettet i dette landet for næringslivet. Da mener vi at det er atskillig bedre å bruke disse milliardene på veiinvesteringer, istedenfor å gjøre som Regjeringen gjør nå, med god støtte av Arbeiderpartiet, putter oljemilliardene inn i alle mulige aksjefond og aksjer ute, og vi vet alle at tapet i fjor var 123 milliarder.

Jan Sahl (KrF): Jeg vil gjerne følge opp i samme tråd som siste replikant.

Det er et ordtak som heter at før god mat skal spilles, skal buk revne. Fremskrittspartiet har en utrolig appetitt på å sluke gode samferdselsforslag. Men man må jo i rettferdighetens navn få lov til å stille spørsmålet om ikke Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag selv har revnet. Og det unngikk representanten Thore Nistad nokså smidig å svare på. Bare i den saken vi har oppe til behandling nå, er det altså seks forslag, som går delvis på nye prosjekter, som går på å ta bort bompengeprojekter, og så har vi hørt tidligere at vi skal ha firefelts vei fra Oslo til Trondheim, selv over Dovre. Ett sted må jo grensen gå for Fremskrittspartiets pengekasse. Mitt spørsmål går direkte på: Er ikke nå Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag for i år sprengt for lenge siden?

Thore A. Nistad (FrP): Jeg kan trøste representanten Sahl med at det er ikke sprengt; vi kommer med et nytt forslag i morgen. Så det blir ett til.

Men når det gjelder representanten Sahl og hans hjemfylke, revner ikke magen i det hele tatt. Da er det Lofast, da er det 2 milliarder, da skyver han alt til side.

Når det gjelder Nasjonal transportplan, som vi behandlet i forrige periode, og som også representanten Sahl var med på, la Fremskrittspartiet fram en økning utover det Regjeringen hadde, på 5,5 milliarder pr. år. I lø-

(Nistad)

pet av en tiårsperiode er det 55 milliarder. I tillegg har vi sagt at vi er villige til å bruke en god del av oljeformuen til å investere. Og når det gjelder å investere i Nord-Norge, følger Sahl oss i alle saker, men når det gjelder det indre østland, nei, da er det liksom fy, fy. Da er det ikke så veldig fint for ham.

Anne Berit Andersen (H): Jeg vil inn på noe av det samme som de to før meg har tatt opp, nemlig: Er det ikke bønn i bøtta hos dere? Det er Sareptas krukke, som jeg har sagt tidligere. Vis til de årlige budsjettene, om dere har inndekning! Jeg nevner bare noe nå: E6 i fire felt til Trondheim, E18 fra Østfold til Kristiansand i fire felt, Listapakka, Drammensbrua, Kleivenetunnelen, Rv 4, miljøtunneler, Trondheimpakka, alle enkeltprosjekter i den samme proposisjonen, Bergensprogrammet. Dette er bare noen av alle prosjektene. Kom og vis det i de årlige budsjetter!

Thore A. Nistad (FrP): Ordbruken fra Høyre var «bønn i bøtta». Det er klart at den bøtta som Høyre har, i hvert fall lekker som en sil. De har altså et underforbruk på over 2 milliarder hittil, de hadde Sem-erklæringen, som var en påplussing på 600 mill. Ingenting av dette har vi sett. I tillegg har vi kostnadene ved trafikkulykkene, som nå er oppe i svimlende 25 milliarder kr. Dette er det ingen som tar innover seg i det hele tatt. Og det viser seg at dette kan vi redusere kraftig hvis vi er villige til det. Det er altså bevist ved de få store prosjektene som er gjennomført, på E6 og på E18. Der hvor vi har bygd ut tofelts motorvei, og hvor vi har fått økt farten til 100 km, har ulykkeskostnadene gått ned.

Vi har også sagt at næringslivet sliter i Norge. De ligger på sine knær for å få ned transportkostnadene ned til kontinentet. Og så kommer Høyre – Høyre av alle – og sier nei til videre utbygging i Norge. Det er da resonnetet blir feil fra Høyres side.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Heidi Sørensen (SV): Det står ingenting oppsiktsvekkende i Innst. S. nr. 272, og det er trist. Det er opp til vår generasjon å gjøre en oppgave som er mye større enn det debattene i samferdselskomiteen og debattene i denne salen tyder på. Det er opp til oss å skape en transport som ikke forurenser, og som gjør at de generasjonene som kommer etter oss, også vil ha muligheten til å skape et liv som er like rikt som det som vi har.

I denne proposisjonen behandler man en rekke enkelt-saker. Proposisjonen er blottet for helhetlig og sammenhengende tenking, den er blottet for tenking som: Er dette det riktige valget, i denne korridoren? Er dette det tiltaket som kan løse de største utfordringene vi står overfor?

Samferdselssektoren er den sektoren i Norge hvor utslippene av farlige klimagasser øker raskest. Likevel blir det ikke engang nevnt når vi setter i gang nye store motorveiprosjekter som vi vet vil bidra til å øke trafikken,

og som vil bidra til nok en gang å øke utslippene av farlige klimagasser. Det ser ikke ut som om det bryr så mange engang. Det er ikke vanskelig å tippe at det kanskje er jeg alene her i dag som kommer til å snakke om det. Det er bekymringsfullt, for det er maktpåliggende om vi skal klare å skape en utvikling som gjør at våre barn og barnebarn skal ha en sjanse til å skape seg et godt liv, at vi får bukt med disse problemene. Og da gjelder det samferdselssektoren liksom mye som mange andre.

Da man lagde den forrige Nasjonal transportplan, sa man at vi skulle tenke korridor, man skulle tenke samfunnsøkonomisk effektivitet, og man skulle tenke miljø. Så skulle man se på hvilke transportmiddel i denne korridoren som best kunne løse de transportutfordringene vi står overfor. I denne proposisjonen mangler det. Mange av de prosjektene som ligger der, vil generere mer trafikk inn til Oslo, samtidig som vi vet at det er bom stopp i nye jernbaneinvesteringer, som på en mer miljøvennlig og en mer samfunnsøkonomisk lønnsom måte kunne ha løst de problemene vi står overfor. Tvert imot, i denne proposisjonen tar man et skikkelig tak for de skikkelig samfunnsøkonomiske ulønnsomme prosjektene. Vi bygger et skikkelig ulønnsomt alternativ i Trondheim sentrum. Med Nordre avlastningsveg – eller «belastningsveg» som Ingvild kaller den – har dessverre flertallet i komiteen valgt en enda verre løsning enn det allerede ulønnsomme trasévalget Regjeringen la fram. SV sa at vi var villige til å sørge for at det minst ille alternativet får flertall hvis regjeringsfraksjonen var villig til å støtte Regjeringens opprinnelige forslag. Dessverre. Neida, den absolutt minst lønnsomme veien, midt i Trondheim sentrum, skulle man bygge. Det beklager jeg.

Blar man bakover i denne proposisjonen, kommer man til et lite kapittel om jernbane til slutt. Der er det ingen prosjekter. Og det er jo enkelt å forklare, for vi har bare ett stort anlegg i Norge på jernbane. Det er liksom ingen nye ting å sette i gang der. Det er ingen nye ting å rapportere om heller, og da er det fort gjort å skrive et lite avsnitt til slutt om konkurranseutsettingen som skal starte neste år.

Mens vi har behandlet denne triste saken, har fagutvalgene lagt fram forslaget til Nasjonal transportplan for neste periode. Det er spennende lesing, det! Fantastisk mye mer spennende lesing enn det som vi er blitt presentert for i proposisjonsform her. Det Jernbaneverket legger fram, er en investeringspakke som har en netto samfunnsnytte på 7 milliarder kr. For hvert eneste år vi utsetter disse miljøriktige investeringene som på en samfunnsøkonomisk lønnsom måte kan løse viktige transportoppgaver, taper vi samfunnsnytte. Det er trist at dette ikke blir realisert, og at vi sitter og diskuterer motorvei stykkevis og delt isteden.

For å være litt positiv til slutt: Jeg er glad for at en enstemmig komite ber Regjeringen komme tilbake med en egen sak om tiltak mot kjøring i narkorus. Jeg tror det strider mot folks alminnelige rettsoppfatning at man kan bli satt i fengsel for å kjøre alkoholpåvirket, mens man nesten slipper unna hvis man blir tatt med narkotika i blodet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tor-Arne Strøm (A): Nå var ikke Heidi Sørensen – proposisjonen omhandler mange ting – innom Lofast.

Men i innstillingen står det først om Lofast i merkna- den som bl.a. representanten Geir-Ketil Hansen har vært med på, at man er tilfreds med at utbyggingen av pro- sjektet skal begynne, og det blir understreket at prosjek- tet vil få store positive ringvirkninger for området.

Dernest sier representanten Heidi Sørensen i sin merknad at hun

«vil på det sterkeste advare mot de meget omfattende natur- og miljøødeleggelsene dette prosjektet vil med- føre, og som i stor grad kunne vært unngått ved valget av annen trasé».

Da blir mitt spørsmål: Kan representanten Heidi Sø- rensen fortelle meg hva som er SVs politikk når det gjel- der prosjektet Lofast? Hva skal befolkningen i dette om- rådet forholde seg til om SV f.eks. var på vippen i en av- stemning om denne saken? Dette kan ikke være mye se- riøst. Hva er SVs politikk når det gjelder bl.a. Lofast?

Heidi Sørensen (SV): Prosjektet representanten Strøm tar opp, er et av de prosjektene som virkelig drar ned den samfunnsøkonomiske nytten av det som settes i gang. I tillegg er det et prosjekt der man sørger for å vel- ge en trasé hvor man ødelegger mest mulig natur. Det be- klager jeg sterkt at man har valgt. Det er trist at stortings- flertallet har valgt det.

Det er sånn at man må ta noen verdivalg en gang i blant. Da kan det hende at det er ting som er viktigere, som det å verne om natur, urørte områder og vern av tru- ede arter, enn valget av akkurat en bestemt trasé.

Tor-Arne Strøm stiller et spørsmål han vet svaret på. Det har vært også delte oppfatninger i SV om dette. Det har det. SV har gått for et annet alternativ hele veien, for- di vi har ment at det hadde gått an å unngå de største ... Og sånn er det.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Odd Holten (KrF): I SVs arbeidsprogram for stor- tingsperioden vi nå er inne i, står det å lese:

«I distrikta er det ofte få alternativ til bruk av privat- bil. Der må samferdselsinvesteringane føre til at folk får betre vegar.»

Samtidig går nå SV imot bygging av Eiksundsamban- det i Møre og Romsdal, en utbygging som skal gi 22 000 innbyggere et fergefritt samband til fastlandet, en utbyg- ging som er svært viktig for denne delen av distriktet.

Jeg må spørre: Hva mener SV i programmet når ikke Eiksundsambandet kvalifiserer til en slik støtte?

Heidi Sørensen (SV): Det må være to samferdselspo- litikker i Norge. Vi må ha en politikk for de store byene, og så må vi ha en politikk for det vi må kalle Distrikts- Norge. Vi kan ikke føre den samme politikken på Grü- nerløkka som vi gjør på Røst.

Men for denne samferdselskomiteen har jeg på følel- sen at Distrikts-Norge er alt utenfor Ringvei 2 i Oslo. Hvis det er slik at kollektivtrafikken er bra for det som er innenfor Ringvei 2 i Oslo, men ikke ellers, da har vi et al- vorlig problem.

Når det gjelder Eiksundsambandet, har SV vært imot det så lenge jeg kan huske politikk, og det er mange år. Vi har framhevet gang på gang lokalt at hadde vi anvendt de pengene annerledes, kunne vi ha fått til rassikrings- prosjekter og utbedringsprosjekter som vi i sum kunne hatt mye større samfunnsøkonomisk nytte av, og kunne vært til større nytte for de folkene som bor der, enn at man samler alle de pengene i ett prosjekt.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Jorunn Ringstad (Sp): Førre talar starta innlegget sitt med å seie at det ikkje står noko oppsiktsvekkjande i denne innstillinga. Nei, kanskje ikkje, men det står om mange prosjekt som er viktige for næringslivet, og som er viktige for innbyggjarane i dei regionane prosjekta ligg.

Det går godt an å bruke eit innlegg til å snakke om andre ting enn det som proposisjonen omhandlar, men vi har ein proposisjon som omhandlar prosjekt som vi òg har sett inn i ein samanheng i førre Nasjonal transport- plan, og som vi no snakkar om ei oppfølging av eller ei vidareføring av.

Eg skal ta for meg nokre få av dei prosjekta som er omtalte i samleproposisjonen. Stortinget har tidlegare gjort vedtak om prinsippet om alternativ bruk av ferje- subsidiar, og at innsparde drifts-, vedlikehalds- og kapi- talkostnader som er knytte til ferjesamband, skal kunne brukast som delfinansiering av vegsamband som gjer fer- je overflødig. Å avløyse ferjesamband med bruer eller tunnelar er av stor verdi for næringsliv og busetnad. Å få fastlandssamband betyr reduserte kostnader og redusert tidsbruk ved reiser.

Eg er difor glad for at ein samla komite er samd om eit opplegg for alternativ bruk av ferjesubsidiar, og at alle reelle innsparingar ved nedlegging skal reknast med. Eg er nøgd med at vi no skal leggje gjennomsnittlege kapi- talkostnader til grunn ved utrekning, og at vi òg skal leg- gje til grunn ein årleg auke på 2,5 pst i 15-årsperioden i tillegg til basisverdien 3,5 mill. 2003-kroner.

Eg forstår at enkelte hadde håpa på at modellen som blir vald, skulle gi større utteljing for nettopp «deira» prosjekt, slik at det ville bli lettare å få til fullfinansier- ing. Men det er viktig å unngå overkompensasjon for en- kelte prosjekt, når det kan føre til dårlegare ferjetilbod andre stader eller bruk av midlar som ikkje ligg inne på budsjettet. Etter mitt syn er det viktig å ha ein modell som er enkel å gjennomføre, og som kan praktiserast utan utstrekt bruk av skjønn og vurderingar. Dette meiner eg vi har fått til.

Så over til Trondheimspakka med E6 Nordre avla- stingsveg. Av dei to alternativa som er aktuelle som trasé for Nordre avlastingsveg, er etter mitt syn utan tvil alter- nativ 4 det beste. Dette synet deler i utgangspunktet både

Samferdsledepartementet, Vegdirektoratet og Trondheim kommune. Det andre alternativet, 3.2.A, inneber at vegen to gonger vil bli ført i ein 90 graders vinkel gjennom rundkøyeringar, det vil bli ei samanblanding av gjennomgangstrafikk og tungtrafikk mellom godsterminalen og hamneområdet på strekninga mellom rundkøyeringane, og eit jernbanespor vil krysse E6 Nordre avlastingsveg i same plan. Av desse grunnane tilrår ikkje statsråden primært alternativ 3.2.A.

Både alternativ 4 og alternativ 3.2.A blir dyrare enn tidlegare overslag, med alternativ 4 som det dyraste. Men begge alternativa er milliardprosjekt utan at det er dei store skilnadene mellom dei. Men sidan alternativ 4 krev ein større bompengedel som vil føre til at bompengeperioden må forlengjast, har dette alternativet ikkje fått lokal og fylkeskommunal tilslutning.

Sjølv om Senterpartiet meiner at alternativ 4 er det beste og mest framtidretta alternativet, vil vi leggje vekt på dei lokale meiningane og kan, som òg statsråden har gjort, støtte alternativ 3.2.A.

Vi står fullt og heilt saman med fleirtalet i komiteen når det blir peika på at dersom det seinare kjem krav om utbetringar av standarden på vegen, kan ein ikkje forvente meir statlege midlar. Slike eventuelle meirkostnader må ein då dekkje lokalt.

I denne samleproposisjonen blir komiteen orientert om årsresultat og utbyte for Posten Norge AS. Grunnlaget for utbyte er at det skal betalast eit utbyte på 30 pst. av overskotet i selskapet året før. I 2002 hadde Posten Norge AS eit underskot på 43 mill. kr. Likevel står Regjeringa fast på at Posten Norge AS skal betale 54 mill. kr i utbyte for 2003. Dette er etter mitt syn ein merkeleg utbytopolitikk. Eit selskap som går med underskot, skal betale utbyte. Rett nok har statsråden i svaret på eit spørsmål frå komiteen sagt at Regjeringa finn det nødvendig å gjere ei nærare vurdering av saka og konsekvensen av løyvinga, og at Regjeringa eventuelt vil kome tilbake til Stortinget med saka. Det burde vere sjølv sagt at Regjeringa kjem tilbake til Stortinget med denne saka dersom Regjeringa står fast på å avvike frå grunnlaget for utbytopolitikken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sverre J. Hoddevik (H): Som tidligere sagt, har handlinga av innstillinga vært en god prosess, og det har også vært et smidig politisk arbeid når det gjelder avlastningsvegen, som representanten Ringstad var inne på.

Likevel har representanten Ringstad en ekstra bekymringsmerknad, der man i grunnen kan lese at man nødvendig går inn på det alternativet som er valgt. Nå kommer Jorunn Ringstad og jeg fra en valgkrets der det til tider er langt mellom de tilfredse. Komiteen har vært på en reise i 14 andre fylker, der forventningene har vært spent langt utover mulige flertallsløsninger.

Mitt spørsmål til representanten Ringstad er: Skulle vi ikke i all enkelhet bare glede oss over at vi kan innfri de lokale ønskene i Trondheim?

Jorunn Ringstad (Sp): Som samferdslekomite har vi eit ansvar for å leggje vekt på det som gjeld trafikktryggleik, vi har ansvaret for å finne dei beste løysingane, og vi har ansvaret for å bruke samferdslemidlane på best mogleg måte.

Eg sa i innlegget mitt at eg meiner at det alternativet som Senterpartiet likevel har gått inn for, ikkje er den optimale løysinga. Vi hadde to alternativ å velje mellom, og etter mitt syn er alternativ 4 eit betre alternativ enn 3.2.A, som no har fått fleirtal. Eg lista opp dei argumenta som akkurat viser at alternativ 3.2.A har sine svakheiter, og at alternativ 4 ville ha vore meir framtidretta. Men som eg sa i innlegget mitt: Når vi òg skal ta omsyn til dei lokale meiningane, har dei lokale meiningane fått ei vektning som gjer at vi likevel kan støtte alternativ 3.2.A. Vi gler oss over at vi får ei løysing for Nordre avlastingsveg.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Statsråd Torild Skogsholm: Med handlingen av denne samleproposisjonen gir Stortinget tilslutning til Regjeringens forslag om å sette i gang en rekke nye, store anleggsprosjekter på samferdselssektoren. Det gjelder Eiksundforbindelsen i Møre og Romsdal, Lofast i Nordland og ny firefelts E18 i Østfold, som alle får byggestart i år. I tillegg vil Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett slutte seg til Regjeringens forslag om å bevilge 200 mill. kr i år for å igangsette bygging av togradiosystemet GSM-R langs Nordlandsbanen. Og byggestart for Norges første OPS-prosjekt, ny E39 i Orkdal i Sør-Trøndelag, skjedde for noen få uker siden.

Disse prosjektene er viktige og gledelige nyheter for folk og næringsliv i store deler av landet. Men ikke bare det: Hvert av prosjektene er i størrelse fra 450 mill. kr til 1,1 milliarder kr, og hvert av dem vil bidra positivt når det gjelder aktivitetsnivået i anleggssektoren. Sysselsettingseffekten av alle disse nye prosjektene er på flere tusen årsverk.

Jeg mener derfor det er godt grunnlag for å si at Regjeringens samferdselspolitikk gir verdifulle bidrag for å sikre sysselsetting og verdiskaping innenfor rammen av en økonomisk politikk som legger til rette for fortsatt nedgang i rentenivå og kronekurs.

Jeg er også glad for at Stortinget slutter seg til hovedtrekkene i Regjeringens forslag til hvordan innsparte statlige tilskudd til ferjedrift kan brukes for å gjennomføre vegprosjekter som gir ferjeavløsning. Jeg tror det kan føre til realisering av flere nye samferdselsprosjekt som sikrer bosetting og verdiskaping langs kysten. På bakgrunn av komiteens innstilling vil jeg nå arbeide videre med aktuelle prosjekter og komme tilbake til Stortinget med disse.

Det er likevel en betydelig utfordring å fastsette størrelsen på de innsparte kapitalkostnadene på en måte som ikke gir uønsket overkompensasjon. De justeringene Stortinget har gjort, kan øke faren for overkompensasjon. Jeg vil selvsagt legge Stortingets forutsetninger til grunn, men vil komme tilbake til spørsmålet om kapitalkostnader i forbindelse med Nasjonal transportplan, ut fra det

jeg oppfatter som et felles ønske fra alle partier om å unngå uønsket overkompensasjon, som i sin tur vil gå ut over ferjetilbudet andre steder.

Bygging av Nordre avlastningsveg i Trondheim kan med denne innstillingen fra komiteen ta til neste år, slik Regjeringen foreslo. Bygging etter det såkalte alternativ 4 ville etter Regjeringens syn være den klart beste løsningen for å oppnå de ønskede positive virkningene ved Nordre avlastningsveg.

Jeg oppfatter det slik at komiteens flertall er enig i dette, men at flertallet likevel velger alternativ 3.2.A, fordi det ikke ser ut til å være mulig å få lokal tilslutning for finansieringen av alternativ 4. Jeg har ut fra dette subsidiært anbefalt valg av alternativ 3.2.A, under forutsetning av at lokale myndigheter selv finner inndekning for restfinansiering, og at eventuelle framtidige lokale krav om standardheving ikke dekkes med ytterligere statlige midler. Jeg er glad for at komiteens flertall stiller seg bak disse forutsetningene, og gir sin tilslutning til forslaget om endret bompengoordning i tråd med lokale ønsker for å få realisert Nordre avlastningsveg.

Avslutningsvis vil jeg understreke at jeg deler komiteens bekymring for at stadig flere sjåfører i trafikken er påvirket av alkohol eller andre rusmidler enn alkohol. Det avdekkes nå rundt 5 000 slike tilfeller i året. Det er et høyt tall, men det er samtidig en indikasjon på at vi har et effektivt system for å kontrollere ruspåvirket kjøring. Norge ligger i verdenstoppen når det gjelder avdekking av annen rus enn alkoholrus, og det er ingen grunn til å tro at det er fordi spesielt mange i Norge kjører i påvirket tilstand sammenliknet med andre land.

Komiteen ber i sin innstilling Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om tiltak mot kjøring i narkorus. Jeg vil følge opp dette, og vil komme tilbake til saken.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg lurar på kvifor statsråden vil koma tilbake til Stortinget med ei ny sak om ferjeavløysing. No er det ein samla komite som har gjeve så klare føringar at det berre skulle vera å rekna, så vidt eg kan forstå.

Eg er glad for at det kjem ei eiga sak om narkotika og bilkøyning, og vil spørja statsråden om kor langt ein har kome i utviklinga av dette med narkometer e.l. Og dersom ein ikkje har kome så langt, kva for initiativ vil statsråden ta for å få fortgang i dette?

Det er ein samla komite som vil sjå på kjøpsavtala mellom NSB og Samferdsledepartementet, og me slår fast at Stortinget ikkje skal gå inn i ei detaljstyring av dette. Meiner statsråden at nedlegging av alle nattogtilbod i dette landet er ein slik detalj?

Statsråd Torild Skogsholm: Det var mange spørsmål, og jeg skal prøve å komme inn på så mange jeg kan.

Når det gjelder såkalte narkometer, har Justisdepartementet tatt initiativ til å sette i gang et prøveprosjekt med uttesting av narkometer. Det er altså satt i gang et arbeid

med dette, og det er viktig å følge det videre opp. Jeg vil likevel advare mot at vi bruker den type tekniske metoder og stoler på at det hjelper oss videre. Det er mange utfordringer, og vi må angripe denne problemstillingen på bred front. Narkometer kan være én ting. De erfaringene man har så langt, viser at denne type måleinstrumenter ikke klarer å måle alle typer stoffer. Vi klarer kanskje å ta enkelte, men ikke alle.

Kjøpsavtalen med NSB er det naturlig at vi går gjennom. Jeg synes faktisk at det er en god idé å gå gjennom den i hovedsak i forhold til Stortinget. Når vi skal konkurranseutsette, kommer vi til å måtte gå inn på flere detaljer ved mange sider av dette.

Kenneth Svendsen (FrP): Jeg registrerer ut fra proposisjonen at man ikke kommer til å sette i gang store nye prosjekter. Man venter bl.a. med å sette i gang bygging av ny tunnel vest for Drammen.

Nå ser vi at økonomer, bl.a. Mork, har uttalt i Dagens Næringsliv at man kunne ha satt inn 5 milliarder kr ekstra bl.a. til veibygging i forbindelse med revidert.

Vi vet at skadde og drepte i trafikken koster samfunnet 25 milliarder kr pr. år, men man gjør ikke noe likevel. Man kan bedre forholdene for næringslivet ved at man bygger nye veier, men det gjør man heller ikke.

Er det ikke på tide at vi begynner å sette folk i fokus ved at vi bygger trygge veier og ikke bare satser på fotobokser og slike tiltak? Få folk i arbeid, bygg nye veier! Når kommer forslagene?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg lurar litt på om representanten Kenneth Svendsen og jeg snakker om samme sak. Vi har en innstilling her som omhandler en lang rekke prosjekter som starter opp nå, til betydelige verdier, og som betyr arbeidsplasser for svært mange mennesker.

Det er slik at vi midt i denne problemstillingen står overfor det at vi bygger veier og ønsker å bygge veier også ute i distriktene, slik at vi kan ta hele landet i bruk, og det er viktig. Men da står vi også overfor den utfordringen at vi ikke må få et sånt press i økonomien at konkurranseutsatt virksomhet, langs kysten spesielt, rett og slett går konkurs. Det har vi nå flere eksempler på. Da kan vi ikke bygge veier, for å si det slik, med den ene hånden for så å risikere at vi må legge ned virksomheter med den andre fordi vi ikke viser ansvarlighet i økonomien. Jeg kommer til å gjøre mitt for at vi skal ha en god samferdselspolitikk og en god økonomisk politikk her i landet.

Heidi Sørensen (SV): Statsråden har helt rett i at det er forslag om å sette i gang mange nye prosjekter i denne proposisjonen. Men jeg lurar på om statsråden har reflektert over at ingen av de prosjektene er knyttet til jernbane eller kollektivtrafikk. Jeg vil altså spørre: Er det betegnende for den samlede samferdselspolitikken som denne regjeringen står for?

Og så vil jeg også bruke anledningen til å gjenta spørsmålet fra Oddbjørg Ausdal Starrfelt: Er det slik at

det å legge ned det samlede nattogtilbudet i Norge er å betrakte som en detalj?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg kan ikke si annet enn at det er brukt 200 mill. kr på GSM-R, sikkerhet på jernbanen. GSM-R skal ikke brukes på veg, skal ikke brukes i luften, det skal brukes på jernbanen, dvs. det er et solid bidrag i revidert nasjonalbudsjett. Det viser også litt av den innsatsen denne regjeringen har tenkt å bidra med når det gjelder kollektivtrafikken. Den betyr mye for oss.

Nattog er ingen detalj. Nattog er et vesentlig tilbud for mange her i landet. Jeg har aldri sagt det er en detalj, det er et viktig spørsmål, og det er et viktig spørsmål for flere av partiene her på Stortinget, også for det partiet jeg tilhører. Men jeg godtar ikke at vi fører forhandlinger med NSB gjennom aviser eller den slags. Vi er i dialog med flere selskaper bl.a. som er interessert i å se på kjøringen av disse togene.

Jorunn Ringstad (Sp): Eg har fyrst lyst til å gjenta eit spørsmål som Oddbjørg Ausdal Starrfelt stilte i sin replikk, og som eg ikkje oppfatta at statsråden kommenterte, nemleg ferjeavløysing. Slik eg forstår det, har vi når denne kvelden er omme, gjort dei nødvendige vedtaka i Stortinget. Då skal vi ha alt på plass, slik at vi skal kunne starte opp og gjennomføre prosjekt med ferjeavløysingsmidlar. Eg vil gjerne utfordre statsråden til å kommentere om ikkje ho oppfattar det på same måten.

Og så eit spørsmål til, og det går på Posten og utbyttepolitikken. Vi har fått opplyst gjennom denne saka her at Regjeringa står fast på at Posten Norge AS skal betale 54 mill. kr i utbytte i år, sjølv om Posten hadde underskot i fjor. Mitt enkle spørsmål er: Har Regjeringa lagt seg på ein ny utbyttepolitikk i forhold til det som har vore praksis tidlegare?

Statsråd Torild Skogsholm: Ferjeavløsningsprosjekter er et tema denne regjeringen er svært opptatt av, og det er derfor vi har tatt opp temaet. Det som Stortinget nå har lagt fram, går på detaljer når det gjelder modeller som skal brukes. Det må vi komme tilbake til når vi har de konkrete prosjektene. Jeg har stor forståelse for det som er lagt inn. Jeg er også opptatt av, slik som Stortinget er opptatt av, at dette ikke er måten vi regner kapitalkostnader på. Det skal ikke gå ut over ferjetilbudet for andre, og det er det jeg er opptatt av. Jeg er veldig ivrig etter at vi skal få til ferjeavløsningsprosjekter basert på dette, men vi må også sørge for at det ikke går ut over ferjetilbudet generelt. Det er dårlig distriktspolitikk. Men jeg er helt sikker på at vi skal finne fram til gode prosjekter.

Når det gjelder Posten, og når det gjelder utbyttepolitikken generelt, vil jeg selvfølgelig komme tilbake til den i eierskapsmeldingen.

Sigrun Eng (A): Det begynner å bli seint på kvelden, men eg er ikkje riktig sikker på om eg oppfatta at statsråden sa så mykje om motorvegbrua i Drammen og Kleive-

netunnelen, og eg kunne ha tenkt meg at ho hadde gitt nokre synspunkt på det. For slik som eg har oppfatta utsegna frå statsråden i andre samanhengar, har ho sagt at ho er positiv til å finne ei løysing for ny Kleivene-tunnel. Samtidig registrerer eg her i debatten at regjeringspartia er temmeleg skarpe i sine merknader om det same og er redde for at det vil gå ut over andre prosjekt eller andre parsellar på E18. Kan statsråden seie noko om kva slags tankar ho har når ein da ser innspela frå fagetatane og dei tankane dei har gjort seg om det same, nemleg Kleivene-tunnelen?

Statsråd Torild Skogsholm: Jeg synes spørsmålet om Drammensbrua og Kleivenetunnelen er helt legitime spørsmål. Det er viktige strekninger på en stamveg her i landet, og det er naturlig at vi ser det i sammenheng. Vi har planmessig kommet mye kortere med Kleivenetunnelen. Det er realiteten vi står overfor, og det jeg har sagt, er at vi må sørge for å komme videre med det planarbeidet, og det jobbes det videre med.

Jeg vil også minne om at Stortingets kontrollkomite nylig enstemmig understreket behovet for kvalitetssikring av store prosjekter. Dette er store prosjekter, og derfor er det viktig at vi har nettopp den prosessen som Stortinget har bedt om at vi skal ha. Det betyr ikke at vi er imot prosjektene som sådanne, men vi må kjøre en riktig prosess.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Sigrun Eng (A): Eg vil omtale to punkt i samleproposisjonen når det gjeld E18 motorvegbrua i Drammen. Eg er glad på vegner av alle vegfarande for at bygginga av dobbeltbru er starta opp. Eg er også glad på vegner av folk i Drammen for at ei viktig brikke i Drammenspakka er under arbeid. Knutepunktet Drammen har levd med trafikkaos, eksos og svivestøv lenge nok. Kampen om tunnel i staden for bru er over, og vi på Stortinget må berre gjere vårt yttarste i budsjetta dei neste åra, slik at avtalen som er inngått mellom stat, kommune og fylkeskommune, blir innfridd. Det manglar enno ein god del på at framdriftsplanen blir etterlevd.

Ved alle store utfartshelger til Vestfold og sørlands-idyllane er det Drammen som er den store flaskehalsen. Difor ber Arbeidarpartiet Regjeringa kome tilbake til Stortinget med planar om korleis dei vil finne ei løysing på Kleivenetunnelen og få bygd ny tunnel som vil løyse problemet med endelause køar. Arbeidarpartiet er faktisk villig til å omprioritere midlar, om nødvendig, slik at det blir firefelts motorveg frå Oslo til Tønsberg samtidig med den nye brua.

Eg er glad for at fagetatane i sitt innspel til revisjon av NTP også innser at det er nødvendig med ein ny Kleivene-tunnel. Eg får håpe at alle dei titusen som i sommar vil sitje i kø forbi Drammen, hugsar på at Regjeringa ikkje vil gjere noko med dette no, at Regjeringa meiner at køar er gøy, og her kan dei berre stå, både no og når ei ny bru er bygd.

Lat meg så få kome med ei lita bøn til statsråden. Det gjeld støyskjerming langs E18 i Buskerud. Når to delstrekningar er ferdige, sit dei att med eit budsjettoverskot som nesten strekk til eit tredje område, jordvollen ved Frydenhaug. Massen blir skaffa lokalt, og etter kostnadsoverslaget er det der ein manko på skarve 1,5 mill. kr. Vi snakkar om småpengar i vegsamanheng, men for bebuarane som har hatt E18 som næraste nabo i 30 år, ville det ha vore fint om ein kunne finne desse kronene, slik at ein kunne gjere seg nytte av jordmassane og leggje dei på plass og ikkje på lager ein annan stad.

Den andre saka som eg vil ta for meg, er ny framdriftsplan for konkurranse innan jernbanen. Arbeidarpartiet er tilfreds med at departementet gir seg betre tid med anbodspapira og med kva som skal vere retningslinene for nye aktørar i togdrift på persontrafikksida. Det må utan flugg av tvil vere slik at tryggleiken blir sett i høgsetet utan omsyn til operatør. Kvalifikasjonskrava må vere like.

St.prp. nr. 1 for 2002-2003 hadde opplysingar om avtalen om statleg kjøp av persontransporttenester hos NSB AS. Der er det lagt til grunn at avtalen i all hovudsak skal vere ei vidareføring av dagens togproduksjon.

I den siste tida har vi fått varsel om stopp av nattogkøyring etter nyttår dersom ikkje statlege kjøp blir auka. Visstnok er det ikkje noko land, heller ikkje av dei som har ei tett busetjing, som ikkje subsidierer nattogdrift. Det går òg rykte om at visse dagtog på fjerntogstrekningane står i fare.

Utsegner frå medlemmer i samferdselskomiteen har tidvis vore nokså krasse, at jernbanen berre driv med sutring og syting, og at jernbanen ikkje har noka framtid anna enn i nærtrafikk og intercity-samanheng. Der varsler Arbeidarpartiet kamp. Jernbanen har framtida for seg. Det ser ein på satsinga i andre land. Men da må ein ruste opp den 100-150 år gamle skinnegangen, slik at ein kan nyttiggjere seg dei investeringane som ein alt har gjort i nytt togmateriell, og at arbeid som berre delvis er ferdig, blir ferdigstilt.

Arbeidarpartiet er innstilt på ein debatt der miljøkrav, avlasting for eksisterande vegnett, tryggleik og offentlege kjøp blir sette på sakskartet. Dette er ting vi må kome tilbake til i samband med rulleringa av Nasjonal transportplan.

I dag kunne eg tenkje meg å utfordre statsråden på kva tankar og løysingar ho ser for seg for at jernbanen kan overleve. Er ho tilfreds med dei utsegnene leiaren av samferdselskomiteen har kome med i denne saka?

Petter Løvik (H) (leiar for komiteen): Også i denne saka opplever vi at Framstegspartiet har ein del avvikande forslag i forhold til fleirtalet. Det er fleire saker på vegsektoren der dei utan å vise til dekning går inn og seier at dette skal vi ta over statsbudsjettet. Vi har tre saker seinare i kveld der det same er tilfellet. Det er ikkje meir enn eit par veker sidan vi i denne salen behandla ei sak der det same partiet foreslo at vi – også utan dekning – skulle begynne å byggje ein firefelts veg mellom Oslo og Trondheim.

Då er spørsmålet som eg synest det er greitt å stille: Er det nokon i denne salen som trur at det finst noko slikt som ein gratis veg? Nei, sanninga og baksida av det glansbiletet som Framstegspartiet prøver å vise med sin eigen politikk, finn vi dersom vi går inn i innstillinga til budsjettet for inneverande år, for der måtte Framstegspartiet ned på jorda. Dei måtte inn og prioritere med verkelege pengar, ikkje berre monopolpengar og tenkte pengar. Og kva var det Framstegspartiet gjorde då? Jau, dei kutta bl.a. 140 mill. kr, altså 20 pst., av Kystverket sitt budsjett, det som skal gå til å sikre kysten, til å sikre farleier, fyr og merke. Dei kutta 80 pst. av det som skulle gå til forskning på samferdselsområdet. Det er mogleg vi veit det vi treng å vite om samferdsel, men likevel: Vi skal ikkje forakte kunnskap på den måten. Dei kutta 30 pst., 100 mill. kr, på statens kjøp av posttenester. Om det skulle gå ut over seksdagersleveringa, om det skulle gå ut over Svalbard, eller kva det var, sa dei sjølvsagt ikkje noko om. Og dei kutta 600 mill. kr, altså 20 pst., på drift og vedlikehald av det jernbanenettet vi har i Noreg, som er ein av flaskehalsane for å kunne utvikle jernbane der ei jernbane framleis har ei framtid. Dette viser kor fullstendig absurd ein del av desse forslaga er, og det trur eg begynner å gå opp for dei aller fleste også utanom denne salen.

Lat meg likevel få konsentrere meg om det som er positivt i denne saka. Om det prinsippet som no blir spikra ein gong for alle, vil eg seie at dette gjer at ein i staden for stadig aukande kostnader til ferjesamband, no kan bruke dei same pengane i 15 år til å byggje veger, tunnelar og bruer som kan gjere ferjer overflødige. Det er ei nytenking som ein del folk lanserte for 15-20 år sidan, og det tener denne regjeringa, denne samferdselskomiteen og dette stortinget til ære at vi no klarer å få gjennomført dette.

Det har vore reist diskusjon om full kompensasjon, om overkompensasjon, og om korleis dette ville slå ut. Eg trur at dette på kort sikt først og fremst vil vere til glede for dei mange i næringslivet og dei mange som bur og arbeider i desse områda. Men på lang sikt er det ikkje tvil om at staten vil få store nettoinntekter, i og med at han blir kvitt ein ganske stor kostnadspost.

Sjølv om det har vore litt diskusjon fram og tilbake i dag om vidare oppfølging, håpar og trur eg at departementet, som statsråden også sa, vil leggje fram dei første sakene for Stortinget i løpet av dette året.

Lat meg også få uttrykkje glede – for litt lokalpolitikar er ein òg når ein er i samferdselskomiteen – over at Eiksundsambandet, som ein del fleire gonger har trekt i tvil, no endeleg blir spikra. Det er sagt at vi no har ei framdrift som gjer at vi blir ferdige hausten 2007. Det er ei glede. Når representanten Sørensen tidlegare i dag sa at dei same innbyggjarane ville kunne hatt vel så stor glede av om dette var brukt til rassikring og ein del mindre prosjekt, trur eg representanten Sørensen er dårleg orientert om forholda når det gjeld både næringslivet og samfunnsutvikla på Søre Sunnmøre. Dette er ein gledesdag også for oss som bur i dette området.

Geir-Ketil Hansen (SV): Forslaget om alternativ bruk av ferjetilskudd er et veldig godt forslag og en for-

nuftig måte å gjøre en del ferjesamband overflødige på. Det er mange prosjekter som venter på en løsning, og det vedtaket som vi nå skal fatte, vil gjøre det mulig å løse mange av dem raskere enn det ville være mulig gjennom ordinær budsjettbehandling. Mange kystsamfunn får en ny mulighet med dette vedtaket, og som sådant er det med på å bidra til en del av de overordnede målene i samferdselspolitikken, nemlig det å sikre bosetting, skape regional utvikling og korte avstandsulemper. Her skal statsråden ha ros for å ha fått fram et godt forslag raskt.

Jeg skal ikke gå i detalj når det gjelder forslaget til avskrivningsregler og beregning av kapitalkostnader, men løsningen med å beregne en gjennomsnittlig bespart kostnad på 3,5 mill. kr årlig over 15 års avskrivningstid, synes å være fornuftig.

Det er også grunn til å understreke andre besparelser som ligger i forslaget. Der nye ferjer blir frigjort, vil det være besparende i forhold til fornying av ferjeflåten. Det er det et stort behov for. Nye krav til sikkerhet vil kreve en betydelig oppgradering av ferjeflåten. Om sju år, altså i 2010, vil 121 av 193 ferjer være over 30 år. Behovet for fornying er langt større enn framdriften budsjetttrammen på de årlige budsjettene tillater. Det er en tilleggsgevinst som også kommer på plussiden i forhold til denne type forslag.

Det orienteres om en ny framdriftsplan for konkurranseutsetting på jernbanen. Jeg konstaterer at dette er blitt mer komplisert enn hva stortingsflertallet synes å forutsette da konkurranseutsetting ble vedtatt i forbindelse med budsjettet for 2002.

Det er svært mange forhold som må på plass før det er mulig å konkurranseutsette. Det gjelder forhold knyttet til sikkerhet, forhold omkring overflødig materiell, forhold omkring verksted og vedlikeholdsoppgaver, forholdet til ansatte i NSB og spørsmål om NSB samtidig skal kunne konkurrere i utlandet. Her er flere vanskelige saker som må løses. Statsråden har SVs fulle støtte når departementet tar den tiden som er nødvendig.

Det er gjort mange ulike og varierende erfaringer med konkurranseutsetting, i både Sverige og Danmark, som statsråden bør ta med seg før hun kommer til Stortinget med forslag om konkurranseutsetting.

Komiteen har i en enstemmig merknad bedt om at det blir redegjort for avtalen med NSB om statlig kjøp av transporttjenester, i statsbudsjettet for 2004. Samtidig står det i en merknad at man ikke skal gå inn i detaljstyring av kjøpsavtalen. Men merknaden må helt klart kunne tolkes dit hen at redegjørelsen skal være grundigere enn den som var i årets budsjett, uten at hele avtaleverket skal behandles som egen sak.

Staten kjøper persontogtjenester av NSB for nesten 1,4 milliarder kr årlig. Det har nå oppstått en debatt fordi styret i NSB har signalisert at nattogene vil bli lagt ned om ikke rammen for kjøpsavtalen høynes til neste år. Dersom dette blir gjennomført, betyr det at NSB vil miste ca. 300 000 reisende årlig. Det er reisende som vil ta enten bil, buss eller fly, og hva blir de samfunnsmessige konsekvensene av det?

Det hevdes at Norge bruker uforholdsmessig mye på kjøp av tjenester hos jernbanen, men dersom vi sammenligner oss med våre naboland, er svaret nei. Sverige bruker 3,7 milliarder kr på kjøp av persontogtjenester, og Danmark bruker 4 milliarder kr. Sammenlignet med oss har Danmark mindre jernbane. De har 3 300 km jernbane, mens Norge har 4 000 km. Med mindre jernbane bruker altså Danmark nesten tre ganger så mye som Norge på kjøp av persontogtjenester.

Jeg ser fram til at Stortinget i forbindelse med samferdselsbudsjettet for 2004 får en grundig redegjørelse om kjøpsavtalen, og tar en grundig debatt om hva vi vil med NSB, og om hva som er rimelig og mulig å få ut av det vi bruker på kjøp av tjenester, slik at vi kan legge forholdene til rette for at flere kan reise med tog i årene framover, og ikke færre, slik utviklingen nå ser ut til å være.

Tor-Arne Strøm (A): St.prp. nr. 67 omhandler bl.a. E10 Fastlandssamband til Lofoten, Lofast. Arbeiderpartiet er meget tilfreds med at dette nå er på plass, og at prosjektet nå skal settes i gang i sommer. Dette prosjektet vil få store positive ringvirkninger for dette området. Det vil ha stor betydning for sysselsettingen og næringslivet. Det vil også ha stor betydning for bosettingen. Det vil bety at en f.eks. kan bo i én kommune og jobbe i en annen. Da er det viktig med gode samferdselsløsninger, og Lofast er et bra bidrag i den retningen. Det er veldig god distriktpolitikk.

Når det gjelder Posten, som noen har vært innom her i dag, er det viktig at vi har et godt tilbud over hele landet. Da er det også viktig at vi har gode løsninger.

Så må jeg berøre den utbyttepolitikken som drives overfor Posten i dag. I dag tar vi et utbytte fra en bedrift som går med underskudd. En kan stille seg spørsmål om dette er en riktig politikk. Vi har i dag en bedrift som er under store omstillinger, og da er det viktig at Posten har et skikkelig økonomisk grunnlag for å klare denne oppgaven. Derfor må vi etter Arbeiderpartiets oppfatning følge nøye med på situasjonen og se nærmere på disse problemstillingene.

Arbeiderpartiet har merket seg at Regjeringen finner det nødvendig å foreta en nærmere vurdering av bevilgningene, og at Regjeringen eventuelt vil komme tilbake til Stortinget med saken. Arbeiderpartiet er kritisk til at Regjeringen fortsetter sin politikk med å svekke Posten Norge BAs konkurransekraft og muligheten for å utvikle selskapet, og ber om en grundig gjennomgang av dette i § 10-meldingen, som nå er utsatt til høsten.

Når det gjelder alternativ bruk av ferjetilskudd, er det over flere år arbeidet med et opplegg som vil gjøre det mulig å motta ferjesubsidier i en periode etter at bru eller tunnel har erstattet ferja. En slik løsning vil være bedre både for innbyggere og for staten. Når Stortinget får dette på plass, blir det en utrolig viktig sak for mange steder og lokalsamfunn i dette landet.

Norskekysten er full av øyer, og vi har en kystlinje som er dobbelt så lang som det er rundt ekvator. Menneskene som bor på øyene, trives, og mange trives også med

å reise med ferje. Men andre, både privatpersoner og bedrifter, opplever ferjene som en ulempe i forhold til bosetting og i forhold til næringslivet.

Alternativ bruk av ferjesubsidier vil løse mange menneskers problemer. Vi i Arbeiderpartiet er veldig godt fornøyd med at Stortinget har samlet seg bak våre prinsipper, og at en fant en god og praktisk måte å løse dette på. Så alle sammen bør være glade i kveld, og være fornøyd med at vi har funnet en god løsning for mange mennesker i vårt land.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Signe Øye (A): Det er meget positivt at et flertall i kveld går inn for at det skal bygges smal firefelts motorvei på store deler av E18 gjennom Østfold, en vei der trafikken vokser meget raskt, og mye raskere enn de prognosene som tidligere lå til grunn for utbygging, der ulykkene er alvorlige og mange. Statens vegvesens tall for trafikkøkningen de siste ti årene er i overkant av 3 pst. Det er langt over det som ble lagt til grunn da Østfoldpakke fase 1 ble behandlet her i Stortinget. Derfor er endringen fra to til fire felt både framtidsrettet og nødvendig.

Økte kostnader med en firefelts vei er beregnet til 750 mill. kr. Jeg forutsetter at staten på sin side dekker sin del av kostnadene som forutsatt i Østfoldpakke fase 1, inklusiv kostnadene den utvidelsen vi nå vedtar.

Den økte trafikkveksten gir allerede økte bompenger. Det er all grunn til å tro at det ikke er behov for en doubling av bompengene, slik det er antydning i proposisjonen. Arbeiderpartiet mener det ikke er akseptabelt med en doubling av bompengene, men ser heller en løsning ved å forlenge bompengerperioden, slik det også er antydning i proposisjonen, og slik at også regnestykket går i hop.

Positivt er det også at det nå gis klarsignal til at parsellen Sekkelsten-Krosby gjennom Askim får tillatelse til å låne penger, slik at anlegget kan ha sin framdrift og ferdigstilles innen 2005. Det betyr at statens penger til hele parsellen, som er kostnadsberegnet til 400 mill. kr, må komme senest i 2005, og jeg ber statsråden bekrefte det.

Det er all grunn til å merke seg at Fremskrittspartiet fortsatt snakker om å bygge E18 uten bompenger. Dette er en gedigen bløff. Med deres forslag ville det gå enda lengre tid før vi fikk en mye mer trafiksikker og framkommelig E18 gjennom Østfold.

Når SV går imot både å bygge fire felt og å forsere utbyggingen nå, er det grunn til å merke seg det. Vi er kjent med alle lidelsene i forbindelse med alle de alvorlige trafikkulykkene hver uke, og dersom man ikke er villig til å ta innover seg at dette vil skape en mye bedre trafiksikkerhet, mener jeg at det er all grunn til å merke seg det.

Hans Gjeisar Kjæstad (H): Glitrende suksess vil knapt være brukernes karakteristikk av dagens norske jernbane. NSB makter ikke å holde på kundene sine. Siste problem ut var trafikken på den tradisjonsrike Bergensbanen. NSBs rolle i nedgangen er vanskelig å vurdere utenfra. Kanskje gjør NSB en god jobb, kanskje

gjør de det aldeles ikke. Poenget er at vi har intet referansegrunnlag å sammenligne NSBs samlede aktivitet med. Bevilgende myndigheter famler i blinde: Vi vet ikke.

Det er ikke sunt for noe transportselskap å operere inne i en osteklokke, skjermet fra opponenter. Derfor ønsker regjeringspartiene å åpne for tilbudsleverandører på jernbanen, slik at brukernes ønsker kan vurderes fra mer enn én operatør. Det er bra også for NSB at jernbanen blir oppvartet av flere idemakere, analytikere og praktikere. Jo flere og bedre ressursgrupper det er som arbeider med jernbanespørsmål, jo bedre jernbane får vi. Så logisk og så enkelt!

Selv om fremdriftsplanen for konkurranse på jernbanen med dette utsettes noe, står denne jernbanefilosofien fast. Vi ønsker bedre kvalitet og flere passasjerkilometer for togt milliardene våre.

Så til Mosseveien. Den delen av E18 som ligger mellom Sørenga og Fiskevoll i Oslo har lenge vært en problemstrekning. Den planlagte kanaliseringen av trafikken gjennom E6 har ikke vært vellykket. Presset på Mosseveien fortsetter med kødannelser, eksepsjonelt høye ulykkestall og gjennomkjøring av bomiljøer som resultat. Behovet for Mosseveien i tunnel ble slått fast gjennom planlegging av Oslopakke 1, men planen led den vanskjebne ikke å bli realisert. Tunnelen er samfunnsøkonomisk lønnsom, og gjennomføring av planen som OPS-prosjekt byr ikke på vesentlige problemer. Finansiering kan dekkes gjennom bompenger alene. Innkrevning bør ses i sammenheng med fremtidig trafikantbehandling i Oslo og Akershus.

Mosseveien i tunnel er en naturlig fortsettelse av en underjordisk trafikkåre innerst i Oslofjorden sammenknyttet med Fjellinjen og Bjørvikatunnelen. Firefelts tunnel med kollektivtraseer åpner for byutvikling på byens fineste boligtomter, og for allmennheten åpnes tilgangen til sjøen.

Det er etablert bred støtte i Stortinget for dette, som jeg ikke nøler med å kalle et miljøprosjekt. Jeg er overbevist om at dette politiske trykket representerer det lys i tunnelen som gjør at Mosseveien i fire felt realiseres som OPS-prosjekt.

Asmund Kristoffersen (A): Jeg vil nevne to forhold som Stortinget tar stilling til i denne saken, og som vil ha meget positiv betydning for bl.a. for Møre og Romsdal.

Åpningen for bruk av ferjesubsidier til bygging av broer og tunneler kan vise seg å bli et meget positivt virkemiddel for å erstatte ferjer. Mange øysamfunn kan nå få fastlandsforbindelse, og øysamfunn kan bli bundet sammen, slik at de i framtiden kan bli sterkere enheter for sikring av bosetting og næringsliv, kulturell utveksling, bedre og mer fornuftig oppbygging og drift av administrasjon, både innenfor offentlig og innenfor privat sektor m.v.

I mitt fylke er det flere samband som nå vil finne sin løsning. Utviklingen av Kristiansund som baseby for olje- og gassvirksomheten utenfor norskekysten vil bli kraftig forbedret ved at ferjer får avløsning. Den gassba-

serte virksomheten på Tjeldbergodden vil kunne få et løft med bedre tilknytning til et regionsenter. Internkommunikasjonen mellom flere kommuner blir bedre og åpner for et felles og mer fleksibelt arbeidsmarked.

I denne sammenheng er realiseringen av Imarsund-sambandet meget viktig, og nå kan spaden snart settes i jorda. Averøytunnelen knytter Kristiansund og nabo-kommuner sammen. Muligheten for samspill mellom de to store gassbehandlingsanleggene på Tjeldbergodden og det kommende anlegget på Aukra bedres radikalt.

Nordøyveganlegget i den sørlige delen av fylket blir stadig mer realistisk med vedtaket som Stortinget fatter i dag. Og mulighetene åpner seg også for flere samband.

Dagens vedtak, som selvsagt mange andre og også komitelederen har vært inne på, åpner for det endelige klarsignalet for Eiksundsambandet, som knytter to regioner sammen, Norges tyngste maritime miljø på skips- og utstyrsleverandørsiden, representert ved bl.a. Ulstein, og de folkerike kommunene Ørsta og Volda. Det betyr også bedring av forbindelsen både sørover og østover, ut og inn av fylket. Det forløsende for å komme i gang med dette prosjektet allerede i 2003 var at Arbeiderpartiet foreslo og fikk vedtatt 10 mill. kr. til oppstart i budsjettet for 2003. Dette har sikret anleggsstart mot slutten av dette året og start på tunnelen i 2004.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg har eit spørsmål til samferdsleministeren som er nødvendig å avklara – difor denne korte forlenginga av møtet.

Fyrst har eg lyst til å spørja representanten Kjæstad: Kvifor trur han at Noreg skal kunne driva tog generelt billegare enn andre land? Kvifor trur han at Noreg som det einaste landet i verda kan driva nattog utan subsidiar? Er det fordi Noreg er eit så enkelt land å byggja og driva jernbane i?

Men så til spørsmålet til statsråden. Det handlar altså om ferjesubsidiar. Tidlegare har me sagt at ferjesubsidiar til det enkelte sambandet skal behaldast i 15 år etter at det er avvikla og erstatta med ei bru eller ein tunnel. I dag seier me at dei som kompensasjon for kapitalkostnader skal få 3,5 mill. kr i 15 år pluss 2,5 pst. prisstiging pr. år. I tillegg skal beløpet på 3,5 mill. kr vurderast kvart fjerde år. Når dei skal rekna ut kva det kostar å låna pengar for å finansiera dette, kan dei, dersom dei har ein bindande låneavtale, rekna ut frå den renta dei har fått. Dette er beskjeden, statsråd, frå ein *samla* komite. Det er ikkje behov for omkamp. Me har bestemt oss, utan atterhald. Eg vil gjerne ha ei forsikring på dette. For no må folk på Finnøy, på Hitra, i Askvoll, i Fjaler, i Kristiansund, over heile kysten, kunna rekna seg fram til kva dei kan få i støtte når dei lagar alternative prosjekt. No må me ikkje ha det slik at ein skal koma tilbake og sjå om det likevel passsar. Dersom statsråden hadde trunge eit vedtak, måtte me ha fått beskjed om det. Men ein samrøystes komite skulle vera trygg og god for statsråden å lena seg til. Så eg håpar og trur at statsråden feiar til side all tvil om at me skal ha nye rundar når det gjeld ferjeavløysingsmidlar. Sjeldan har me vore meir konkrete og klårare enn det me er i denne saka.

Statsråd Torild Skogsholm: Når det gjelder ferjesubsidier og den saken som behandles her, må jeg bare minne om at jeg tilhører et parti som har vært veldig opptatt av dette, og at jeg tilhører en regjering som er opptatt av det

Jeg kommer til å legge til grunn det Stortinget sier i innstillingen. Jeg plikter også å si fra dersom det blir problematisk i forhold til det totale budsjettet for ferjene. Jeg har lyst til å si at jeg er veldig ivrig etter å få erstattet en del ferjer med fastlandsforbindelser, med broer, tunneler eller hva det måtte være. Det er det Regjeringen har foreslått. Vi har rett og slett brukt sunn logikk. Det er det jeg føler at Stortinget har fulgt opp. Vi må bare passe på at vi gjør dette på en ryddig og ordentlig måte. Vi ønsker at dette skal bli til et gode for distriktene. Men da må vi også være klare på at vi ikke ønsker at det skal gå ut over det vi har igjen til ferjer andre steder der man blir sittende igjen med ferjeløsningene sine. Jeg har registrert tidligere i debatten at flere har vært opptatt av det, og det har jeg satt stor pris på. Jeg gleder meg til å jobbe med den første saken som vi kan legge fram for Stortinget om dette, for det tror jeg faktisk mange er tjent med. Jeg har ikke tenkt å ta omkamp, vi må bare sikre oss slik at vi får en god politikk – helhetlig – for dem som er avhengige av ferger, og for dem som ønsker fergeavløsning.

Så har jeg lyst til å si litt om jernbanen – jeg ble utfordret til det. Gjør vi egentlig noe for at jernbanen skal overleve? Da vil jeg si at det å bruke 6 milliarder kr i år på jernbanen, er et solid bidrag – for vi ønsker noe ut av jernbanen. Hvis jeg ikke hadde hatt tro på at jernbanen betydde noe, hadde jeg brukt pengene på noe annet.

Jernbanen er viktig. Vi bruker 1,4 milliarder kr til kjøp, det har flere vært inne på. Det er mer enn den forrige regjeringen brukte. Vi har nå gått inn med 200 mill. kr på sikkerhetstiltak gjennom GSM-R. Det er viktig for framtiden til jernbanen. Vi har vært opptatt av å få til konkurranseutsetting på jernbanen fordi vi ønsker å sikre innbyggerne i dette landet – som har muligheten til å reise med jernbanen – et godt tilbud. Vi tror at konkurransen kan bidra til et godt tilbud. Det krever også at vi bruker tiden fornuftig når vi forbereder dette, for det er store utfordringer her. Vi ønsker ikke å legge til rette for en konkurranse for å ødelegge for jernbanen, men rett og slett for at jernbanen skal bli vellykket i dette landet. Det er motivasjonen vår, og det kommer vi til å jobbe videre ut fra.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Kenneth Svendsen (FrP): Samferdselskomiteens leder, Petter Løvik, hadde et formidabelt angrep på Fremskrittspartiet i et innlegg tidligere i dag. Det er litt forunderlig med Høyre – av og til angriper de Fremskrittspartiets budsjett for at vi ikke har dekning for våre forslag. I dag er det tydeligvis motsatt – det var angrepet på dekkningen vår som kom. Blant annet kom Løvik fram til at vi hadde skåret ned på samferdselsforskning. Ja, det er så enkelt at vi klarer å se det! Når fartsgrensen settes opp til 100 km/t, og det er stopp i antall drepte i trafikken i de

områdene, det er stopp i forekomsten av hardt skadde – da trenger vi ikke forskning for å forstå at det er nye og bedre veier som trengs for å få slutt på ulykkene i trafikken. Det har vi forstått.

Jeg tolker angrepet fra lederen mer som basert på prinsippet om at angrep er det beste forsvar. Hvordan er det med innsigelsene og løftene til Høyre, som nåværende parlamentarisk leder og tidligere leder i samferdselskomiteen, Nilsen, stod for? Regner vi over det og ser på Nasjonal transportplan, ligger de her – etter to år – 1,4 milliarder etter løftene. I tillegg hadde Høyre 1 milliard kr ekstra til vei pr. år, og her ligger de også etter. I tillegg kommer Sem-erklæringen, selvfølgelig. Det vil si at pr. i dag ligger Høyre 4 milliarder kr etter sine egne løfter. Framskynder vi dette ut perioden – Nasjonal transportplan-perioden – ligger Høyre 7,4 milliarder etter sine løfter.

Jeg forstår at partiet Høyre har behov for å dekke over kanskje et av den moderne tids største løftebrudd, men de har skutt skivebom og angriper Fremskrittspartiets helhetlige budsjett. Høyre burde heller prøve å oppfylle egne løfter. Hadde Høyre gjort det, kunne de kanskje ha stemt for noen av Fremskrittspartiets forslag som foreligger i dag, men det gjør de ikke. I stedet gjør de det motsatte av det Høyre tidligere har stått for – de skattlegger bilistene enda mer, gjennom enda mer bompenger.

Geir-Ketil Hansen (SV): Statsråden har ved en rekke anledninger markert at det i revidert brukes 200 mill. kr mer på GSM-R, og på sikkerhet på jernbane. Det hører vel med til sannheten at det på den ene siden skal brukes 200 mill. kr ekstra på GSM-R, mens man på den annen siden har kuttet 90 mill. kr på drift, vedlikehold og sikkerhet på jernbanen – deriblant 25 mill. kr på sikring av planoverganger. Det er ikke et positivt bidrag i forhold til å bedre sikkerheten på jernbanen.

Når jeg tok ordet, var det for å si at jeg har registrert at representanten Tor-Arne Strøm – som ikke er i salen akkurat nå – hadde en replikk tidligere i dag om Lofast. Replikken var formulert på en slik måte at man kunne få inntrykk av at han trodde at vi behandlet Lofotens fastlandsforbindelse som sak i dag, men det er altså fire år siden Stortinget vedtok Lofast og valg av trasé.

SV har gått inn for Lofast, men vi har gått inn for et annet trasévalg, og det er det som reflekteres i den ene merknaden fra Heidi Sørensen. Men som nordlending, og som bosatt i en region hvor Lofast vil få betydning, kan jeg bekrefte at når den veien nå blir bygd, vil den få svært positiv betydning for regionen og for regionalutviklingen – det har jeg funnet det riktig å være med på en merknad om. Vi har vært enig i at Lofast bygges, dog med et annet syn på trasévalg, og vi foreslår heller ikke at prosjektet skal stanses i denne saken.

Jorunn Ringstad (Sp): Det som fekk meg til å be om ordet på nytt, var statsråden sitt svar på replikken om ferjeavløsningsprosjekt. No har statsråden i siste innlegget sitt vore litt klarare på at modellen var på plass, for det kunne ein verkeleg lure på i svaret på replikken tidlegare.

Eg har oppfatta at komiteen har hatt ein god dialog med statsråden i arbeidet med å få dei siste brikkene i modellen på plass. Då kan vi ikkje, slik som statsråden har gjort fleire gonger i denne debatten, begynne å stille spørsmål ved om vi her har ein modell som inneber overkompensasjon for enkeltprosjekt. Sjølv sagt må ein rekne på kvart enkelt prosjekt, men det må vere som ledd i arbeidet med finansieringsplanen for prosjektet, ikkje fordi modellen er uklar.

Eg har lyst til å streke under, som andre òg har gjort, at det er ein samla komite som står bak innstillinga om alternativ bruk av ferjesubsidiar. Merknadene frå komiteen er difor Stortinget sin beskjed til statsråden om kva som skal skje. Eg forventar at vi om ikkje lenge får dei fyrste prosjekta, der vi tek i bruk modellen som ein del av finansieringsplanen for ferjeavløysing.

Petter Løvik (H): Representanten Kenneth Svendsen sa at eg hadde kome med eit formidabelt angrep på Framstegspartiet. Det er mogleg det er råd å sjå det på den måten, men frå mi side var det eit forsøk på ei oppklaring og det å vise at ei sak vanlegvis har minst to sider.

Representanten Svendsen sa også at det varierer litt om vi skuldar dei for ikkje å ha dekning, eller skuldar dei for den dekninga dei har. Ja, begge delar er faktisk sant, for i dei fleste tilfella vil ikkje Framstegspartiet vise korta, kva dette skal gå ut over. Men i budsjettet i haust viste dei korta, bl.a. ved prioriteringane når det gjeld sjøsikkerheit, jernbanesikkerheit og andre ting som eg nemnde, som var kostnaden ved auke på andre område. Det synest eg er viktig å få fram, så det ikkje blir ståande at Framstegspartiet sitt alternativ ikkje skal koste noko.

Vi kan gjerne drøyme. Eg drøymmer også om mykje større vegløyvingar. Det skulle berre mangle at ein som samferdselspolitikar ikkje gjer det. Men det er dei reelle pengane som kjem ut til reell vegbygging, som til sjuannde og sist betyr noko, og som gir resultat som våre veljarar og innbyggjarar veit å setje pris på.

Så snakka Framstegspartiet og Svendsen også om Høgre si manglande satsing og Regjeringa si manglande satsing. Hittil i perioden har vi fått til iallfall 1,8 milliardar kr meir på vegsektoren totalt over to år, enn om vi hadde hatt same nivået som i budsjettet frå 2001. Eg synest at dette er ei betydeleg satsing. Då snakkar eg om drift, vedlikehald og investeringar. Om Framstegspartiet vil finansiere endå meir ved å bruke framtida sine pengar, bruke renta – altså setje i fare den politikken vi fører, ved at renta går opp – eller om dei omprioriterer slik dei gjorde i år i budsjettet, det får bli Framstegspartiet si sak, men uansett har dette ein pris. Det trur eg representanten Svendsen også veit inst inne, og det trur eg det er viktig at vi får fram i desse debattane.

Så til det som er sagt om ferjesubsidiar. Det er sagt klart frå frå Stortinget si side at dette ikkje skal føre til overkompensasjon, men at det skal vere full kompensasjon. Både regjering og storting har prøvd å vurdere dette. Vi veit ikkje sluttresultatet, kor godt vi treffer, før i etterkant, men eg er nokså overtydd om at den summen vi har lagt inn – og det er korrekt som det er sagt her, det er

ganske presise tilvisingar for korleis dette skal gjerast – vil føre til at både lokalsamfunn og også staten på lang sikt vil få stor økonomisk gevinst av dette.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 14.

(Votering, se side 3443)

S a k n r . 1 5

Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om handlingsplan for økt trafiksikkerhet med blant annet redusert importavgift på biler og økte fartsgrenser på enkelte vegstrekninger (Innst. S. nr. 278 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:118 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra samferdselskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til representanten Simonsen.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

For øvrig, når presidenten ser på innstillingen, håper presidenten at vi ikke skal bruke fullt så mye tid.

Anne Berit Andersen (H) (ordfører for saken): Jeg skal være kort.

Presidenten viste til innstillingen, og jeg vil bare si hva komiteens flertall har kommet fram til. Det er et flertall uten Fremskrittspartiet. Vi ønsker ikke å ta stilling til innholdet i forslaget, og dermed kan vi ikke anbefale at det blir behandlet nå.

Fremskrittspartiet støtter forslaget fra Simonsen, og vil kanskje ta ordet for å redegjøre for sitt syn.

Flertallet i komiteen vil bare henvise til Nasjonal transportplan, som kommer til behandling våren 2004. Her vil trafiksikkerhet bli tatt opp i hele sin bredde. Vi vil også vise til de årlige budsjettbehandlinger.

Med denne begrunnelse foreslår flertallet i komiteen at dokumentet vedlegges protokollen.

Thore A. Nistad (FrP): Fremskrittspartiet vil i denne saken fremme følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en handlingsplan for økt trafiksikkerhet, som blant annet inneholder forslag om en betydelig reduksjon av importavgiften på nye biler, eventuelt kombinert med innføringen av en vrakpant på et betydelig nivå, samt forslag om økte fartsgrenser på enkelte vegstrekninger.»

Tidligere hadde Fremskrittspartiet et forslag om å øke fartsgrensen på firefelts motorveg fra 90 km/t til 110 km/t. Alternativet ble 100 km/t, som i hvert fall var et stykke på vei. Den har nå vært praktisert en god stund, og med bra resultat. De steder som i dag har 100 km/t, har praktisk talt vært ulykkesfrie. Så teorien som hele tiden lanse-

res om at fart dreper, stemmer ikke helt i alle tilfeller. Det er like mye mangel på gode veier, dårlig trafikkflyt, frustrasjon m.m. som er en alvorlig medvirkende årsak til ulykker. I dag koster også ulykkene oss, som jeg sa tidligere i dag, 25 milliarder kr pr. år. Da er det et tankekors at vi bruker kun 11,5 milliarder kr til både drift, vedlikehold og investeringer på veinettet.

Når det gjelder vrakpant, har vi hatt et forsøk med dette tidligere som viste seg å være vellykket så lenge kampanjen varte. Men dessverre ville denne forsamling også kutte i denne ordningen.

Jeg viser da til forslaget som er fremmet i innstillingen.

Presidenten: Representanten Thore A. Nistad har satt fram det forslaget han refererte.

Jorunn Ringstad (Sp): Eg skal ikkje gjere debatten særleg mykje lengre. Eg har berre lyst til å streke under at det er positivt med alle forslag som er innspel i debatten om tryggleik i trafikken. Fleire av forslaga i det Dokument nr. 8-forslaget som vi debatterer no, kan det så absolutt vere verd å vurdere nærare. Til dømes vil forslag som fører til ein yngre bilpark, gi oss ein tryggare bilpark enn den bilparken med høg gjennomsnittsalder som vi har i dag.

Men så kan vi alltid diskutere kva tiltak som er dei mest effektive i trafikktryggleikssamanheng. Difor meiner eg at trafikktryggleiksforslag bør vurderast i full breidd. Vi kan ikkje ta opp enkeltforslag etter kvart som dei måtte bli sette fram. Når vi kjem til rullering av Nasjonal transportplan om ca. eit halvt år, er det naturleg å vurdere dette Dokument nr. 8-forslaget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 15.

(Votering, se side 3444)

Etter ønske fra samferdselskomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 16 og 17 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 1 6

Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Thore A. Nistad om utbygging av riksvei 4 til motorvei gjennom Nittedal mellom Gran i Oppland og Grorud i Oslo (Innst. S. nr. 252 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:119 (2002-2003))

S a k n r . 1 7

Innstilling fra samferdselskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Kenneth Svendsen og Thore A. Nistad om bygging av miljøtunneler for riksvei 4 i Oslo Indre Øst fra Hausmanns bro til Sinsen (Innst. S. nr. 251 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:120 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra samferdselskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Anne Berit Andersen (H) (ordfører for sakene): Jeg skal også i disse to sakene være kort.

Vi har til behandling to Dokument nr. 8-forslag, og begge er fremmet av representanter fra Fremskrittspartiet. Komiteen har valgt å ta debatten om disse to forslag under ett, fordi de omhandler samme riksvei, nemlig Rv 4.

I Dokument nr. 8:119 foreslår representantene følgende:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en fremdriftsplan for, og tilleggsfinansiering utenom de nåværende samferdselsbudsjetter, av utbygging av Rv 4 i ny trasé fra Gran i Oppland til Åneby i Nittedal som motorvei klasse B, og fra Åneby i Nittedal til Grorud i Oslo som motorvei klasse A med 4 felt, planskilte kryss og midtdeler, og med ferdigstilling innen 2008.»

I det andre forslaget, Dokument nr. 8:120, fremmer de følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen igangsette arbeidet med å bygge ut miljøtunnel for Rv 4 i Oslo, i fire felt mellom Hausmanns bro og Sinsenkrysset.»

Flertallet i komiteen, alle med unntak av Fremskrittspartiet, ønsker ikke å ta stilling til forslagene nå. Jeg regner med at Fremskrittspartiet vil kommentere sitt syn.

I nær framtid, nærmere bestemt våren 2004, får vi Nasjonal transportplan til behandling. I den forbindelse vil vi se alle behov på veisektoren under ett, slik at de rette prioriteringer innen veisektoren vil bli gjort. Etter vår vurdering hører slike prosjekt som dette inn der, og vi håper også at vi kan se på det i en helhet. Av den grunn finner flertallet ikke å kunne ta stilling til de konkrete forslag som nå er til behandling. Flertallet vil anbefale at dokumentene vedlegges protokollen.

Thore A. Nistad (FrP): Den ene av disse to sakene går på bygging av miljøtunneler for Rv 4 i Oslo indre øst fra Hausmanns bro til Sinsen. For å kunne trafikksanere Oslo indre øst foreslås en strekning med miljøtunneler fra Sinsenkrysset til Hausmanns bro, en tunnelstrekning på 2,5 km. Denne tunnelen vil helt ut avlaste den nåværende Rv 4, som følger gateløpene, ca. 4,3 km fra Hausmannsgate og i Lakkegata/Vahls gate, Jens Bjelkes gate, Sars gate, Carl Berners plass, Trondheimsveien til Sinsenkrysset.

Hensikten med miljøtunnelen er å bedre trafiksikkerhet, framkommelighet og miljø i hele Oslo indre øst. Dette området er i dag det mest trafikkbelastede området i indre Oslo, og det er stor bebyggelse langs alle disse veiene. Trafikken er oppe i hele 43 000 biler pr. døgn på flere av disse parsellene.

Trafikken er en blanding av alle mulige trafikantgrupper. Det er personbiler, busser, varebiler, tungtransport og myke trafikanter som fotgjengere, barn og syklist.

For å bedre forholdene i disse områdene vil Fremskrittspartiet sette i gang bygging av miljøtunnel for Rv 4 i Oslo.

Det andre Dokument nr. 8-forslaget som behandles nå, gjelder utbygging av Rv 4 til motorvei gjennom Nittedal mellom Gran i Oppland og Grorud i Oslo. Rv 4 mellom Oslo og Gjøvik har en usammenhengende vei-standard, fra firefelts hovedvei i Oslo til tofelts veier med kryssing i plan i Nittedal. Strekingen mellom Gjøvik og Akershus' grense har svært varierende standard. Mellom Gjøvik og Raufoss og i Gran sentrum er Rv 4 av for dårlig standard i forhold til trafikk tettheten, som i dag ligger på ca. 10 000 ÅDT. Gjennom Nittedal og fra Oslos grense til Grorud er vei-standard langt under det som er tilrådelig. Mange strekninger har en blanding av trafikantgrupper som representerer stor risiko for ulykker. Trafikk tettheten har økt sterkt også i de senere årene. For å løse dagens transportproblemer og framtidig trafikkvekst bør det bygges ny Rv 4 som motorvei i to felt fra Gran i Oppland til Åneby i Nittedal, og fire felt fra Åneby og til Grorud i Oslo. En slik utbygging kan gjennomføres uansett hvilken løsning som blir valgt i Oslo når det gjelder forholdet mellom Rv 4, Trondheimsveien, Rv 163 Østre Aker vei og den planlagte Fossumdiagonalen. Det bør bygges tunneler der den nye Rv 4-traseen passerer gjennom tett bebygde områder. Nåværende Rv 4-trasé kan dermed nedgraderes til lokal vei, beregnet for alle kjøretøygrupper, og med egen gang- og sykkelvei. Resultatet vil bli færre trafikkulykker, bedre miljø, bedre framkommelighet og bedre transportøkonomi.

Til slutt må jeg få minne om at dette skal vel også behandles i Nasjonal transportplan, som vi har hørt om for alle de andre sakene. Skal alle saker som fremmes i denne salen, inn i Nasjonal transportplan, vil jo Nasjonal transportplan snart bestå av et helt bibliotek. Jeg vet hvordan Nasjonal transportplan er blitt. Det er en plan som Høyre har snakket varmt om når det gjelder hver eneste samferdselssak i dag, men hva har Høyre gjort de to siste årene, når de har sittet med regjeringsmakt og med den berømte nasjonale transportplan? De ligger så på etterskudd at det er helt jammerlig. Nå skal de putte enda mer inn i Nasjonal transportplan, og hvis de skal ha de samme lovnadene i neste transportplan som de har hatt nå, blir det sannelig ikke mye vei ut av dette.

For øvrig vil jeg ta opp våre to forslag i disse sakene.

Presidenten: Representanten Thore A. Nistad har tatt opp de forslag han refererte til.

Heidi Sørensen (SV): Det at klokka har passert midnatt, gjør ikke disse forslagene fra Fremskrittspartiet noe bedre. Nå vet ikke jeg hvor lokalkjent Fremskrittspartiets representanter er i Oslo øst, men la meg på det sterkeste få lov til å advare mot noe som presenteres som en miljøtunnel, men som skal ha tunnelinnslag ved Hausmanns bro. Innenfor en radius på 500 meter fra det tunnelinnsla-

get er det to barneskoler, Lakkegata og Vahl, og en ungdomsskole, Hersleb, og tre barnehager i tillegg. Vi som bor i byen, vet at det at man har bygd tunneler, har fått trafikk unna boområder. Men vi vet også at vi har fått noen nye vanskelige punkter i byen, nemlig innslagene til tunnelene. Det å legge et firefelts innslag akkurat der vil bare mate Oslo sentrum med biltrafikk på en måte som jeg på det sterkeste vil advare mot. Jeg beklager at jeg måtte si dette så sent, men vi som bor ved dette tunnelinnslaget, ønsker det alt annet enn velkommen. Kom ikke og kall en slik plage for en miljøtunnel!

Odd Holten (KrF): I lengre tid har Fremskrittspartiet lagt fram en lang rekke Dokument nr. 8-forslag i samferdselskomiteen her på Stortinget. Å ta disse ulike forslag på alvor begynner etter hvert å røyne på. I beste fall kan forslagene kun være en repetisjon av stedsnavn i våre kartbøker, for de kan neppe være alvorlig ment av forslagsstillerne, både ut fra tanken på praktisk gjennomføringsmulighet og økonomi. Uten at jeg har satt meg til å regne eksakt og summere alle forslag fra Fremskrittspartiet, vil jeg løselig anta at forslagene er i størrelsesorden flere titalls milliarder kroner totalt. Jeg har derfor mer kommet til at det uansett hvor en fremskrittspartirepresentant ferdes i dette land, skal kunne hentes fram et Dokument nr. 8-forslag som viser at det er foreslått utbygging, men vi maktet ikke å få støtte for forslaget vårt i Stortinget fordi de andre partiene ikke ville støtte oss.

Jeg har svært vanskelig for å forstå at de to Dokument nr. 8-forslagene vi nå behandler, veistrekningen Nitte-dal–Oslo og miljøtunnel i Oslo øst, tjener på denne type saksbehandling. Men med Fremskrittspartiets modell for utbygging av store veiprosjekter hadde det ikke vært stor aktivitet rundt omkring i landet på veisektoren, mens dugnad og spleis har ført til mange gode veiløsninger, og flere vil det bli i årene som kommer. Jeg tillater meg å invitere Fremskrittspartiet til nytenkning, for dermed å unngå å stå på sidelinjen i sak etter sak hva angår veiutbygging. På den måten kunne vi kanskje komme fram til en bedre løsning og hurtigere framdrift i mange viktige saker.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Thore A. Nistad (FrP): Representanten Holten er veldig kritisk til alle våre forslag om å bygge veier, men han er ikke så veldig kritisk når vi foreslår noe nede i Østfold. Da er han som regel blid som ei lerce. Han var veldig godt fornøyd da vi hadde ekstrapenger til E18 ved Mysen, og da vi la fram et Dokument nr. 8-forslag om E6 i Østfold, var det bra. Da var han fornøyd.

Når det gjelder de to forslagene om Rv 4, er vel ikke Heidi Sørensen så veldig begeistret for det. Hun bor vel 200 meter unna tunnelinnslaget. Hadde jeg visst det på forhånd, skulle jeg ha flyttet det 200 meter. Men det er nå en annen skål.

Jeg kjenner godt til hvor tunnelinnslaget er. Hvis en kjører herfra og kommer oppå Bispelokket og tar Rv 4

oppover, blir tunnelinnslaget akkurat ved rundkjøringen oppi der. Det er før vi kommer til skolene, og det er før vi kommer til barnehagene. Da vil altså de 30 000-40 000 bilistene som i dag kjører midt mellom to skoler, en del barnehager og videre oppover Sarsgata, gå utenom, og området vil ikke ha én bil. En kan bare ta den veien og gjøre den om til et eller annet for disse skolene, en fotballplass eller hva en vil. Da har en fått trafikken unna.

Hadde det ikke vært for de tunnelene som Oslo har i dag, hadde det vært det komplette kaos i hele Oslo. De tunneler som er bygd, og de er bygd for de pengene som er dratt inn på bomringen i Oslo, har faktisk reddet hele Oslo. De tunnelene som er, har fungert godt, og vi mener at denne tunnelen også ville vært et veldig gode for Oslo. Aller, aller flottest må det jo bli for Oslo indre øst, selv om Heidi Sørensen bor 200 meter fra tunnelinnslaget.

Hans Gjeisar Kjæstad (H): I samferdsel står rask trafikkavvikling høyt på rangstigen. Så stor pris setter vi på effektivitet i transportsystemer at noen av oss, de ærede representanter fra Fremskrittspartiet, har utviklet et eget rullebåndsystem for forslag om veiprosjekter. Raskt og effektivt mates nye veiprosjekter inn mot velgerne i et tempo som får rotasjonspressen i VG til å virke stillestående, og aller helst mot valgkamptider. Det finnes ikke den avkrok, grend eller hovedstad som ikke Fremskrittspartiets arkivskap har smykket med et honorært bånd av asfalt i x filer, midtdeler og fagre kantelinjer. Det tjener partiet til stor beundring at veiforslagene er konsekvente, kjemisk rensert for konsekvensanalyser, kostnadsoverslag og sammenligning med andre veiprosjekt, hvilket har den åpenbare fordel at forslagene kan produseres raskt og billig. Kvalifisert arbeidskraft er som kjent mangelvare, uten at jeg her ønsker å analysere hvor mangelen på arbeidskraft er mest prekær.

En ytterligere fordel med fremskrittspartimetoden er at den ikke trenger tidkrevende fordypning, ei heller farefull tindebestigning av kunnskapens steile massiver, der sammenheng, logikk, ressurstilgang og helhet rår grunnen. I Fremskrittspartiet har vi veivenner endelig fått vår skinnende ridder i drabelig kamp mot vindmøller. Ridderen må bare unngå å heve visiret. Da vil han bli blendet av summen av alle hans løsevne prosjekter. Hans steinalderbudsjettering ville knuse sykehus, eldreheim, skoler og arbeidsplasser. Derfor hører Fremskrittspartiets budsjettprosedyre hjemme nettopp der, i steinalderen.

Norsk veibygging fortjener bedre.

Presidenten: Thore A. Nistad har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Thore A. Nistad (FrP): Det er helt ufattelig at det er partiet Høyre som nå overtar rollen til SV. Det er og blir en gåte at de som angriper veiutbygging i dag, er ikke lenger fra SV. Det er Høyre. Hvert eneste prosjekt om veibygging i dag er det Høyre som går ut og angriper. Dette er rene, skjære galskapen, sier de.

Se på nabolandet vårt, Sverige, som er et fattig land. De har bygd veiene sine ferdig. Og hva gjør de nå? Nå satser de 100 milliarder kr på å bygge ut jernbanen. Det er Sverige, som ikke har ei oljekrone, som ikke har fem øre på bok, mens vi som egentlig flyter over av oljemilliarer, ikke har råd til jernbane. Ikke har vi råd til fly, ikke har råd til veier – ingen ting! Høyre som i alle år egentlig har stått og snakket om veier – jeg husker Oddvard Nilsen, som vi hadde som leder forrige gang, det var ikke måte hvor mange veistubber han lovet rundt omkring. Plutselig har en ikke én krone – ingen ting!

Presidenten: Hans Gjeisar Kjæstad har bedt om ordet en gang til. Det skal han selvsagt få, selv om presidenten er i tvil om hvor stor verdi denne debatten har akkurat for øyeblikket.

Hans Gjeisar Kjæstad (H): Representanten Nistad tok ikke helt poenget mitt. Poenget er ikke hvorvidt vi er for eller mot veiprojekt. Poenget vårt er at Fremskrittspartiet ikke tør å ta veidebatten, nemlig gjennom å sammenligne prosjekt mot prosjekt. Det er den eneste vettuge måten å få mer vei igjen for pengene på. Så lenge Fremskrittspartiet ikke tør å ta en sammenligning prosjekt for prosjekt, blir det helt tilfeldig hvorledes vi bruker de helt nødvendige investeringsmidlene vi trenger for å bygge flere meter vei.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 16 og 17.
(Votering, se side 3444)

S a k n r . 1 8

Innstilling fra samferdselskomiteen om samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 33/2003 av 14. mars 2003 om innlemming i EØS-avtala av forordning (EF) nr. 1360/2002 om bruk av fartsskrivar innan vegtransport (Innst. S. nr. 279 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 62 (2002-2003))

Thore A. Nistad (FrP) (ordfører for saken): Jeg måtte bare opp en gang til.

Dette er en veldig grei EØS-sak. Som saksordfører har jeg bare en liten merknad fra komiteen. Det er at enstemmig komite ber Regjeringen arbeide for at kontroll med fartsskriverne kan utføres på alle godkjente kontrollsteder i hele EØS-området, og ikke bare i det landet hvor kjøretøyet er registrert.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 18.
(Votering, se side 3445)

S a k n r . 1 9

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 121):

«Stortinget ber Regjeringen om at plikten til å lagre trafikkdata i en bestemt periode skal forelegges Stortinget til godkjenning, jf. Innst. O. nr. 121 (2002-2003) om lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven).»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3445)

S a k n r . 2 0

Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 107):

«Stortinget ber Regjeringen innrette organisering og ressurser for NOKUT slik at organet dekker godkjenning og tilsyn for hele utdanningskjeden og uavhengig av undervisningsinstitusjonenes eierskap.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3445)

S a k n r . 2 1

Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 126):

«Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om organisering av godkjenning og tilsyn med alle grunnskoler og videregående skoler.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3445)

S a k n r . 2 2

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 126):

«Stortinget ber Regjeringen gjennom tilsynsordningen påse at oppheving av delingstallet ikke blir brukt som et sparetiltak. Klassedelingstallet skal ligge til grunn som minstenivå for ressurstildeling også etter at bestemmelsen om klassedelingstall er opphevet.

Stortinget ber Regjeringen i den annonserte stortingsmelding på grunnlag av Kvalitetsutvalgets innstilling å vurdere ulike modeller for ressurstildeling til skolen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3445)

S a k n r . 2 3

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 126):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med lovforslag om elevdemokrati og foreldremedvirkning og for-

utsetter at intensjon og bestemmelser i dagens kapittel 11 i opplæringsloven videreføres inntil videre.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3445)

S a k n r . 2 4

Forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at overgangsordningen for dagens privatskoler skal ha en tidsramme på tre år.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3446)

S a k n r . 2 5

Forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak som gir kommunene avgjørelsesmyndighet ved etableringer av private skoler.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3446)

S a k n r . 2 6

Forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å legge de øremerkede tilskuddene til privatskolene inn i rammetilskuddet til kommunene, beregnet ut i fra elevtall i kommunene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3446)

S a k n r . 2 7

Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av et kapitaltilskudd med tilhørende lovendring i tillegg til driftstilskudd for frittstående skoler i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3446)

S a k n r . 2 8

Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om ordningen med reduksjon i kommunenes rammetilskudd for direkte statlige overføringer til frittstående skoler.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3446)

S a k n r . 2 9

Forslag fra stortingsrepresentant Rolf Reikvam på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en evaluering og vurdering av konsekvensene for det eventuelt foretas endringer i trekktsatsen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3446)

S a k n r . 3 0

Forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at «gratiprinsippet» skal omfatte frittstående grunnskoler, i den forstand at det ikke tillates egenbetalinger utover fastsatte grenser for foreldrebetaling.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3446)

S a k n r . 3 1

Forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at endringene i tilskuddet til den enkelte skole i den nye tilskuddsordningen for friskoler skal ligge innenfor en maksimal ramme på +/- 7 prosent i forhold til dagens ordning. Overgangsperioden for allerede godkjente friskoler begrenses til 3 år.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3447)

S a k n r . 3 2

Forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folke-

parti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen ved behandling av søknader om etablering av friskoler å legge vesentlig vekt på kommunens uttalelse der kommunen påviser at:

- etablering av friskolen får negative konsekvenser for kommunens skolestruktur og påfører kommunen økte utgifter av betydning.

- etableringen kan føre til nedleggelse av en offentlig skole og derved påfører elevene vesentlige ulemper med økt reisetid til den offentlige skolen.

Videre ber Stortinget Regjeringen sørge for å utvikle faste prosedyrer for søknadsbehandlinger, herunder tidsfrister, som skaper forutsigbarhet for søkerne og kommunene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3447)

S a k n r . 3 3

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen legge elevtall pr. 1. oktober hvert år til grunn for elevtelling i frittstående grunnskoler ved beregning av tilskudd, og å innføre slik telling snarest mulig.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3447)

S a k n r . 3 4

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen foreta endring av regnskapsforskriftene for frittstående skoler vedrørende etablering av investeringsfond og overføring av driftstilskudd fra et år til et annet, jf. Innst. S. nr. 3 (1998-1999).»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3447)

S a k n r . 3 5

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003 (jf. Innst. O. nr. 127):

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en vurdering av personvernet i forbindelse med opprettelse av informasjonsbaser over elevers prøvingsresultater på individnivå.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 3447)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til votering over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Hans Seierstad på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 3, fra Ingvild Vaggen Malvik på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«St.meld. nr. 30 (2002-2003) «Norge digitalt» – et felles fundament for verdiskaping – sendes tilbake til Regjeringen, og Stortinget ber om å få meldingen til behandling når et mer gjennomarbeidet forslag om utviklingen av «Norge digitalt» foreligger.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 85 stemmer mot og 14 stemmer for forslaget.
(Voteringsutskrift kl. 00.48.54)

Heikki Holmås (SV) (fra salen): Jeg stemte feil.

Presidenten: De riktige stemmetallene blir da 84 stemmer mot forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og 15 stemmer for. Dermed er forslaget ikke bifalt.

Forslagene nr. 1 og 2, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen – i den videre omstillingen av Kartverket – om *ikke* å legge ned fylkeskartkontorer.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede modeller for offentlig eierskap av den konkurranserettede virksomheten i Statens kartverk, herunder datterselskap med eget styre og statlig AS. En utredning må også ha med vurderinger av opphavsrettslovgivningen og sikring av landsdekkende turkart.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 63 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 00.49.36)

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 30 (2002-2003) – om «Norge digitalt» – et felles fundament for verdiskaping – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Hallgeir H. Lange-land satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosi-

alistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget er omgjort til et oversendelsesforslag, og det får da følgende ordlyd:

«Regjeringa blir oppmoda om på ein eigna måte, og seinast i samband med statsbudsjettet for 2004, å fremje forslag om å styrkje og byggje ut drifta og forvaltninga av nasjonalparkane og andre verneområde.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:62 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal, Hallgeir H. Langeland og Heidi Grande Røys om å styrkje og byggje ut nasjonalparkforvaltninga – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Hallgeir H. Langeland satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti. Forslaget er omgjort til et oversendelsesforslag, og det får da følgende ordlyd:

«Det henstilles til Regjeringen å bidra til å opprette og medvirke til medfinansiering av et kompetanse- og kultursenter for villaksen i Tana-vassdraget i løpet av denne stortingsperioden.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:84 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland og Kirsti Saxi om bidrag til å opprette og medvirke til medfinansiering av et kompetanse- og kultursenter for villaksen i Tana-vassdraget i løpet av denne stortingsperioden – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Hallgeir H. Langeland satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti. Forslaget er omgjort til et oversendelsesforslag, og det får da følgende ordlyd:

«Det henstilles til Regjeringen å sørge for at det etableres et nasjonalt kompetansesenter for genøkologi, med utspring fra det eksisterende Instituttet for Genøkologi, GenØk, i Tromsø.

Det henstilles til Regjeringen å utrede struktur, tilknytningsformer og finansieringsbehov og fremme forslag om senteret i statsbudsjettet for 2004.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:86 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Kristin Halvorsen, Heidi Sørensen og Lena Jensen om etablering av et nasjonalt senter for genøkologi i Tromsø – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det satt fram seks forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 6, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 2 og 5, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 4, fra Hans Seierstad på vegne av Senterpartiet

Det votes først over forslag nr. 4, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til fortsatt regulering av Storelvvassdraget på de vilkår som er gjort rede for i St.prp. nr. 55 (2002-2003).

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til overføring av omsøkte vassdrag, med unntak av Lingvangselva/Tengesdalselva. Det settes nærmere betingelser for utbyggingen i Åbødalen.

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til erverv av bruksrett til fallrettigheter for kraftutbygging i Saudafjellene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 om å legge fram forslag som i løpet av 5 år kan realisere et energi-innsparingspotensiale på 25 Sauda-utbygginger.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 84 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.52.54)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til fortsatt regulering av Storelvvassdraget på de vilkår som er gjort rede for i St.prp. nr. 55 (2002-2003).

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til overføring av omsøkte vassdrag i samsvar med innstillingen fra NVE.

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til erverv av bruksrett til fallrettigheter for kraftutbygging i Saudafjellene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.53.13)

Presidenten: Det voterer så over forslag nr. 5, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen etablere et statlig finansiert næringsfond for kommunene Sauda og Odda på 45 mill. kroner. Fondet kommer i tillegg til utbyggingsavtalen mellom kommunene og utbygger, og fordeles på samme måte.»

Senterpartiet har varslet at de vil stemme for forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 73 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.53.55)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til fortsatt regulering av Storelvvassdraget på de vilkår som er gjort rede for i St.prp. nr. 55 (2002-2003).

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til overføring av omsøkte vassdrag i samsvar med innstillingen fra NVE, men der Åbødalsvassdraget tas ut av prosjektet.

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til erverv av bruksrett til fallrettigheter for kraftutbygging i Saudafjellene.»

Fremskrittspartiet har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 59 mot 39 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.54.20)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere etablering av et næringsfond for Sauda og Odda i forbindelse med utbyggingen i Saudafjellene og komme tilbake til dette i statsbudsjettet for 2004.»

Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet bifaltes med 56 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 00.54.46)

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til fortsatt regulering av Storelvvassdraget på de vilkår som er gjort rede for i St.prp. nr. 55 (2002-2003).

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til overføring av Istjørna til Indre Sandvatnet, overføring av Skarvåna, Liabekken, Breikvamselva og Raundalsbekken til tilløpstunnelen til nytt Sønnen H kraftverk, overføring av Slettedalselvi til Nyggjelebeitevatnet, overføring av Lingvang- og Tengesdalsvassdraget, overføring av Maldalselva og Sagelva, og overføring av Reinsvatn N til Øvre Sandvatn på de vilkår som er gjort rede for i proposisjonen.

Stortinget samtykker i at Aktieselskabet Saudefaldene gis tillatelse til erverv av bruksrett til fallrettigheter for kraftutbygging i Saudafjellene.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 79 mot 18 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 00.56.03)

V o t e r i n g i s a k n r. 6

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 4, fra Hans Seierstad på vegne av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Forslagene nr. 1–3, fra Fremskrittspartiet lyder:

«1. Stortinget ber Regjeringen ta initiativ til at energi-myndighetene i de nordiske landene i fellesskap samarbeider om tiltak for å sikre den nordiske kraftbalansen og sikre at det frie kraftmarkedet fungerer bedre.

2. Stortinget ber Regjeringen sikre at Statnett som systemansvarlig nettselskap har virkemidler som gjør dem i stand til å sikre kraftforsyningen i spesielt kritiske perioder.

3. Stortinget ber Regjeringen gjøre nødvendige tiltak for å sikre Statnett mulighet til bygging av bedre kraftutvekslingsmekanismer mot utlandet.»

Det voteses alternativt mellom disse forslagene og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:69 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om å tydeliggjøre myndighetsansvaret for kraftforsyningen samt sikre virkemidler til å unngå rasjonering – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 83 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 00.57.08)

Presidenten: Det voteses over forslag nr. 4, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å lage en plan for opprustning av overføringsnettet med sikte på å redusere energitapene. Planen skal vise hvilket potensial det er for å unngå energitap i ledningsnettet, hva det vil koste og hvilke virkemidler som skal brukes. Denne legges fram for Stortinget innen utgangen av 2003.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifaltes med 60 mot 39 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 00.57.30)

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det framsatt fire forslag. Det er

- forslagene nr. 1 og 2, fra Sylvia Brustad på vegne av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 3 og 4, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet

Det voteses over forslagene nr. 3 og 4, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om teknologinøytrale støtteordninger for økt vannkraftproduksjon, for eksempel gjennom skatteincentiver.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere tidligere avslåtte vannkraftutbyggingssaker på nytt, og fremme egen sak om dette til Stortinget.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 84 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.58.08)

Presidenten: Det voteses over forslagene nr. 1 og 2, fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen forenkle konsesjonsreglene for bygging av små-, mini- og mikrokraftverk.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sikre at gjennomgangen av Samlet Plan reduserer konsesjonsbehandlings-tiden for store og små vannkraftutbygginger.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 52 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 00.58.28)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:71 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om tiltak for å sikre økt vannkraftproduksjon – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Øyvind Vaksdal satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gi Kvinnherad Energi AS konsesjon til bygging og drift av nytt Muradalen kraftverk i samsvar med NVEs innstilling.»

Det voteses alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

I

St.meld. nr. 23 (2002-2003) – om kraftutbygging i Hattebergvassdraget – vert å leggje ved protokollen.

II

Avslag på søknaden frå Kvinnherad Energi om utbygging av Muradalen kraftverk, vert stadfesta.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 83 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 00.59.16)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten har Ingvild Vaggen Malvik satt fram et forslag på vegne av Sosialistisk Venstre-

parti. Forslaget er omgjort til et oversendelsesforslag, og får da følgende ordlyd:

«Det henstilles til Regjeringen å stille krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier som elektriske apparater, maskiner og utstyr for å redusere landets samlede elektrisitetsforbruk. Oppfølging av kravene til energieffektivitet må sikres gjennom god kontroll og verifisering av obligatorisk forbrukerinformasjon.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:53 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Hallgeir H. Langeland, Åsa Elvik, Ingvild Vaggen Malvik og Inge Ryan om at det for å redusere landets samlede elektrisitetsforbruk stilles krav til energieffektivitet for sluttbrukerteknologier som elektriske apparater, maskiner og utstyr – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 10

Presidenten: Under debatten er det satt fram 18 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–4, fra Inge Ryan på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 5, fra Inge Ryan på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 6 og 7, fra Grethe Fossli på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 8 og 9, fra Grethe Fossli på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 10–14, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 15 og 16, fra Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti

«Kap.	Post	Formål:	Kroner
2420	57 (ny)	Landsdekkende såkornfond, bevilges med	1 000 000 000
	58 (ny)	Tapsfond, bevilges med	250 000 000»

Forslag nr. 11 lyder:

«Kap.	Post	Formål:	Kroner
967		Investeringselskap, Argentum Fondsinvesteringer, bevilges med	2 000 000 000»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om opprettelse av et strukturfond i statsbudsjettet for 2004 med en kapital på ca. 50 mrd. kroner. Strukturfondet skal ved strategiske og langsiktige investeringer i obligasjoner, fond, børsnoterte aksjer og gjennom oppkjøp av bedrifter, gjelds- og aksjeposter bidra til å sikre en

– forslag nr. 17, fra Odd Roger Enoksen på vegne av Senterpartiet

– forslag nr. 18, fra Geir-Ketil Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Det votes først over forslag nr. 17, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede opprettelse av 5 regionale investeringsfond. Fondene gis en samlet kapital på 20 mrd. kroner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 15 og 16, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å opprette et tverrfaglig senter for næringsrett teknologi og miljø.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å etablere et fond for miljøteknologi, og komme tilbake til Stortinget med retningslinjer for disponeringer og retningslinjer knyttet til et slikt fond, jf. Dokument nr. 8:93 (2002-2003).»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 85 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.01.57)

Presidenten: Når det gjelder forslag nr. 18, fra Sosialistisk Venstreparti, er presidenten informert om at det trekkes.

Det votes så over forslagene nr. 10–14, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 10 lyder:

langsiktig og bærekraftig norsk næringsstruktur med bedrifter og næringsklynger som kan være konkurransedyktige i et globalisert marked hvori inngår en del større børsnoterte selskaper med hovedkontor og forsknings- og utviklingsavdelinger i Norge. Strukturfondets ledelse og styre skal ikke være underlagt instruksjonsmyndighet fra politiske myndigheter, men skal

virke profesjonelt og forretningsmessig i henhold til fondets formål og vedtekter.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en ordning med statlige utviklingskontrakter som kan bidra til å utvikle nye teknologiske løsninger eller konsepter i norsk næringsliv.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 fremme forslag om å styrke bevilningene til forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU-ordningene) med 100 mill. kroner utover inneværende års bevilgningsnivå.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 84 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.02.30)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 8 og 9, fra Arbeiderpartiet.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 fremme forslag om å utvide såkornordningen, med et tilhørende tapsfond til et landsdekkende fond som skal samarbeide med de regionale såkornfondene.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere en kapitalutvidelse av Argentum Fondsinvesteringer som kan overlape såkornordningen.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet ble med 65 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.02.50)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med strukturfond som skal bidra til å støtte opp om norske selskaper som er i oppkjøps- eller restruktureringssituasjon.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 56 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.03.19)

Presidenten: Det votes nå over forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 fremme forslag om å styrke bevilningene til forsknings- og utviklingskontrakter (IFU/OFU-ordningene).»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter dette forslaget.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 57 representanter stemte for forslaget og 42 stemte imot.

(Voteringsutskrift kl. 01.03.40)

Presidenten: Dette er jo et uventet resultat ...

Jan Tore Sanner (H) (fra salen): President! Hvilket forslag stemte vi over?

Presidenten: Vi stemte over forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, som Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter.

I dag er det ingen feil med utbyggingen, så skal denne voteringen tas om igjen, er det noen som må si at de har stemt feil.

Øyvind Korsberg (FrP) (fra salen): President! Jeg antar at jeg har stemt feil.

Presidenten: Representanten antar at han har stemt feil.

Øystein Hedstrøm – til stemmeforklaring!

Øystein Hedstrøm (FrP): Til voteringen over forslag nr. 7: Når vårt primære forslag om bevilgning har falt, vil jeg anbefale Fremskrittspartiets representanter å støtte forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Presidenten: Da er det meget sannsynlig at det ikke er noen som har stemt feil.

Øyvind Korsberg (FrP) (fra salen): President! Jeg antar at jeg har stemt rett. (Latter i salen)

Presidenten: Da kan presidenten formode at 57 representanter stemte for forslaget og 42 stemte imot. Dermed er forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet bifalt.

Det votes over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utvide fokusområder i prioriteringer for virkemiddelapparatet til også å omfatte regional utvikling.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 54 mot 45 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.06.02)

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 1 og 3, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å sikre at kompetansen og funksjonene til det som i dag er Norges Eks-

portråd, SVO, SIVA, Norges Turistråd, SND og Norges forskningsråds næringsrettede aktiviteter, tilbys i en felles brukerfront med utgangspunkt i det som i dag er SNDs regionkontorer og Eksportrådets kontornett.» Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en vurdering av mulighetene for desentralisering og forenkling av dagens ulike næringsrettede låne-, tilskudds-, og egenkapitalordninger. Det bes også om at det vurderes å etablere regionale ordninger som skal tilføre norsk næringsliv mer midler, gi større langsiktighet og mer regional styring enn i dag.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti bifaltes med 53 mot 46 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 01.06.28)

Presidenten: Forslagene nr. 2 og 4 vil presidenten komme tilbake til.

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget samtykker i at det opprettes en ny enhet som forvalter direkte virkemidler for næringslivet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Stortinget samtykker i at virkemidlene som i dag forvaltes av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), Norges Eksportråd, Statens veiledningskontor for oppfinnere (SVO) og Norges Turistråd, overføres til den nye enheten.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet står bak innstillingen.

Her foreligger det et alternativt forslag, nr. 2, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å overføre virkemidlene som i dag forvaltes av SND, SVO, Norges Eksportråd og Norges Turistråd til den nye enheten. Stortinget ber Regjeringen vurdere hvorvidt andre relevante virkemiddelenheter på sikt skal innlemmes i den nye enheten.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og

Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 53 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.07.19)

Videre var innstillet:

III

Stortinget samtykker i at den nye enheten organiseres som et særlovsselskap.

IV

Stortinget samtykker i at den nye enhetens utsendinger i utlandet integreres i utenriksstjenesten og anmeldes som spesialutsendinger.

V

Stortinget samtykker i at Norsk Romsenter omdannes til et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

VI

Stortinget ber Regjeringen om å stanse salget av SND Invest. Selskapet videreføres som en atskilt enhet innenfor SND-systemet.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 54 mot 45 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.07.58)

Videre var innstillet:

VII

Stortinget ber Regjeringen vurdere muligheten for å etablere en statlig garanti for driftskreditt for oppdrett av torsk og skjell. Ordningen kan organiseres i SND innenfor rammen av internasjonale avtaler og utformes i samspill mellom staten, bankene og næringen.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet står bak innstillingen.

Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil støtte innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

VIII

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 vurdere tiltak for å øke kontakten mellom forskningsinstitutter, bedrifter og næringer med lite FoU.

Presidenten: Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet står bak innstillingen, mens Arbeiderpartiet har varslet at de vil støtte innstillingen.

Øystein Hedstrøm (FrP) (fra salen): President! Det gjør også Fremskrittspartiet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

IX

Stortinget ber Regjeringen legge fram en evaluering av SkatteFUNN. I den forbindelse bes det om at det også vurderes å utvide Skatte-FUNN-ordningen til å gjelde enkeltmannsforetak, inkl. landbruk.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

X

Stortinget ber Regjeringen sikre at midlene i distriktsmilliarden innrettes mot bedrifter lokalisert i de mest næringssvake områdene, som er truet med avfolkning. Derksom det skulle vise seg at tapsfondet ikke er tilstrekkelig for å gjøre midlene operative, må det avsettes ytterligere bevilgninger til tapsfond. Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 fremme forslag om ytterligere 400 mill. NOK til såkornfond og 100 mill. NOK til tapsfond.

Presidenten: Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 59 mot 40 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 01.09.18)

Videre var innstillet:

XI

Stortinget ber Regjeringen avvente en endring i Argentums eierfunksjon til etter at det har skjedd en avklaring i organiseringen av statens eierskap.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet står bak innstillingen.

Her foreligger det et alternativt forslag, og det er forslag nr. 4, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti: Forslaget lyder:

«Stortinget samtykker i at eierskapet i Argentum Fondsinvesteringer AS overføres fra SND og SIVA til Nærings- og handelsdepartementet fra 1. juli 2003»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 53 mot 46 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.09.54)

Videre var innstillet:

XII

Dokument nr. 8:93 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Inge Ryan, Øystein Djupedal, Ingvild Vaggen Malvik og Heidi Sørensen om opprettelse av et fond for nyetableringer og innovasjon basert på miljøteknologi – bifalles ikke.

Presidenten: Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 82 mot 14 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 01.10.19)

Votering i sak nr. 11

Presidenten: Under debatten er det satt fram åtte forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Inge Ryan på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 2, fra Grethe Fossli på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet
- forslag nr. 3, fra Inge Ryan på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 4, fra Silja Ekeland Bjørkly på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 5, fra Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 6–8, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet.

Ivar Kristiansen har bedt om ordet til stemmeforklaring.

Ivar Kristiansen (H): Siden saken tok en spesiell vending, tillater jeg meg å anbefale regjeringspartiene å stemme mot komiteens innstilling, I og II, ikke fordi de er noen dårlige forslag i seg selv, men som en konsekvens av Høyre og Kristelig Folkepartis forslag, forslag nr. 4, som går på at forslaget ikke bifalles.

Så har det hengt i luften hva regjeringspartiene akter å gjøre med forslag nr. 8, fra Fremskrittspartiet. Jeg tillater

meg å lese fra merknaden i innstillingen til eierskapsmeldingen, hvor regjeringspartiene i forbindelse med selskapsstrukturen til Statkraft skriver:

«Flertallet vil peke på at en stor del av Statkrafts produksjon er bundet til langsiktige industrikontrakter som løper frem til 2010 og at det i samsvar med Stortingets behandling av St.prp. nr. 52 (1998-1999), jf. Innst. S. nr. 233 (1998-1999), legges til grunn at det ikke er aktuelt å tildele nye industrikontrakter på myndighetsbestemte vilkår i fremtiden.

Flertallet vil derfor be Regjeringen komme tilbake til Stortinget med dette» – altså selskapsstrukturen – «som en egen sak der bl.a. også de ovennevnte forhold drøftes før en eventuell omdannelse til aksjeselskap blir vurdert.»

Derigjennom kan det se ut til at forslaget fra Fremskrittspartiet er å anse som et meget godt forslag.

Når jeg imidlertid anbefaler regjeringspartiene å stemme mot dette forslaget, er det nettopp med bakgrunn i at

Regjeringen er i gang med utredningsarbeidet, saksbehandling av forslaget, og at Regjeringen dermed vil komme tilbake til Stortinget med forslaget. Det anser vi som meget forsvarlig saksbehandling, jeg skal ikke si i motsetning til noe annet, men dette er i hvert fall forsvarlig saksbehandling.

Presidenten: Dette skulle etter presidentens oppfatning ha vært sagt i debatten, for det var like mye et debattinnlegg som det var en stemmeforklaring.

Forslagene nr. 6, 7 og 8, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å omdanne Statkraft SF til et børsnotert selskap med 30 pst. innslag av private eiere innen to år.»

Forslag nr. 7 lyder:

«På statsbudsjettet for 2003 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
950	91	Tilførsel egenkapital Statkraft SF, bevilges med	10 000 000 000»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget gir Regjeringen fullmakt til å omdanne Statkraft SF til et aksjeselskap.»

«Stortinget ber Regjeringen senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 å tilføre Statkraft 10 mrd. kroner i ny egenkapital for å styrke selskapet.»

Fremskrittspartiet har varslet at de støtter forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 84 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.13.49)

Presidenten: Forslag nr. 5, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i sammenheng med revideringen av energiloven vurdere konkurransesituasjonen i det nordiske energimarkedet og i dette spesielt Statkrafts rolle og eventuelle dominans. Regjeringen skal ut ifra dette vurdere hvordan statens eierskap kan organiseres slik at det sikres flere offentlige eiermiljøer i kraftsektoren. Vurderingen skal også se på behovet for endringer i konkurranseloven for de situasjoner hvor det foreligger et velfungerende nordisk eller europeisk marked. Regjeringens vurdering må også ha et regionalt perspektiv og inneholde en vurdering av de regionale energiselskapene som viktige aktører i kraftmarkedet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 79 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.14.07)

Presidenten: Forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes med 54 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.14.32)

Presidenten: Forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen å legge fram for Stortinget en vurdering av hvordan statens eierskap kan organiseres slik at det sikres flere norske eiermiljøer i kraftsektoren. Regjeringens vurdering må ha et regionalt perspektiv og inneholde en vurdering av de regionale energiselskapene som viktige aktører i markedet.

Regjeringen bes i denne sammenheng vurdere hvordan Statkraft kan videreutvikles som et sterkt energiselskap i samspill med andre selskaper og hvordan staten kan bidra til dette.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ble med 59 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 01.14.48)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere direkte statlig oppkjøp av Oslo kommunes aksjer i Hafslund ASA.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 54 mot 45 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.15.05)

Presidenten: Det blir så votert alternativt mellom innstillingen og forslag nr. 4, fra Høyre og Kristelig Folkeparti: Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:114 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Sylvia Brustad, Bjørgulv Froyn og Grethe Fossli om nasjonalt eierskap i energimarkedet og forlengelse av fristen for Statkrafts pålagte salg – bifalles ikke.»

Komiteen hadde innstillet:

I

Stortinget ber Regjeringen å legge frem for Stortinget en sak om konkurransesituasjonen i det nordiske energimarkedet.

II

Stortinget ber Regjeringen, i lys av endringene i konkuranseloven § 3-12 og på bakgrunn av Stortingets behandling av Dokument nr. 8:114 (2002-2003), vurdere vedtaket om Statkrafts plikt til å selge sine eierandeler i Hedmark Energi, E-CO og Trondheim Energiverk på nytt.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti bifaltes innstillingen med 60 mot 39 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 01.15.34)

Votering i sak nr. 12

Presidenten: Det votes over forslag fra stortingsrepresentant Aud Gaundal på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen ta en ny gjennomgang av de praktiske og økonomiske konsekvensene av å nedlegge papirdelen av Norsk lysingsblad, og på egnet måte komme tilbake til Stortinget.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 52 mot 46 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.16.04)

Votering i sak nr. 13

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003.

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 komme tilbake med en nærmere beskrivelse av de praktiske og økonomiske konsekvensene for Norsk lysingsblad ved overgangen til elektronisk kunngjøring.»

Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti står bak forslaget. Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har varslet at de vil støtte dette forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Under debatten har Thore A. Nistad satt fram seks forslag på vegne av Fremskrittspartiet:

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en sak om bevilgning slik at utbyggingen kan gjennomføres som planlagt, uten nye bompengestasjoner, og innenfor rammen på 1 640 mill. kroner for perioden 1989-2003, jf. Innst. S. nr. 272 (2002-2003). Gjennomføringen av Trondheims pakken skal skje uten utvidelse av den nåværende bompengereordningen.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Gjennomføringen av utbedringstiltakene på rv 45 gjennom Gjesdal kommune gjennomføres innenfor rammen på 114 mill. kroner uten bompenger.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Bygging av tunnel for E18, Mosseveien i Oslo, gjennomføres i samsvar med St.prp. nr. 96 (1987-1988) med de statlige midlene som allerede er innkrevet gjennom bompengeringen i Oslo.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig fremme forslag om fullfinansiering av utbyggingen av E18 gjennom Østfold uten bompengereinnkreving.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig legge frem forslag om tilleggsfinansiering for forsering av E10 Lofotens fastlandsforbindelse.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig legge frem en finansieringsplan for bygging av ny firefelts tunnel for E18 vest for Drammen.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 84 mot 15 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.17.06)

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykkjer i at:

1. Bompengeselskapet får høve til å utvide bompengene innkrevjinga for hovudvegutbygginga i Trondheim-området (Trondheimspakka) med seks nye bomstasjonar på vilkår av lokalpolitisk tilslutning.

Presidenten: Presidenten regner med at Fremskrittspartiet ønsker å stemme imot.

Heidi Sørensen (SV) (fra salen): SV ønsker også å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 70 mot 29 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 01.17.43)

Videre var innstillet:

2. Alternativ 3.2.A vert å leggje til grunn for det vidare planarbeidet for E6 Nordre avlastningsveg i Trondheim, jf. Innst. S. nr. 272 (2002-2003).

Presidenten: Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot her.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 85 mot 14 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 01.18.03)

Videre var innstillet:

3. Bompengeselskapet får rett til å krevje inn bompengar til delvis finansiering av prosjekt og tiltak på riksveg 45 i Gjesdal kommune. Vilkåra går fram av St.prp. nr. 67 (2002-2003) og Innst. S. nr. 272 (2002-2003). Samferdselsdepartementet får fullmakt til å inngå avtale med bompengeselskapet og fastsetje nærare reglar for finansieringsordninga.

Presidenten: Her regner presidenten med at Fremskrittspartiet vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 84 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 01.18.24)

Votering i sak nr. 15

Presidenten: Under debatten har Thore A. Nistad satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en handlingsplan for økt trafikksikkerhet, som blant annet inneholder forslag om en betydelig reduksjon av im-

portavgiften på nye biler, eventuelt kombinert med innføringen av en vrakpant på et betydelig nivå, samt forslag om økte fartsgrenser på enkelte vegstreknin-ger.»

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:118 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentant Jan Simonsen om handlingsplan for økt trafikksikkerhet med blant annet redusert importavgift på biler og økte fartsgrenser på enkelte vegstreknin-ger – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 84 mot 14 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.19.04)

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Under debatten har Thore A. Nistad satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en fremdriftsplan for, og tilleggsfinansiering utenom de nåværende samferdselsbudsjetter, av utbygging av Rv 4 i ny trasé fra Gran i Oppland til Åneby i Nittedal som motorvei klasse B, og fra Åneby i Nittedal til Gro-rud i Oslo som motorvei klasse A med 4 felt, planskilte kryss og midtdeler, og med ferdigstillelse innen 2008.»

Det voterer alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:119 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen og Thore A. Nistad om utbygging av riksvei 4 til motorvei gjennom Nitte-dal mellom Gran i Oppland og Grorud i Oslo – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 84 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 01.19.41)

Votering i sak nr. 17

Presidenten: Under debatten har Thore A. Nistad satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen igangsette arbeidet med å bygge ut miljøtunnel for Rv 4 i Oslo, i fire felt mellom Hausmanns bro og Sinsenkrysset.»
Det voterer alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:120 (2002-003) – forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Kenneth Svendsen og Thore A. Nistad om bygging av miljøtunneler for riksvei 4 i Oslo Indre Øst fra Hausmanns bro til Sinsen – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 83 mot 15 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 01.20.19)

Votering i sak nr. 18

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget gjev samtykke til godkjenning av avgjerd i EØS-komiteen nr. 33/2003 av 14. mars 2003 om innlemming i EØS-avtala av forordning (EF) nr. 1360/ 2002 om bruk av fartsskrivar innan vegtransport.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 19

Presidenten: Det voterer over forslag oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen om at plikten til å lagre trafikkdata i en bestemt periode skal forelegges Stortinget til godkjenning, jf. Innst. O. nr. 121 (2002-2003) om lov om elektronisk kommunikasjon (ekomloven).»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 20

Presidenten: Det voterer over forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 11. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen innrette organisering og ressurser for NOKUT slik at organet dekker godkjenning og tilsyn for hele utdanningskjeden og uavhengig av undervisningsinstitusjonenes eierskap.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen ble med 82 mot 16 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 01.21.33)

Votering i sak nr. 21

Presidenten: Det voterer over forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om organisering av godkjenning og tilsyn med alle grunnskoler og videregående skoler.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 83 stemmer mot forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen og 16 stemmer for.
(Voteringsutskrift kl. 01.21.54)

Inge Ryan (SV) (fra salen): Jeg stemte feil. Jeg skulle stemt imot.

Presidenten: De riktige stemmetallene blir da 84 stemmer mot forslaget og 15 stemmer for forslaget. Dermed er forslaget ikke bifalt.

Votering i sak nr. 22

Presidenten: Det voterer over forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen gjennom tilsynsordningen påse at oppheving av delingstallet ikke blir brukt som et sparetiltak. Klassedelingstallet skal ligge til grunn som minstenivå for ressurstildeling også etter at bestemmelsen om klassedelingstall er opphevet.

Stortinget ber Regjeringen i den annonserte stortingsmelding på grunnlag av Kvalitetsutvalgets innstilling å vurdere ulike modeller for ressurstildeling til skolene.»

Her står Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre bak forslaget. Arbeiderpartiet har varslet at de også vil støtte dette forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes med 84 mot 15 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 01.22.38)

Votering i sak nr. 23

Presidenten: Det voterer over forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med lovforslag om elevdemokrati og foreldremedvirkning og forutsetter at intensjon og bestemmelser i dagens kapittel 11 i opplæringsloven videreføres inntil videre.»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 24

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at overgangsordningen for dagens privatskoler skal ha en tidsramme på tre år.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 54 mot 45 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.23.19)

Votering i sak nr. 25

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak som gir kommunene avgjørelsesmyndighet ved etableringer av private skoler.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at 57 representanter stemte mot forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti og 40 stemte for. (Voteringsutskrift kl. 01.23.41)

Kari Lise Holmberg (H) (fra salen): Jeg stemte feil.

Presidenten: De riktige stemmetall blir da 58 stemmer mot forslaget og 39 stemmer for. Dermed er forslaget ikke bifalt.

Votering i sak nr. 26

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Karita Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å legge de øremerkede tilskuddene til privatskolene inn i rammetilskuddet til kommunene, beregnet ut i fra elevtall i kommunene.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 60 mot 39 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.24.16)

Votering i sak nr. 27

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og

representanten Jan Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av et kapitaltilskudd med tilhørende lovendring i tillegg til driftstilskudd for frittstående skoler i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen ble med 84 mot 15 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.24.36)

Votering i sak nr. 28

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem egen sak om ordningen med reduksjon i kommunenes rammetilskudd for direkte statlige overføringer til frittstående skoler.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen ble med 84 mot 15 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.24.54)

Votering i sak nr. 29

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Rolf Reikvam på vegne av Sosialistisk Venstreparti oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en evaluering og vurdering av konsekvensene før det eventuelt foretas endringer i trekktsatsen.» Arbeiderpartiet har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 58 mot 40 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 01.25.15)

Votering i sak nr. 30

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at «gratisprinsippet» skal omfatte frittstående grunnskoler, i den forstand at det ikke tillates egenbetalinger utover fastsatte grenser for foreldrebetaling.»

Arbeiderpartiet har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (frå salen): Senterpartiet ynskjer også å støtta forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre bifaltes med 83 mot 14 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 01.25.56)

Votering i sak nr. 31

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at endringene i tilskuddet til den enkelte skole i den nye tilskuddsordningen for friskoler skal ligge innenfor en maksimal ramme på +/- 7 prosent i forhold til dagens ordning. Overgangsperioden for allerede godkjente friskoler begrenses til 3 år.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre bifaltes med 59 mot 40 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 01.26.16)

Votering i sak nr. 32

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Arne Lyngstad på vegne Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen ved behandling av søknader om etablering av friskoler å legge vesentlig vekt på kommunens uttalelse der kommunen påviser at:

- etablering av friskolen får negative konsekvenser for kommunens skolestruktur og påfører kommunen økte utgifter av betydning.
- etableringen kan føre til nedleggelse av en offentlig skole og derved påfører elevene vesentlige ulemper med økt reisetid til den offentlige skolen.

Videre ber Stortinget Regjeringen sørge for å utvikle faste prosedyrer for søknadsbehandlinger, herunder tidsfrister, som skaper forutsigbarhet for søkerne og kommunene.»

Arbeiderpartiet har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (frå salen): Senterpartiet ynskjer også å støtta forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre bifaltes med 83 mot 15 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 01.26.42)

Votering i sak nr. 33

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge elevtall pr. 1. oktober hvert år til grunn for elevtelling i frittstående grunnskoler ved beregning av tilskudd, og å innføre slik telling snarest mulig.»

Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og representanten Jan Simonsen står bak forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes med 61 mot 38 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 01.27.07)

Votering i sak nr. 34

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen foreta endring av regnskapsforskriftene for frittstående skoler vedrørende etablering av investeringsfond og overføring av driftstilskudd fra et år til et annet, jf. Innst. S. nr. 3 (1998-1999).»

Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og representanten Jan Simonsen står bak forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes med 59 mot 39 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 01.27.35)

Votering i sak nr. 35

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 12. juni 2003:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en vurdering av personvernet i forbindelse med opprettelse av informasjonsbaser over elevers prøvingsresultater på individnivå.»

V o t e r i n g :

Forslaget bifaltes enstemmig.

S a k n r . 3 6

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 1.30.